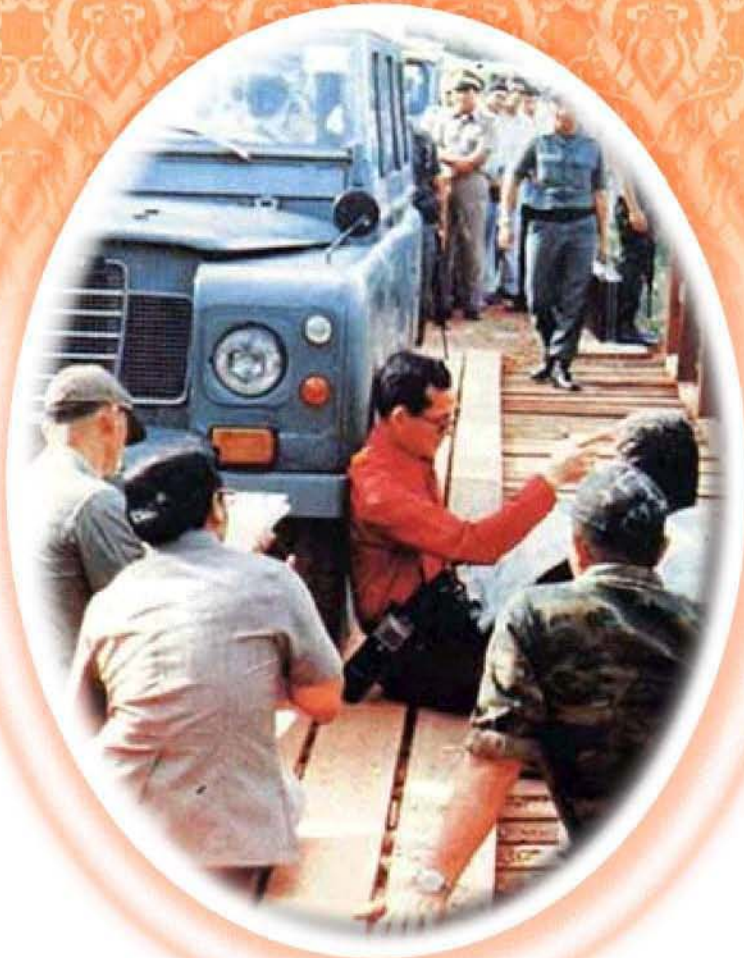

สถานการณ์แรงงาน ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551)

ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 ISSN 1905-6907

“...การทำนุบำรุงประเทศชาตินั้น
มิใช่เป็นหน้าที่ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ
หากเป็นภาระความรับผิดชอบของคนไทยทุกคน
ที่จะต้องชวนขวายกระทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด
เพื่อธำรงรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญมั่นคงและผาสุกร่มเย็น...”

พระราชดำรัสในพิธีถวายพระพรชัยมงคล ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙

คำนำ

กระทรวงแรงงานได้จัดทำรายงานสถานการณ์แรงงานขึ้น เป็นผลจากการลงนามในคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามแผนปฏิบัติการของกระทรวงแรงงาน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินยุทธศาสตร์ด้านแรงงาน ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ ร้อยละความสำเร็จของการนำเสนอรายงานสถานการณ์แรงงานรายไตรมาสและประจำปี โดยการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ท้าทายสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานนี้ ได้ดำเนินการเป็นปีที่ ๓ ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลด้านเศรษฐกิจและแรงงานที่สำคัญ ข้อมูลตัวชี้วัดภาวะแรงงาน รวมถึงข่าวสาร บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงาน อาทิ แรงงานไทยในต่างประเทศ เก็บข่าวมาฝาก เป็นต้น เพื่อมุ่งหวังเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

รายงานสถานการณ์แรงงาน กำหนดจัดทำเป็นรายไตรมาสและประจำปี ฉบับนี้เป็นรายงานประจำไตรมาส ๓ ปี ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นการรายงานข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๑ เพื่อให้รายงานสถานการณ์แรงงานสามารถเผยแพร่ได้ทันตามกำหนดเวลา กระทรวงแรงงานจึงได้ใช้ข้อมูลเบื้องต้นหรือข้อมูลประมาณการของหน่วยงานต่าง ๆ มาประกอบการวิเคราะห์จัดทำรายงาน ทั้งนี้ กระทรวงแรงงาน ได้เผยแพร่สถานการณ์แรงงานทุกไตรมาสที่จัดทำขึ้นใน Website ของกระทรวงแรงงาน โดยสามารถติดตามรายละเอียดสถานการณ์แรงงานทุกฉบับได้จาก Website www.mol.go.th

ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานสถานการณ์แรงงานฉบับนี้ เป็นผลจากความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูลของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานภายนอก อาทิ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฯลฯ จึงขอขอบคุณทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมา ณ โอกาสนี้ กระทรวงแรงงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสถานการณ์แรงงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป และหากมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะประการใดได้โปรดแจ้งให้กระทรวงแรงงานทราบด้วย เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับปรุงต่อไป

(นายมนูญ ปุณณกริยากร)

รองปลัดกระทรวงแรงงาน รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงแรงงาน

พฤศจิกายน ๒๕๕๑

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
ภาวะเศรษฐกิจโดยรวม	6
สถานการณ์แรงงาน	8
➤ กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน	8
➤ การส่งเสริมการมีงานทำ	16
♣ การจัดหางานในประเทศ	16
♣ ความต้องการแรงงานภาคเอกชน	26
♣ แรงงานต่างด้าว	28
♣ แรงงานไทยในต่างประเทศ	31
➤ การพัฒนาศักยภาพแรงงาน	35
➤ การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ	39
♣ การตรวจแรงงาน	39
♣ การประสบอันตราย/เจ็บป่วยจากการทำงาน	46
♣ การแรงงานสัมพันธ์	48
♣ การเลิกจ้างแรงงาน	51
♣ การสวัสดิการแรงงาน	52
➤ การประกันสังคม	53
ตัวชี้วัดภาวะแรงงาน	58
แนะนำ...นายสมชาย ชุ่มรัตน์ ปลัดกระทรวงแรงงาน...	64
หลัก/แนวคิดในการทำงานและแนวทางการปฏิบัติงานประจำปี 2552	
ของนายสมชาย ชุ่มรัตน์ ปลัดกระทรวงแรงงาน	65
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ	70
ก้าวใหม่ประกันสังคมไทย (Modern Social Security) ก้าวสู่ประกันสังคมแห่งชาติ	
(National Social Security)	71
สารพันงานวิจัย	74
กระทรวงแรงงานกับบทบาทการส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ	84
เก็บข่าวมาฝาก...	93
สารบัญตารางภาคผนวก	95

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและแรงงาน ไตรมาส 3 ปี 2551 มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ภาวะเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยในไตรมาสสองของปี 2551 ขยายตัวร้อยละ 5.3 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 6.1 ในไตรมาสแรก จากการชะลอตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ รวมครึ่งปีแรกเศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 5.7 โดยที่ปริมาณการส่งออกขยายตัวสูงกว่าที่คาดไว้และยังเป็นแรงสนับสนุนสำคัญ อุปสงค์ภายในประเทศยังอ่อนแอ โดยที่การใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ ราคาที่แท้จริงหดตัว การใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐชะลอตัว ในขณะที่แรงกดดันเงินเฟ้อเพิ่มมากขึ้น โดยที่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเท่ากับร้อยละ 7.5 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ 5.0 ในไตรมาสแรก และดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลดัชนีค่าเงินบาทอ่อนค่าลง อันเป็นผลพวงมาจากการเคลื่อนย้ายเงินทุนของนักลงทุนต่างชาติในภาวะที่ตลาดการเงินโลกได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ด้วยคุณภาพ

สถานการณ์ด้านแรงงาน

ประชากรและกำลังแรงงาน ประชากรมีจำนวน 66.51 ล้านคน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38.37 ล้านคน ผู้มีงานทำ 37.89 ล้านคน ผู้ว่างงาน 4.46 แสนคน ผู้รอฤดูกาล 2.43 หมื่นคน การมีงานทำ ผู้มีงานทำจำนวน 15.49 ล้านคน หรือร้อยละ 40.88 ทำงานในภาคเกษตร ผู้มีงานทำจำนวน 22.40 ล้านคนหรือร้อยละ 59.12 ทำงานนอกภาคเกษตร โดยทำงานในสาขา การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์

รถจักรยานยนต์มากที่สุด จำนวน 5.75 ล้านคน หรือร้อยละ 25.66 รองลงมาก็คือการผลิต จำนวน 5.54 ล้านคน หรือร้อยละ 24.71 และผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีการศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 11.74 ล้านคน หรือร้อยละ 30.99

การว่างงาน ผู้ว่างงานทั่วประเทศมีประมาณ 4.46 แสนคน หรือมีอัตราว่างงานร้อยละ 1.16 กรุงเทพมหานครอัตราว่างงานสูงสุดคือร้อยละ 1.87 รองลงมาก็คือภาคกลางร้อยละ 1.37 ภาคที่มีอัตราว่างงานน้อยที่สุด คือภาคเหนือ มีอัตราว่างงานร้อยละ 0.85 และระดับการศึกษาที่มีผู้ว่างงานสูงสุด คือระดับอุดมศึกษา จำนวน 1.3 แสนคน หรือร้อยละ 29.01 ของผู้ว่างงานทั้งหมด

แรงงานนอกระบบ จากข้อมูลล่าสุดปี 2550 มีผู้ทำงานอยู่ในแรงงานนอกระบบจำนวน 23.28 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ร้อยละ 6.70 โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกเฉยเหนือ และทำงานในภาคเกษตร จำนวน 14.39 ล้านคน หรือร้อยละ 61.79 นอกภาคเกษตร 8.89 ล้านคน หรือร้อยละ 38.21 โดยอุตสาหกรรมที่มีแรงงานนอกระบบสูงสุด คือ การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จำนวน 3.66 ล้านคน หรือร้อยละ 41.18 รองลงมาก็คือโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 1.7 ล้านคน หรือร้อยละ 19.02 ส่วนอาชีพที่มีการทำงานนอกระบบสูงสุด คือ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านเกษตรและประมง จำนวน 13.37 ล้านคน หรือร้อยละ 57.44 สำหรับด้านการศึกษาแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 9.77 ล้านคน หรือร้อยละ 41.97

ผู้สูงอายุ จากข้อมูลล่าสุดปี 2550 พบว่า มีผู้สูงอายุที่มีงานทำมีประมาณ 2.51 ล้านคน หรือร้อยละ 35.74 ของผู้สูงอายุทั้งหมด โดยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีงานทำส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตรกรรม จำนวน 1.44 ล้านคน หรือร้อยละ 57.56 ของผู้สูงอายุที่มีงานทำทั้งหมดและอาชีพที่ทำส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง จำนวน 1.59 ล้านคน หรือร้อยละ 63.1 ของผู้สูงอายุที่มีงานทำทั้งหมด รองลงมาคือคือช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง จำนวน 0.43 ล้านคน หรือร้อยละ 17.22 และเป็นลูกจ้างเอกชนจำนวน 0.32 ล้านคน หรือร้อยละ 12.74

การบริการจัดหางานในประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน) ปี 2551 นายจ้าง/สถานประกอบการได้แจ้งตำแหน่งงานว่างจำนวน 99,301 อัตรา โดยมีสัดส่วนลดลงจากไตรมาสที่แล้วร้อยละ 14.56 สำหรับผู้สมัครงานมี 122,698 คน ลดลงร้อยละ 11.36 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่แล้ว สำหรับตำแหน่งงานว่างตามพื้นที่พบว่ากรุงเทพมหานครมีตำแหน่งงานว่างมากที่สุดคือร้อยละ 37.94 (37,674 อัตรา) รองลงมาคือภาคกลางและภาคเหนือคือร้อยละ 28.78 (28,581 อัตรา) และร้อยละ 12.13 (12,044 อัตรา) ของตำแหน่งงานว่างทั้งหมดและการบรรจุนงานจะมีอัตราบรรจุนงานต่อตำแหน่งงานว่างร้อยละ 67.05 ซึ่งภาคที่มีการบรรจุนงานต่อตำแหน่งงานว่างสูงสุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 126.33 ส่วนตำแหน่งงานว่างตามระดับการศึกษาที่ต้องการสูงสุดคือ ปวช. - ปวส./อนุปริญญา มีความต้องการร้อยละ 39.60 (39,321 อัตรา) รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี ร้อยละ

30.47 (30,253 อัตรา) และร้อยละ 15.65 (15,544 อัตรา) ตามลำดับ ส่วนอาชีพที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุด คือ อาชีพงานพื้นฐานต่าง ๆ และอาชีพพนักงานบริการ พนักงานในร้านค้าและตลาด จำนวน 31,700 และ 18,032 อัตรา ตามลำดับ และอุตสาหกรรมที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุด คือ การผลิต ร้อยละ 37.36 (37,098 อัตรา)

การจ้างงานภาคเอกชน กรมการจัดหางานได้รวบรวมความต้องการแรงงานภาคเอกชนจากหนังสือพิมพ์ 8 ฉบับ ได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ ไทยโพสต์ มติชน วัฏจักร ฐานเศรษฐกิจ ผู้จัดการรายสัปดาห์ บางกอกโพสต์ และสมักรด่วน พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 3/2551 มีสถานประกอบการจำนวน 426 แห่ง แจ้งความต้องการแรงงาน 5,664 อัตรา ซึ่งลดลงจากไตรมาสที่แล้วจำนวน 1,564 อัตรา หรือร้อยละ 21.64 อาชีพที่ต้องการแรงงานสูงสุด คือ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ จำนวน 1,121 อัตรา หรือร้อยละ 19.79 และมีความต้องการแรงงานในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 2,067 อัตรา หรือร้อยละ 36.49

แรงงานต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายคงเหลือ ข้อมูลเดือนกันยายน 2551 มีจำนวน 232,363 คน โดยส่วนใหญ่เป็นประเภทชั่วคราว จำนวน 93,859 คน(ร้อยละ 40.39) รองลงมาคือประเภทแรงงานต่างด้าวพิสูจน์สัญชาติ และได้รับใบอนุญาตทำงานจำนวน 75,234คน (ร้อยละ 32.38) และประเภทส่งเสริมการลงทุนจำนวน 26,582 คน(ร้อยละ11.44) และแรงงานต่างด้าว ประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง (MOU) 22,265 คน (ร้อยละ 9.58) ส่วนประเภทตลอดชีพ มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 14,423 คน (ร้อยละ 6.21) ของแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายทั้งหมด สำหรับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ได้รับ

อนุญาตให้ทำงาน มี 2 กลุ่มใหญ่คือ (1) ชนกลุ่มน้อย มีจำนวน 58,184 คน (ร้อยละ 10.39) และ (2) แรงงานต่างด้าวตามมติ ครม. 3 สัญชาติ คือ พม่า ลาว กัมพูชา ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงานชั่วคราว เพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 501,570 คน (ร้อยละ 89.61) จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มย่อย คือ 1) กลุ่มที่ใบอนุญาตสิ้นสุด 28 กุมภาพันธ์ 2551 ซึ่งมีการต่ออายุแล้วจำนวน 97,919 คน 2) กลุ่มที่มีใบทร. 38/1 ขอใบอนุญาตแล้ว 88,787 คน 3) กลุ่มใบอนุญาตสิ้นสุด 30 มิถุนายน 2551 จำนวน 310,149 คน และ 4) แรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาพิเศษใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ต่ออายุแล้ว 4,715 คน โดยแรงงานต่างด้าวตามมติ คร.ม. 3 สัญชาติ มีจำนวนรวม 501,570 คน จำแนกเป็น สัญชาติพม่า 476,676 คน หรือร้อยละ 95.04 รองลงมาคือ ลาว 12,800 คน หรือร้อยละ 2.55 และกัมพูชา 12,094 คน หรือร้อยละ 2.41

แรงงานไทยในต่างประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2551 มีผู้แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศจำนวน 39,424 คน โดยแรงงานส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 26,627 คน หรือร้อยละ 67.54 ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 16,328 คน หรือร้อยละ 41.42 ส่วนวิธีการเดินทางพบว่าไปโดยวิธี Re-Entry มีมากที่สุด จำนวน 15,555 คน หรือร้อยละ 36.98 รองลงมาคือประเภทไปโดยบริษัท จัดหางานจัดส่งมีจำนวน 15,466 คน หรือร้อยละ 36.77 และ ส่วนภูมิภาคที่แรงงานไทยไปทำงาน ส่วนใหญ่จะไปทำงานในภูมิภาคเอเชียจำนวน 24,866 คน หรือร้อยละ 59.12 รองลงมาคือ

ภูมิภาคตะวันออกกลาง จำนวน 8,445 คน หรือร้อยละ 20.08

การพัฒนาศักยภาพแรงงาน มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานจำนวน 1,995 คน ลดลงจากไตรมาสที่แล้วจำนวน 4,963 คน โดยกลุ่มอาชีพที่มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานสูงสุด คือ กลุ่มอาชีพธุรกิจและบริการ จำนวน 515 คน หรือร้อยละ 25.81 รองลงมา คือ ช่างเครื่องกล จำนวน 489 คน หรือร้อยละ 24.51 และกลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 457 คน หรือร้อยละ 22.91

สำหรับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน ข้อมูล ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2551 มีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน จำนวน 26,886 คน โดยกลุ่มอาชีพที่ฝึกยกระดับฝีมือสูงสุด คือ กลุ่มธุรกิจและบริการ จำนวน 14,822 คน หรือร้อยละ 55.13 รองลงมา คือ กลุ่มช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 4,329 คน หรือร้อยละ 16.10 ส่วนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานมีการทดสอบทั้งสิ้น 9,085 คน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วจำนวน 438 คน หรือร้อยละ 5.06 โดยการทดสอบมาตรฐานฝีมือแห่งชาติมีการทดสอบมากที่สุด จำนวน 8,736 คน หรือร้อยละ 96.16 รองลงมาคือทดสอบมาตรฐานเฉพาะสถานประกอบการ และทดสอบฝีมือแรงงานเพื่อไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 142 คน และ 207 คน หรือร้อยละ 1.56 และ 2.28 ตามลำดับ

การคุ้มครองแรงงาน จากการตรวจสถานประกอบการทั้งสิ้น 15,083 แห่ง ซึ่งเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว 2,153 แห่ง หรือร้อยละ 16.65 มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจจำนวน 684,156 คน โดยเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว 23,339 คน หรือร้อยละ 3.53 โดยสถานประกอบการที่ขนาดเล็กก็มี

ปริมาณการตรวจในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ขณะที่สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีจำนวนการตรวจลดลง สำหรับผลการตรวจพบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 88.93 ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย

➤ สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมีร้อยละ 11.07 ซึ่งมีสัดส่วนน้อยกว่าไตรมาสที่แล้ว และสถานประกอบการขนาด 1-4 คน ขนาด 10-19 คน และขนาด 5-9 คน มีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายร้อยละ 25.04, 23.67 และ 15.58

➤ เรื่องที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมากที่สุด คือ เรื่องข้อบังคับในการทำงานมีร้อยละ 45.09 รองลงมาคือ การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงาน วันหยุด และเรื่องสิทธิการลา

➤ ประเภทอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมากที่สุด คือ การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล ของใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 47.07 รองลงมาคือ การผลิตและโรงแรมและภัตตาคาร ร้อยละ 22.47 และร้อยละ 8.83 ตามลำดับ

การตรวจความปลอดภัยในการทำงาน มีการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการทั้งสิ้น 6,146 แห่ง ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ จำนวน 572,999 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 20.60 โดยสถานประกอบการที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย จำนวน 5,440 แห่ง หรือร้อยละ 88.51 ส่วนสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง จำนวน 706 แห่ง หรือร้อยละ 11.49 โดยประเภทอุตสาหกรรมที่มีอัตราการปฏิบัติไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ประเภทเหมืองแร่เหมืองหิน ร้อยละ 27.59 รองลงมาคือ

การผลิต ร้อยละ 17.33 และการก่อสร้าง ร้อยละ 15.21 ตามลำดับ

การประสบอันตราย/เจ็บป่วยจากการทำงาน ในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2551 มีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำนวน 45,960 คน โดยส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดกลางที่มีลูกจ้าง 200-499 คน จำนวน 8,560 คน หรือร้อยละ 18.62 ส่วนประเภทของความร้ายแรงพบว่าส่วนใหญ่จะหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 33,644 คน หรือร้อยละ 73.20 รองลงมาเป็นผู้หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 11,998 คน หรือร้อยละ 26.11 และสูญเสียอวัยวะบางส่วน จำนวน 166 คน หรือร้อยละ 0.36 ตามลำดับ

การเกิดข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาทแรงงาน ในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2551 มีการแจ้งข้อเรียกร้อง 25 แห่ง 26 ครั้ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 38,212 คน ซึ่งเป็นการแจ้งข้อเรียกร้องในกิจการเอกชนมากที่สุดจำนวน 23 แห่ง หรือ ร้อยละ 92.0 ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 11,828 คน รองลงมาเป็นข้อเรียกร้องในรัฐวิสาหกิจ 1 แห่งหรือร้อยละ 4.0 และหน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐมีจำนวน 1 แห่ง หรือร้อยละ 4.0 และข้อเรียกร้องสามารถยุติได้โดยระบบทวิภาคี 18 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 10,880 คน โดยสามารถตกลงกันเองได้ทั้ง 17 แห่ง และไม่สามารถตกลงกันได้เกิดเป็นข้อพิพาทแรงงาน 4 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 637 คน และข้อเรียกร้องที่ยังไม่ยุติระหว่างเจรจามี 3 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 26,695 คน

สำหรับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นมีจำนวน 10 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 10,682 คน โดยพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานสามารถดำเนินการไต่ถามและระงับข้อพิพาทแรงงานจนยุติได้ 9 แห่ง หรือร้อยละ 90.0 ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 2,682 คน

การเลิกจ้างแรงงาน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2551 มีสถานประกอบกิจการที่เลิกกิจการ จำนวน 14,023 แห่ง ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 147,340 คน ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก 1-9 คน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 87.73 (12,302 แห่ง) ลูกจ้างถูกเลิกจ้างจำนวน 26,530 คน หรือร้อยละ 18.01 ของจำนวนลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างทั้งหมด โดยประเภทกิจการที่มีการเลิกจ้างสูงสุด คือ ประเภทการค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ จำนวน 1,944 แห่ง หรือร้อยละ 13.86 รองลงมาคือประเภทร้านสินค้าเบ็ดเตล็ด การค้าอื่น ๆ จำนวน 1,636 แห่ง หรือร้อยละ 11.67 และร้านอาหาร โรงแรม ห้องเช่า จำนวน 1,306 แห่ง หรือร้อยละ 9.31

การสวัสดิการ มีการส่งเสริมให้จัดบริการด้านสวัสดิการแรงงานนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด 3,693 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 371,892 คน ให้บริการเงินกู้กองทุนเพื่อผู้ใช้แรงงาน 6 แห่ง 3,852 คน พัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์เด็กเล็กวิทยาเขตสิรินธรวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ จำนวน 2 แห่ง 1,354 คน ส่งเสริมความรู้แก่นายจ้าง และลูกจ้างเกี่ยวกับสวัสดิการแรงงานและการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 22 ครั้ง 937 คน และ

ส่งเสริมมาตรฐานการบริหารจัดการด้านเอสไในสถานประกอบกิจการ 26 ครั้ง 1,277 คน

การประกันสังคม ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2551 พบว่ามีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมจำนวน 381,608 แห่ง ลดลงจาก เดือนมิถุนายน 2551 ร้อยละ 0.06 ผู้ประกันตนทั้งสิ้น 8,886,681 คน เพิ่มขึ้นจากเดือนมีนาคม 2551 ร้อยละ 1.10 และมีสถานพยาบาลหลักในสังกัดประกันสังคมที่เป็นสถานพยาบาลของรัฐบาลจำนวน 153 แห่ง ร้อยละ 59.53 และสถานพยาบาลเอกชน 104 แห่ง ร้อยละ 40.47 ของสถานพยาบาลทั้งหมด

กองทุนประกันสังคม ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2551 มีเงินกองทุน 586,734 ล้านบาท จำนวนผู้ใช้บริการมีจำนวน 1,850,466 คน หรือร้อยละ 20.82 ของผู้ประกันตนทั้งหมด ประเภทประโยชน์ทดแทนซึ่งมี 7 กรณี ได้แก่ เจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ ดายสงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน สำหรับปริมาณการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน พบว่าการจ่ายเงินกรณีเจ็บป่วยมีการจ่ายเงินสูงสุดถึง 3,725.10 ล้านบาท หรือร้อยละ 46.02 ของเงินประโยชน์ทดแทนที่จ่าย

ภาวะเศรษฐกิจโดยรวม

สรุปภาวะเศรษฐกิจไตรมาส 2/2551

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระบุว่าเศรษฐกิจไทยในไตรมาสสอง (เมษายน – มิถุนายน 2551) ของปี 2551 ขยายตัวร้อยละ 5.3 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 6.1 ในไตรมาสแรก ทำให้อุปสงค์ในประเทศลดลงเนื่องจากได้รับผลกระทบราคาน้ำมัน ราคาวัตถุดิบ และภาวะเงินเฟ้อโดยรวมที่เพิ่มสูงขึ้นมากและทำให้ความต้องการสินค้าและบริการภายในประเทศชะลอตัว แต่ปริมาณการส่งออกทั้งการส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมขยายตัวสูงกว่าที่คาดไว้และยังเป็นแรงสนับสนุนสำคัญที่ชดเชยให้เศรษฐกิจยังขยายตัวในเกณฑ์ดี รวมครึ่งปีแรกเศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 5.7

ในไตรมาสที่สอง (เดือนเมษายน – มิถุนายน 2551) การใช้จ่ายในครัวเรือนขยายตัวร้อยละ 2.4 ก่อนข้างทรงตัวจากการที่ขยายตัวร้อยละ 2.6 ในไตรมาสแรก ซึ่งจะเห็นได้ว่าในไตรมาสที่สองนี้รายจ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคของครัวเรือนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10.2 เป็นการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ 8.7 ในไตรมาสแรก อย่างไรก็ตามราคาสินค้าเกษตรที่สูงขึ้นมากทำให้เริ่มมีสัญญาณการฟื้นตัวของการใช้จ่ายในชนบทมากขึ้นโดยพิจารณาจากการจำหน่ายรถจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.2

การลงทุนภาคเอกชนชะลอตัวลงอย่างชัดเจน โดยขยายตัวเพียงร้อยละ 4.3 จากที่ขยายตัวร้อยละ 6.5 ในไตรมาสแรก อุปสรรคสำคัญที่ทำให้การลงทุนชะลอตัว คือ ต้นทุนที่สูงขึ้น ภาวะการชะลอตัวของความต้องการสินค้าและบริการภายในประเทศ และเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว รวมถึงความเชื่อมั่นภาคธุรกิจลดลง

การใช้จ่ายภาครัฐบาล ณ ราคาที่แท้จริงลดลงร้อยละ 2.4 และการลงทุนภาครัฐลดลงร้อยละ 5.2 แม้ว่างบประมาณภาครัฐมีการเบิกจ่ายได้ตามเป้าหมายและเป็นเงินจำนวนสูงกว่าในช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว แต่ราคาที่สูงขึ้นและการชำระหนี้ที่เพิ่มขึ้นทำให้การใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ ณ ราคาที่แท้จริงลดลง โดยที่การลงทุนในการก่อสร้างของภาครัฐหดตัวเนื่องจากผลกระทบจากการที่ราคาก่อสร้างสูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ในช่วงที่จัดเตรียมงบประมาณจากภาวะต้นทุนราคาสถูก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 24.6 ในไตรมาสที่สอง ต่อเนื่องจากการที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.9 ในไตรมาสแรก ราคาสถูก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นมากได้แก่ เหล็ก ปูนซิเมนต์ และไม้ จึงทำให้มีความล่าช้าของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับงาน และการขอปรับราคากลางและค่า K ในไตรมาสสองนี้โครงการลงทุนก่อสร้างของภาครัฐทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดลงร้อยละ 0.8

ในไตรมาสที่สองปริมาณการส่งออกสินค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 สูงกว่าที่ขยายตัวร้อยละ 6.9 ในไตรมาสแรก โดยกลุ่มสินค้าที่มูลค่าการส่งออกยังขยายตัวสูงและเร่งตัวมากขึ้นในไตรมาสที่สอง ประกอบด้วย ข้าว ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ยางพารา และหมวดอาหาร (อาหารทะเลแช่แข็ง อาหารทะเลกระป๋อง ผัก ผลไม้สดแช่แข็งกระป๋อง และไก่สดแช่แข็งและแปรรูป รวมทั้งอาหารอื่นๆ) แต่สำหรับสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบนั้นมีสัญญาณการชะลอตัวที่ชัดเจนมากขึ้น อย่างไรก็ตามมีกลุ่มสินค้าออกอื่นๆ ที่มีการขยายตัวได้ดี เช่น เม็ด

และผลิตภัณฑ์พลาสติก อัญมณีและเครื่องประดับ
ของเล่น นาฬิกาและส่วนประกอบ
เครื่องสำอาง สบู่และผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

สาเหตุที่การส่งออกยังขยายตัวได้ดีใน
ปี 2551 นั้นเป็นผลมาจากการส่งออกไปยัง
ตลาดใหม่ๆ และตลาดในภูมิภาคที่สูงขึ้น
ในขณะที่การพึ่งพิงตลาดหลักทั้งสหรัฐอเมริกา
และญี่ปุ่นมีสัดส่วนลดลง ในครึ่งปีแรกของปี
2551 มูลค่าการส่งออกของไทยไปยังตลาด
ใหม่เพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 31.1 (มูลค่าการ
ส่งออกไปจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.4 ตะวันออก
กลาง เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.8 ยุโรปตะวันออก
เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.8)

การนำเข้าในไตรมาสที่สองชะลอตัวลง
โดยมูลค่าการนำเข้าในรูปเงินดอลลาร์ขยายตัว
ร้อยละ 29.3 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 35.1 ใน
ไตรมาสที่แล้ว โดยเป็นการชะลอตัวลงในทุก
หมวด ยกเว้นหมวดสินค้าวัตถุดิบและกึ่ง
สำเร็จรูปที่ขยายตัวได้ใกล้เคียงไตรมาสที่แล้ว
ตามความต้องการของการผลิตเพื่อส่งออก ราคา
นำเข้ายังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องร้อยละ 17.7 ตาม
ราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นสำคัญ ในขณะที่
ปริมาณการนำเข้าขยายตัวร้อยละ 9.9 ชะลอตัว
ลงจากร้อยละ 16.9 ในไตรมาสที่แล้วซึ่งเป็น
การชะลอตัวตามภาวะการณ์ลงทุนภายในประเทศ
เป็นสำคัญ สินค้าที่มูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นมาก
ได้แก่ น้ำมันดิบ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม
เครื่องจักรไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์
โลหะ ผลิตภัณฑ์ทำจากยาง เคมีภัณฑ์ เหล็ก
สินแร่โลหะอื่นๆ เครื่องเพชรพลอย/อัญมณี ปุ๋ย
และยา กำจัดศัตรูพืช ด้ายและเส้นใย เชื้อ
กระดาษและเศษกระดาษ ผลิตภัณฑ์เซรามิก
เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและ
เภสัชกรรม นาฬิกาและส่วนประกอบ เป็นต้น

ในไตรมาสที่สองเงินเพื่อเท่ากับร้อยละ
7.5 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ 5.0 ในไตรมาส
แรกของปีโดยแรงกดดันเงินเพื่อในไตรมาสนี้
ยังคงมาจากการปรับราคาสินค้าอาหารและ
เครื่องดื่มที่มีไขมันแอลกอฮอล์ และการปรับราคา
สินค้าหมวดยานพาหนะขนส่งและการสื่อสาร
เป็นหลัก โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.0 และ 12.5
ตามลำดับ โดยกลุ่มสินค้าอาหารที่มีราคาเพิ่มขึ้น
มากเป็นกลุ่มอาหารหลักในชีวิตประจำวัน
ได้แก่ น้ำมันและไขมัน ข้าว แป้งและผลิตภัณฑ์
เนื้อสัตว์สด ไข่ และเครื่องปรุงอาหาร สำหรับ
สินค้าในหมวดยานพาหนะขนส่ง และการ
สื่อสารที่มีการปรับราคาเพิ่มสูง คือน้ำมัน
เชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.6 รวมครึ่งแรกของปี
เงินเพื่อเท่ากับร้อยละ 6.33 เงินเพื่อพื้นฐาน
เพิ่มขึ้นสูงต่อเนื่อง ในไตรมาสที่สองเงินเพื่อ
พื้นฐานเท่ากับร้อยละ 2.8 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจาก
ร้อยละ 1.5 ในไตรมาสที่แล้ว สะท้อนราคา
สินค้าเพิ่มขึ้นเป็นวงกว้างมากขึ้นได้แก่ สินค้า
ประเภทอาหาร สำเร็จรูป วัสดุก่อสร้าง
เครื่องใช้ เบ็ดเตล็ดในบ้าน ค่ายาและเวชภัณฑ์
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ค่าใช้จ่ายระดับอุดมศึกษา
 เป็นต้น และเมื่อรวมครึ่งแรกของปีเงินเพื่อ
พื้นฐานเท่ากับร้อยละ 2.2

ค่าเงินบาทในไตรมาสที่สองแข็งค่าขึ้น
แต่ดัชนีค่าเงินบาทอ่อนค่าลง ค่าเงินบาทใน
ไตรมาสที่สองมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 32.28 บาท
ต่อดอลลาร์ สรอ. แข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.32 และ
6.81 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้าและระยะ
เดียวกันของปี 2550 จากผลกระทบของปัญหา
หนี้ด้อยคุณภาพ ราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์
ที่มีความผันผวน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ (ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาส 2 ปี 2551 แอลงข่าว 25
สิงหาคม 2551)

สถานการณ์ แรงงาน

สถานการณ์แรงงานไตรมาส 3 ปี 2551
ช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2551 ขอนำเสนอ
ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับคือ

- 1) กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน
- 2) การส่งเสริมการมีงานทำ
- 3) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน
- 4) การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ
- และ 5) การประกันสังคม

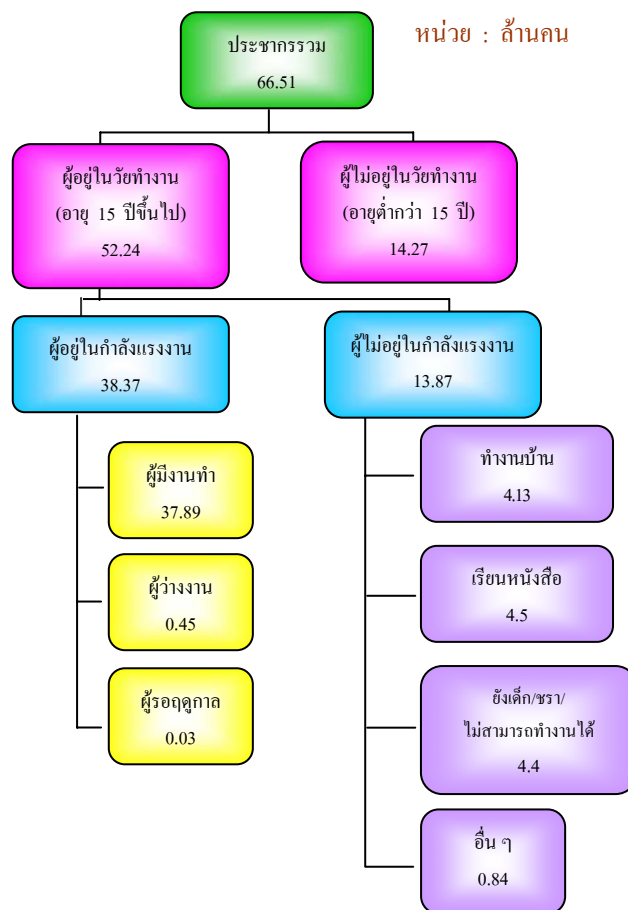
1) กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน

ข้อมูลกำลังแรงงาน การมีงานทำ และการว่างงาน เป็นข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติซึ่งดำเนินการสำรวจเป็นรายเดือนและประมวลผลเป็นไตรมาส สำหรับไตรมาส 3 ปี 2551 เนื่องจากสำนักงานสถิติแห่งชาติยังดำเนินการประมวลผลข้อมูลเดือนกันยายน 2551 ไม่เสร็จสิ้น และเพื่อให้สถานการณ์แรงงานฉบับนี้ออกเผยแพร่ได้ทันตามกำหนดเวลากระทรวงแรงงานจึงใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติเดือนสิงหาคม 2551 ในการนำเสนอข้อมูลไตรมาสนี้แทน จากผลการสำรวจของเดือนสิงหาคม 2551 พบว่า ประเทศไทยมีประชากรเฉลี่ยทั้งสิ้น 66.51 ล้านคน โดยสัดส่วนของประชากรทั้งหมดพบว่าเป็นผู้อยู่ในวัยทำงานหรืออายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 52.24 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 78.54 ขณะที่ผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มี 14.27 ล้านคน (ร้อยละ 21.46)

แผนภูมิ 1 ประมาณการโครงสร้างประชากร

ณ สิงหาคม ปี 2551

หน่วย : ล้านคน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ เดือนสิงหาคม 2551

ในกลุ่มผู้อยู่ในวัยทำงาน (ผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป) จำนวน 52.24 ล้านคน พบว่าเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38.37 ล้านคน โดยจำแนกเป็นผู้มีงานทำ 37.89 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 98.77 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด ขณะที่เป็นผู้ว่างงานมี 0.46 แสนคน หรือร้อยละ 1.16 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานและผู้รอฤดูกาลมีจำนวนประมาณ 0.03 แสนคน (ร้อยละ 0.06) ซึ่งหากพิจารณาจำนวนผู้มีงานทำในเดือนนี้ พบว่าลดลงจากเดือนที่แล้ว 3.12 แสนคนคิดเป็น

สัดส่วนที่ลดลงร้อยละ 0.82 การในเดือนสิงหาคม 2551 ผู้มีงานทำมีจำนวนลดลงอาจมีผลมาจากภาคธุรกิจมีการชะลอตัว เนื่องจากสภาพความไม่เชื่อมั่นของนักลงทุน ซึ่งมีสาเหตุจากความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองและความแตกแยกของคนไทยที่ยังคงมีอยู่ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาจากปัญหาซับไพร์มทำให้มีผลกระทบต่อภาคการส่งออก จึงส่งผลกระทบต่อการมีงานทำในภาคประชาชนและถ้าเปรียบเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีส่วนใกล้เคียงกันมาก โดยผู้มีงานทำเดือนนี้มี 37.89 ล้านคน ขณะที่เดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมา 37.4 ล้านคน ผู้ว่างงานเดือนนี้มี 4.46 แสนคนใกล้เคียงกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มี 4.41 แสนคน โดยเพิ่มขึ้นประมาณ 5,000 กว่าคน ขณะที่ผู้รอฤดูกาลมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเพิ่มจาก 1.76 หมื่นคนในเดือนที่แล้วเป็น 2.43 หมื่นคนในเดือนนี้ ทั้งนี้หากคำนวณเป็นอัตราการมีงานทำหรืออัตราจ้างงาน ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนผู้มีงานทำต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีอัตราร้อยละ 98.77 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 100 คน จะมีงานทำประมาณ 98-99 คน ซึ่งอัตราการจ้างงานในภาพรวมเดือนนี้มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดือนที่แล้วเพียงเล็กน้อย โดยเดือนที่แล้วมีอัตรา 98.69 และมีสัดส่วนใกล้เคียงกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตรา 98.75

ส่วนอัตราว่างงานซึ่งคำนวณจากผู้ว่างงานต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงานในเดือนนี้ประมาณการว่า

มีอัตรา 1.16 พบว่ามีอัตราลดลงจากเดือนที่แล้วที่มีอัตรา 1.27 คิดเป็นร้อยละ 8.66 และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่า มีอัตราเท่ากัน (เดือนสิงหาคม 2550 มีอัตรา 1.16) สำหรับตัวเลขในกลุ่มของผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานในเดือนนี้ มีจำนวน 13.87 ล้านคน พบว่าเป็นผู้ทำงานบ้าน ผู้เรียนหนังสือ และเด็ก คนชราที่ไม่สามารถทำงานได้ โดยมีจำนวน 4.13 4.50 และ 4.40 ล้านคน ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรจำแนกตามสถานภาพแรงงาน

หน่วย : ล้านคน

สถานภาพแรงงาน	ส.ค.50	ก.ค.51	ส.ค.51
ประชากรรวม	65.80	66.48	66.51
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	51.12	52.18	52.24
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	37.87	38.71	38.37
- ผู้มีงานทำ	37.40	38.20	37.89
- ผู้ว่างงาน	0.44	0.49	0.45
- กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	0.03	0.02	0.03
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	13.25	13.47	13.87
- ทำงานบ้าน	4.01	4.07	4.13
- เรียนหนังสือ	4.31	4.26	4.50
- ยังเด็ก ชรา / ไม่สามารถทำงานได้	4.24	4.20	4.40
- อื่น ๆ	0.69	0.94	0.84
ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	14.68	14.30	14.27
อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน	98.75	98.69	98.77
อัตราว่างงาน	1.16	1.27	1.16

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : 1. อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน = $\frac{\text{ผู้มีงานทำ} \times 100}{\text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน}}$

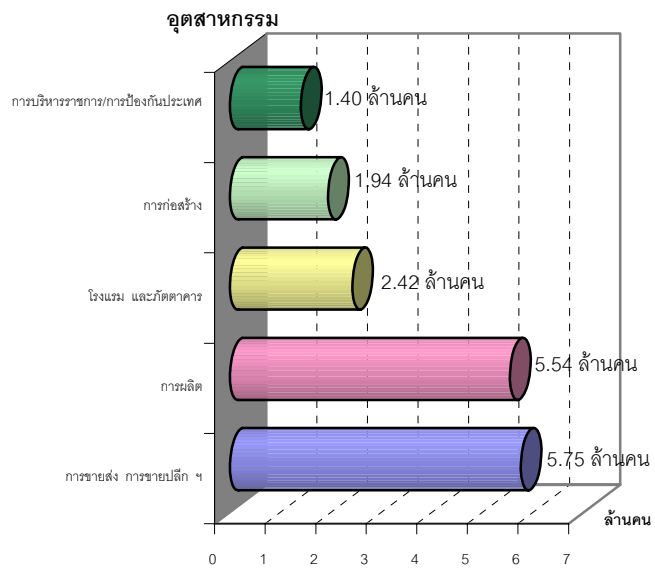
2. อัตราการว่างงาน = $\frac{\text{ผู้ว่างงาน} \times 100}{\text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน}}$

สำหรับในเดือนสิงหาคม 2551 จำนวนผู้มีงานทำที่มี 37.89 ล้านคน พบว่า ทำงานในภาคเกษตรกรรม 15.49 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ

40.88 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีจำนวน 15.55 ล้านคน แต่เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา พบว่ามีสัดส่วนลดลงจำนวน 9.97 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 6.05 เนื่องจากเดือนนี้เป็นช่วงปลายฤดูฝน เริ่มย่างเข้าสู่ฤดูหนาว หลายพื้นที่มีการทำเกษตรลดลงบ้างแล้ว แรงงานจึงทยอยเข้าไปทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมากขึ้น โดยดูได้จากจำนวนแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดือนที่แล้ว 6.85 แสนคน โดยเดือนสิงหาคมนี้มีแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม 22.40 ล้านคน ขณะที่เดือนกรกฎาคม 2551 มี 21.72 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.15 และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่า แรงงานนอกภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนสูงขึ้น ร้อยละ 2.57 (เดือนสิงหาคม 2550) มีจำนวน 21.84 ล้านคน) ทั้งนี้ กลุ่มผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมจะทำงานใน สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ฯ มี 5.75 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 25.66 ของผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมทั้งหมด รองลงมาคือสาขาการผลิต มีจำนวน 5.54 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 24.71 ของผู้ทำงานนอกภาคเกษตรทั้งหมด สาขาโรงแรมและภัตตาคาร 2.42 ล้านคน ร้อยละ 10.79 สาขาการก่อสร้าง 1.94 ล้านคน ร้อยละ 8.65 และสาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคม ภาคบังคับ 1.40 ล้านคน ร้อยละ 6.25 (ตารางภาคผนวก 2 และแผนภูมิ 2)

**แผนภูมิ 2 ผู้มีงานทำจำแนกตามประเภท
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตรกรรม 5 อันดับแรก
ณ เดือนสิงหาคม 2551**

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

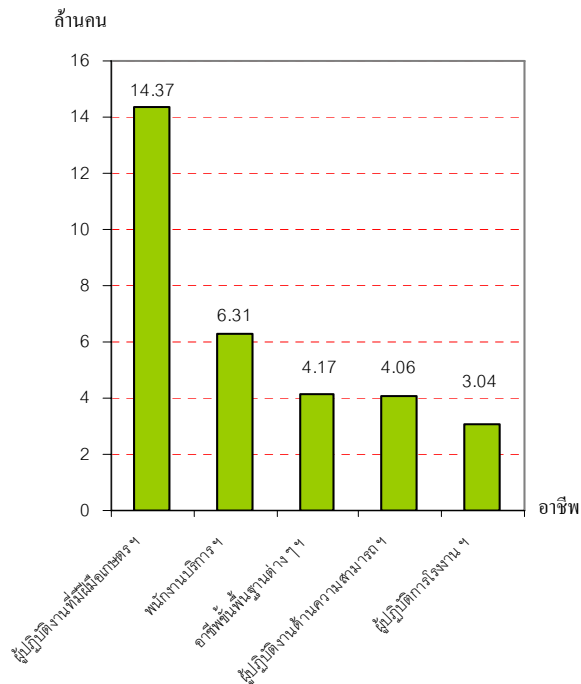
เมื่อพิจารณาผู้มีงานทำตามอาชีพในเดือนนี้ พบว่าอาชีพที่มีผู้ทำงานมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ 1) ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรและการประมง มีจำนวน 14.37 ล้านคน ร้อยละ 37.92 2) พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด 6.31 ล้านคน ร้อยละ 16.65 3) อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและให้บริการ 4.17 ล้านคน ร้อยละ 11.01 4) ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง 4.06 ล้านคน ร้อยละ 10.70 และ 5) ผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ 3.04 ล้านคน ร้อยละ 8.03 (รายละเอียดตามตารางภาคผนวกที่ 3 และแผนภูมิ 3)

แผนภูมิ 3 ผู้มีงานทำจำแนกตามอาชีพ (5 อันดับแรก)

ณ เดือนสิงหาคม 2551

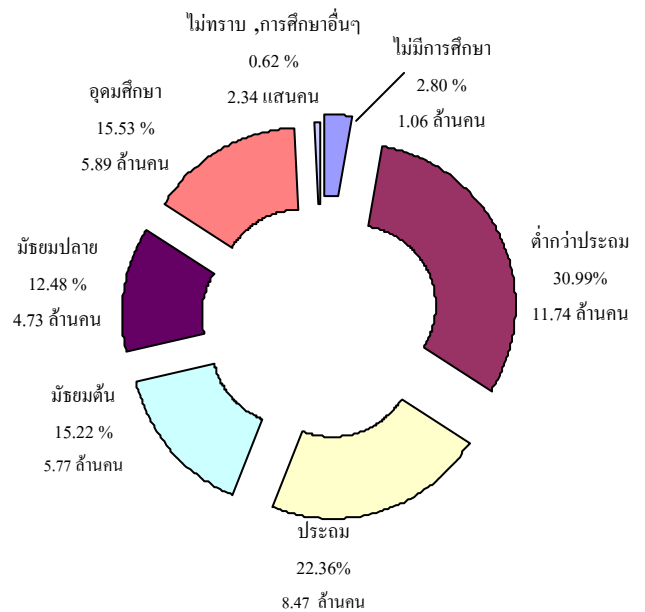

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หากศึกษาถึงระดับการศึกษาของผู้มีงานทำพบว่าเดือนสิงหาคม 2551 นี้ ผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาจำนวน 11.74 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 30.99 รองลงมาเป็นผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อุดมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นคือมีจำนวน 8.47 ล้านคน (ร้อยละ 22.36) 5.89 ล้านคน (ร้อยละ 15.53) และ 5.77 ล้านคน (ร้อยละ 15.22) ตามลำดับ (ตารางภาคผนวกที่ 4)

แผนภูมิ 4 ผู้มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษา

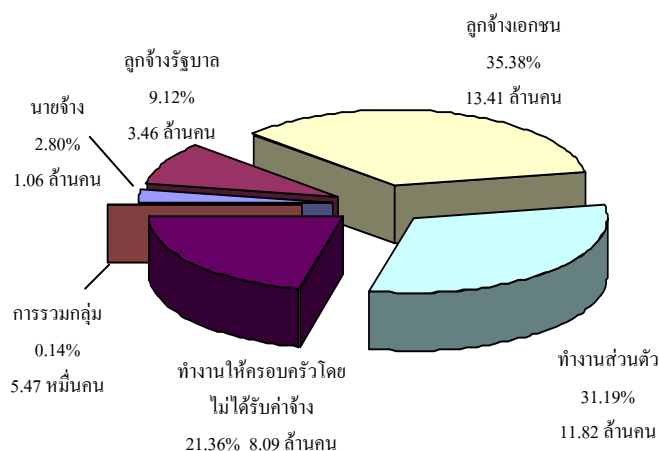
ณ เดือนสิงหาคม 2551

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในด้านสถานภาพการทำงานของผู้มีงานทำพบว่าส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างเอกชน กล่าวคือร้อยละ 35.38 (13.41 ล้านคน) เป็นลูกจ้างเอกชน รองลงมาคือทำงานส่วนตัวและกลุ่มช่วยธุรกิจครอบครัวหรือทำงานให้ครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้างมีอัตราร้อยละ 31.19 (11.82 ล้านคน) และร้อยละ 21.36 (8.09 ล้านคน) ตามลำดับ ส่วนผู้มีงานทำที่มีสถานภาพเป็นนายจ้างมีเพียงร้อยละ 2.80 (1.06 ล้านคน) นอกจากนี้ยังพบว่าการรวมกลุ่มเพื่อทำงานเป็นกลุ่มอาชีพมีร้อยละ 0.14 (5.47 หมื่นคน)

**แผนภูมิ 5 ผู้มีงานทำจำแนกตามสถานภาพ
การทำงาน ณ เดือนสิงหาคม 2551**

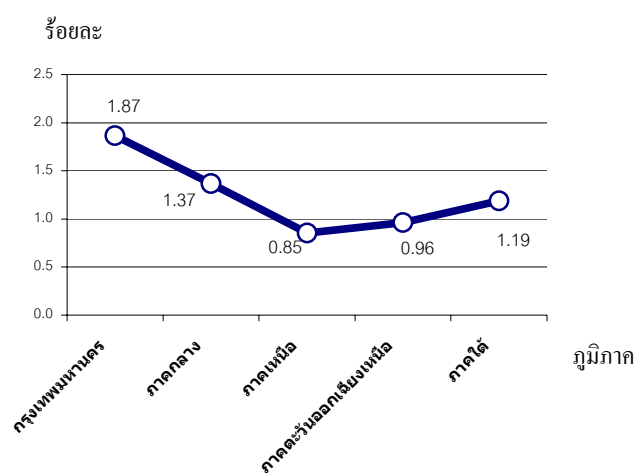

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในประเด็นของผู้ว่างงาน พบว่าจำนวนผู้ว่างงานทั่วประเทศมีประมาณ 4.46 แสนคน โดยภูมิภาคที่มีจำนวนผู้ว่างงานสูงสุดคือภาคกลางประมาณ 1.28 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 28.68 ของผู้ว่างงานรวมทุกภูมิภาค รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 1.23 แสนคน (ร้อยละ 27.47) และกรุงเทพมหานครมีจำนวน 7.33 หมื่นคน (ร้อยละ 16.41) ตามลำดับ ภูมิภาคที่มีผู้ว่างงานน้อยที่สุดคือ ภาคเหนือ จำนวนประมาณ 6.10 หมื่นคน (ร้อยละ 13.67) ซึ่งใกล้เคียงกับภาคใต้ที่มีจำนวน 6.15 หมื่นคน (ร้อยละ 13.77) แต่เมื่อพิจารณาอัตราการว่างงาน โดยการคำนวณจากจำนวนผู้ว่างงานต่อกำลังแรงงานปัจจุบันหรือผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จะพบว่าอัตราการว่างงานภาพรวมของประเทศในเดือนสิงหาคม 2551 มีอัตราร้อยละ 1.16 เป็นอัตราเดียวกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา แต่ลดลงจากเดือนที่แล้วที่มีอัตรา 1.27 และเมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้ว่างงานแต่ละภูมิภาคต่อกำลังแรงงานในแต่ละภูมิภาค (อัตราว่างงานตามภูมิภาค)จะ

พบว่า ภูมิภาคที่มีอัตราการว่างงานสูงสุดได้แก่ กรุงเทพมหานคร มีอัตราว่างงานร้อยละ 1.87 รองลงมาคือภาคกลาง ร้อยละ 1.37 และภาคใต้ ร้อยละ 1.19 ส่วนภูมิภาคที่มีอัตราการว่างงานน้อยที่สุดในเดือนนี้ คือ ภาคเหนือมีอัตรา ร้อยละ 0.85

**แผนภูมิ 6 อัตราว่างงานจำแนกตามภูมิภาค
ณ เดือนสิงหาคม ปี 2551**

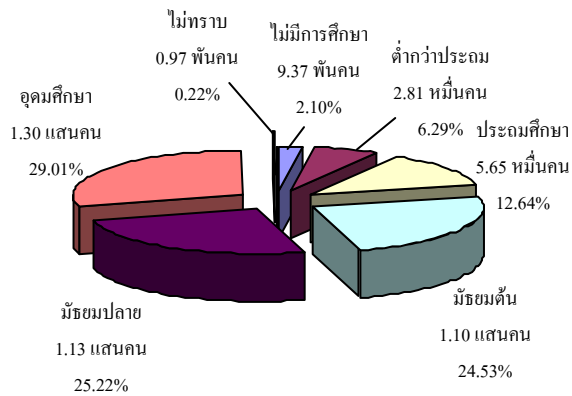
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

$$\text{หมายเหตุ : อัตราว่างงาน} = \frac{\text{ผู้ว่างงาน} \times 100}{\text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน}}$$

ในจำนวนผู้ว่างงานที่มี 4.46 แสนคน พบว่าผู้ว่างงานที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนสูงสุด คือ 1.3 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 29.01 ของผู้ว่างงานทั้งหมด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1.13 แสนคน (ร้อยละ 25.22) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1.10 แสนคน (ร้อยละ 24.53 ของผู้ว่างงานทั้งหมด)

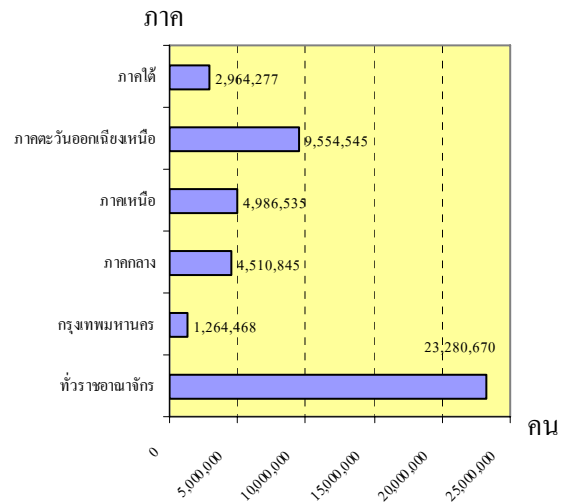

แผนภูมิ 7 ผู้ว่างงานและอัตราการว่างงานจำแนกตามระดับการศึกษา ณ เดือนสิงหาคม 2551

หมายเหตุ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภูมิ 8 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบจำแนกตามภูมิภาค ปี 2550

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

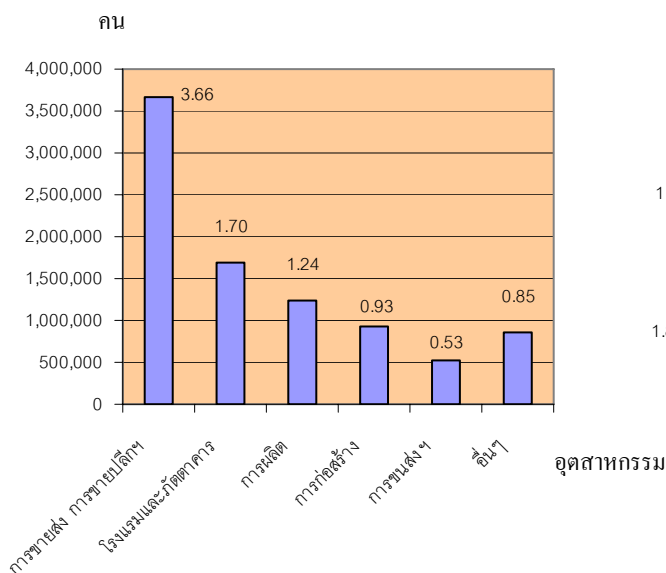
สำหรับแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการสำรวจข้อมูลล่าสุดในปี 2550 พบว่าในปี 2550 ผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบมีจำนวน 23.28 ล้านคน โดยเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปี 2549 จำนวน 1.46 ล้านคน คิดเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.70 โดยที่ปี 2550 นี้พบว่าภูมิภาคที่มีจำนวนผู้มีงานทำนอกระบบแรงงานมากที่สุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 9.55 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 41.03 ของจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด รองลงมาคือภาคเหนือ 4.99 ล้านคน (ร้อยละ 21.42)

ทั้งนี้แรงงานนอกระบบเหล่านี้จะทำงานในภาคเกษตรกรรมซึ่งได้แก่ทำการเกษตรและประมงเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือมีจำนวน 14.39 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 61.79 ขณะที่นอกภาคเกษตรมี 8.89 ล้านคน (ร้อยละ 38.21) ซึ่งแรงงานนอกระบบในภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจากปี 2549 จำนวน 1.84 ล้านคน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.67) ขณะที่นอกภาคเกษตรลดลงจาก 9.27 ล้านคน เหลือ 8.89 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนที่ลดลงร้อยละ 4.10 (3.8 แสนคน) โดยกลุ่มนอกภาคเกษตรนี้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่าอุตสาหกรรมที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบสูงสุด 5 อันดับแรกคือ 1) การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ จำนวน 3.66 ล้านคน (ร้อยละ 41.18 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตรทั้งหมด) 2) โรงแรมและภัตตาคาร 1.7 ล้านคน (ร้อยละ 19.02 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตร

ทั้งหมด) 3) การผลิต 1.24 ล้านคน (ร้อยละ 13.92 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตร ทั้งหมด) 4) การก่อสร้าง 0.93 แสนคน (ร้อยละ 10.42 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตร ทั้งหมด) และ 5) การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม จำนวน 0.53 แสนคน (ร้อยละ 5.95 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตร ทั้งหมด) (รายละเอียดปรากฏในตาราง ภาคผนวกที่ 5)

แผนภูมิ 9 ผู้ที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร (5 อันดับแรก) ปี 2550

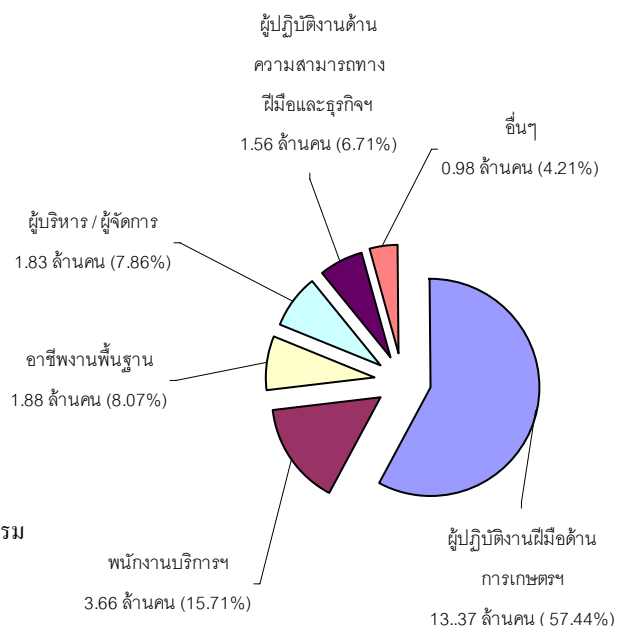

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาแรงงานนอกระบบจำแนกตามอาชีพ พบว่ามีงานทำในอาชีพต่าง ๆ สูงสุด 5 อันดับแรก คือ 1) ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านเกษตรและประมง จำนวน 13.37 ล้านคน (ร้อยละ 57.44 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด) 2) พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด

3.66 ล้านคน (ร้อยละ 15.71 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด) 3) อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ด้านการขายและบริการ 1.88 ล้านคน (ร้อยละ 8.07 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด) 4) ผู้บริหาร / ผู้จัดการ จำนวน 1.83 ล้านคน (ร้อยละ 7.86 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด) และ 5) ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง 1.56 ล้านคน (ร้อยละ 6.71 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด)

แผนภูมิ 10 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ จำแนกตามอาชีพ ปี 2550

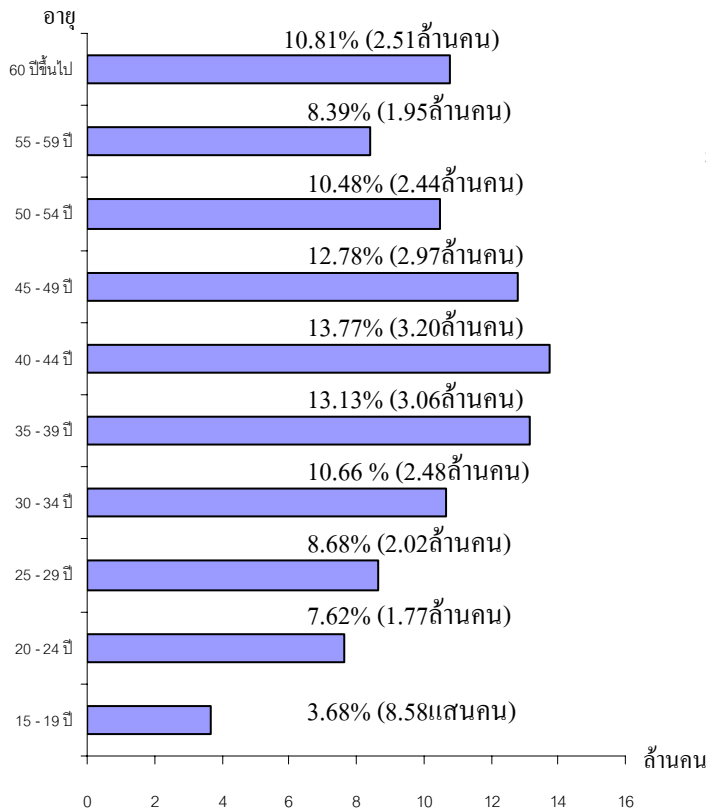
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาแรงงานนอกระบบ จำแนกตามอายุ พบว่าส่วนใหญ่มียุใน ช่วง 40—44 ปี กล่าวคือ ผู้มีอายุ 40—44 ปี มีจำนวน 3.20 ล้านคน (ร้อยละ 13.77) รองลงมาคือผู้มีอายุ 35-39 ปี มีจำนวน 3.06 ล้านคน (ร้อยละ 13.13) และ อายุ 45-49 ปี จำนวน 2.97 ล้านคน (ร้อยละ

12.78) ส่วนช่วงอายุ 15 – 19 ปี มีน้อยที่สุด
8.58 แสนคน (ร้อยละ 3.68)

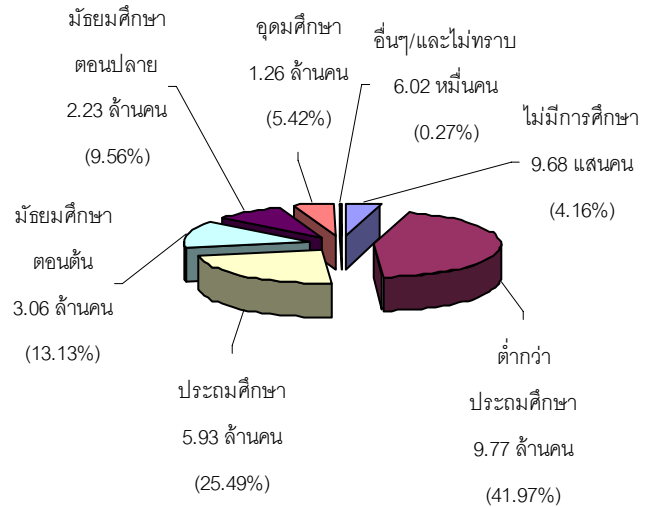
**แผนภูมิ 11 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ
จำแนกตามอายุ ปี 2550**

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับการด้านการศึกษา พบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา คือมีจำนวน 9.77 ล้านคน (ร้อยละ 41.97) รองลงมาคือระดับประถมศึกษา จำนวน 5.93 ล้านคน (ร้อยละ 25.49) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3.06 ล้านคน (ร้อยละ 13.13)

**แผนภูมิ 12 ผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ
จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2550**

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับการด้านการมีงานทำในกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งหมายถึงผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจภาวะการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2550 พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 7.02 ล้านคน โดยจำแนกเป็นเพศชาย 3.13 ล้านคน (ร้อยละ 44.59) และเพศหญิง 3.89 ล้านคน (ร้อยละ 55.41) ในกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน 7.02 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำจำนวน 2.51 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 35.74 โดยทำงานในภาคการเกษตร ร้อยละ 57.56 (1.44 ล้านคน) และทำงานนอกภาคเกษตร ร้อยละ 42.44 (1.06 ล้านคน) การที่ผู้สูงอายุต้องทำงานส่วนใหญ่จะมีเหตุผลมาจากความจำเป็นที่ต้องเลี้ยงตนเองและครอบครัว และเป็นเพราะมีสุขภาพแข็งแรงและยังมีแรงทำงานอยู่ ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีการมีงานทำจำนวน 4.51 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 64.26 ของ

ผู้สูงอายุทั้งหมด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผู้สูงอายุที่มีงานทำจำนวน 2.51 ล้านคนจะพบว่าร้อยละ 63.1 (1.59 ล้านคน) เป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง รองลงมาคือช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง และเป็นลูกจ้างเอกชน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 17.22 (0.43 ล้านคน) และร้อยละ 12.74 (0.32 ล้านคน) ตามลำดับ

**ตาราง 2 จำนวนผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ
ภาวะการทำงาน และสถานภาพแรงงาน ปี 2550**

หน่วย : พันคน

ข้อมูลผู้สูงอายุ	ชาย	หญิง	จำนวนรวม
ประชากรผู้สูงอายุ	3,130.7	3,890.2	7,021.0
1.ภาวะการทำงาน			
ผู้มีงานทำ	1,508.9	1,000.6	2,509.4
1) ภาคเกษตร	927.4	517.1	1,444.5
2) นอกภาคเกษตร	581.5	483.4	1,064.9
ผู้ไม่มีงานทำ	1,621.9	2,889.6	4,511.5
2.สถานภาพการทำงาน	1,000.7	1,508.6	2,509.4
1) นายจ้าง	26.2	82.1	108.2
2) ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	505.9	1,079.8	1,585.7
3) ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	329.6	102.5	432.1
4) ลูกจ้างรัฐบาล	5.7	49.0	54.7
5) ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	0.4	2.9	3.4
6) ลูกจ้างเอกชน	129.8	189.9	319.7
7) การรวมกลุ่ม	3.1	2.5	5.6

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2) การส่งเสริมการมีงานทำ

2.1 การจัดหางานในประเทศ

ภารกิจการส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ เป็นภารกิจหลักของกระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่มีบทบาทในภารกิจนี้คือกรมการจัดหางาน ซึ่งให้บริการจัดหางานโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ที่

เหมาะสม ลดปัญหาการว่างงาน และการขาดแคลนแรงงาน รูปแบบการดำเนินการมีทั้งการจัดหางานในประเทศและต่างประเทศ โดยการจัดหางานในประเทศช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) มีตำแหน่งงานว่างแจ้งผ่านกรมการจัดหางาน 99,301 อัตรา ซึ่งมีสัดส่วนลดลงจากไตรมาสที่แล้วมากโดยน้อยกว่าไตรมาสที่แล้วถึง 16,919 อัตรา คิดเป็นสัดส่วนที่ลดลงร้อยละ 14.56 การที่ตำแหน่งงานว่างในไตรมาสนี้ลดลงจากไตรมาสที่แล้วมากน่าจะมีผลมาจากการชะลอตัวของภาคธุรกิจในประเทศไทย ปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจแม้จะเป็นช่วงปลายปีงบประมาณที่เร่งรัดให้มีการใช้จ่ายเงินก็ตาม คือ การชุมนุมยึดเยื้อของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่มีการชุมนุมต่อต้านรัฐบาล การปะทะกันอย่างรุนแรงกับกลุ่มต่อต้านคือกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ส่งผลทำลายความเชื่อมั่นของนักลงทุน กระแสข่าวการปฏิวัติและยุบสภา และโดยเฉพาะการประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน จุดให้ภาคการโรงแรม การเดินทาง ขนส่ง และการท่องเที่ยวต่างๆ หยุดชะงัก เนื่องจากการยกเลิกของหน่วยงานต่างๆ มากมาย นอกจากนี้ช่วงปลายไตรมาสยังมีปัญหาเรื่องธนาคารยักษ์ใหญ่ในอเมริกาล้มจากปัญหาการฉ้อโกงไพร้ม ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจประกันภัยในอเมริกาสั่นคลอน ต้องมีการอัดฉีดงบประมาณกลางเพื่อสนับสนุนไม่ให้มีการล้มกิจการ รวมถึงธุรกิจประกันภัยในไทยที่มีลูกค้าแห่ถอนกรมธรรม์จนเจ้าของต้องออกมาประชาสัมพันธ์สร้างความเชื่อมั่นว่าไม่มีปัญหา

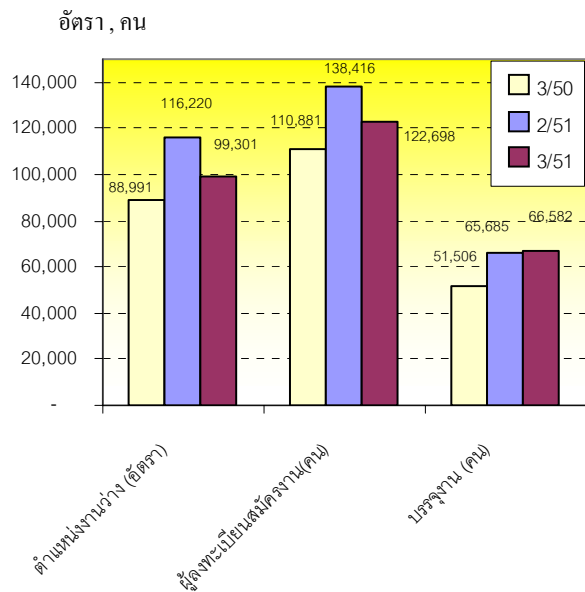

แน่นอน เหล่านี้เป็นปัจจัยลบให้ภาคธุรกิจชะลอตัวลงเพราะนักลงทุนในไทยล้วนมาจากต่างชาติ อาทิ สหรัฐอเมริกา เมื่อประเทศแม่ประสบปัญหาย่อมส่งผลกระทบต่อการลงทุนต่อเนื่อง นอกจากนี้ภาคการส่งออกน่าจะส่งผลต่อตำแหน่งงานว่างที่ลดลง เนื่องจากตลาดส่งออกหลักของไทยคือ อเมริกา และคาดการณ์ว่า ไตรมาสหน้าภาคธุรกิจจะได้รับผลกระทบต่อเนื่องอย่างแน่นอน เพราะปัญหากรณีซับไพร์มได้ลุกลามไปในยุโรปและเอเชียแล้ว โดยส่งผลกระทบต่อจีนที่ห่วงโซ่การผลิตไปถึงประเทศไทย สำหรับภาคธุรกิจของไทยที่ได้รับผลกระทบโดยตรงน่าจะเป็นภาคการส่งออก โดยเฉพาะอัญมณี เครื่องประดับ เพอร์นิเจอร์ เครื่องไฟฟ้า อิเลคทรอนิกส์ เนื่องจากเป็นสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยนั่นเอง

ในส่วนของผู้ลงทะเบียนสมัครงาน ไตรมาสนี้พบว่ามี 122,698 คน ลดลงจำนวน 15,718 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 จากไตรมาสที่แล้วที่มีจำนวน 138,416 คน และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีจำนวน 110,181 คน พบว่าเพิ่มขึ้น 12,517 คน คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.36 ขณะที่ผู้ได้รับการบรรจุงานในไตรมาสนี้ (ก.ค.- ก.ย.51) มีจำนวน 66,582 คน ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับไตรมาสที่แล้วที่มี 65,685 คน ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา (ไตรมาส 3 (ก.ค.- ก.ย.) ปี 50) พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้น 15,076 คน (ไตรมาส3/50 มี 51,506 คน) คิดเป็นร้อยละ 29.27 ปราบกฎรายละเอียดตามแผนภูมิ 13

แผนภูมิ 13 เปรียบเทียบตำแหน่งงานว่าง

การสมัครงาน/การบรรจุงาน

ที่มา : กรมการจัดหางาน

หมายเหตุ: ไตรมาส (Q) 2 = (เม.ย. - มิ.ย.)

ไตรมาส (Q) 3 = (ก.ค. - ก.ย.)

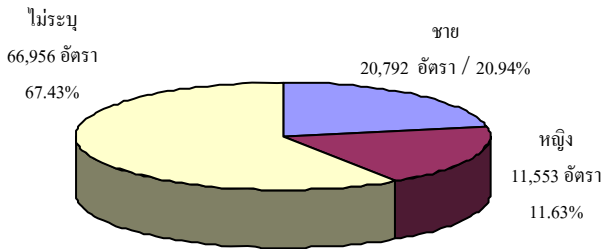
สำหรับตำแหน่งงานว่างไตรมาส 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2551)นี้ พบว่าเป็นชาย 20,792 อัตรา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.94 ของตำแหน่งงานว่างทั้งหมด ขณะที่เพศหญิงมี 11,553 อัตรา (ร้อยละ 11.63) และไม่ระบุเพศมีจำนวนถึง 66,956 อัตรา ร้อยละ 67.43 ประเด็นที่น่าสังเกตคือ ตำแหน่งงานว่างจำนวนถึงร้อยละ 67 ไม่ได้ระบุว่าการเพศชายหรือเพศหญิงจึงสะท้อนให้เห็นว่าศักยภาพของแรงงานหญิงไม่ด้อยกว่าชาย สถานประกอบการหรือนายจ้างส่วนใหญ่จึงมิได้ระบุว่าต้องการเพศใด ทั้งนี้ การไม่ระบุเพศของนายจ้างมีข้อดีในอีกประการหนึ่งคือทำให้นายจ้างมีโอกาสคัดเลือกหรือพิจารณาตัวผู้สมัครได้มากกว่าการระบุเพียงเพศใดเพศเดียว

แผนภูมิ 14 ตำแหน่งงานว่างแยกตามเพศ

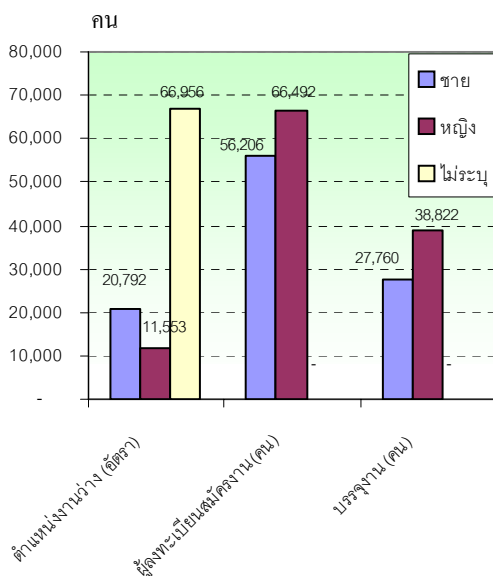
ไตรมาส 3 (ก.ค. -ก.ย.) ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้มาลงทะเบียนสมัครงานในไตรมาสที่พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 122,698 คน เป็นชาย 56,206 คน คิดเป็นร้อยละ 45.81 และเป็นหญิง 66,492 คน คิดเป็นร้อยละ 54.19 และการบรรจุงานมีผู้ได้รับการบรรจุให้ทำงานทั้งสิ้น 66,582 คน โดยสัดส่วนของเพศหญิง จะได้รับการบรรจุงานมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ ผู้บรรจุงานที่เป็นเพศหญิง มีสัดส่วนร้อยละ 58.31 (38,822 คน) ขณะที่เพศชายมีร้อยละ 41.69 (27,760 คน) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สอดคล้องกับจำนวนผู้สมัครงานที่มีเพศหญิงมากกว่าชาย

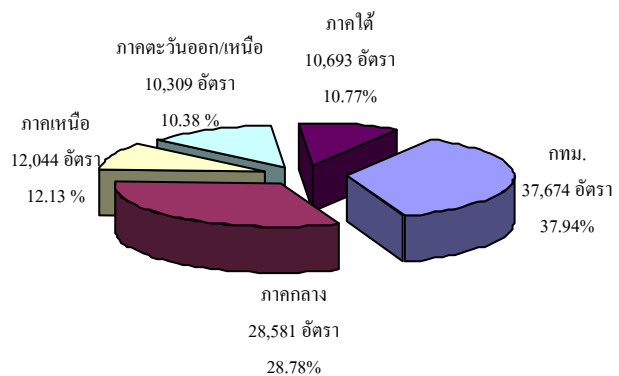
แผนภูมิ 15 ตำแหน่งงานว่าง / ผู้สมัครงาน / และการบรรจุงานจำแนกตามเพศ ไตรมาส 3 ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบตามพื้นที่ จะพบว่าไตรมาสนี้ตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร โดยภูมิภาคที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุดคือ กรุงเทพมหานครมีร้อยละ 37.94 (37,674 อัตรา) รองลงมาคือภาคกลางมีร้อยละ 28.78 (28,581 อัตรา) ของตำแหน่งงานว่างทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะสถานประกอบการส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพปริมณฑล อาทิ จังหวัดสมุทรปราการ ปทุมธานี สมุทรสาคร พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น ในส่วนภาคเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตำแหน่งงานว่างมีสัดส่วน ร้อยละ 12.13 (12,044 อัตรา) ร้อยละ 10.77 (10,693 อัตรา) และร้อยละ 10.38 (10,309 อัตรา) ตามลำดับ

แผนภูมิ 16 ตำแหน่งงานว่างจำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 3 (ก.ค. -ก.ย.) ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ในส่วนการสมัครงานไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) ภูมิภาคที่มีการสมัครงานสูงสุดคือ ภาคกลาง ร้อยละ 34.01 (41,726 คน) รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร

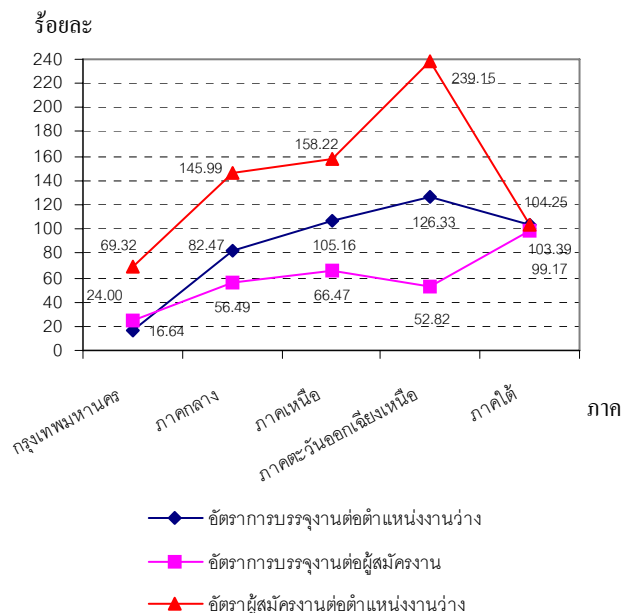

ร้อยละ 21.28 (26,115 คน) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีร้อยละ 20.09 (24,654 คน) และภูมิภาคที่มีการสมัครงานน้อยที่สุดคือภาคใต้ ร้อยละ 9.09 (11,147 คน) สำหรับผลการบรรจุนาน มีการบรรจุนานในพื้นที่ภาคกลางสูงสุดคือร้อยละ 35.40 (23,570 คน) รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 19.56 (13,023 คน) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคเหนือที่มีร้อยละ 19.02 (12,666 คน)อันดับถัดมาคือภาคใต้ร้อยละ 16.61 (11,055 คน) ส่วนกรุงเทพมหานครมีการบรรจุนานน้อยที่สุดคือร้อยละ 9.41 (6,268 คน)(รายละเอียดปรากฏในตารางภาคผนวก 6)

เมื่อคำนวณหาอัตราการบรรจุนานเปรียบเทียบกับตำแหน่งงานว่างไตรมาสที่พบว่า มีอัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างภาพรวมร้อยละ 67.05 โดยภาคที่มีอัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างสูงสุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 126.33 รองลงมาคือภาคเหนือซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคใต้โดยมีสัดส่วนร้อยละ 105.16 และ 103.39 ตามลำดับ ขณะที่กรุงเทพมหานครมีอัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างต่ำสุดคือร้อยละ 16.64 กรณีที่แต่ละภาคมีสัดส่วนเกินร้อยละ 100 เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ เนื่องมาจากผู้บรรจุนานมีการบรรจุนานในพื้นที่ที่ไม่ใช่เป็นภูมิลำเนาของตนเอง โดยมีการบรรจุนานในพื้นที่อื่นข้ามภูมิภาค จึงทำให้สัดส่วนการบรรจุนานในของภูมิภาคนั้นมีสูงกว่าตำแหน่งงานว่างในพื้นที่นั่นเอง หากเปรียบเทียบผู้ได้รับบรรจุนานกับผู้สมัครงานพบว่า ในภาพรวมมีอัตราร้อยละ 54.26 โดย

ภาคใต้มีอัตราการบรรจุนานเมื่อเทียบกับผู้สมัครงานสูงสุดคือร้อยละ 99.17 รองลงมาคือภาคเหนือร้อยละ 66.47 และภาคกลางมีอัตราร้อยละ 56.49 ส่วนกรุงเทพมหานคร มีอัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงานต่ำที่สุดคือ ร้อยละ 24.0 ทั้งนี้ อัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงานภาพรวม(ร้อยละ 54.26) มีสัดส่วนที่เพิ่มร้อยละ 14.35 จากไตรมาสที่แล้วที่มีร้อยละ 47.45

แผนภูมิ 17 อัตราการบรรจุนานเปรียบเทียบตำแหน่งงานว่าง / ผู้สมัครงาน และอัตราการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง จำแนกโดยภาค ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

หมายเหตุ :

1. อัตราการบรรจุนาน ต่อผู้สมัครงาน = $\frac{\text{ผู้ได้รับการบรรจุนาน} \times 100}{\text{ผู้สมัครงาน}}$
2. อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง = $\frac{\text{ผู้ได้รับการบรรจุนาน} \times 100}{\text{ตำแหน่งงานว่าง}}$
3. อัตราผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง = $\frac{\text{ผู้สมัครงาน} \times 100}{\text{ตำแหน่งงานว่าง}}$

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ประเด็นที่น่าสนใจในเรื่องการสมัครงานคือในไตรมาสเมื่อพิจารณาอัตราการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างจะพบว่า ทุกภูมิภาค

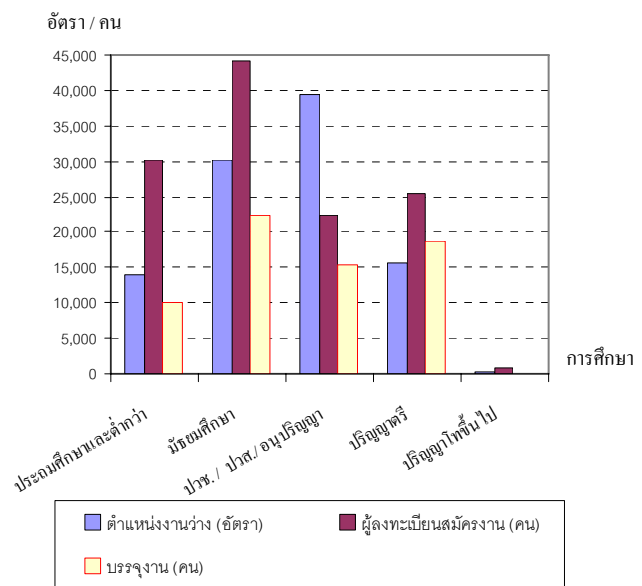

ยกเว้นกรุงเทพมหานครมีอัตราการสมัครงานสูงกว่าตำแหน่งงานว่างมากโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีอัตราร้อยละ 239.15 รองลงมาคือภาคเหนือร้อยละ 158.22 และภาคกลางร้อยละ 145.99 (แผนภูมิ 17) แสดงให้เห็นว่าในไตรมาสนี้ คนต้องการทำงานมากอาจเนื่องจากผู้จบการศึกษาใหม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน ส่วนกรุงเทพมหานครมีอัตราสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างต่ำสุดคือ ร้อยละ 69.32

ในส่วนตำแหน่งงานว่างตามระดับการศึกษาไตรมาส 3 ปี 2551 พบว่า ตำแหน่งงานว่างระดับที่ต้องการสูงสุดคือ ปวช./ปวส. อนุปริญญา มีความต้องการร้อยละ 39.60 (39,321 อัตรา) รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 30.47 (30,253 อัตรา) ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 15.65 (15,544 อัตรา) และระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ร้อยละ 14.01 (13,910 อัตรา) สำหรับระดับปริญญาโทขึ้นไปมีสัดส่วนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.27 (273 อัตรา) แสดงให้เห็นว่าตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีสูงโดยความต้องการในตำแหน่งต่ำกว่าปริญญาตรีมีถึงร้อยละ 84.08 (83,484 อัตรา) โดยเฉพาะระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญาดังนั้น จึงต้องเร่งรัดผลิตกำลังคนในระดับนี้ให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการทำงานต่ำระดับซึ่งเป็นการสูญเสียทรัพยากรของประเทศ ขณะที่จำนวนผู้สมัครงานไตรมาสนี้พบว่า ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษายังคงครองตำแหน่งสูงสุด คือร้อยละ 35.98 (44,141 คน) รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าที่มีจำนวน 30,183 คน (ร้อยละ 24.60)

ปริญญาตรี 25,383 คน (ร้อยละ 20.69) และระดับปวช./ปวส./อนุปริญญาร้อยละ 18.12 (22,236 คน) สำหรับผู้บรรจุนาน ระดับมัธยมศึกษามีการบรรจุนานมากที่สุด เมื่อเทียบกับระดับการศึกษาอื่นๆ คือมีจำนวน 22,490 คน (ร้อยละ 33.78) รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรีมีร้อยละ 28.05 (18,677 คน) และระดับปวช./ปวส./อนุปริญญามีร้อยละ 22.89 (15,239 คน) (ตารางภาคผนวก 7)

**แผนภูมิ 18 ตำแหน่งงานว่าง/ผู้สมัครงาน/บรรจุนาน
จำแนกตามระดับการศึกษา ไตรมาส 3 ปี 2551**

ที่มา : กรมการจัดหางาน

จากรายละเอียดและแผนภูมิข้างต้น ประเด็นที่น่าสังเกตคือ จำนวนผู้สมัครงานในทุกระดับการศึกษามีสัดส่วนสูงกว่าตำแหน่งงานว่าง ยกเว้นในระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญาที่ความต้องการแรงงานมีมากกว่าผู้สมัครถึง 17,048 อัตรา ดังนั้นผู้ศึกษาในระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญาในปัจจุบันจึงไม่น่ากังวลในเรื่องว่างงาน นอกจากนี้ตัวเลขดังกล่าวยัง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ที่วิเคราะห์ว่า แนวโน้มการจ้างงานระยะกลาง (ปี 2550-2554) และระยะยาว (ปี 2555-2559) ต้องการคนระดับกลาง-ล่าง คือ ผู้จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมากกว่าระดับสูงคือ ปริญญาตรีขึ้นไป นอกจากนี้การที่ผู้สมัครงานในระดับนี้มีน้อยกว่าตำแหน่งงานว่างเนื่องจากผู้สนใจเรียนอาชีวะน้อย ดังนั้น จึงต้องรณรงค์สร้างค่านิยมให้กับเยาวชนเห็นความสำคัญของการศึกษาระดับอาชีวะเนื่องจากจะเป็นทางเลือกในการหางานทำที่ง่าย รวดเร็ว เพราะเป็นความต้องการของสถานประกอบการหรือตลาดแรงงาน อีกทั้งสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองในอนาคตได้ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบมากกว่าการมุ่งเน้นให้เรียนระดับอุดมศึกษาอย่างในปัจจุบัน นอกจากนี้หากพิจารณาประเด็นการบรรจุงานกับตำแหน่งงานว่างทุกระดับการศึกษา พบว่ามีสัดส่วนของผู้ได้รับการบรรจุงานน้อยกว่าตำแหน่งงานว่าง (ร้อยละ 67.05) (ตารางภาคผนวกที่ 7 และตารางที่ 3) ขณะที่ผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างมีถึงร้อยละ 123.56 แต่ได้รับการคัดเลือกเข้าบรรจุเพียงร้อยละ 67.05 แสดงให้เห็นว่ายังมีตำแหน่งงานว่างอยู่อีกร้อยละ 32.95 ที่ยังไม่มีการบรรจุงาน ช่อมแสดงถึงคุณภาพของคนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และประเด็นของผู้สมัครระดับปริญญาตรีมีอัตราการบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่างถึงร้อยละ 120.16 จึงน่าจะหมายถึงการบรรจุงานต่ำกว่าระดับการศึกษาที่สำเร็จหรือการลดวุฒิเพื่อเข้าสู่การทำงานต่ำระดับมีมาก

ตาราง 3 อัตราการบรรจุงานต่อผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างและอัตราผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง จำแนกตามระดับการศึกษา ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551)

ระดับการศึกษา	อัตราการบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่าง	อัตราการบรรจุงานต่อผู้สมัครงาน	อัตราผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง
★ ประถมศึกษา และต่ำกว่า	72.36	33.35	216.99
★ มัธยมศึกษา	74.34	50.95	145.91
★ ปวช./ปวส./อนุปริญญา	38.76	68.53	56.55
★ ปริญญาตรี	120.16	73.58	163.30
★ ปริญญาโท	40.66	14.70	276.56
ภาพรวม	67.05	54.26	123.56

ที่มา: ข้อมูลกิจกรรมการจัดหางาน ประมวลผลโดยกลุ่มงานวิจัย

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

หมายเหตุ : ใช้สูตรคำนวณสูตรเดียวกับแผนภูมิ 17

ในประเด็นการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างนั้น ระดับ ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา เป็นระดับเดียวที่มีผู้สมัครงานน้อยกว่าตำแหน่งงานว่าง (อัตราผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง 56.55) ผู้สมัครงานเหล่านี้จึงน่าจะมีโอกาสได้งานทำมาก แต่กลับพบว่าได้รับการบรรจุงานเพียงร้อยละ 38.76 เท่านั้น เหลือตำแหน่งงานว่างถึงร้อยละ 61.24 ซึ่งเมื่อพิจารณาสาเหตุแล้วพบว่าน่าจะเกี่ยวข้องกับ 3 กลุ่มคือ 1) **สถานประกอบการ**ว่าต้องการบุคลากรแบบใด มีประสบการณ์เพียงใด ซึ่งในเรื่องนี้กระทรวงแรงงานได้จัดจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ศึกษาวิจัยคุณภาพฝีมือแรงงานของแรงงานที่สำเร็จการศึกษาใหม่ พบว่าสถาน

ประกอบการคาดหวังหรือต้องการคุณภาพฝีมือของแรงงานที่จบการศึกษาใหม่ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคุณภาพฝีมือคือ

๑) ในระดับคุณภาพฝีมือขั้นต้น

สถานประกอบการคาดหวังให้แรงงานที่สำเร็จการศึกษาใหม่มีทักษะ 5 อันดับแรกคือ 1) ทักษะเชิงช่างในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ 2) วิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา ตัดสินใจ รู้ขั้นตอนกระบวนการของงานเป็นอย่างดี 3) สามารถนำความรู้และทักษะมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีใหม่ได้ 4) สามารถตัดสินใจเลือกใช้วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม และ 5) ควรมีความสามารถสื่อสารทางเทคนิค

๒) ระดับคุณภาพฝีมือขั้นกลาง

สถานประกอบการคาดหวังหรือต้องการ อันดับ 1) คือทักษะเชิงช่างในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ 2) ความสามารถในการสั่งงานและคุมงานเบื้องต้น 3) สามารถตัดสินใจเลือกใช้วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม 4) นำความรู้และทักษะมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีใหม่ได้ และ 5) สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้

๓) ระดับคุณภาพฝีมือแรงงานขั้นสูง

ความต้องการหรือคาดหวัง 5 อันดับแรกคือ 1) ความสามารถในการสั่งงานและคุมงานเบื้องต้น 2) สามารถตัดสินใจเลือกใช้วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม 3) สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้ 4) สามารถวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา การตัดสินใจ รู้ขั้นตอนกระบวนการของงานเป็นอย่างดี และ 5) ควรมีความสามารถสื่อสารทางเทคนิค รายละเอียดปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงอันดับคุณภาพฝีมือแรงงานอันพึงประสงค์ของหัวหน้าผู้ประเมิน จำแนกตามประเภททักษะ และประเภทคุณภาพฝีมือแรงงาน

ประเภททักษะที่สถานประกอบการต้องการ	อันดับคุณภาพฝีมือที่พึงประสงค์จำแนกตามประเภทคุณภาพฝีมือแรงงาน		
	ขั้นต้น	ขั้นกลาง	ขั้นสูง
○ ทักษะเชิงช่างในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ	1	1	6
○ สามารถวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา การตัดสินใจ รู้ขั้นตอนกระบวนการของงานเป็นอย่างดี	2	6	4
○ นำความรู้และทักษะมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีใหม่ได้	3	4	7
○ สามารถตัดสินใจเลือกใช้วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสม	4	3	2
○ ความสามารถสื่อสารทางเทคนิค	5	7	5
○ ความสามารถในการสั่งงานและคุมงานเบื้องต้น	6	2	1
○ ความสามารถทางภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะศัพท์เทคนิค	7	10	9
○ สามารถให้คำแนะนำผู้ได้บังคับบัญชาได้	8	5	3
○ ความรู้ด้านวิศวกรรมยานยนต์	16	8	15
○ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	13	12	8

ที่มา : โครงการศึกษาคุณภาพฝีมือแรงงานของแรงงานที่สำเร็จการศึกษาใหม่

หมายเหตุ : จัดอันดับตามค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรเพื่อใช้จัดอันดับความสำคัญ แสดงเฉพาะ 8 อันดับแรกของแต่ละประเภทคุณภาพฝีมือ

2) ผู้สมัครงานหรือแรงงาน ควรมีการปรับค่านิยม เรื่องการเลือกงาน เลือกเงินเดือน ลดข้อจำกัดของตนเองลง และ 3) สถาบันการศึกษาว่าควรมีการปรับหลักสูตร (Redesign) โดยให้มีความยืดหยุ่น และสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีได้ทันทั่วถึง

ประเด็นที่น่าจะหยิบยกมาวิเคราะห์คือ อัตราของผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 100 (ตาราง 3) โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับปริญญาโท (ร้อยละ 276.56) แสดงว่าผู้จบการศึกษาระดับนี้มีตำแหน่งรองรับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ขณะที่ระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ระดับปริญญาตรีและมัธยมศึกษาไม่ถึง

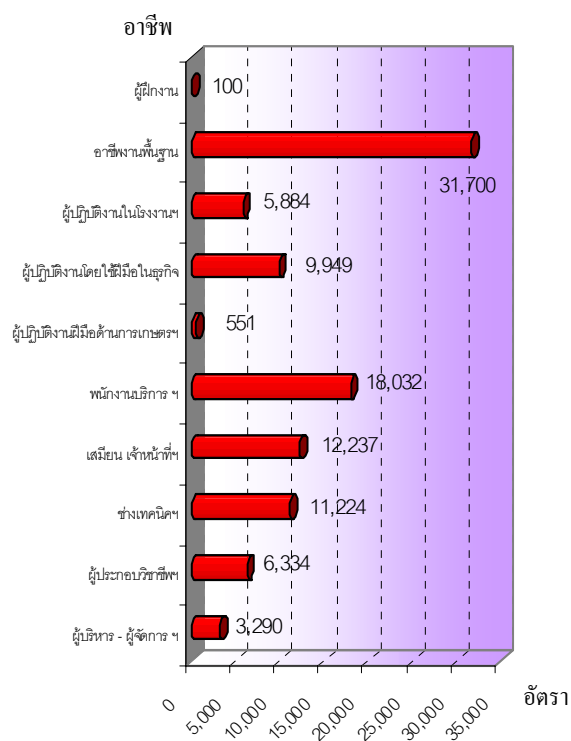

ร้อยละ 216.99 163.30 และ 145.91 ตามลำดับ น่าจะเป็นตัวเลขสะท้อนให้เห็นว่าในไตรมาสมีการโยกย้ายงานเพื่อหางานทำใหม่กันมากขึ้น ประกอบกับเป็นช่วงไตรมาสที่นักศึกษาเริ่มหางานทำในตลาดแรงงานนั่นเอง

ด้านอาชีพไตรมาสที่พบว่า อาชีพที่มีตำแหน่งงานว่างสูงสุด 5 อันดับแรกคือ 1) อาชีพงานพื้นฐาน ได้แก่ อาชีพที่เป็นงานเรียบง่ายทำประจำหรือทำซ้ำๆ ประกอบด้วย อาชีพด้านการขายและการให้บริการตามท้องถนนที่สาธารณะ เช่น ผู้จำหน่ายสินค้า/อาหารตามท้องถนน ผู้ส่งเอกสาร ผู้ขนส่งสัมภาระ รวมถึงแรงงานในด้านเกษตร ประมง ก่อสร้าง การผลิต การขนส่ง ฯลฯ มีร้อยละ 31.92 (31,700 อัตรา) 2) อาชีพพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด ร้อยละ 18.16 (18,032 อัตรา) 3) เสมียน/เจ้าหน้าที่ร้อยละ 12.32 (12,237 อัตรา) 4) ช่างเทคนิคผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีร้อยละ 11.30 (11,224 อัตรา) และ 5) ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่าง ๆ ร้อยละ 10.02 (9,949 อัตรา) สำหรับอาชีพที่มีผู้สมัครงานสูงสุด 5 อันดับแรก คืออาชีพงานพื้นฐาน จำนวน 42,135 คน (ร้อยละ 34.34) รองลงมาคือ อาชีพเสมียน/เจ้าหน้าที่ 19,564 คน (ร้อยละ 15.95) พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาดมีจำนวน 18,067 คน (ร้อยละ 14.72) ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง 12,157 คน (ร้อยละ 9.91) และผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบการ 9,759 คน (ร้อยละ 7.95) ส่วนการบรรจุงานมีความสอดคล้องกับผู้สมัครงานโดยที่ 5 อันดับแรกเป็นประเภทอาชีพเดียวกับผู้สมัครงาน ได้แก่ 1)อาชีพ

งานพื้นฐานสูงสุด จำนวน 20,942 คน (ร้อยละ 31.45) 2)อาชีพเสมียน/เจ้าหน้าที่ 12,265 คน (ร้อยละ 18.42) 3) พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาดมีจำนวน 10,018 คน (ร้อยละ 15.05) 4) ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง 8,043 คน (ร้อยละ 12.08) และผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรฯ 6,051 คน ร้อยละ 9.09 (ตารางภาคผนวกที่ 8)

แผนภูมิ 19 ตำแหน่งงานว่าง จำแนกตามอาชีพ ไตรมาส 3 ปี (ก.ค.-ก.ย.) 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการจัดอันดับตำแหน่งงานว่างตามอาชีพในไตรมาส 3/2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) ตามที่กล่าวมาข้างต้นกับไตรมาสที่แล้ว พบว่าอาชีพที่มีตำแหน่งงานว่างสูงสุด 2 อันดับแรก ไตรมาสนี้ยังคงเป็น

อาชีพเดียวกับไตรมาสที่แล้ว คือ 1)อาชีพงานพื้นฐาน 2) อาชีพพนักงานบริการ พนักงานในร้านค้าและตลาด โดยไตรมาสที่แล้วมีจำนวน 33,747 และ 19,539 อัตรา ตามลำดับ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก 8)

หากศึกษาในด้านอุตสาหกรรมพบว่า อุตสาหกรรมที่มีตำแหน่งงานว่างสูงสุด 5 อันดับแรกในไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม – กันยายน 2551) คือ 1) การผลิต 37,098 อัตรา (ร้อยละ 37.36) 2) การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน 22,253 อัตรา (ร้อยละ 22.41) 3) บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ 14,771 อัตรา (ร้อยละ 14.87) 4) โรงแรมและภัตตาคาร 7,111 อัตรา (ร้อยละ 7.16) และ 5) การก่อสร้าง 4,252 อัตรา (ร้อยละ 4.28) เมื่อศึกษาการบรรจุนงานพบว่าอุตสาหกรรมที่มีการบรรจุนงานสูงสุด 4 อันดับแรกเป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่าง คือ (1) การผลิต 28,655 คน (ร้อยละ 43.04) (2) การขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ฯ 16,787 คน (ร้อยละ 25.21) (3) สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ 5,451 คน (ร้อยละ 8.19) และ (4) สาขาโรงแรมและภัตตาคารมีการบรรจุนงาน 3,528 คน (ร้อยละ 5.30) ส่วนอันดับ 5 ในไตรมาสนี้ คือ การบริหารราชการและการป้องกันประเทศรวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ

ตาราง 5 แสดงจำนวนตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุนงานจำแนกตามอุตสาหกรรม ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

ประเภทอุตสาหกรรม	ตำแหน่งงานว่าง		บรรจุนงาน	
	จำนวน (อัตรา)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การผลิต	37,098	37.36	28,655	43.04
2. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล ฯ	22,253	22.41	16,787	25.21
3. บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	14,771	14.87	5,451	8.19
4. โรงแรมและภัตตาคาร	7,111	7.16	3,528	5.30
5. การก่อสร้าง	4,252	4.28	1,627	2.44
6. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	3,180	3.20	1,944	2.92
7. การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	3,167	3.19	3,358	5.04
8. ตัวแทนทางการเงิน	2,422	2.44	1,738	2.61
9. อื่นๆ	5,047	5.09	3,494	5.25
รวม	99,301	100.0	66,582	100.0

ที่มา : กรมการจัดหางาน

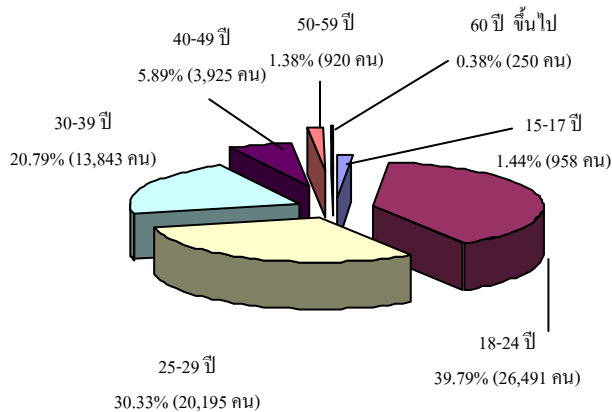
ช่วงอายุที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในไตรมาสนี้ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 18 – 39 ปี มีจำนวน 87,882 คน โดยที่อายุ 18 – 24 ปี ต้องการสูงสุด 36,257 อัตรา (ร้อยละ 36.51) รองลงมาคืออายุ 25 – 29 ปี 29,956 อัตรา (ร้อยละ 30.17) และอายุ 30 – 39 ปี 21,669 อัตรา (ร้อยละ 21.82) สำหรับผู้สมัครงานในไตรมาสนี้จะสอดคล้องกับตำแหน่งงานว่างคือ ส่วนใหญ่จะมีอายุ 18-24 ปี มีจำนวน 37,448 คน (ร้อยละ 30.52) รองลงมาเป็นผู้สมัครงานที่มีอายุ 30-39 ปี และ 25 – 29 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 27.80 (34,114 คน) และ

22.79 (27,966 คน) ตามลำดับ ขณะที่ในด้าน การบรรจุนานพบว่า ผู้มีอายุ 18 – 24 ปี ได้รับการบรรจุนานสูงสุด จำนวน 26,491 คน (ร้อยละ 39.79) รองลงมาคือช่วงอายุ 25 – 29 ปี จำนวน 20,195 คน (ร้อยละ 30.33) และอายุ 30 – 39 ปี ซึ่งมีจำนวน 13,843 คน คิดเป็นร้อยละ 20.79 (ตารางภาคผนวกที่ 10)

แผนภูมิ 20 การบรรจุนานจำแนกตามอายุ

ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ภารกิจส่งเสริมการมีงานทำนอกจากภารกิจที่ได้กล่าวมาแล้ว กรมการจัดหางานยังมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ มีงานทำ ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาหรือผู้จบการศึกษาใหม่ ผู้ว่างงาน ผู้ใช้แรงงานที่มีงานทำอยู่แล้วและมีความประสงค์จะเปลี่ยนงาน ผู้สูงอายุ แม่บ้านหรือผู้ต้องการรับงานไปทำที่บ้าน รวมทั้งทหาร ยาวชนในสถานพินิจให้มีงานทำ โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นตลอดไตรมาส 3 ปี 2551 (เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2551) มีผู้ได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 144,697 คน โดยเป็นชาย 70,416 คน คิดเป็นร้อยละ 48.66 และหญิง 74,281 คน

(ร้อยละ 51.34) ซึ่งจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ในไตรมาสนี้น้อยกว่าไตรมาสที่แล้วจำนวน 90,754 คน คิดเป็นร้อยละ 38.54 (ไตรมาส 2/51 มีจำนวน 235,451 คน) สำหรับรายละเอียดกิจกรรมที่ดำเนินการและจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ในแต่ละกิจกรรมปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 การส่งเสริมการมีงานทำจำแนกตามกิจกรรม

ที่ดำเนินการ ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

กิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ	ผู้ได้รับประโยชน์ (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
1.แนะแนวอาชีพชุมชน	181	666	847
2.แนะแนวอาชีพระดับหมู่บ้าน	28,811	34,424	63,235
3.มหกรรมอาชีพ	12,519	14,442	26,961
4.วันแนะแนวอาชีพ	14,811	19,520	34,331
5.ส่งเสริมการมีงานทำให้ทหารกองประจำการ	9,304	389	9,693
6.แนะแนวอาชีพให้เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	3,603	717	4,320
7.อบรมผู้รับงานไปทำที่บ้าน	84	935	1,019
8.ฝึกอบรมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้คนว่างงาน	109	495	604
9.ฝึกอบรมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อส่งเสริมการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ	285	852	1,137
10.สร้างเครือข่ายการแนะแนวอาชีพ	709	1,841	2,250
รวม	70,416	74,281	144,697

ที่มา: กรมการจัดหางาน

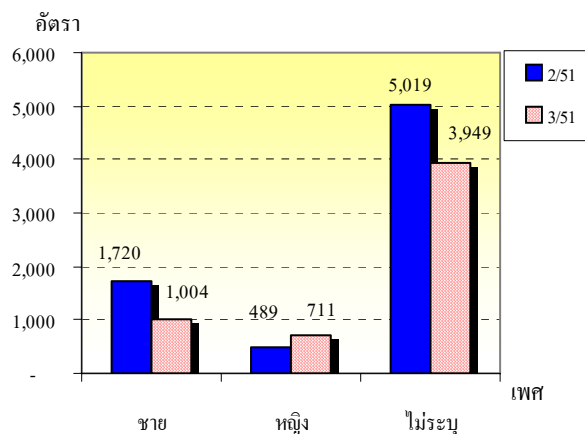
2.2 ความต้องการแรงงาน

ภาคเอกชน (ผ่านหนังสือพิมพ์)

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางานได้รวบรวมความต้องการแรงงานที่สถานประกอบการประกาศรับสมัครผ่านหน้าหนังสือพิมพ์โดยรวบรวมจากหนังสือพิมพ์ 8 ฉบับได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ ไทยโพสต์ มติชน วัฏจักร ฐานเศรษฐกิจ ผู้จัดการรายสัปดาห์ บางกอกโพสต์ และสมัครด่วน พบว่าช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2551 มีสถานประกอบการประกาศรับสมัครแรงงานจำนวน 426 แห่ง เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วเพียง 6 แห่ง (ไตรมาส 2 ปี 2551 ประกาศรับสมัคร 420 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 1.43 แต่เมื่อพิจารณาจำนวนแรงงานที่แจ้งความต้องการพบว่าต้องการแรงงานรวม 5,664 อัตรา เป็นจำนวนที่ลดลงจากไตรมาสที่แล้วถึง 1,564 อัตรา คิดเป็นสัดส่วนที่ลดลงร้อยละ 21.64 (ไตรมาสที่แล้วมีความต้องการแรงงานรวม 7,228 อัตรา) ซึ่งความต้องการในไตรมาสนี้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 69.72 (3,949 อัตรา) ไม่ได้ระบุเพศ ส่วนที่ระบุเพศชาย มีจำนวน 1,004 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 17.73 ขณะที่ความต้องการแรงงานเพศหญิงมี 711 คน คิดเป็นร้อยละ 12.55 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการแรงงานจำแนกตามเพศกับไตรมาสที่ผ่านมา พบว่าความต้องการแรงงานชายและไม่ระบุเพศ มีสัดส่วนลดลงร้อยละ 41.63 และ 21.32 ตามลำดับ (ไตรมาส 2 ปี 2551 ต้องการเพศชายจำนวน 1,720 อัตรา และไม่ระบุเพศ 5,019 อัตรา)

ขณะที่ความต้องการแรงงานหญิงในไตรมาสนี้ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วจำนวน 222 อัตรา คิดเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.4 จะเห็นได้ว่าความต้องการแรงงานที่ประกาศผ่านหนังสือพิมพ์จะมีลักษณะที่สอดคล้องกับการแจ้งผ่านกรมการจัดหางาน ในประเด็นที่พบว่าความต้องการตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่ไม่ระบุเพศ

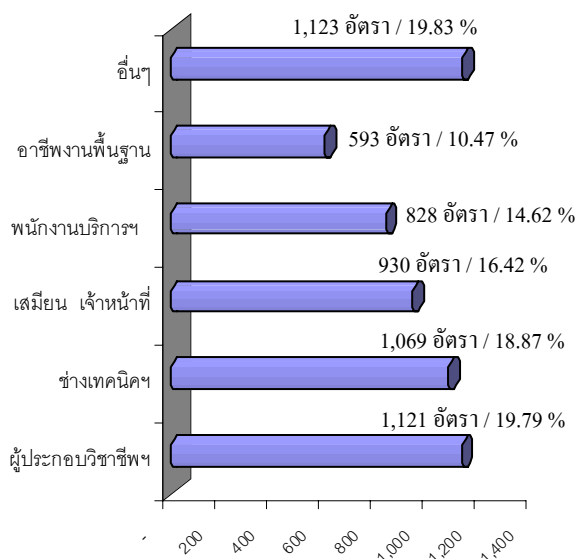
แผนภูมิ 21 ความต้องการแรงงานภาคเอกชน จำแนกตามเพศ ไตรมาส 2-3 ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาความต้องการแรงงานตามอาชีพในไตรมาส 3 ปี 2551 นี้พบว่า อาชีพที่มีความต้องการแรงงานสูงสุด 5 อันดับแรกคือ 1) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ จำนวน 1,121 อัตรา (ร้อยละ 19.79) 2) ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1,069 อัตรา (ร้อยละ 18.87) 3) เสมียน/เจ้าหน้าที่ จำนวน 930 อัตรา (ร้อยละ 16.42) 4) พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด จำนวน 828 อัตรา (ร้อยละ 14.62) และ 5) ผู้บริหาร/ผู้จัดการ 593 อัตรา (ร้อยละ 10.47)

**แผนภูมิ 22 ความต้องการแรงงานภาคเอกชน
จำแนกตามประเภทอาชีพ 5 อันดับแรก
ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551**

ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความต้องการแรงงานภาคเอกชนตามอาชีพในไตรมาส 3 ปี 2551 กับไตรมาสที่แล้วคือไตรมาส 2 ปี 2551 พบว่า ตำแหน่งงานที่มีการเลื่อนอันดับ คือ อาชีพผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ ขยับจากอันดับ 2 ในไตรมาสที่แล้วขึ้นมาเป็นอันดับ 1 ในไตรมาสนี้ เช่นเดียวกับอาชีพงานพื้นฐานขยับจากอันดับ 7 ในไตรมาสที่แล้วมาเป็นอันดับ 5 ในไตรมาสนี้ ตำแหน่งที่เลื่อนอันดับลงได้แก่ ตำแหน่งช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ตำแหน่งผู้จัดการ/ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ โดยเลื่อนจากอันดับ 1 อันดับ 5 และอันดับ 6 ไปเป็นอันดับ 2 อันดับ 6 และ 7 ในไตรมาสนี้ตามลำดับ สำหรับอาชีพที่มีความต้องการทรงตัวในอันดับเดิมคือ อาชีพตำแหน่งเสมียน/เจ้าหน้าที่และพนักงานบริการ/พนักงานขายฯ

**ตาราง 7 เปรียบเทียบความต้องการแรงงานที่ประกาศรับ
สมัครผ่านหนังสือพิมพ์จำแนกตามประเภทอาชีพ
(7 อันดับแรก) ไตรมาส 2-3 ปี 2551**

ประเภทอาชีพ	ไตรมาส 2 ปี 2551			ไตรมาส 3 ปี 2551		
	อัตรา	ร้อยละ	อันดับ	อัตรา	ร้อยละ	อันดับ
★ ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	1,473	20.38	1	1,069	18.87	2
★ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	1,258	17.40	2	1,121	19.79	1
★ เสมียน / เจ้าหน้าที่	1,208	16.71	3	930	16.42	3
★ พนักงานบริการพนักงานขายในร้านค้าและตลาด	1,144	15.83	4	828	14.62	4
★ ผู้บริหาร/ผู้จัดการ	745	10.31	5	548	9.68	6
★ ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ	716	9.9	6	355	6.27	7
★ อาชีพงานพื้นฐาน	479	6.63	7	593	10.47	5
★ อื่นๆ	205	2.84		220	3.88	
รวม	7,228	100.0		5,664	100.0	

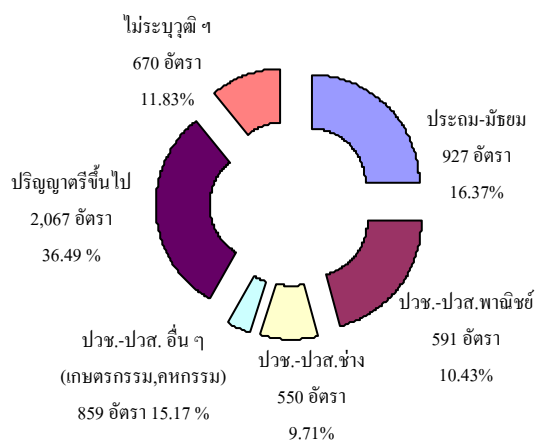
* ที่มา : กรมการจัดหางาน

สำหรับความต้องการแรงงานจำแนกตามการศึกษาพบว่า สถานประกอบการที่ประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่ต้องการแรงงานในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.49 (2,067 อัตรา) รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา - มัธยมศึกษา ร้อยละ 16.37 (927 อัตรา) ปวช. - ปวส. อื่น ๆ (เกษตรกรรม) ร้อยละ 15.17 (859 อัตรา) ไม่ระบุวุฒิการศึกษา ร้อยละ 11.83 (670 อัตรา) และระดับปวช. ปวส. พาณิชย ร้อยละ 10.43 (591 อัตรา) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในระดับ ปวช. - ปวส. ทั้งหมด กล่าวคือรวมประเภทช่าง ประเภทพาณิชยและอื่นๆ ได้แก่ เกษตรกรรม คหกรรมไว้ในกลุ่มเดียวกันจะพบว่าระดับ ปวช. - ปวส. เป็น

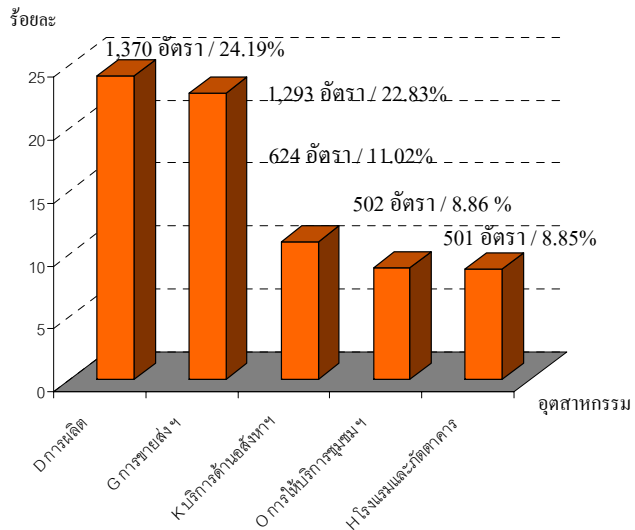
ระดับที่มีสถานประกอบการแจ้งความต้องการสูง
ถึงคือ ร้อยละ 35.31 (2,000 อัตรา) ซึ่งใกล้เคียงกับ
ระดับปริญญาตรีที่มีร้อยละ 36.49 (2,067 อัตรา) ร้อยละ

แผนภูมิ 23 ความต้องการแรงงานภาคเอกชนตาม ระดับการศึกษา ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

แผนภูมิ 24 ความต้องการแรงงานภาคเอกชนตาม ประเภทอุตสาหกรรม (5 อันดับแรก) ไตรมาส 3 ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

2.3 แรงงานต่างด้าว

เมื่อพิจารณาจำนวนแรงงานที่สถานประกอบการแจ้งผ่านหน้าหนังสือพิมพ์จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในไตรมาส 3 ปี 2551 พบว่า อุตสาหกรรมการผลิตเป็นประเภทอุตสาหกรรมที่มีความต้องการแรงงานมากที่สุดในไตรมาสนี้ คือร้อยละ 24.19 (1,370 อัตรา) รองลงมาคือการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือนร้อยละ 22.83 (1,293 อัตรา) บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจร้อยละ 11.02 (624 อัตรา) การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลร้อยละ 8.86 (502 อัตรา) และโรงแรมและภัตตาคาร มีอัตราร้อยละ 8.85 (501 อัตรา) (แผนภูมิ 24)

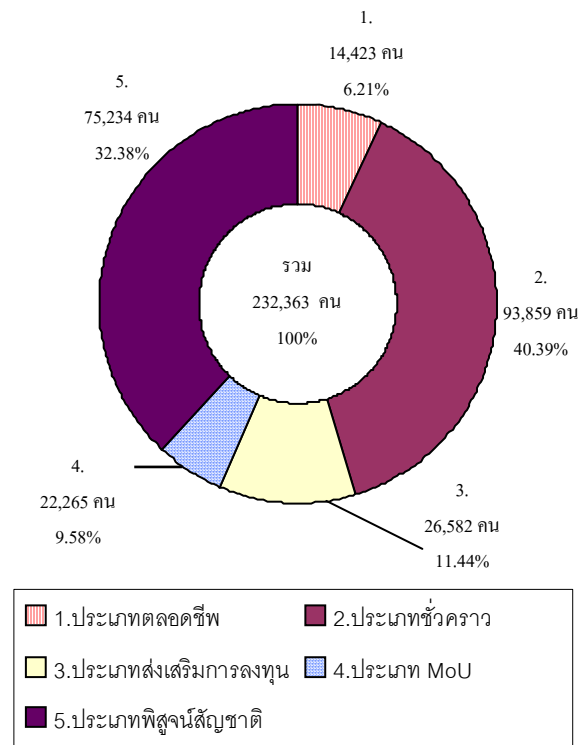
สำหรับสถิติแรงงานต่างด้าว ซึ่งหมายถึง แรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย กรมการจัดหางานจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ (1) กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมาย ประกอบด้วยประเภทต่าง ๆ คือ 1) ประเภทตลอดชีพ 2) ประเภทชั่วคราวที่ขออนุญาตทำงานตามมาตรา 9 (มาตรา 7 เดิม) 3) ประเภทส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายอื่นตามมาตรา 12 (มาตรา 10 เดิม) 4) ประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง MOU และ 5) ประเภทพิสูจน์สัญชาติและได้รับใบอนุญาตทำงาน เนื่องจากประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง MOU (ข้อ 4) และประเภทพิสูจน์สัญชาติ(ข้อ 5) คือ กลุ่มแรงงานสัญชาติลาว กัมพูชา ที่เดินทางเข้ามาทำงานชั่วคราวเดิมเป็น

แรงงานผิดกฎหมายภายหลังรัฐบาลได้ดำเนินการจัดทำกาพิสูจน์สัญชาติ และลงนาม MOU เพื่อให้การนำเข้าแรงงานให้เป็นแรงงานถูกกฎหมาย ปัจจุบันจึงได้จัด 2 ประเภทนี้ให้รวมอยู่ในกลุ่มแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมาย สำหรับกลุ่มที่ (2) ได้แก่ แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับอนุญาตทำงาน (กลุ่มนี้คือกลุ่มมาตรา 13) แบ่งเป็น 1) ชนกลุ่มน้อย 2) แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) ตามมติคณะรัฐมนตรีและในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจใน 5 จังหวัดชายแดนใต้

เมื่อพิจารณาข้อมูลกลุ่มแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายคงเหลือดังกล่าวข้างต้นพบว่า ณ เดือนกันยายน 2551 มีจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายคงเหลือจำนวนทั้งสิ้น 232,363 คน โดยส่วนใหญ่เป็นประเภทชั่วคราวมีจำนวน 93,859 คน (ร้อยละ 40.39) รองลงมาคือประเภทแรงงานต่างด้าวพิสูจน์สัญชาติและได้รับใบอนุญาตทำงานที่มีจำนวน 75,234 คน (ร้อยละ 32.38) ประเภทส่งเสริมการลงทุนฯ (มาตรา 12) จำนวน 26,582 คน (ร้อยละ 11.44) และแรงงานต่างด้าวประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง (MOU) จำนวน 22,265 คน คิดเป็นร้อยละ 9.58 ขณะที่ประเภทตลอดชีพ มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 14,423 คน (ร้อยละ 6.21) ของแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายทั้งหมด (รายละเอียดตารางภาคผนวก 11)

แผนภูมิ 25 แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายจำแนกตามประเภทการได้รับอนุญาต ณ เดือนกันยายน 2551

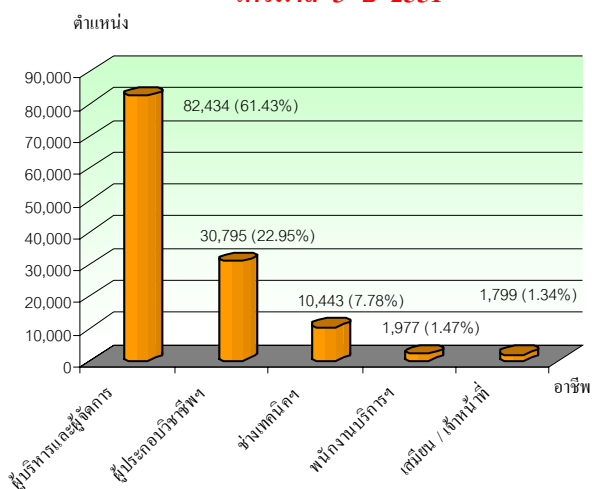
ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อศึกษาแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายเฉพาะประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 9 และ มาตรา 12) ซึ่งมีจำนวนรวม 120,441 คน โดยพิจารณาตำแหน่งงานที่พบว่า มี 134,194 ตำแหน่ง เนื่องจากบางคนทำงานมากกว่า 1 ตำแหน่ง ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2551 พบว่าอาชีพที่ทำมากที่สุด ได้แก่ อาชีพเป็นผู้จัดการ/ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 61.43 (82,434 ตำแหน่ง) รองลงมาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีจำนวน 30,795 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 22.95 และช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10,443 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 7.78 ตัวเลขดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าตลาดแรงงานไทยต้องพึ่งพิงแรงงานทักษะฝีมือที่มีความเชี่ยวชาญระดับสูงจาก

ต่างประเทศ จึงต้องมีการส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพแรงงาน ไทยให้เทียบเท่า มาตรฐานสากลต่อไป เพื่อให้แรงงานไทยมี โอกาสการทำงานในระดับสูงขึ้นทดแทน แรงงานต่างชาติถูกกฎหมายดังกล่าวข้างต้น (ตารางภาคผนวก 12)

แผนภูมิ 26 ตำแหน่งงานของแรงงานต่างด้าว ประเภทชั่วคราวและประเภทส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามประเภทอาชีพ (อันดับแรก) ไตรมาส 3 ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ถ้าพิจารณาตามสัญชาติในกลุ่มแรงงาน ต่างด้าวประเภทชั่วคราวและประเภทส่งเสริม การลงทุน (พิจารณาจากตำแหน่งงานที่ทำ) ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2551 จะพบว่า แรงงานต่างด้าวสัญชาติญี่ปุ่นมีมากที่สุด คือมี จำนวน 27,765 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 20.69 รองลงมาคือ จีน อังกฤษ อินเดีย และอเมริกัน มีจำนวน 12,630 คน (ร้อยละ 9.41) 11,274 คน (ร้อยละ 8.4) 10,404 คน (ร้อยละ 7.75) และ 9,008 คน (ร้อยละ 6.71) ตามลำดับ (ตารางข้อมูลภาคผนวกที่ 12)

สำหรับแรงงานต่างด้าวในกลุ่มที่เข้า เมืองผิดกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตทำงาน (มาตรา 13) ยอดคงเหลือ ณ เดือนกันยายน 2551 มีจำนวน 559,754 คน จำแนกเป็น

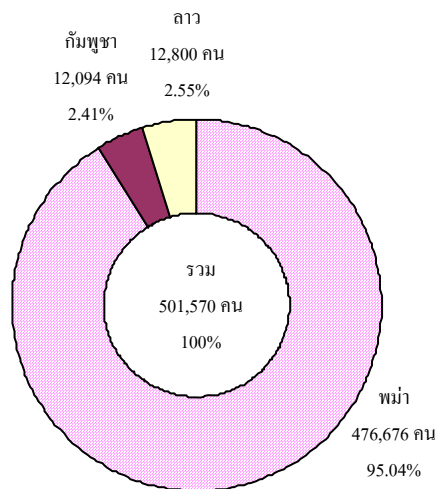
1) กลุ่มชนกลุ่มน้อย มีจำนวน 58,184 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39

2) แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2551 มี จำนวน 501,570 คน คิดเป็นร้อยละ 89.61 จำแนกเป็น 2.1) กลุ่มที่ใบอนุญาตสิ้นสุดเดือน กุมภาพันธ์ 2551 ซึ่งได้ดำเนินการต่อ ใบอนุญาตในช่วง 1 – 28 กุมภาพันธ์ 2551 และพบว่าผู้มาต่อใบอนุญาตทั้งสิ้น 97,919 คน 2.2) กลุ่มที่มีใบ ทร.38/1 อนุญาตให้ขอ ใบอนุญาตทำงานในช่วง 21 มกราคม – 28 กุมภาพันธ์ 2551 พบว่ามีการขออนุญาต ทั้งสิ้น 88,787 คน 2.3) กลุ่มใบอนุญาต สิ้นสุด 30 มิถุนายน 2551 มีการต่อใบอนุญาต ทำงานแล้ว มีจำนวนคงเหลือ 310,149 คน 2.4) แรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งใบอนุญาตหมดวันที่ 14 มีนาคม 2551 และเปิดให้ยื่นต่อใบอนุญาต ณ เดือนมีนาคม 2551 มีการต่อแล้ว 4,715 คน

แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) ซึ่งมีจำนวนรวม 501,570 คน หาก พิจารณาตามสัญชาติพบว่าสัญชาติที่มีมากที่สุด คือพม่า 476,676 คน คิดเป็นร้อยละ 95.04 สัญชาติ ลาว มีจำนวน 12,800 คน (ร้อยละ 2.55) และ กัมพูชา จำนวน 12,094 คน (ร้อยละ 2.41) ดังแผนภูมิ 27 และตารางภาคผนวกที่ 13

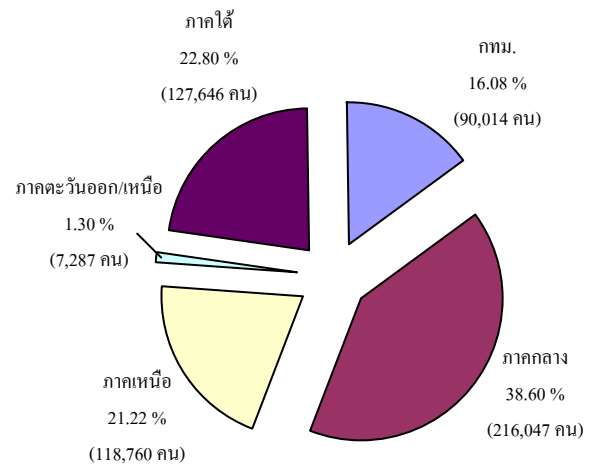
**แผนภูมิ 27 แรงงานต่างด้าวคงเหลือ (3 สัญชาติ) ตามมติ
กรม. และในเขตพัฒนาพิเศษ ณ เดือนกันยายน 2551**

ที่มา : กรมการจัดหางาน (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2551)

เมื่อพิจารณาแรงงานต่างด้าวในกลุ่มเข้าเมืองผิดกฎหมายตามภูมิภาคทั้งกลุ่มชนกลุ่มน้อย กลุ่ม 3 สัญชาติตามมติ กรม. และในเขตพัฒนาพิเศษฯ จะพบว่าแรงงานทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งมีจำนวน 559,754 คน ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคกลาง มีจำนวน 216,047 คน (ร้อยละ 38.60) รองลงมาคือภาคใต้ จำนวน 127,646 คน (ร้อยละ 22.80) และภาคเหนือ 118,760 คน (ร้อยละ 21.22) ส่วนภูมิภาคที่มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอยู่น้อยที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 7,287 คน (ร้อยละ 1.30) รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ 28 และตารางภาคผนวกที่ 13

**แผนภูมิ 28 แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ได้รับ
อนุญาตทำงานจำแนกตามภูมิภาค
ณ เดือนกันยายน 2551**

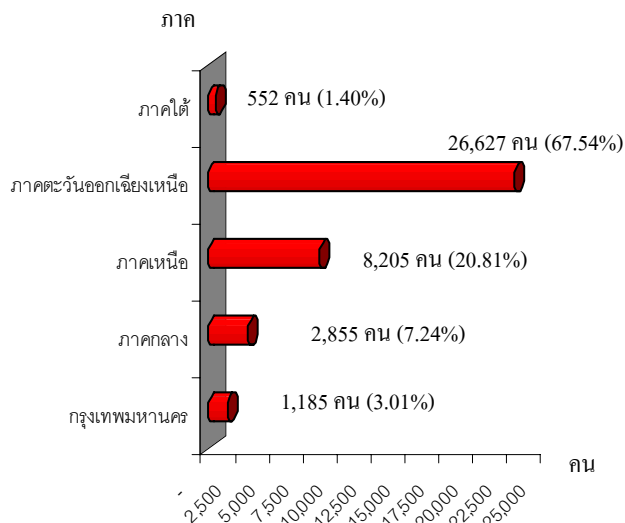
ที่มา : กรมการจัดหางาน

2.4 แรงงานไทยในต่างประเทศ

สำหรับแรงงานไทยในต่างประเทศในช่วงไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) มีแรงงานไทยที่ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศผ่านกรมการจัดหางาน 39,424 คน เป็นเพศชาย 31,599 คน คิดเป็นร้อยละ 80.15 ของผู้แจ้งความประสงค์ทั้งหมด ขณะที่เพศหญิงมี 7,825 คน คิดเป็นร้อยละ 19.85 แรงงานไทยที่แจ้งความประสงค์เดินทางไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่มิมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด มีร้อยละ 67.54 (26,627 คน) รองลงมาคือภาคเหนือและภาคกลางจำนวน 8,205 คน (ร้อยละ 20.81 คน) และ 2,855 คน (ร้อยละ 7.24) ตามลำดับ ส่วนภาคที่แจ้งความประสงค์น้อยที่สุดคือภาคใต้จำนวนเพียง 552 คน (ร้อยละ 1.4)

**แผนภูมิ 29 จำนวนแรงงานไทยที่แจ้งความ
ประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ ไตรมาส 3 ปี 2551
(กรกฎาคม-กันยายน 2551)**

ที่มา : กรมการจัดหางาน

แรงงานไทยที่ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศในไตรมาสนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 18.41 (ไตรมาสที่แล้วมีจำนวน 33,370 คน) โดยเพศชายยังเป็นสัดส่วนที่มากกว่าเพศหญิง และแรงงานไทยที่แจ้งความประสงค์ยังคงเป็นแรงงานที่มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด ปรากฏรายละเอียดในตาราง 8 ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของการแจ้งความประสงค์เดินทางไปทำงานต่างประเทศของแรงงานโดยพิจารณาตามภูมิลำเนาที่แรงงานดังกล่าวอาศัยอยู่กับไตรมาสที่แล้ว (ไตรมาส 2/2551) พบว่า ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือร้อยละ 28.80 ขณะที่ภาคกลางและภาคเหนือ

เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.21 และ 0.43 ตามลำดับ สำหรับภูมิภาคที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงในทางลดลงคือ กรุงเทพมหานคร และภาคใต้ ลดลงร้อยละ 17.31 และ 19.53 ตามลำดับ และหากเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา กลับพบว่าการแจ้งความประสงค์เดินทางไปทำงานต่างประเทศ ไตรมาสนี้ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนถึงร้อยละ 7.72 โดยภูมิภาคที่แจ้งความประสงค์เพิ่มขึ้น คือ ภาคใต้และภาคกลาง โดยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.37 และ 4.77 ตามลำดับ ส่วนที่แจ้งความประสงค์น้อยลง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตาราง 8 เปรียบเทียบจำนวนแรงงานไทยที่แจ้งความ

ประสงค์เดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำนวนตาม

ภูมิลำเนา ไตรมาส(Q) 3/2550 และไตรมาส (Q) 2-3 ปี 2551

ภูมิลำเนา	ไตรมาส 3/2550 (คน)	ไตรมาส 2/2551 (คน)	ไตรมาส 3/2551 (คน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง	
				เทียบกับ Q3/50	เทียบกับ Q2/51
กรุงเทพมหานคร	1,228	1,433	1,185	-3.5	-17.31
ภาคกลาง	2,725	2,688	2,855	4.77	6.21
ภาคเหนือ	8,797	8,170	8,205	-6.73	0.43
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29,540	20,393	26,267	-11.08	28.80
ภาคใต้	430	686	552	28.37	-19.53
ทั่วประเทศรวม	42,720	33,370	39,424	-7.72	18.14

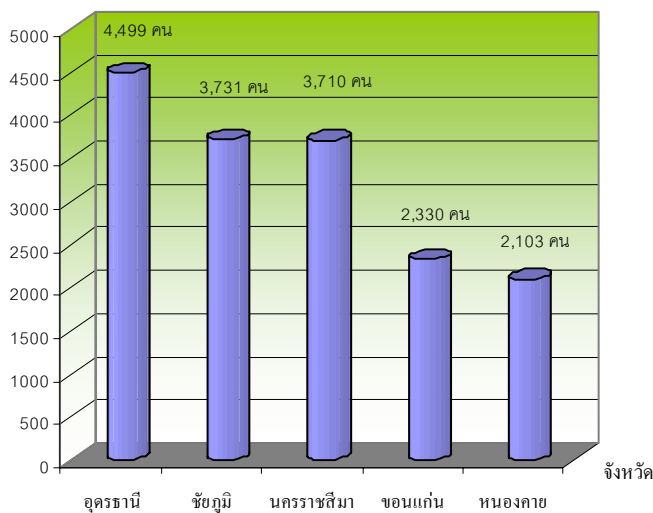
ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาข้อมูลเป็นรายจังหวัด พบว่า แรงงานที่แจ้งความประสงค์เดินทางไปทำงานจะมีภูมิลำเนาในจังหวัดต่างๆ มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) อุตรดิตถ์ 4,499 คน คิดเป็นร้อยละ 11.41 ของแรงงานที่แจ้งความประสงค์ทั้งหมด 2) ชัยภูมิ 3,731 คน (ร้อยละ 9.47)

3) นครราชสีมา 3,710 คน (ร้อยละ 9.41)
 4) ขอนแก่น 2,330 คน (ร้อยละ 5.91)
 และ 5) หนองคาย 2,103 คน (ร้อยละ 5.33)
 (แผนภูมิ 30) ซึ่งตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับ
 ข้อมูลการแจ้งความประสงค์จำแนกตามภูมิลำเนา
 ที่พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้แจ้งความ
 ประสงค์สูงสุดนั่นเอง

**แผนภูมิ 30 แรงงานไทยที่แจ้งความประสงค์ไป
 ทำงานต่างประเทศจำแนกตามจังหวัด 5 อันดับแรก
 ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551**

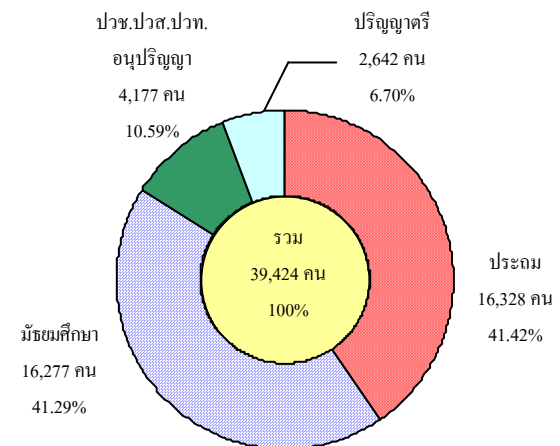

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ผู้แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ
 ผ่านกรมการจัดหางานในไตรมาสที่ (กรกฎาคม-
 กันยายน 2551) ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษา
 ระดับประถมศึกษา จำนวน 16,328 คน คิดเป็น
 ร้อยละ 41.42 ของผู้แจ้งความประสงค์ทั้งหมด
 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 41.29
 (16,277 คน) ของผู้แจ้งความประสงค์ทั้งหมด และ
 ระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน 4,177 คน
 คิดเป็นร้อยละ 10.59 ขณะที่ระดับปริญญาตรีมี

จำนวนน้อยที่สุดคือ 2,642 คน คิดเป็นร้อยละ
 6.7 (แผนภูมิ 31)

**แผนภูมิ 31 แรงงานไทยที่แจ้งความประสงค์
 เดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามระดับ
 การศึกษา ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551**

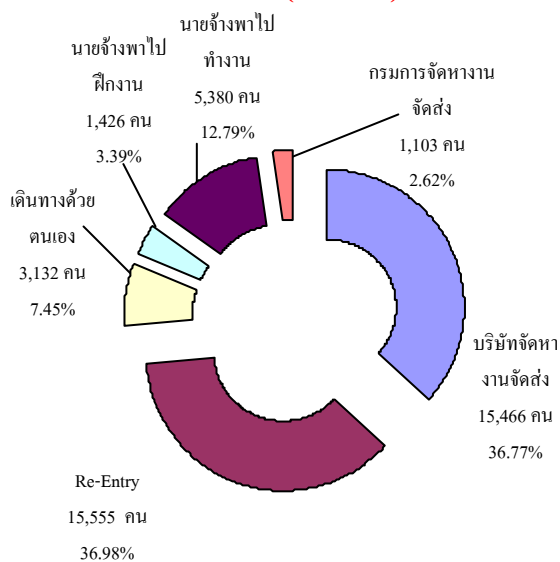
ที่มา : กรมการจัดหางาน

ในส่วนของการอนุญาตให้ไปทำงาน
 ต่างประเทศไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-
 กันยายน 2551) พบว่าแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาต
 ให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศที่มีจำนวนทั้งสิ้น
 42,062 คน คิดเป็นร้อยละ 106.69 ของผู้แจ้งความ
 ประสงค์ไปทำงานต่างประเทศในไตรมาสนี้ จะ
 เห็นว่าตัวเลขของการอนุญาตไปทำงานสูงกว่า
 ผู้แจ้งความประสงค์ เนื่องจากแรงงานที่ทำงานอยู่
 ในต่างประเทศแล้วครบอายุสัญญาและได้ต่อไป
 อายุการทำงานอีกจำนวนหนึ่ง ประกอบกับ
 แรงงานที่ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ใน
 ไตรมาสที่แล้วได้รับอนุญาตในไตรมาสนี้
 ซึ่งหากพิจารณาตามวิธีการเดินทางของผู้ที่
 เดินทางไปทำงานพบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเภทไป
 โดย Re-Entry คือกลับไปทำงานอีกครั้งหนึ่งโดย

การต่ออายุสัญญา 15,555 คน (ร้อยละ 36.98) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับวิธีบริหารจัดการงานจัดส่งที่มีจำนวน 15,466 คน (ร้อยละ 36.77) รองลงมาเป็นประเภทนายจ้างพาไปทำงาน ซึ่งมีจำนวน 5,380 คน คิดเป็นร้อยละ 12.79 ประเภทเดินทางด้วยตนเองมี 3,132 คน (ร้อยละ 7.45) นายจ้างพาไปฝึกงาน จำนวน 1,426 คน (ร้อยละ 3.39) และกรรมการจัดงานจัดส่งมี 1,103 คน (ร้อยละ 2.62)

แผนภูมิ 32 แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามวิธีการเดินทาง

ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

ที่มา : กรรมการจัดงาน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว พบว่าผู้ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานต่างประเทศในภาพรวมไตรมาสนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วเพียง 240 คน คิดเป็นร้อยละ 0.57 โดยผู้ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานประเภทที่มีสัดส่วนลดลงคือประเภทกรรมการจัดงานจัดส่ง ประเภท Re-Entry และเดินทาง

ด้วยตนเองโดยมีอัตราลดลงร้อยละ 18.84 17.08 และ 0.35 ตามลำดับ สำหรับประเภทที่มีสัดส่วนสูงขึ้นจากไตรมาสที่แล้วคือ ประเภทนายจ้างพาไปฝึกงาน ประเภทบริษัทจัดงานจัดส่ง และประเภทนายจ้างพาไปทำงาน โดยอัตราการเปลี่ยนแปลง ปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามวิธีการเดินทาง ไตรมาส 2-3 ปี 2551

วิธีการเดินทาง	ไตรมาส 2 ปี 2551		ไตรมาส 3 ปี 2551		อัตราการเปลี่ยนแปลง
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. บริษัทจัดงานจัดส่ง	14,688	35.12	15,466	36.77	5.30
2. Re-Entry	18,758	44.85	15,555	36.98	-17.08
3. เดินทางด้วยตนเอง	3,143	7.52	3,132	7.45	-0.35
4. นายจ้างพาไปฝึกงาน	1,399	3.35	1,426	3.39	1.93
5. นายจ้างพาไปทำงาน	2,475	5.92	5,380	12.79	117.4
6. กรรมการจัดงานจัดส่ง	1,359	3.25	1,103	2.62	-18.84
รวม	41,822	100.0	42,062	100.0	0.57

ที่มา : กรรมการจัดงาน

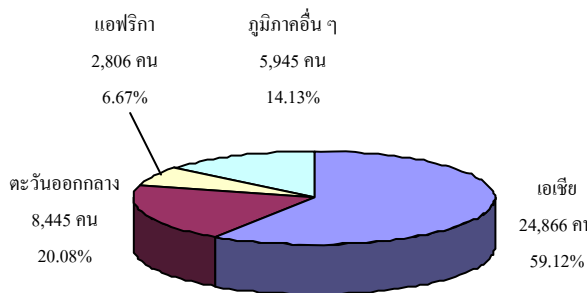
แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในไตรมาส 3 ปี 2551 ส่วนใหญ่จะไปทำงานในภูมิภาคเอเชีย มีจำนวน 24,866 คน คิดเป็นร้อยละ 59.12 ของแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศทั้งหมด รองลงมาคือภูมิภาคตะวันออกกลาง จำนวน 8,445 คน ร้อยละ 20.08 และแอฟริกา 2,806 คน ร้อยละ 6.67 (แผนภูมิ 33) โดยในภูมิภาคเอเชีย ประเทศที่แรงงานไทยเดินทางไปทำงานสูงสุดคือไต้หวัน 11,756 คน (ร้อยละ 47.28 ของแรงงานไทยที่ไปทำงานในภูมิภาคเอเชียทั้งหมด)รองลงมาคือ เกาหลีใต้ 4,076 คน และสิงคโปร์ 2,892 คน ส่วน

ภูมิภาคตะวันออกกลาง ประเทศการ์ตาเป็นประเทศที่แรงงานไทยไปทำงานมากที่สุดในไตรมาส มีจำนวน 3,086 คน (ร้อยละ 36.54 ของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในภูมิภาคตะวันออกกลางทั้งหมด) รองลงมาคือ ประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 2,207 คน (ร้อยละ 26.13 ของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในภูมิภาคตะวันออกกลางทั้งหมด) ปรากฏรายละเอียดตามตารางภาคผนวก 14

แผนภูมิ 33 แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 3 ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

สำหรับแรงงานไทยที่ได้รับอนุมัติให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 42,062 คน ที่กล่าวมาแล้ว ถ้าพิจารณาอาชีพที่เดินทางไปพบว่าอาชีพที่เดินทางไปสูงสุด 5 อันดับแรก คือ

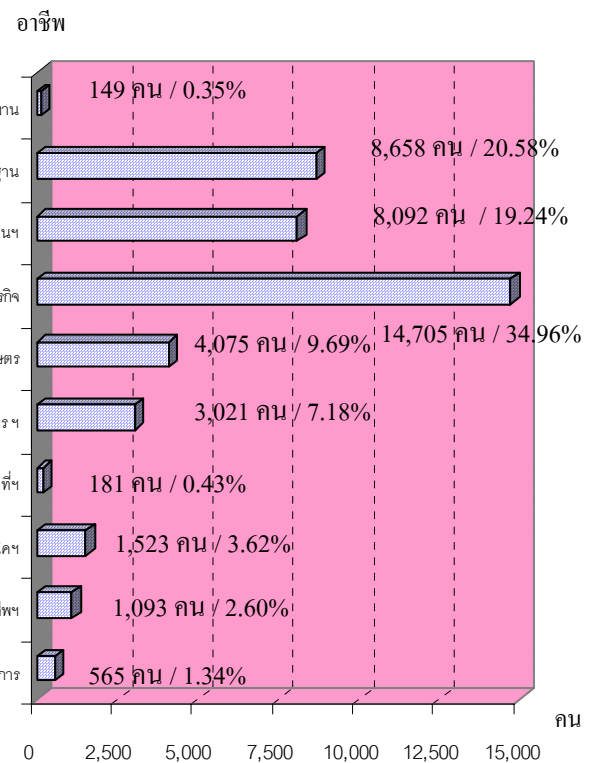
- 1) ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ ได้แก่ การก่อสร้าง ปฏิบัติงานในเหมืองแร่ งานโลหะ เครื่องจักร การพิมพ์ ฯลฯ จำนวน 14,705 คน คิดเป็นร้อยละ 34.96
- 2) อาชีพงานพื้นฐาน 8,658 คน (ร้อยละ 20.58)

3) อาชีพผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ 8,092 คน (ร้อยละ 19.24)

4) ผู้ปฏิบัติงานฝีมือด้านการเกษตร และประมง 4,075 คน (ร้อยละ 9.69)

และ 5) พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด 3,021 คน (ร้อยละ 7.18)

แผนภูมิ 34 แรงงานไทยที่ได้รับอนุมัติไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามอาชีพ ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

ที่มา : กรมการจัดหางาน

3) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน

กระทรวงแรงงานโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาผู้ใช้แรงงานในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ 1) การฝึก

เตรียมเข้าทำงาน เป็นการฝึกอาชีพให้กลุ่มแรงงานใหม่หรือผู้ถูกเลิกจ้าง ว่างาน ที่ประสงค์เข้าสู่ตลาดแรงงานให้มีความรู้ ทักษะ ฝีมือ 2) การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน และ 3) การฝึกเสริมทักษะ เป็นการฝึกอาชีพให้แรงงานที่ทำงานอยู่แล้วหรือถูกเลิกจ้างเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะและฝีมือเฉพาะด้านให้ทันกับเทคโนโลยีร่วมสมัย สร้างโอกาสการมีงานทำการฝึกประเภทนี้มีทั้งส่วนที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานดำเนินการเอง และการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานในภาคเอกชน นอกจากนี้ยังมีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพฝีมือแรงงานไทยให้มีมาตรฐานฝีมือสอดคล้องและทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

ขณะเดียวกันเป็นการพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยภาพรวมของการฝึกต่าง ๆ ในไตรมาส 3 (กรกฎาคม-กันยายน) ปี 2551 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว พบว่าไตรมาสนี้มีการฝึกเตรียมเข้าทำงาน จำนวน 1,995 คน ลดลงจากไตรมาสที่แล้วจำนวน 4,963 คน ขณะที่การฝึกยกระดับฝีมือแรงงานในไตรมาสนี้มีการฝึกจำนวน 26,886 คน ซึ่งลดลงร้อยละ 25.45 จากไตรมาสที่แล้วที่มีการฝึกอบรม 36,062 คน ในส่วนการฝึกเสริมทักษะ พบว่าในไตรมาสนี้มีผู้เข้ารับการฝึก 10,082 คน ลดลงถึงร้อยละ 45.3 (8,349 คน) จากไตรมาส 2/2551 ที่มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม 18,431 คน

ตาราง 10 แสดงจำนวนผู้ได้รับการฝึกเตรียมทำงาน / ยกระดับฝีมือแรงงาน / ฝึกเสริมทักษะ

จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 2 ปี 2551 และไตรมาส 3 ปี 2551

ภูมิภาค	ไตรมาส 2 ปี 2551 (คน)			ไตรมาส 3 ปี 2551 (คน)		
	ฝึกเตรียมเข้าทำงาน	ฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน	ฝึกเสริมทักษะ	ฝึกเตรียมเข้าทำงาน	ฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน	ฝึกเสริมทักษะ
กรุงเทพมหานคร	153	447	195	26	874	240
ภาคกลาง	1,415	11,964	4,368	556	9,971	3,150
ภาคเหนือ	1,820	6,770	3,825	797	6,033	2,454
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,491	9,291	7,795	495	6,273	2,506
ภาคใต้	1,079	7,590	2,248	121	3,735	1,732
ทั่วประเทศ	6,958	36,062	18,431	1,995	26,886	10,082

ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

หมายเหตุ : ไตรมาส 2 ข้อมูล ณ วันที่ 29 กรกฎาคม 2551/ ไตรมาส 3 ข้อมูล ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2551

การฝึกเตรียมเข้าทำงานในรอบไตรมาสนี้ทั้งสิ้น 1,995 คน พบว่าภูมิภาคที่ฝึกสูงสุดคือภาคเหนือ จำนวน 797 คน คิดเป็นร้อยละ 39.95

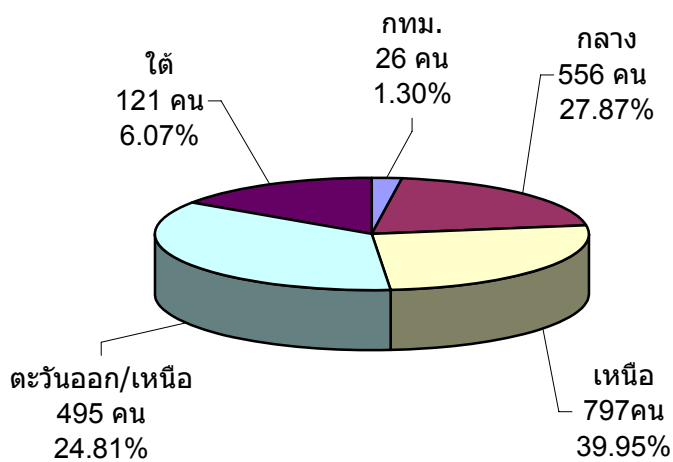
รองลงมาคือภาคกลาง 556 คน (ร้อยละ 27.87) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 495 คน (ร้อยละ 24.81) (แผนภูมิ 35) หากพิจารณาตามกลุ่ม

อาชีพพบว่า กลุ่มอาชีพที่มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานสูงสุดคือ กลุ่มอาชีพทางธุรกิจและบริการ จำนวน 515 คน (ร้อยละ 25.81) รองลงมาคือ กลุ่มอาชีพเครื่องกล มีจำนวน 489 คน คิดเป็นร้อยละ 24.51 และช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 457 คน (ร้อยละ 22.91) (รายละเอียดในตารางภาคผนวก 15)

แผนภูมิ 35 การฝึกเตรียมเข้าทำงาน

จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 3 ปี 2551

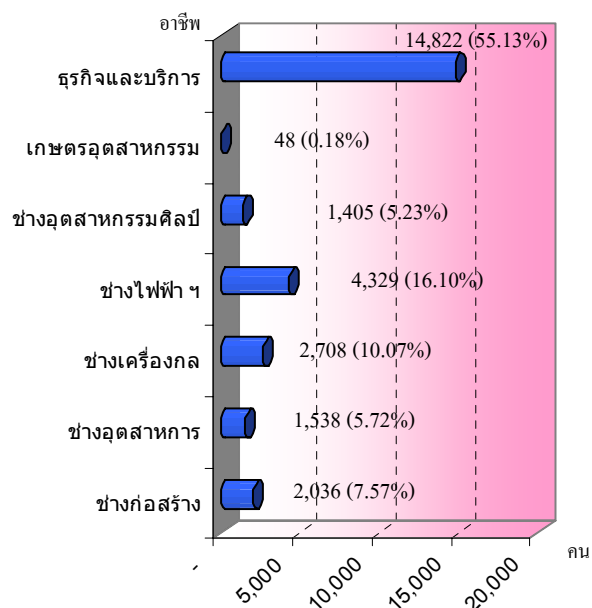
ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

สำหรับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานในไตรมาส 3 ปี 2551 ข้อมูล ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2551 มีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานทั้งสิ้น 26,886 คน โดยภูมิภาคที่มีการฝึกมากที่สุดคือ ภาคกลาง มีจำนวน 9,971 คน คิดเป็นร้อยละ 37.09 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 23.33 (6,273 คน) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคเหนือที่มีร้อยละ 22.44 (6,033 คน) ส่วนภาคใต้มีการฝึกร้อยละ 13.89 (3,735 คน) ขณะที่กรุงเทพมหานครมีการฝึกน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 3.25 (874 คน) เมื่อพิจารณาตามกลุ่ม

อาชีพที่ฝึกพบว่ากลุ่มธุรกิจและบริการ มีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานสูงสุดคือร้อยละ 55.13 (14,822 คน) รองลงมาคือ กลุ่มช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ มีการฝึกยกระดับร้อยละ 16.10 (4,329 คน) กลุ่มช่างเครื่องกล ร้อยละ 10.07 (2,708 คน) และกลุ่มช่างก่อสร้าง ร้อยละ 7.57 (2,036 คน) ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานจำนวน 26,886 คน พบว่าผ่านการฝึกจำนวน 25,952 คน คิดเป็นร้อยละ 96.53 ของผู้เข้ารับการฝึกทั้งหมด และในจำนวนผู้ผ่านการฝึกพบว่า มีงานทำ 20,442 คน คิดเป็นร้อยละ 78.77 ของผู้ผ่านการฝึกทั้งหมด

แผนภูมิ 36 การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน

จำแนกตามกลุ่มอาชีพไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

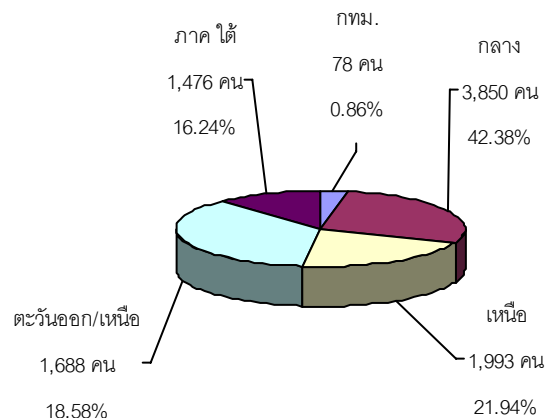
ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

นอกจากนี้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานยังได้มีการฝึกเสริมทักษะ โดยในไตรมาส 3 ปี 2551 ข้อมูล ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2551 พบว่าสามารถฝึกเสริมทักษะได้ทั้งสิ้น 10,082 คน โดยภูมิภาคที่

มีการฝึกมากที่สุด คือภาคกลาง จำนวน 3,150 คน (ร้อยละ 31.24) รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 2,506 คน (ร้อยละ 24.86) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคเหนือ 2,454 คน (ร้อยละ 24.34) และภาคใต้ จำนวน 1,732 คน คิดเป็นร้อยละ 17.18 หากพิจารณาตามกลุ่มอาชีพ พบว่ากลุ่มอาชีพที่ฝึกสูงสุดคือ กลุ่มอาชีพธุรกิจและบริการ จำนวน 3,608 คน (ร้อยละ 35.79) รองลงมาคือกลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมศิลป์ 2,547 คน (ร้อยละ 25.26) และช่างก่อสร้าง 1,993 คน (ร้อยละ 19.77) (ตารางภาคผนวก 15)

ส่วนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน มีการทดสอบทั้งสิ้น 9,085 คน เพิ่มขึ้นจาก ไตรมาสที่แล้วที่มีการทดสอบ 8,647 คน คิดเป็นร้อยละ 5.06 (เพิ่มขึ้นจำนวน 438 คน) โดยภาคที่มีการทดสอบมากที่สุดในไตรมาสนี้ คือ ภาคกลาง จำนวน 3,850 คน คิดเป็นร้อยละ 42.38 รองลงมาคือภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีจำนวน 1,993 คน (ร้อยละ 21.94) และ 1,688 คน (ร้อยละ 18.58) ตามลำดับ (แผนภูมิ 37) โดยการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน เมื่อจำแนกตามประเภท การทดสอบ พบว่าเป็นการทดสอบมาตรฐานฝีมือแห่งชาติสูงสุดคือมีจำนวน 8,736 คน คิดเป็น ร้อยละ 96.16 ของผู้เข้ารับการทดสอบทุกประเภท การทดสอบมาตรฐานเฉพาะสถานประกอบการมี 142 คน (ร้อยละ 1.56) และการทดสอบฝีมือแรงงานเพื่อไปทำงานต่างประเทศ 207 คน (ร้อยละ 2.28)

แผนภูมิ 37 การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน จำแนกตามภูมิภาคไตรมาส 3 ปี 2551

ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

เมื่อพิจารณาผู้เข้าการทดสอบมาตรฐานฝีมือ จำแนกตามกลุ่มอาชีพจะพบว่า กลุ่มอาชีพที่มีการทดสอบมากที่สุด คือ กลุ่มธุรกิจและบริการ มีจำนวน 2,728 คน คิดเป็นร้อยละ 30.03 รองลงมาคือกลุ่มช่างก่อสร้าง 2,493 คน (ร้อยละ 27.44) และกลุ่มช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 1,850 คน (ร้อยละ 20.36)

ในส่วนผู้เข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน จำนวน 9,085 คน พบว่าผ่านการทดสอบจำนวน 7,107 คน คิดเป็นร้อยละ 78.23 ของผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด

การพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นเรื่องที่หลากหลายฝ่ายต้องช่วยกันทั้งภาครัฐ เอกชน คือผู้ประกอบการหรือเจ้าของสถานประกอบการ รวมถึงลูกจ้าง ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาฝีมือแรงงานจะเป็นการเพิ่มผลิตภาพ ประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งจะเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี รวมถึงความเป็นมาตรฐานในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและระดับโลก

ขณะเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้น นอกจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจะเป็นผู้ดำเนินการโดยตรงตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีการส่งเสริมให้ดำเนินการโดยภาคเอกชน ซึ่งพบว่าไตรมาส 3 ปี 2551 สถานประกอบการที่มีการพัฒนาฝีมือแรงงานมีจำนวนทั้งสิ้น 1,319 แห่ง โดยเป็นสถานประกอบการในภาคกลางสูงที่สุดจำนวน 960 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 72.78 รองลงมาคือภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร โดยมีจำนวน 129 แห่ง (ร้อยละ 9.78) 115 แห่ง (ร้อยละ 8.72) และ 68 แห่ง (ร้อยละ 5.16) ตามลำดับ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 357,694 คน ผ่านการฝึกอบรม 357,588 คิดเป็นร้อยละ 99.97 โดยมีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 55,576,055.96 บาท

4) การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ

ภารกิจของกระทรวงแรงงานที่ต่อเนื่องจากการส่งเสริมการมีงานทำและการพัฒนาฝีมือแรงงานให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานเพื่อยกระดับฝีมือให้เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและทัดเทียมมาตรฐานสากลและภารกิจในประการต่อมาคือการคุ้มครอง ลูกจ้าง/ผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความเป็นธรรมในการจ้างงาน ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 เพื่อไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างซึ่งดำเนินการโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือให้ลูกจ้างผู้ใช้แรงงานมี

คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้และสวัสดิการที่เป็นธรรมเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ขณะเดียวกันในอีกด้านหนึ่งก็ต้องผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมกับฝ่ายนายจ้าง กล่าวคือไม่โอนเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง โดยการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กล่าวมาแล้ว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีภารกิจ 4 ด้าน คือ การคุ้มครองแรงงาน การจัดสวัสดิการแรงงาน การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน และการส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

4.1 การตรวจแรงงาน

การตรวจแรงงานคือการตรวจสอบสถานประกอบการซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการคุ้มครองแรงงานเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้แรงงานได้รับการปฏิบัติและดูแลตามกฎหมาย ขณะเดียวกันจะเป็นมาตรการในการกำกับดูแลและกระตุ้นให้สถานประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานและเอาใจใส่ดูแลลูกจ้างของตนให้มากขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การตรวจสถานประกอบการมิใช่เป็นการไปจับผิดนายจ้าง หากแต่เป็นการตรวจเพื่อแนะนำให้ความรู้ในการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่นายจ้าง รวมทั้งสร้างความเข้าใจแก่ลูกจ้าง / ผู้ใช้แรงงานในการปฏิบัติที่ถูกต้องอีกด้วย สำหรับในไตรมาส 3 ปี 2551 (ช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2551) จากข้อมูลการประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ Online ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2551 ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้น ได้ดำเนินการตรวจสถานประกอบการทั้งสิ้น 15,083 แห่ง เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว 2,153 แห่ง (16.65%) สำหรับไตรมาสนี้มีลูกจ้างที่

ผ่านการตรวจหรือได้รับการคุ้มครองรวม 684,156 คน จำแนกเป็นชาย 331,464 คน (ร้อยละ 48.45 ของลูกจ้างที่ตรวจทั้งหมด) โดยมีสัดส่วนที่น้อยกว่าเพศหญิงที่ผ่านการตรวจ 350,954 คน (ร้อยละ 51.30 ของลูกจ้างที่ตรวจทั้งหมด) และในจำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจทั้งหมดเป็นเด็ก 1,738 คน (ร้อยละ 0.25 ของลูกจ้างที่ผ่านการตรวจทั้งหมด) ซึ่งสถานประกอบการที่ตรวจไตรมาสนี้ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กมาก กล่าวคือ กว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.28) เป็นสถานประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน (8,339 แห่ง) รองลงมาเป็นสถานประกอบการขนาด 10—49 คน ร้อยละ 30.25 (4,563 แห่ง) ขณะที่สถานประกอบการขนาดใหญ่ตั้งแต่ 300 คนขึ้นไปมีการตรวจร้อยละ 2.72 (410 แห่ง) (ตาราง 11 และตารางภาคผนวก ที่ 16)

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว คือไตรมาส 2 ปี 2551 พบว่ามีการตรวจสถานประกอบการเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว จำนวน 2,153 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.65 และจำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานมีจำนวนเพิ่มขึ้น 23,339 คน คิดเป็นร้อยละ 3.53 โดยสถานประกอบการขนาดเล็กมีปริมาณการตรวจในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ขณะที่สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีจำนวนการตรวจลดลง รายละเอียดปรากฏตามตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบจำนวนสถานประกอบการ และลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ ไตรมาส 2 และ 3 ปี 2551

สถานประกอบการ/ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ				
ขนาดสถานประกอบการ	ไตรมาส 2 ปี 2551		ไตรมาส 3 ปี 2551	
	สปก.* (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)	สปก.* (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)
1—4 คน	3,770	9,019	5,094	12,065
5—9 คน	2,583	17,498	3,245	21,915
10—19 คน	2,069	28,243	2,355	32,037
20—49 คน	2,208	69,388	2,208	68,715
50—99 คน	939	66,454	920	65,607
100—299 คน	925	154,987	851	143,491
300—499 คน	236	89,801	164	62,313
500—999 คน	126	88,638	162	110,027
1,000 คน ⁺	74	136,789	84	167,986
รวม	12,930	660,817	15,083	684,156

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ข้อมูล ประมวลผล ณ 7 ต.ค. 51

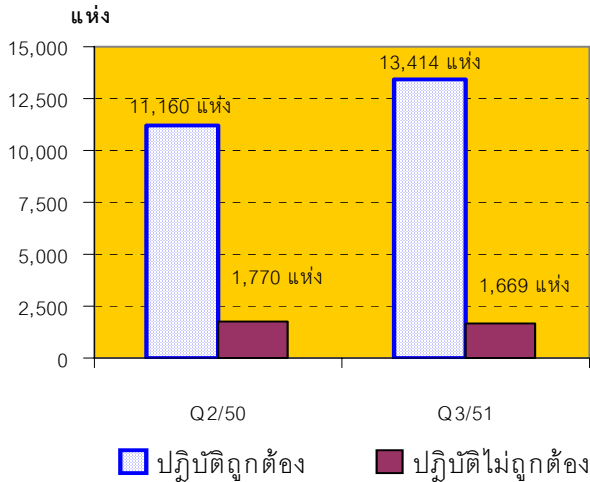
หมายเหตุ : * สปก. = สถานประกอบการ

ในส่วนผลการตรวจพบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 88.93 (จำนวน 13,414 แห่ง) ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ขณะที่สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมีร้อยละ 11.07 (จำนวน 1,669 แห่ง) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบสถานประกอบการที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายกับจำนวนสถานประกอบการที่ตรวจในไตรมาสนี้กับไตรมาสที่แล้วพบว่า ไตรมาสนี้ (ร้อยละ 88.93) มีสัดส่วนสูงกว่าไตรมาสที่แล้วที่มีร้อยละ 86.31 ขณะที่สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องต่อสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจทั้งหมดในไตรมาสนี้มีร้อยละ 11.07 ซึ่งมีสัดส่วนน้อยกว่าไตรมาสที่แล้วที่มีร้อยละ 13.69 รายละเอียดปรากฏในแผนภูมิที่ 38 และตารางภาคผนวกที่ 16

แผนภูมิ 38 เปรียบเทียบผลการตรวจสอบ

ประกอบการไตรมาส 2-3 ปี 2551

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อมูลประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ Online 7 ต.ค. 51

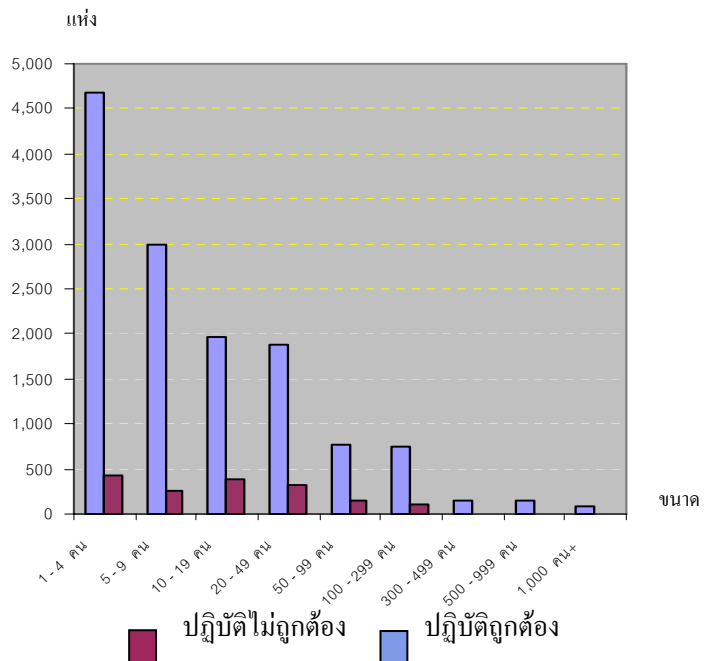
เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเปรียบเทียบจำนวนสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องในแต่ละขนาดสถานประกอบการกับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องทั้งหมด ในไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) พบว่าสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมาก 3 อันดับแรก คือ สถานประกอบการขนาด 1-4 คน ขนาด 10-19 คน และขนาด 5-9 คน โดยมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องร้อยละ 25.04 23.67 และ 15.58 ของสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องทั้งหมดตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิ 39 (เปรียบเทียบเฉพาะในกลุ่มที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย) และเมื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายในแต่ละขนาดสถานประกอบการ โดยคำนวณจากจำนวนสถานประกอบการที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายแต่ละขนาดสถานประกอบการกับสถาน

ประกอบการที่ตรวจทั้งหมดในแต่ละขนาดสถานประกอบการ และเปรียบเทียบกันตามขนาดสถานประกอบการ จะพบว่าสถานประกอบการที่มีขนาดใหญ่มากโดยขนาด 300 คนขึ้นไป มีอัตราการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเฉลี่ยสูงสุดถึงร้อยละ 95.92 สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กมากที่มีคนงานต่ำกว่า 10 คน มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 91.89 ขนาด 100 – 299 คน มีอัตราร้อยละ 87.19 ขณะที่สถานประกอบการขนาด 10-99 คน มีการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเฉลี่ยร้อยละ 84.19 อย่างไรก็ตามภาพรวมพบว่า มีอัตราปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 88.93 สัดส่วนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในจำนวนสถานประกอบการ 100 แห่ง มีการปฏิบัติถูกต้องจำนวนประมาณ 88-89 แห่ง

แผนภูมิ 39 เปรียบเทียบสถานประกอบการที่ปฏิบัติ

ถูกต้อง/ไม่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551

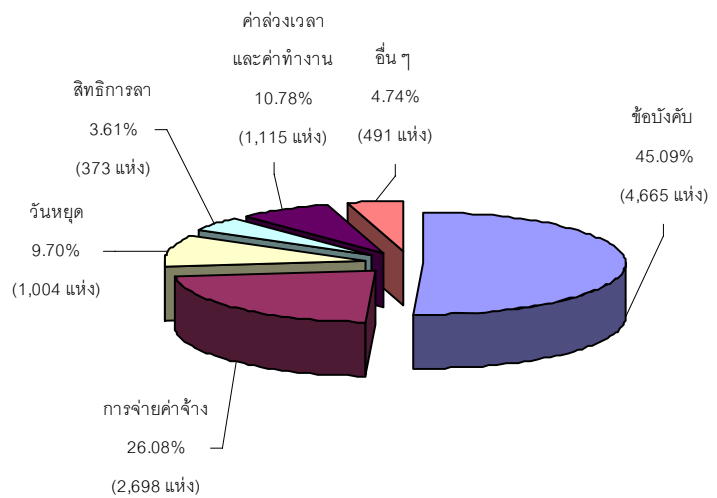
ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ วันที่ 7 ต.ค. 2551

สำหรับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานจำนวน 1,669 แห่ง โดยหากพิจารณาในประเด็นเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องได้แก่ ข้อบังคับ วันลา วันหยุด ค่าจ้าง ฯลฯ จะพบว่ามีสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องรวม 10,346 แห่ง (นับซ้ำแห่งเนื่องจากบางแห่งปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมากกว่า 1 เรื่อง) ทั้งนี้ สถานประกอบการเกือบครึ่งหนึ่งปฏิบัติไม่ถูกต้องเป็นเรื่องข้อบังคับในการทำงานกล่าวคือร้อยละ 45.09 (4,665 แห่ง) ปฏิบัติไม่ถูกต้องในเรื่องข้อบังคับ ซึ่งความผิดเรื่องการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับในการทำงานมักพบว่าเป็นเพราะสถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำระเบียบข้อบังคับ หรือไม่ได้ติดประกาศข้อบังคับการทำงาน ซึ่งได้แก่ การกำหนดวันหยุด เวลาทำงาน เวลาพัก ฯลฯ ให้ลูกจ้างทราบทั่วกัน ทั้งนี้ ตามระเบียบปฏิบัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 กำหนดให้นายจ้างต้องติดประกาศหรือเผยแพร่ข้อบังคับการทำงานให้ลูกจ้างทราบ พร้อมส่งสำเนาระเบียบข้อบังคับที่ประกาศดังกล่าวให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทราบด้วย แต่ในทางปฏิบัตินายจ้างบางรายไม่ได้ติดประกาศหรือติดประกาศแต่ไม่ได้ทำสำเนาแจ้งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทราบ จึงถือว่าปฏิบัติไม่ถูกต้อง สำหรับเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง 4 อันดับถัดมา ได้แก่ การจ่ายค่าจ้าง จำนวน 2,698 แห่ง (ร้อยละ 26.08) ค่าล่วงเวลา และค่าทำงาน 1,115 แห่ง (ร้อยละ 10.78) วันหยุด 1,004 แห่ง (ร้อยละ 9.70) และเรื่องสิทธิการลา 373 แห่ง (ร้อยละ 3.61) รายละเอียดตามแผนภูมิที่ 40

แผนภูมิ 40 เรื่องที่สถานประกอบการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย 5 อันดับแรก ไตรมาส 3 ปี 2551

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หมายเหตุ : 1. ข้อมูล ณ วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2551

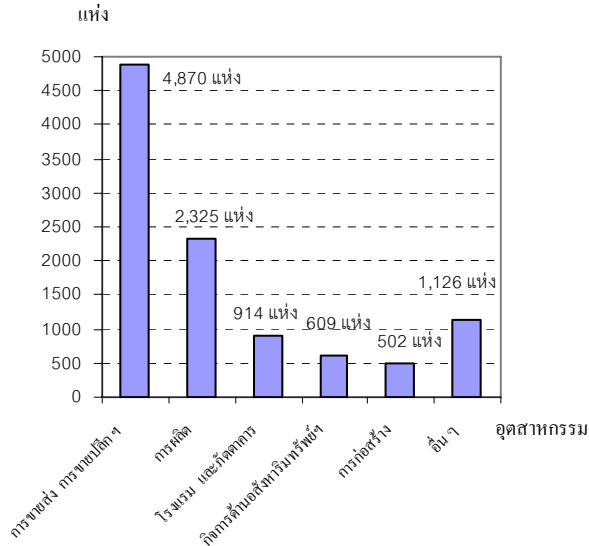
2. สถานประกอบการ 1 แห่ง อาจมีเรื่องปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมากกว่า 1 เรื่อง

เมื่อพิจารณาเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายของสถานประกอบการต่าง ๆ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (โดยนับเรื่องที่ปฏิบัติผิดกฎหมายเรื่องละ 1 แห่งซึ่งบางแห่งมีเรื่องปฏิบัติผิดกฎหมายมากกว่า 1 เรื่อง-นับซ้ำ) ในไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) พบว่าประเภทอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

- 1) การขายส่งการขายปลีก การซ่อมแซมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 47.07 (4,870 แห่ง)
- 2) การผลิต ร้อยละ 22.47 (2,325 แห่ง)
- 3) โรงแรมและภัตตาคาร ร้อยละ 8.83 (914 แห่ง)
- 4) กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และ

กิจกรรมทางธุรกิจ ร้อยละ 5.89 (609 แห่ง) และ
5)การก่อสร้าง ร้อยละ 4.85 (502 แห่ง)

**แผนภูมิ 41 ประเภทอุตสาหกรรมที่มีเรื่องที่ปฏิบัติ
ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย 5 อันดับแรก
ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2551**

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ข้อมูล ณ วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2551
(นับจำนวนเรื่องปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายหลายเรื่อง)

หากเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมาพบว่าประเภทอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย 5 อันดับแรกในไตรมาสนี้ (พิจารณาจากประเด็นเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง - นับซ้ำ) เป็นประเภทอุตสาหกรรมเดียวกับไตรมาสที่ผ่านมา ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 12

**ตาราง 12 เปรียบเทียบประเภทอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติ
ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (5 อันดับแรก)
ไตรมาส 2-3 ปี 2551**

ประเภทอุตสาหกรรม	ไตรมาส 2 ปี 2551		ไตรมาส 3 ปี 2551	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ครัวเรือน	3,373	36.52	4,870	47.07
2. การผลิต	2,942	31.85	2,325	22.47
3. โรงแรมและภัตตาคาร	809	8.76	914	8.83
4. กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	652	7.06	609	5.89
5. การก่อสร้าง	515	5.58	502	4.85
6. อื่น ๆ	946	10.23	1,126	10.89
รวม	9,237	100.00	10,346	100.00

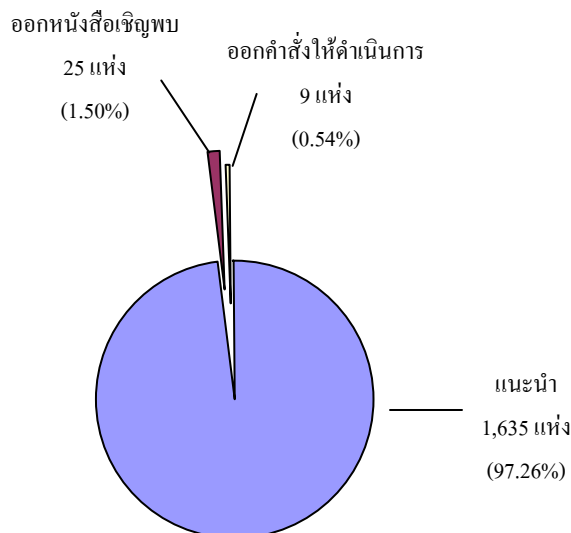
ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ประมวลผล ทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2551

เมื่อกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานตรวจพบว่าสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน จะมีการดำเนินการให้สถานประกอบการนั้นปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ลูกจ้าง ได้แก่ การแนะนำให้นายจ้างปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ออกหนังสือเชิญพบ ออกคำสั่งให้ดำเนินการ เปรียบเทียบปรับ หรือส่งเรื่องดำเนินคดี ทั้งนี้ การจะดำเนินการในลักษณะใดจะพิจารณาตามความรุนแรงของปัญหา โดยไตรมาสนี้การดำเนินการส่วนใหญ่ ได้แก่ ให้คำแนะนำแก่เจ้าของสถานประกอบการเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป โดยมีสัดส่วนร้อยละ 97.26 (1,635 แห่ง) รองลงมาคือ ออกหนังสือเชิญพบมีร้อยละ 1.50 (25 แห่ง) และออกคำสั่งให้ดำเนินการมีร้อยละ 0.54 (9 แห่ง) ส่วนการส่งเรื่องดำเนินคดีและ

การเปรียบเทียบปรับในไตรมาสนี้พบว่าไม่มี (ดูรายละเอียดในภาคผนวกตารางที่ 16)

แผนภูมิ 42 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำหรับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551)

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ วันที่ 7 ต.ค. 2551

สำหรับการตรวจความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการคุ้มครองดูแลความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของลูกจ้าง รวมถึงเป็นอีกมาตรการหนึ่ง ที่ดำเนินการเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้เจ้าของสถานประกอบการเห็นความสำคัญและตระหนักถึงเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน เพราะหากการทำงานมีความปลอดภัยย่อมส่งผลถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ใช้แรงงานตามมา เมื่อคนงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี จะทำงานอย่างมีความสุขและจะส่งผลต่อผลผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นของสถานประกอบการอันนำไปสู่ผลกำไรตามมาในท้ายที่สุดนั่นเอง ในรอบไตรมาสที่ 3 ปี 2551 ช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2551

ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2551 กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการทั้งสิ้น 6,146 แห่ง ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจทั้งสิ้น 572,999 คน โดยในไตรมาส 3 นี้ การตรวจสถานประกอบการมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากไตรมาส 2 ปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 20.60 (ไตรมาส 2 ปี 2551 ตรวจ 5,096 แห่ง) และพบว่าสัดส่วนของลูกจ้างที่ได้รับการดูแลคุ้มครองด้านความปลอดภัยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 25.19 จากไตรมาส 2 ที่มีลูกจ้างผ่านการตรวจ 457,705 คน

ตาราง 13 เปรียบเทียบการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการ จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 2-3 ปี 2551

ขนาด สปก.	Q2/ 51		Q3/ 51	
	สปก.ที่ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ ผ่านการ ตรวจ (คน)	สปก.ที่ ผ่านการ ตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ผ่าน การตรวจ (คน)
1 - 4 คน	984	2,489	1,677	3,958
5 - 9 คน	821	5,600	1,108	7,382
10 - 19 คน	856	11,746	890	12,099
20 - 49 คน	979	31,349	981	30,858
50 - 99 คน	511	36,225	508	36,477
100 - 299 คน	623	104,949	578	97,122
300 - 499 คน	165	63,206	160	61,511
500 - 999 คน	85	61,727	147	101,296
1,000 คน ⁺	72	140,414	97	222,296
รวม	5,096	457,705	6,146	572,999

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ 1 ตุลาคม 2551

อัตราการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาส 2 ปี 2551 พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติงานถูกต้องตามกฎหมาย

เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 83.56 ในไตรมาส 2 ปี 2551 เป็นร้อยละ 88.51 ในไตรมาส 3 ปี 2551 (ตาราง 14)

**ตาราง 14 เปรียบเทียบการตรวจความปลอดภัย
กับการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย
ไตรมาส 2-3 ปี 2551**

ขนาด สปก.	Q2/ 51		Q3 / 51	
	สปก.ที่ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	สปก.ที่ปฏิบัติ ถูกต้อง (แห่ง)	สปก.ที่ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	สปก.ที่ปฏิบัติ ถูกต้อง (แห่ง)
1 - 4 คน	984	929	1,677	1,564
5 - 9 คน	821	725	1,108	998
10 - 19 คน	856	707	890	794
20 - 49 คน	979	792	981	837
50 - 99 คน	511	384	508	411
100 - 299 คน	623	477	578	488
300 - 499 คน	165	127	160	132
500 - 999 คน	85	60	147	126
1,000 คน ⁺	72	57	97	90
รวม	5,096	4,258	6,146	5,440

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หมายเหตุ : ประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ 1 ตุลาคม 2551

ประเภทอุตสาหกรรมที่มีการตรวจความปลอดภัยสูงสุดในไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) 5 อันดับแรกคือ (1) ประเภทการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือนมีจำนวน 2,395 แห่ง (ร้อยละ 38.97) (2)ประเภทการผลิต จำนวน 2,002 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.57 ของสถานประกอบการที่ตรวจทั้งหมด (3) การก่อสร้าง 388 แห่ง (ร้อยละ 6.31) (4) โรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 329 แห่ง (ร้อยละ 5.35) และ (5) กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และ กิจกรรมทางธุรกิจ จำนวน 298 แห่ง (ร้อยละ 4.85) ซึ่งผลการตรวจ

พบว่าร้อยละ 88.51คือจำนวน 5,440 แห่ง ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย ขณะที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องมีร้อยละ 11.49 (706 แห่ง) (ภาคผนวกที่ 18)

สำหรับประเภทอุตสาหกรรมที่มีอัตราการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัยในไตรมาส 3 ปี 2551 (คำนวณจากจำนวนสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมเปรียบเทียบกับจำนวนสถานประกอบการที่ตรวจในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม) สูงสุด 5 อันดับแรกคือ (1) การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ร้อยละ 27.59 (2) การผลิต ร้อยละ 17.33 (3) การก่อสร้าง ร้อยละ 15.21 (4) โรงแรมและภัตตาคาร ร้อยละ 13.07 และ (5) เกษตรกรรม ล่าสัตว์และป่าไม้ ร้อยละ 11.36

**ตาราง 15 ผลการตรวจความปลอดภัย/อัตราการปฏิบัติ
ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไตรมาส 3 ปี 2551**

ประเภทอุตสาหกรรม	สปก. ที่ผ่าน การตรวจ	ผลการตรวจ		อัตราการ ปฏิบัติไม่ ถูกต้อง*
		ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง	
1. การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	58	42	16	27.59
2. การผลิต	2,002	1,655	347	17.33
3. การก่อสร้าง	388	329	59	15.21
4. โรงแรมและภัตตาคาร	329	286	43	13.07
5. เกษตรกรรม ล่าสัตว์ และป่าไม้	44	39	5	11.36
6. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	226	206	20	8.85
7. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	25	23	2	8.0
8. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ ฯลฯ	2,395	2,217	178	7.43
9. กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ	298	278	20	6.71
10. การศึกษา	15	14	1	6.67
11. อื่น ๆ	366	351	15	4.10
รวม	6,146	5,440	706	11.49

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2551

* สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายคำนวณจากประเภทอุตสาหกรรม x 100

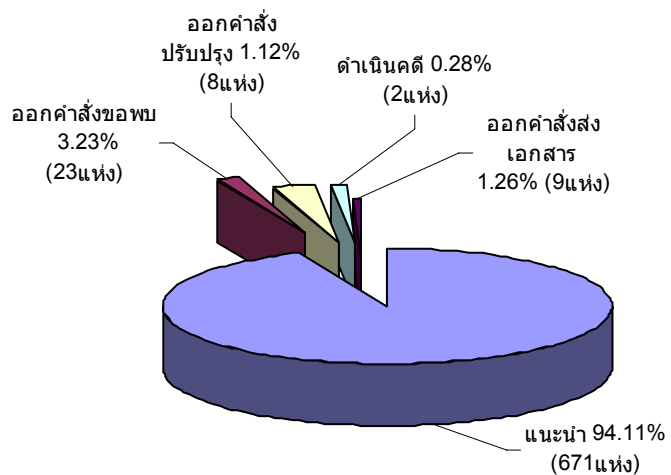
สถานประกอบการที่ผ่านการตรวจจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำหรับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย จะมีลักษณะเดียวกับการตรวจคุ้มครองแรงงานที่กล่าวมาแล้ว คือหากพบว่าสิ่งที่จะพิจารณาแล้วเห็นว่าเกิดความไม่ปลอดภัยหรือไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยจะดำเนินการตามความรุนแรงของปัญหา ได้แก่การให้คำแนะนำในวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง การออกคำสั่งให้ส่งเอกสาร เรียกพบ ปรับปรุง หรือหยุดการใช้เครื่องจักร รวมทั้งการส่งเรื่องดำเนินคดี ทั้งนี้ บางแห่งอาจมีการดำเนินการมากกว่า 1 กรณีสำหรับไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) ข้อมูลที่พบว่ามีสถานประกอบการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย จำนวน 706 แห่ง มีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ 713 แห่ง ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการให้คำแนะนำเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยให้การแนะนำร้อยละ 94.11 (671 แห่ง) ของการดำเนินการทั้งหมด (ดำเนินการทั้งหมด 713 แห่ง เนื่องจากบางแห่งดำเนินการมากกว่า 1 กรณี) ในส่วนของการออกคำสั่ง มีจำนวน 40 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.61 โดยการออกคำสั่งจำแนกเป็นการออกคำสั่งให้ปรับปรุง มีจำนวน 8 แห่ง (ร้อยละ 1.12 ของการดำเนินการทั้งหมด) ออกคำสั่งขอพบ 23 แห่ง (ร้อยละ 3.23 ของการดำเนินการทั้งหมด) และออกคำสั่งให้ส่งเอกสารมี 9 แห่ง (ร้อยละ 1.26 ของการดำเนินการทั้งหมด) ตามลำดับ ขณะที่การส่งเรื่องดำเนินคดีมีจำนวน

2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.28 ของการดำเนินการทั้งหมด (รายละเอียดในตารางภาคผนวกที่ 17 - 18)

แผนภูมิ 43 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำหรับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องด้านความปลอดภัยในการทำงาน ไตรมาส 3 ปี 2551

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

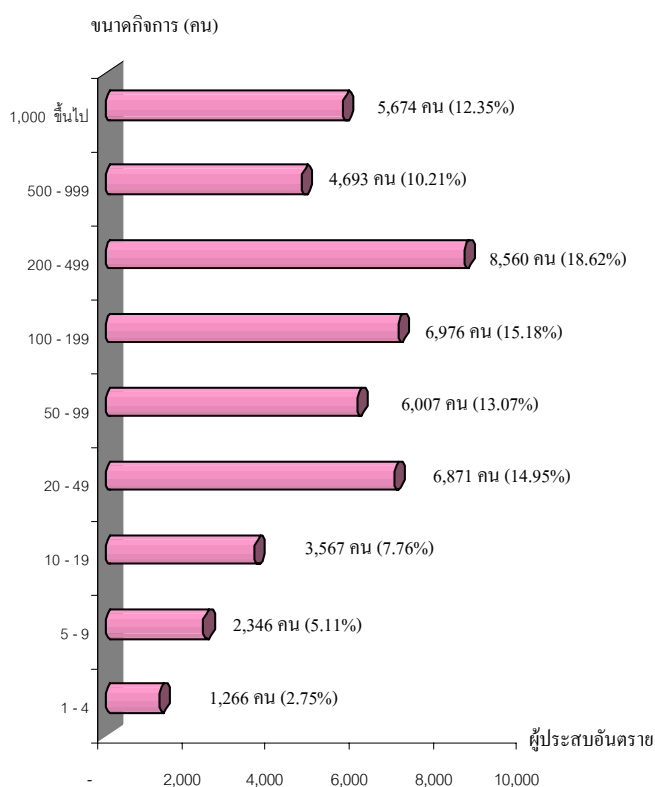
ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2551

4.2 การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน

สำหรับการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในรอบไตรมาส 3 ปี 2551 เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2551 พบว่าการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงาน มีทั้งสิ้น 45,960 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น 3,098 คน จากไตรมาสที่แล้วที่มี 42,862 คน คิดเป็นร้อยละ 7.23 โดยการประสบอันตรายในไตรมาสนี้ส่วนใหญ่เกิดในสถานประกอบการขนาดกลางที่มีลูกจ้าง 200 – 499 คน คือจำนวน 8,560 คน คิดเป็นร้อยละ 18.62 รองลงมาคือขนาด 100-199 คน ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับขนาด 20-49 คน โดยมีจำนวน 6,976 คน (ร้อยละ 15.18) และ 6,871 คน (ร้อยละ

14.95) ตามลำดับ ส่วนสถานประกอบการขนาดเล็ก 1—4 คน มีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานน้อยที่สุดคือจำนวน 1,266 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 เท่านั้น

**แผนภูมิ 44 ผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
เนื่องจากการทำงาน จำแนกตามขนาด
สถานประกอบการ ไตรมาส 3 ปี 2551**

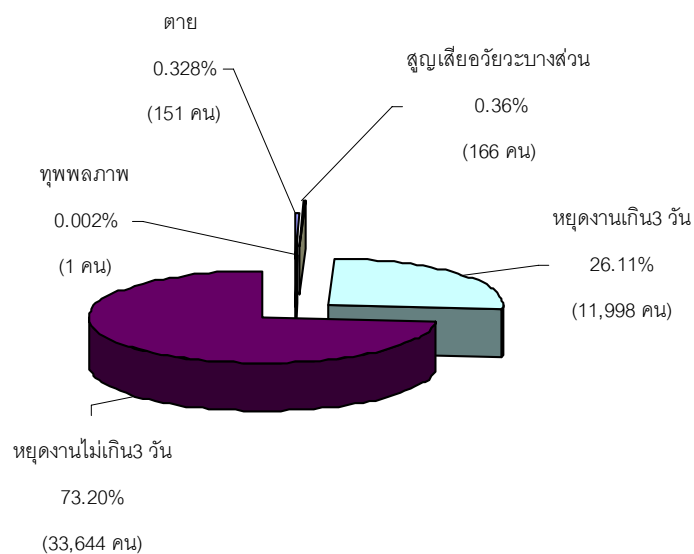

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

เมื่อพิจารณาผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน 45,960 คน ตามประเภทความรุนแรง พบว่าส่วนใหญ่จะหยุดงานไม่เกิน 3 วัน คือมีร้อยละ 73.20 (33,644 คน) ที่ประสบอันตรายและหยุดงานไม่เกิน 3 วัน รองลงมาเป็นผู้หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 11,998 คน (ร้อยละ 26.11) สูญเสียอวัยวะบางส่วน จำนวน 166 คน (ร้อยละ 0.36) และ

เสียชีวิตจำนวน 151 คน (ร้อยละ 0.328) ส่วนผู้ประสบอันตรายจนถึงทุพพลภาพมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 1 คน (ร้อยละ 0.002)

**แผนภูมิ 45 ผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจาก
การทำงาน จำแนกตามประเภทความรุนแรง
ไตรมาส 3 ปี 2551**

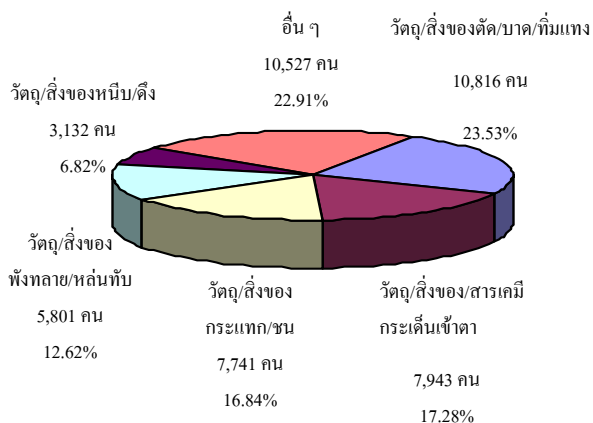

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

สำหรับสาเหตุการประสบอันตรายพิจารณาใน 5 อันดับแรก สรุปได้ดังนี้ 1) วัตถุหรือสิ่งของตัด/บาด/ตำแทงมีจำนวน 10,816 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ของสาเหตุการประสบอันตรายทั้งหมด 2) วัตถุ/สิ่งของ/สารเคมีกระเด็นเข้าตาจำนวน 7,943 คน (ร้อยละ 17.28) 3) วัตถุ/สิ่งของกระแทก/ชน มีจำนวน 7,741 คน (ร้อยละ 16.84) 4) วัตถุ/สิ่งของพังทลาย/หล่นทับ มีจำนวน 5,801 คน (ร้อยละ 12.62) และ 5) วัตถุ/สิ่งของหนีบ/ดิ่ง จำนวน 3,132 คน (ร้อยละ 6.82) (แผนภูมิ 46) ซึ่งตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับความรุนแรงหรือประเภทความ

ร้ายแรงที่พบว่า มีการหยุดงานไม่เกิน 3 วัน
สูงสุด

แผนภูมิ 46 สาเหตุการประสบอันตราย (5 อันดับแรก) ไตรมาส 3 ปี 2551

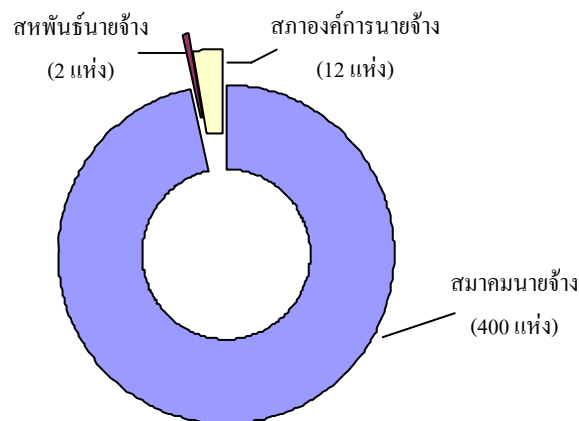
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

4.3 การแรงงานสัมพันธ์

กระทรวงแรงงานโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานยังมีการศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาาระบบแรงงานสัมพันธ์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม เพราะระบบแรงงานสัมพันธ์ไม่เพียงเป็นการป้องกันความขัดแย้ง แต่ยังจะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีต่อกันระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างสันติสุขในวงการแรงงาน ให้นายจ้างและลูกจ้างมีทัศนคติที่ดีต่อกันในการทำงาน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในเชิงบวก เมื่อมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดีย่อมไม่เกิดปัญหาขัดแย้งขึ้น เมื่อปัญหาข้อขัดแย้งไม่มี พลังในการขับเคลื่อนงานหรือทีมงานก็จะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตหรือเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติงาน ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงานมีความสุขในการทำงานคุณภาพชีวิตย่อมดีขึ้นในที่สุด ขณะเดียวกันนายจ้างก็มีความสุข

เนื่องจากมีผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็นผลกำไรตามมา ทั้งนี้ ในกลุ่มของนายจ้างและลูกจ้างจะมีการตั้งองค์การเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนตนเอง โดยเมื่อพิจารณาในส่วนองค์การนายจ้าง ณ เดือนกันยายน 2551 พบว่ามีสมาคมนายจ้าง 400 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 175 แห่ง และส่วนภูมิภาค 225 แห่ง สหพันธ์นายจ้าง 2 แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 1 แห่ง และภูมิภาค 1 แห่ง ส่วนสภาองค์การนายจ้าง 12 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 12 แห่ง (แผนภูมิ 47)

แผนภูมิ 47 จำนวนองค์การนายจ้าง

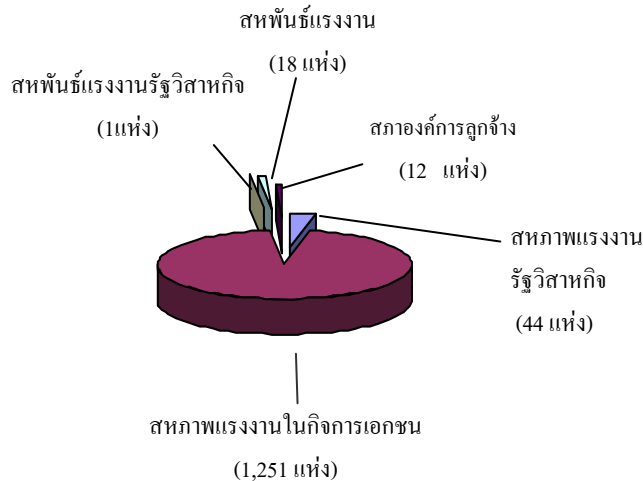
ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ณ เดือนกันยายน 2551

ในส่วนจำนวนองค์การลูกจ้างข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2551 มีจำนวนดังนี้ 1) สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ 44 แห่ง อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 39 แห่ง ส่วนภูมิภาค 5 แห่ง โดยอยู่ในภาคกลาง 4 แห่ง และภาคใต้ 1 แห่ง 2) สหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจ 1 แห่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 3) สหภาพแรงงานในกิจการเอกชน 1,251 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 362 แห่ง เขตภูมิภาค 889 แห่ง โดยอยู่ในภาคกลางสูงสุดถึง 827 แห่ง 4) สหพันธ์แรงงาน 18 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง เขตภูมิภาค 12 แห่ง

5) สภาองค์การลูกจ้าง 12 แห่ง ตั้งอยู่ในเขต
กรุงเทพฯ 11 แห่ง ภูมิภาค 1 แห่ง โดยอยู่ที่
ภาคกลาง (แผนภูมิ 48)

แผนภูมิ 48 จำนวนองค์การลูกจ้าง

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ณ เดือนกันยายน 2551

ทั้งนี้ หากพิจารณาตามพื้นที่ของ
องค์การแรงงาน รวมองค์การลูกจ้างและ
องค์การนายจ้าง จะพบว่าองค์การแรงงานเหล่านี้
จะตั้งอยู่เขตภาคกลางสูงสุด มีสัดส่วนถึงร้อยละ
54.83 (954 แห่ง) รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร
ร้อยละ 34.89 (607 แห่ง) และภาคใต้ร้อยละ
4.89 (85 แห่ง) ซึ่งอาจจะเป็นเพราะภาคกลาง
เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการจำนวนมาก
เช่น พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สมุทรปราการ ปทุมธานี ฯลฯ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนองค์กร
ลูกจ้างในไตรมาส 3 นี้กับไตรมาส 2 ปี 2551
พบว่าไตรมาส 3 นี้ โดยภาพรวมมีจำนวน
เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ
0.80 โดยประเภทองค์การลูกจ้างที่เพิ่มขึ้นคือ
สหภาพแรงงานในกิจการเอกชน ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก
จำนวน 1,241 แห่งในไตรมาสที่แล้ว เป็น

1,251 แห่งในไตรมาสนี้ คิดเป็นสัดส่วนที่
เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.81 สำหรับองค์การนายจ้าง
พบว่าไตรมาสที่แล้วลดลง 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ
0.24 โดยเป็นการลดลงของสมาคมนายจ้าง
รายละเอียดในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงจำนวนการเปลี่ยนแปลงขององค์การ แรงงานไตรมาส 2-3 ปี 2551

ประเภทองค์การ	ไตรมาส 2 ปี 2551	ไตรมาส 3 ปี 2551	ร้อยละการ เปลี่ยนแปลง
	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (แห่ง)	
องค์การลูกจ้าง			
สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ	44	44	0
สหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจ	1	1	0
สหภาพแรงงานในกิจการเอกชน	1,241	1,251	0.81
สหพันธ์แรงงาน	18	18	0
สภาองค์การลูกจ้าง	12	12	0
รวม	1,316	1,326	0.80
องค์การนายจ้าง			
สมาคมนายจ้าง	401	400	-0.25
สหพันธ์นายจ้าง	2	2	0
สภาองค์การนายจ้าง	12	12	0
รวม	415	414	-0.24

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ไตรมาส 2 ข้อมูล ณ มิถุนายน 2551/ไตรมาส 3 ข้อมูล ณ กันยายน 2551

สำหรับการเกิดข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาท
แรงงานและข้อขัดแย้งในรอบไตรมาส 3 ปี 2551
(เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2551) ข้อมูล
ประมวลผล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2551 พบว่ามีการแจ้ง
ข้อเรียกร้องทั้งสิ้น 25 แห่ง 26 ครั้ง ลูกจ้างที่
เกี่ยวข้อง 38,212 คน (ข้อมูลเบื้องต้น) ซึ่ง
การแจ้งข้อเรียกร้องดังกล่าวมีสัดส่วนลดลงจาก
ไตรมาสที่แล้ว (เดือนเมษายน - มิถุนายน 2551)
ที่มีการแจ้งข้อเรียกร้อง 52 แห่ง 53 ครั้ง
ลูกจ้างเกี่ยวข้อง 44,139 คน

ทั้งนี้ การแจ้งข้อเรียกร้องในไตรมาส 3
ปี 2551 ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.0 เป็นการแจ้ง

ข้อเรียกร้องในการเอกชน (จำนวน 23 แห่ง) ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 11,828 คน รองลงมาเป็นข้อเรียกร้องในรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 4.0) และหน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐมีจำนวน 1 แห่งเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 4.0

ตาราง 17 การแจ้งข้อเรียกร้อง / ลูกจ้างที่เกี่ยวข้องไตรมาส 2-3 ปี 2551

ลักษณะสถานประกอบการ	การแจ้งข้อเรียกร้อง			
	ไตรมาส 2/51		ไตรมาส 3/51	
	แห่ง	ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง (คน)	แห่ง	ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง (คน)
รัฐวิสาหกิจ	1	800	1	26,200
เอกชน	51	43,339	23	11,828
หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ	0	0	1	184
รวม	52	44,139	25	38,212

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หมายเหตุ : ข้อมูลประมวลผลทาง Web Application

ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2551

ข้อเรียกร้อง ดังกล่าวสามารถยุติได้ 22 แห่ง โดยเป็นการยุติด้วยระบบทวิภาคีคือไม่เกิดข้อพิพาทแรงงานจำนวน 18 แห่ง มีลูกจ้างเกี่ยวข้อง 10,880 คน โดยสามารถตกลงกันเองได้ 17 แห่ง และยุติด้วยวิธีอื่นๆ 1 แห่ง ส่วนข้อเรียกร้องที่ไม่สามารถตกลงได้ในระบบทวิภาคีและเกิดเป็นข้อพิพาทแรงงานมีจำนวน 4 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 637 คน และข้อเรียกร้องที่ยังไม่ยุติอยู่ระหว่างเจรจามี 3 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 26,695 คน (รายละเอียดในตารางภาคผนวก 19)

สำหรับข้อพิพาทแรงงานที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการช่วงไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) มีจำนวน 10 แห่ง (ลูกจ้างที่เกี่ยวข้องรวม 10,682 คน) พบว่าพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยและสามารถยุติข้อพิพาทแรงงานได้ 9 แห่ง (ร้อยละ 90.0 ของข้อพิพาทแรงงานทั้งหมดในไตรมาสนี้) ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 2,682 คน โดยจำแนกเป็นยุติภายใน 5 วัน มี 5 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 1,500 คน และยุติเกิน 5 วัน 4 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 1,182 คน ส่วนข้อพิพาทแรงงานที่ยังไม่ยุติมี 1 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 8,000 คน (รายละเอียดในตารางภาคผนวกที่ 19)

ในส่วนของความขัดแย้งในการจ้างงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ที่ไม่ใช่ข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายที่เรียกว่า “ข้อขัดแย้ง” ในรอบไตรมาสที่ 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) ได้เกิดข้อขัดแย้งในสถานประกอบการทั้งสิ้น 16 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 10,516 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ลดลงจากไตรมาส 2 ปี 2551 (เมษายน – มิถุนายน 2551) ที่เกิดข้อขัดแย้ง 20 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 20,064 คน โดยข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในไตรมาสนี้สามารถดำเนินการให้ยุติได้ทั้งหมด 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของสถานประกอบการที่เกิดข้อขัดแย้งทั้งหมด ซึ่งข้อขัดแย้งที่ยุติได้ดังกล่าวเป็นการยุติโดยการตกลงกันได้ 14 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 9,713 คน และฟ้องศาลแรงงาน 2 แห่ง ลูกจ้างเกี่ยวข้อง 803 คน ข้อขัดแย้งที่นำไปสู่การผลงนามมี 1 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 2,340 คน (ตารางภาคผนวก 19)

4.4 การเลิกจ้างแรงงาน

สำนักงานประกันสังคมรายงานสถานะการเลิกจ้าง ณ วันที่ 30 กันยายน 2551 ว่าตั้งแต่เดือนมกราคม—กันยายน 2551 มีสถานประกอบการที่เลิกกิจการจำนวน 14,023 แห่ง ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 147,340 คน โดยส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก คือขนาด 1—9 คน ซึ่งมีจำนวน 12,302 แห่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87.73 ของสถานประกอบการที่เลิกกิจการทั้งหมด ลูกจ้างถูกเลิกจ้างจำนวน 26,530 คน คิดเป็นร้อยละ 18.01 ของจำนวนลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างทั้งหมด ขณะที่สถานประกอบการขนาด 10 คนขึ้นไปเลิกกิจการเพียงจำนวน 1,721 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.27 ของสถานประกอบการที่เลิกกิจการทั้งหมด มีสัดส่วนของผู้ถูกเลิกจ้าง 120,810 คน คิดเป็นร้อยละ 81.99 ของลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างทั้งหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา(มกราคม-กันยายน 2550) พบว่า 9 เดือนแรกของปี 2551 นี้มีสัดส่วนที่ลดลงร้อยละ 36.8 กล่าวคือ 9 เดือนแรกของปี 2550 มีสถานประกอบการที่เลิกกิจการจำนวน 22,193 แห่ง ส่วน 9 เดือนแรกของปีนี้มีสถานประกอบการที่เลิกกิจการจำนวน 14,023 แห่ง สำหรับลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างในรอบ 9 เดือนแรกของปีนี้มีจำนวน 147,340 คน พบว่าลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ที่มีจำนวน 181,421 คนคิดเป็นร้อยละ 18.79

ตาราง 18 เปรียบเทียบสถานประกอบการที่เลิกกิจการ/ลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง ม.ค.-ก.ย. ปี 2550 และ ม.ค.-ก.ย. ปี 2551 จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ

ม.ค.- ก.ย. ปี	ขนาดสถานประกอบการ					
	1 — 9 คน		10+ คน		รวม	
	สปก. (แห่ง)	ลจ. (คน)	สปก. (แห่ง)	ลจ. (คน)	สปก. (แห่ง)	ลจ. (คน)
50	-	-	-	-	22,193	181,421
51	12,302	26,530	1,721	120,810	14,023	147,340

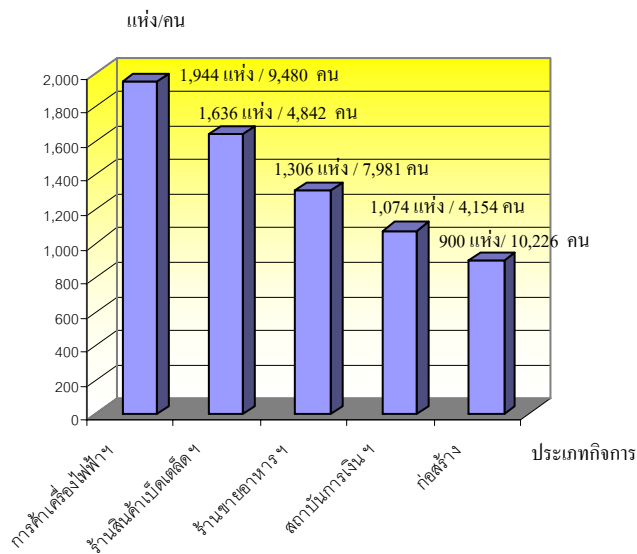
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ:ประมวล ณ 30 กันยายน 2551 (ข้อมูลจะเปลี่ยนแปลงทุกครั้งที่ประมวลผล)

2.ข้อมูลได้จากการแจ้งของนายจ้างตามวันที่ปิดกิจการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทกิจการที่มีการเลิกจ้างระหว่างเดือนมกราคม-กันยายน 2551) พบว่าประเภทกิจการที่มีการเลิกจ้างสูงสุด 5 อันดับแรกเรียงลำดับได้ดังนี้ 1) ประเภทการค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ จำนวน 1,944 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.86 ของสถานประกอบการที่เลิกจ้างทั้งหมด ลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง 9,480 คน 2) ร้านสินค้าเบ็ดเตล็ด การค้าอื่น ๆ จำนวน 1,636 แห่ง (ร้อยละ 11.67) ลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง 4,842 คน 3) ร้านอาหาร โรงแรม ห้องเช่า จำนวน 1,306 แห่ง (ร้อยละ 9.31) ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 7,981 คน 4) สถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ จำนวน 1,074 แห่ง (ร้อยละ 7.66) ลูกจ้างเกี่ยวข้อง 4,154 คน และ 5) งานก่อสร้าง จำนวน 900 แห่ง (ร้อยละ 6.42) ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 10,226 คน

**แผนภูมิ 49 สถานประกอบการที่เลิกกิจการสูงสุด
5 อันดับแรก ช่วงมกราคม – กันยายน 2551**

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

4.5 การสวัสดิการแรงงาน

นอกจากการตรวจสอบสถานประกอบการ เพื่อเป็นการป้องกันและให้ความคุ้มครองแรงงานไทยเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ยังมีการส่งเสริมการจัดสวัสดิการแรงงานในสถานประกอบการ โดยในไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) จากการประมวลผลข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2551) ได้ดำเนินการส่งเสริมให้สถานประกอบการจัดสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ แก่ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน รวมถึงนายจ้างเจ้าของสถานประกอบการ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้จัดสวัสดิการแรงงาน 3,693 แห่ง ลูกจ้างที่ได้รับประโยชน์ 371,892 คน
- 2) ให้บริการเงินกู้ยืมเพื่อผู้ใช้แรงงาน 6 แห่ง 3,852 คน
- 3) พัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์เด็กเล็ก วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์

จังหวัดนครปฐมและจังหวัดสมุทรปราการ 2 แห่ง ลูกจ้างได้รับประโยชน์ 1,354 คน 4) อบรมให้ความรู้แก่นายจ้างและลูกจ้างเกี่ยวกับสวัสดิการแรงงานและการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 22 ครั้ง ผู้ได้รับการส่งเสริม 937 คน 5) ส่งเสริมแนวปฏิบัติและมาตรฐานการบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบการ 26 ครั้ง ผู้ได้รับการส่งเสริม 1,227 คน รวมแล้วลูกจ้างได้รับประโยชน์ 379,262 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วที่มีสถานประกอบการดำเนินการ 3,271 แห่ง ลูกจ้างได้ประโยชน์ 350,422 คน

**ตาราง 19 เปรียบเทียบการส่งเสริมการจัดสวัสดิการ
แรงงานไตรมาส 2-3 ปี 2551**

กิจกรรมที่ส่งเสริม	Q2/51		Q3/51	
	แห่ง/ครั้ง	คน	แห่ง/ครั้ง	คน
1. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการแรงงาน	3,266 แห่ง	342,509	3,693 แห่ง	371,892
2. ให้บริการเงินกู้ยืมเพื่อผู้ใช้แรงงาน	3 แห่ง	2,802	6 แห่ง	3,852
3. พัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์เด็กเล็ก วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์*	2 แห่ง	1,354	2 แห่ง	1,354
4. อบรมให้ความรู้แก่นายจ้าง ลูกจ้าง เกี่ยวกับสวัสดิการแรงงานและการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	38 ครั้ง	2,253	22 ครั้ง	937
5. ส่งเสริมแนวปฏิบัติและการบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบการ	36 ครั้ง	1,504	26 ครั้ง	1,227
รวม		350,422		379,262

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ไตรมาส 2/51 ประมวลผล 4 กรกฎาคม 2551

ไตรมาส 3/51 ประมวลผล 2 ตุลาคม 2551

* กิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย*นับจำนวนเด็กที่ได้รับการบริการจากรายไตรมาส ไม่นับสะสมรายเดือน

5) การประกันสังคม

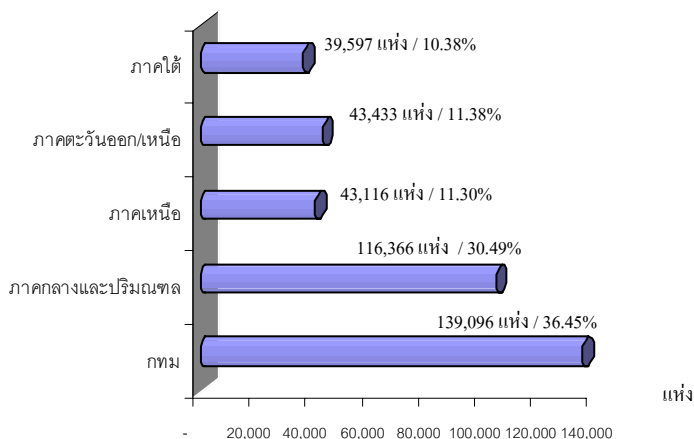
งานประกันสังคมเป็นภารกิจของสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน โดยมีจุดหมายเพื่อดูแลผู้ใช้แรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีหลักประกันชีวิตที่มั่นคง ทั้งในยามปกติกรณีเกิดการว่างงานรวมถึงเมื่อยามเกษราโดยดำเนินการภายใต้แนวคิดการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข ซึ่งจากข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2551 พบว่ามีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมทั้งสิ้น 381,608 แห่ง ลดลงจากเดือนมิถุนายน 2551 จำนวน 220 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.06 มีประเด็นที่น่าสังเกตคือ สถานประกอบการมีจำนวนลดลงเรื่อยๆ โดยลดลงจาก 383,824 แห่งในมีนาคม 2551 เป็น 381,828 แห่ง และ 381,608 แห่งในเดือนมิถุนายนและกันยายน 2551 ตามลำดับ โดยวิเคราะห์สาเหตุพบว่าน่าจะมาจากสถานการณ์ทางการเมืองที่มีความแตกแยก เนื่องมาจากการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ซึ่งมีการปะทะกันอย่างรุนแรง ส่งผลทำลายความเชื่อมั่นของนักลงทุนประกอบกับผลกระทบวิกฤติการเงินของโลกที่ชะลอตัวลง สถาบันการเงินในไทยจึงเข้มงวดต่อการปล่อยกู้สถานประกอบการส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและการขยายกิจการ จึงคาดว่าในไตรมาสหน้าผลกระทบจะรุนแรงยิ่งขึ้น โดยตัวเลขสถานประกอบการอาจจะลดลงอีก สำหรับผู้ประกันตนไตรมาสนี้พบว่ามี

ทั้งสิ้น 8,886,681 คน เพิ่มขึ้นจากเดือนมิถุนายน 2551 จำนวน 97,013 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 เมื่อพิจารณาในประเด็นพื้นที่ พบว่าสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนสูงสุดคือ 139,096 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 36.45 รองลงมาคือภาคกลางและปริมณฑลมีจำนวน 116,366 แห่ง ร้อยละ 30.49 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 43,433 แห่ง ร้อยละ 11.38 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคเหนือที่มี 43,116 แห่ง (ร้อยละ 11.30) ส่วนภาคใต้มี 39,597 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.38

แผนภูมิ 50 สถานประกอบการ จำแนกตาม

ภูมิภาค ณ เดือนกันยายน 2551

ภูมิภาค

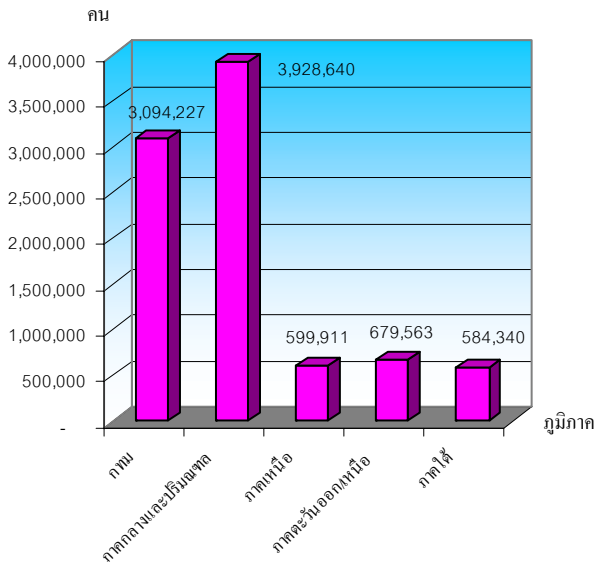
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หากพิจารณาในประเด็นของผู้ประกันตน พบว่าภูมิภาคที่มีผู้ประกันตนสูงสุดมีใช้กรุงเทพมหานครกลับเป็นภาคกลางและปริมณฑล มีจำนวน 3,928,640 คน ซึ่งมีสัดส่วนผู้ประกันตนร้อยละ 44.21 ของผู้ประกันตนทั้งหมด รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้ประกันตน 3,094,227 คน คิดเป็นร้อยละ 34.82 ของผู้ประกันตนทั้งหมด ภูมิภาคที่มี

ผู้ประกันตนน้อยที่สุดคือภาคใต้และภาคเหนือที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ 584,340 คน (ร้อยละ 6.57) และ 599,911 คน (ร้อยละ 6.75) ตามลำดับ

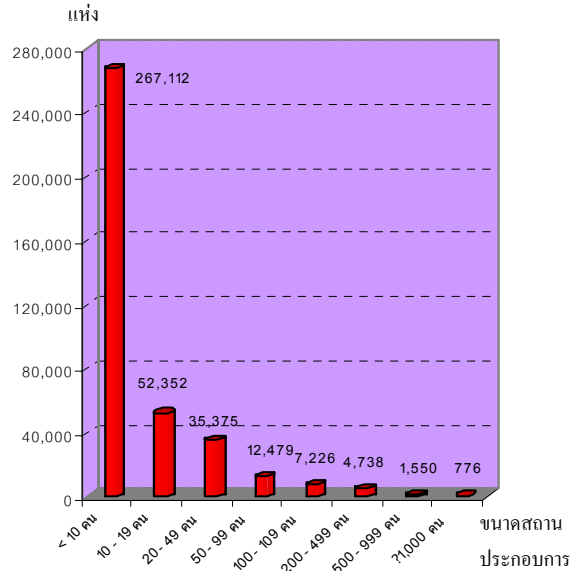
แผนภูมิ 51 ผู้ประกันตน จำแนกตามภูมิภาค ณ เดือนกันยายน 2551

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

เมื่อพิจารณาสถานประกอบการและผู้ประกันตนตามขนาดสถานประกอบการพบว่าสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมร้อยละ 70.0 เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีลูกจ้างไม่ถึง 10 คน โดยมีจำนวน 267,112 แห่ง ผู้ประกันตนรวม 936,896 คน รองลงมาเป็นสถานประกอบการขนาด 10-19 คน มีร้อยละ 13.72 (52,352 แห่ง) มีผู้ประกันตน 705,030 คน ขณะที่สถานประกอบการขนาด 1,000 คนขึ้นไป มีจำนวน 766 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.20 มีผู้ประกันตนจำนวน 1,768,522 คน (ตารางภาคผนวกที่ 20 และแผนภูมิ 52)

แผนภูมิ 52 จำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตนจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ณ เดือนกันยายน 2551

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หากพิจารณาจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตน จำแนกตามประเภทกิจการที่กำหนดตามความเสี่ยงภัยของกองทุนเงินทดแทน โดยไม่นับรวมลูกจ้างในหน่วยงานราชการและผู้ประกันตนสมัครใจ พบว่ามีจำนวน 353,079 แห่ง ผู้ประกันตน 8,246,148 คน โดยประเภทกิจการที่มีจำนวนสถานประกอบการในข่ายประกันสังคมสูงสุด 5 อันดับแรก คือ 1) การค้า มีสถานประกอบการ 112,944 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31.99 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 1,326,290 คน คิดเป็นร้อยละ 16.08 ของผู้ประกันตนทั้งหมด 2) ผลิตภัณฑ์จากโลหะ จำนวน 21,392 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.06 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 1,084,524 คน คิดเป็นร้อยละ 13.15 ของผู้ประกันตนทั้งหมด 3) การก่อสร้าง จำนวน

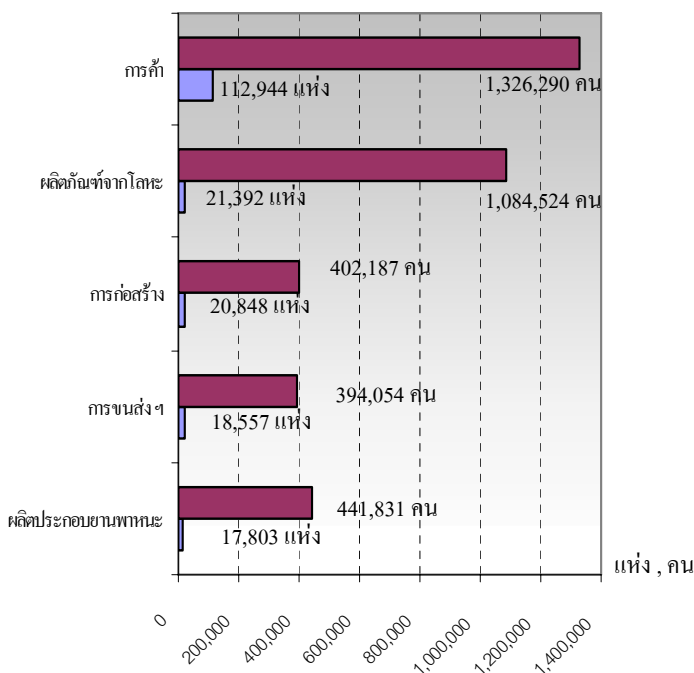

20,848 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.90 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 402,187 คน
4) การขนส่ง การคมนาคม 18,557 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.26 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 394,054 คน และ 5) ผลิตภัณฑ์ประกอบยานพาหนะ จำนวน 17,803 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.04 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 441,831 คน

**แผนภูมิ 53 สถานประกอบการและผู้ประกันตน
จำแนกตามประเภทกิจการ (5 อันดับแรก)
ณ เดือนกันยายน 2551**

ประเภทกิจการ

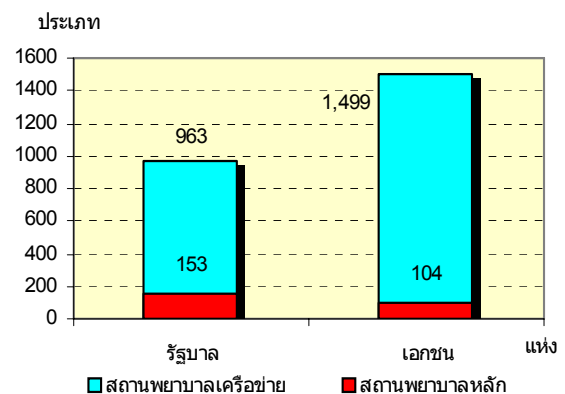
หมายเหตุ: 1.ประเภทกิจการตามความเสี่ยงภัยของกองทุนเงินทดแทน
2. ไม่รวมผู้ประกันตนในส่วนราชการ

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

ข้อมูลสำนักงานประกันสังคม ไตรมาส 3 ปี 2551 (เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2551) รายงานจำนวนสถานพยาบาลพบว่าสถานพยาบาลหลักในสังกัดประกันสังคมมีจำนวน 257 แห่ง เป็น

สถานพยาบาลของรัฐบาลจำนวน 153 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 59.53 ของสถานพยาบาลทั้งหมด และสถานพยาบาลเอกชนมีจำนวน 104 แห่ง (ร้อยละ 40.47) นอกจากนี้สำนักงานประกันสังคมยังได้ขยายการบริการให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยมีการให้บริการในสถานพยาบาลเครือข่าย ซึ่งในปัจจุบันโรงพยาบาลเครือข่ายโรงพยาบาลภาครัฐมี 963 แห่ง (ร้อยละ 39.11 ของโรงพยาบาลในเครือข่ายทั้งหมด) และเครือข่ายโรงพยาบาลเอกชนมี 1,499 แห่ง (ร้อยละ 60.89)

**แผนภูมิ 54 จำนวนสถานพยาบาลหลักในสังกัด
ประกันสังคม ไตรมาส 3 ปี 2551**

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

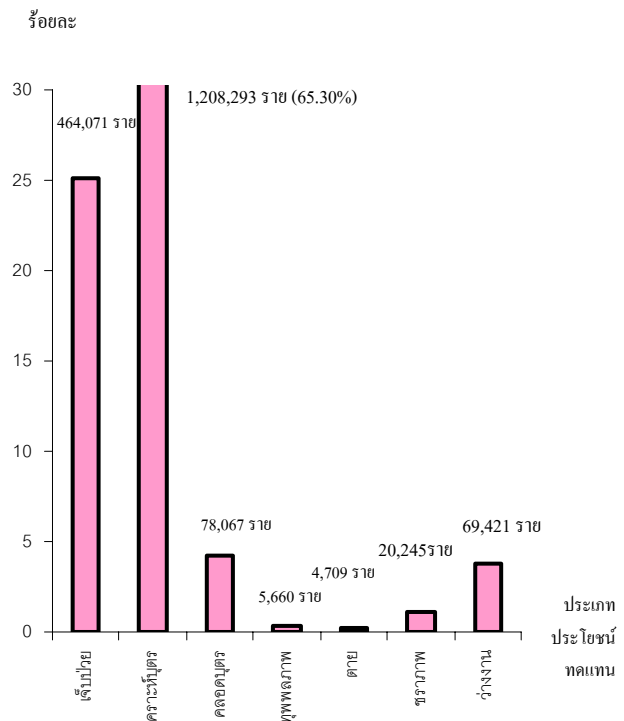
สำหรับด้านสถานะเงินกองทุนพบว่ากองทุนเงินทดแทน ณ เดือนสิงหาคม 2551 มีเงินกองทุนจำนวน 22,092 ล้านบาท ส่วนสถานะของกองทุนประกันสังคมในปัจจุบัน ณ เดือนกันยายน 2551 มีเงินกองทุน 586,734 ล้านบาท โดยจำแนกเป็น 1) กองทุน 2 กรณี (กรณีสงเคราะห์บุตร ชราภาพ) มีจำนวน 450,946 ล้านบาท (ร้อยละ 76.86) 2) กองทุน 4 กรณี (เจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ และตาย) มี

จำนวน 97,399 ล้านบาท (ร้อยละ 16.60) และ
3) กรณีว่างงานมี 38,389 ล้านบาท (ร้อยละ 6.54)

ในช่วงไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม – กันยายน 2551) จำนวนการใช้บริการของ
กองทุนประกันสังคม อันไม่เนื่องจากการ
ทำงานพิจารณาตามประเภทของประโยชน์
ทดแทน ซึ่งมี 7 กรณีได้แก่ เจ็บป่วย คลอดบุตร
ทุพพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และ
ว่างงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2551)
ซึ่งยังไม่นับรวมผู้ให้บริการในสถานพยาบาลใน
ระบบเหมาจ่าย พบว่า จำนวนผู้ให้บริการมี
ทั้งสิ้น 1,850,466 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.82
ของผู้ประกันตนทั้งหมด ซึ่งจำนวนผู้ให้บริการ
ในไตรมาสนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.55 (เพิ่มขึ้น 63,380
ราย) จากไตรมาสที่แล้วที่มีจำนวน 1,787,086
ราย สำหรับประเภทประโยชน์ทดแทนที่
ผู้ประกันตนใช้บริการสูงสุดในไตรมาสนี้ได้แก่
กรณีสงเคราะห์บุตร มีผู้ประกันตนใช้บริการ
1,208,293 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.30 ของ
ผู้ให้บริการทั้งหมด รองลงมาได้แก่กรณีเจ็บป่วย
คลอดบุตร และว่างงาน โดยมีสัดส่วนร้อยละ
25.08 (464,071 ราย) 4.22 (78,067 ราย) และ
3.75 (69,421 ราย) ตามลำดับ

แผนภูมิ 55 ผู้ประกันตนที่ใช้บริการกองทุน ประกันสังคม จำแนกตามประเภทประโยชน์ทดแทน ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551)

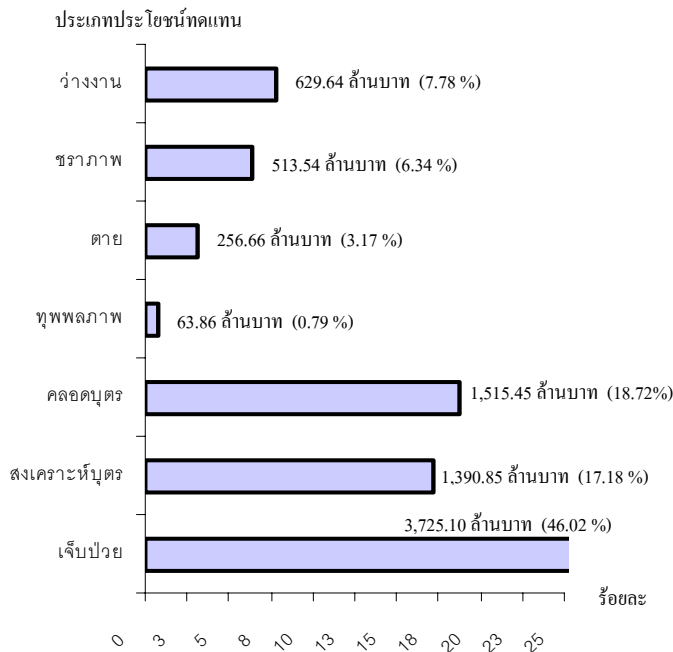
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ : - ไม่นับรวมผู้ให้บริการในสถานพยาบาลในระบบเหมาจ่าย
- กรณีเจ็บป่วยรวมทันตกรรมไว้ด้วยแล้ว

หากพิจารณาตามปริมาณการจ่ายเงิน
ประโยชน์ทดแทน จะพบว่าการจ่ายเงินทั้งสิ้น
8,095.10 ล้านบาท โดยกรณีเจ็บป่วยมีการ
จ่ายเงินสูงสุดถึง 3,725.10 ล้านบาท คิดเป็น
ร้อยละ 46.02 ของเงินประโยชน์ทดแทนที่จ่าย
รองลงมาคือกรณีคลอดบุตรจ่ายเงินประโยชน์
ทดแทน 1,515.45 ล้านบาท (ร้อยละ 18.72)
ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับ กรณีสงเคราะห์บุตรที่
มีการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน 1,390.85
ล้านบาท (ร้อยละ 17.18)

แผนภูมิ 56 การจ่ายเงินประโยชน์ทดแทนจำแนกตามประเภทประโยชน์ทดแทน ไตรมาส 3 ปี 2551

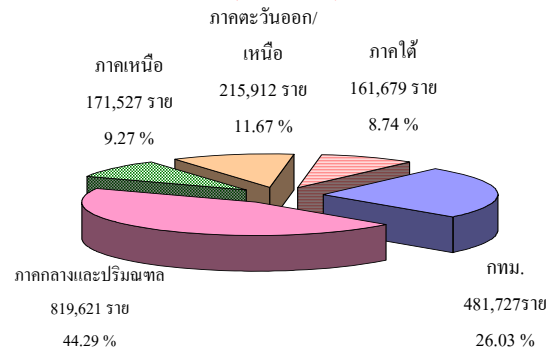
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ : - ไม่นับรวมผู้ให้บริการในสถานพยาบาลในระบบเหมาจ่าย

- กรณีเจ็บป่วยรวมทันตกรรมไว้ด้วยแล้ว

เมื่อพิจารณาตามภูมิภาคที่มีการใช้บริการกองทุนประกันสังคมโดยพิจารณาจากจำนวนผู้ให้บริการพบว่า ผู้ประกันตนเขตภาคกลางและปริมณฑล ใช้บริการกองทุนสูงสุดคือจำนวน 819,621 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.29 ของผู้ประกันตนที่ใช้บริการทั้งหมด รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร 481,727 ราย (ร้อยละ 26.03) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 215,912 ราย (ร้อยละ 11.67) สำหรับภาคเหนือและภาคใต้ มีสัดส่วนของผู้ประกันตนที่ใช้บริการกองทุนประกันสังคมในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือภาคเหนือ มีผู้ให้บริการ 171,527 ราย (ร้อยละ 9.27) ส่วนภาคใต้มีจำนวน 161,679 ราย (ร้อยละ 8.74)

แผนภูมิ 57 ผู้ใช้บริการจำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.)ปี 2551

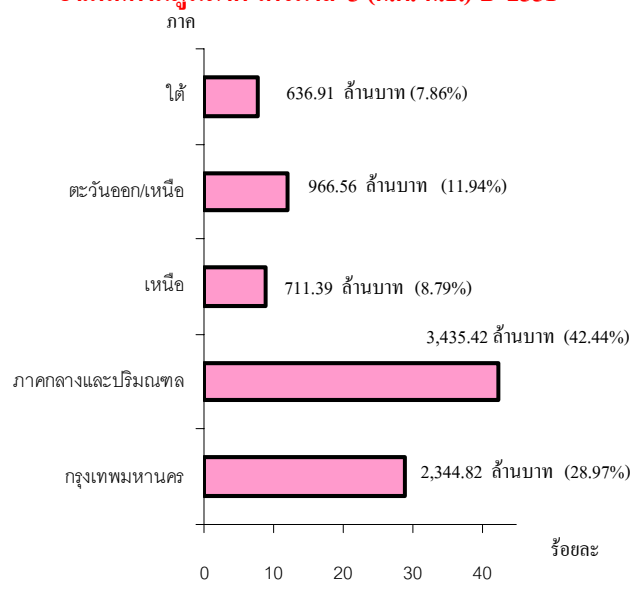

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ : ไม่นับรวมผู้ให้บริการในสถานพยาบาลในระบบเหมาจ่าย

ในส่วนการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน ซึ่งมีการจ่ายในไตรมาสนี้จำนวน 8,095.10 ล้านบาท พิจารณาตามภูมิภาคพบว่าภูมิภาคที่มีการจ่ายเงินสูงสุด คือ ภาคกลางและปริมณฑลจำนวน 3,435.42 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.44 ของการจ่ายเงินทั้งสิ้น รองลงมาคือกรุงเทพฯ มีการจ่ายเงินทั้งสิ้น 2,344.82 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.97 ของการจ่ายเงินทั้งสิ้น และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 966.56 ล้านบาท (ร้อยละ 11.94 ของการจ่ายเงินทั้งสิ้น)

แผนภูมิ 58 เงินประโยชน์ทดแทนที่จ่ายจำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 3 (ก.ค.-ก.ย.)ปี 2551

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

ตัวชี้วัดภาวะแรงงาน

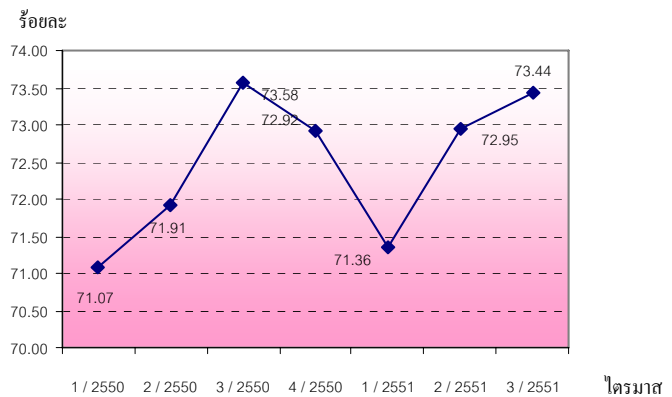
สถานการณ์แรงงานไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) ฉบับนี้จึงขอเสนอตัวชี้วัดภาวะแรงงานตามลำดับ ดังนี้

1) อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน

อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงสภาพกำลังแรงงานในตลาดแรงงานเมื่อเทียบกับประชากรวัยแรงงานทั้งหมด โดยคำนวณจากกำลังแรงงานรวมซึ่งประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้มีงานทำ ผู้ว่างงานและผู้รอฤดูกาล เปรียบเทียบกับประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เนื่องจากไตรมาสที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ยังประมวลผลไม่แล้วเสร็จ กระทรวงแรงงานจึงได้ใช้ข้อมูลเดือนสิงหาคม 2551 เป็นตัวแทนข้อมูลไตรมาส 3 ปี 2551 ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ซึ่งพบว่าในไตรมาส 3 ปี 2551 อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานมีอัตราร้อยละ 73.44 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วร้อยละ 0.67 และมีสัดส่วนใกล้เคียงกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตราร้อยละ 73.58 (ไตรมาส 2/51 มีอัตรา 72.95 ไตรมาส 2/2550 อัตรา 73.58) ซึ่งอัตราที่เพิ่มขึ้นมีสาเหตุมาจากไตรมาส 3 นี้เป็นช่วงฤดูการเพาะปลูกและเป็นช่วงที่แรงงานที่จบการศึกษาใหม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบกับเป็นช่วงปลายปีงบประมาณของภาคราชการจึงมีการเร่งรัดกระตุ้นให้มีการใช้จ่ายในภาคการมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นมีเพียงเล็กน้อยเนื่องจากในช่วงปลายไตรมาส ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกากรณีวิกฤตการณ์ซับไพร์มและแฮมเบอร์เกอร์ ซึ่งไตรมาส

นี้ยังไม่ส่งผลเด่นชัด ซึ่งเหตุผลดังกล่าวเป็นปัจจัยลบต่อสภาพเศรษฐกิจและการมีงานทำ ปัจจัยลบในอีกประการคือการชะลอของนักลงทุนอันสืบเนื่องจากการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่อต้านและกลุ่มสนับสนุนรัฐบาล ซึ่งทำให้นักลงทุนลังเลเพื่อรอดูสถานการณ์ ทั้งนี้หากปัญหาในบ้านเมืองยังบานปลายต่อเนื่อง อาจทำให้นักลงทุนหันไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงาน จึงต้องรอดูสถานการณ์ในช่วงต้นไตรมาสต่อไป

แผนภูมิ 1 อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน

หมายเหตุ 1. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ไตรมาส 3/2551 ใช้ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2551

ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง

$$2. \text{อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน} = \frac{\text{กำลังแรงงาน} \times 100}{\text{ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป}}$$

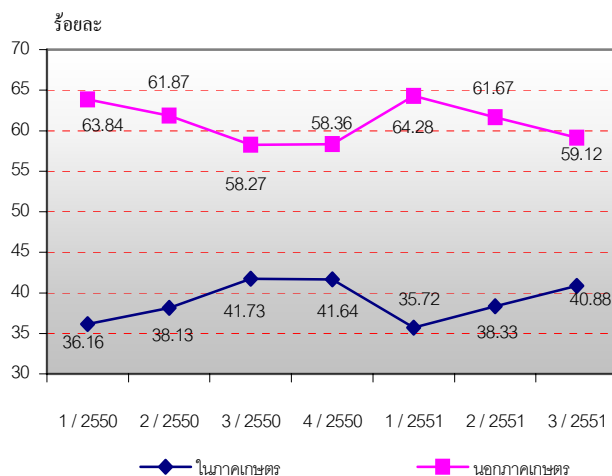
2) อัตราการจ้างงาน

อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงานเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นภาวะการจ้างงานในตลาดแรงงานว่ามีสัดส่วนมากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลไตรมาส 3 นี้จะใช้ข้อมูลเดือนสิงหาคม 2551 แทนไตรมาส 3 ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว สำหรับอัตราการจ้างงานในภาคเกษตรซึ่งคำนวณจากผู้มีงานทำในภาคเกษตรต่อกำลังแรงงานที่มี

งานทำในไตรมาส 3 ปี 2551 พบว่าอัตราการจ้างงานในภาคเกษตรมีอัตราร้อยละ 40.88 โดยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมาจะพบว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.65 จากไตรมาสที่แล้วที่มีร้อยละ 38.33 เนื่องจากไตรมาสนี้เป็นฤดูการเพาะปลูกเต็มรูป ผู้ใช้แรงงานเคลื่อนย้ายเข้าไปอยู่ภาคเกษตรกรรม การจ้างงานภาคเกษตรจึงปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีสัดส่วนลดลงร้อยละ 2.04 โดยที่ไตรมาส 3 ปี 2550 มีอัตราร้อยละ 41.73 ส่วนอัตราการจ้างงานนอกภาคเกษตรก็มีสัดส่วนลดลงร้อยละ 4.13 จากไตรมาสที่แล้ว กล่าวคือ ไตรมาส 2 ปี 2551 อัตรา 61.67 ลดลงเป็น 59.12 ในไตรมาส 3 ปี 2551 และอัตราการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมไตรมาสนี้สูงขึ้นร้อยละ 1.46 จากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตราร้อยละ 58.27 (แผนภูมิ 2)

แผนภูมิ 2 อัตราการจ้างงานใน/นอกภาคเกษตร

หมายเหตุ 1. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ไตรมาส 3/2551 ใช้ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2551

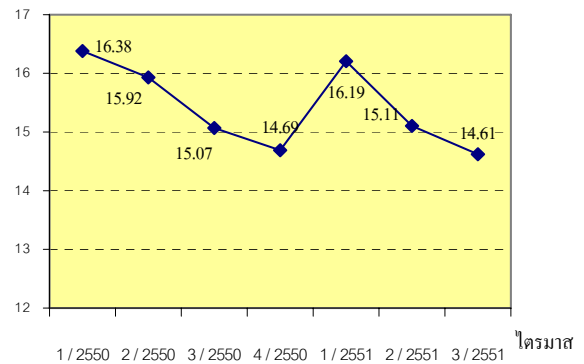
ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง

2. อัตราการจ้างงานใน/นอกภาคเกษตร = $\frac{\text{ผู้มีทำงานใน/นอกภาคเกษตร} \times 100}{\text{ผู้มีงานทำ}}$

เมื่อพิจารณาอัตราการจ้างงานเฉพาะในส่วนภาคอุตสาหกรรมการผลิต โดยคำนวณจากจำนวนผู้มีงานทำในภาคอุตสาหกรรมการผลิตเปรียบเทียบกับ

จำนวนผู้มีงานทำทั้งหมดจะพบว่า อัตราการจ้างงานในภาคผลิตมีอัตรา 14.61 ซึ่งลดลงจากไตรมาสแล้วที่มีอัตรา 15.11 คิดเป็นสัดส่วนที่ลดลงร้อยละ 3.31 และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีสัดส่วนลดลงร้อยละ 3.05 จากไตรมาส 3 ปี 2550 ที่มีอัตรา 15.07 เช่นกัน

แผนภูมิ 3 อัตราการจ้างงานในอุตสาหกรรมการผลิต

หมายเหตุ 1. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ไตรมาส 3/2551 ใช้ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2551

ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง

2. อัตราการจ้างงานในอุตสาหกรรมการผลิต = $\frac{\text{ผู้มีงานทำในภาคอุตสาหกรรมการผลิต} \times 100}{\text{ผู้มีงานทำ}}$

โดยสรุปในภาพรวมจะพบว่าอัตราการจ้างงานหรือการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของประเทศไทย จะมีลักษณะการเคลื่อนย้ายแรงงานแบบเป็นวัฏจักรหรือวงจร ทั้งนี้ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรซึ่งเป็นกำลังแรงงานของประเทศจะอาศัยอยู่ในภาคส่วนของเกษตรกรรมเพื่อช่วยครัวเรือนในการทำเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เมื่อหมดฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตก็จะเคลื่อนย้ายไปหางานทำในภาคอุตสาหกรรมและจะเคลื่อนย้ายกลับมาภาคเกษตรกรรมอีกครั้งในฤดูเพาะปลูก วนเวียนในลักษณะเช่นนี้อย่างเป็นวัฏจักรทุกปี จึงอาจส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในบางฤดูกาล

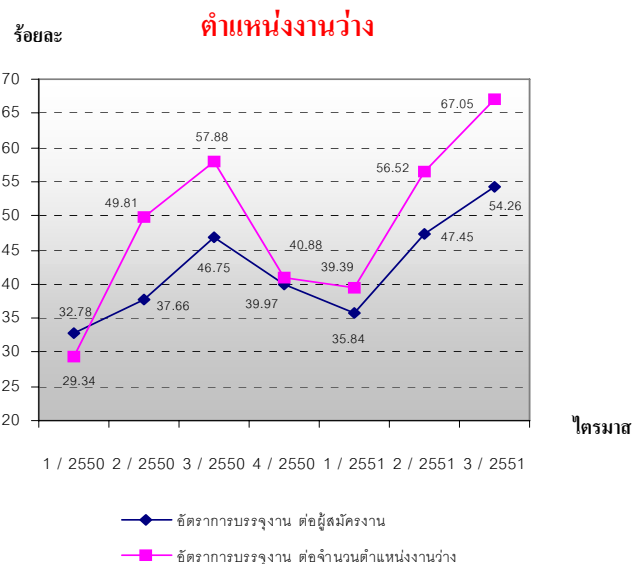
3) อัตราการบรรจุงาน

อัตราการบรรจุงานในแต่ละไตรมาส เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของภาวะการด้านแรงงาน ซึ่งสามารถศึกษาวิเคราะห์กับจำนวนตำแหน่งงานว่าง และจำนวนผู้สมัครงาน โดยเมื่อวิเคราะห์จำนวนการบรรจุงานที่กรมการจัดหางานดำเนินการเทียบกับจำนวนตำแหน่งงานว่างที่แจ้งผ่านกรมการจัดหางาน จะพบว่า อัตราการบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่างไตรมาส 3 ปี 2551 อยู่ที่ร้อยละ 67.05 โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ผ่านมาร้อยละ 18.63 (ไตรมาส 2 ปี 2551 มีอัตราร้อยละ 56.52) และมีสัดส่วนที่สูงขึ้นถึงร้อยละ 15.84 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีร้อยละ 57.88 ทั้งนี้การที่อัตราการบรรจุงานเพิ่มขึ้นน่าจะมีสาเหตุจากตำแหน่งงานที่มีน้อยลงหรือจำนวนผู้สมัครที่มีมากขึ้นในไตรมาสนี้ (แผนภูมิ 4)

เมื่อศึกษาสัดส่วนของผู้บรรจุงานกับจำนวนผู้สมัครในไตรมาสนี้ที่มีอัตราร้อยละ 54.26 พบว่า มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.35 จากไตรมาสที่แล้วที่มีอัตรา 47.45 อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีส่วนที่เพิ่มขึ้นเช่นกันโดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.06 ซึ่งอัตราการบรรจุงานต่อผู้สมัครงานที่พบว่ามีร้อยละ 54.26 แสดงว่าผู้สมัครงานประมาณ 2 คน มีโอกาสได้รับงานทำ 1 คน สะท้อนให้เห็นว่าคุณสมบัติของผู้สมัครยังไม่ตรงตามความต้องการของเจ้าของสถานประกอบการ หรือเกิดปัญหาที่เรียกว่า Mismatch คือ ปัญหาความไม่สอดคล้องซึ่งมีสาเหตุพื้นฐานจากตัวผู้สมัครอาจเป็นเพราะผู้สมัครเลือกเงินเดือนสูง เลือกงานมากหรือมาจากผู้ประกอบการที่กำหนดคุณสมบัติของแรงงานที่ต้องการตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ขณะที่สถาบันการศึกษามี

หลักสูตรไม่ยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เหล่านี้คือสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่สอดคล้อง (Mismatch) ทั้งนี้กระทรวงแรงงานได้ทำการศึกษาคุณภาพฝีมือหรือคุณสมบัติของแรงงานที่จบการศึกษาใหม่ที่สถานประกอบการพึงประสงค์ซึ่งผลการศึกษาได้กล่าวอย่างละเอียดในรายงานสถานการณ์แรงงานฉบับนี้แล้ว และได้ส่งผลการศึกษาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาหาแนวทางพัฒนาศักยภาพของผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

แผนภูมิ 4 อัตราการบรรจุงานต่อผู้สมัครงาน/

ที่มา: ข้อมูลกรมการจัดหางาน

ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
หมายเหตุ :

1. อัตราการบรรจุงานต่อผู้สมัครงาน = $\frac{\text{ผู้ได้รับการบรรจุงาน} \times 100}{\text{ผู้สมัครงาน}}$
2. อัตราการบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่าง = $\frac{\text{ผู้ได้รับการบรรจุงาน} \times 100}{\text{ตำแหน่งงานว่าง}}$

4) อัตราการว่างงาน

การศึกษาอัตราการว่างงานในปีที่ผ่านมาจะพบว่าอัตราว่างงานของประเทศไทยแต่ละไตรมาสจะปรับตัวสูงขึ้นและลดลงตามปัจจัยในเรื่องฤดูกาล เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศ

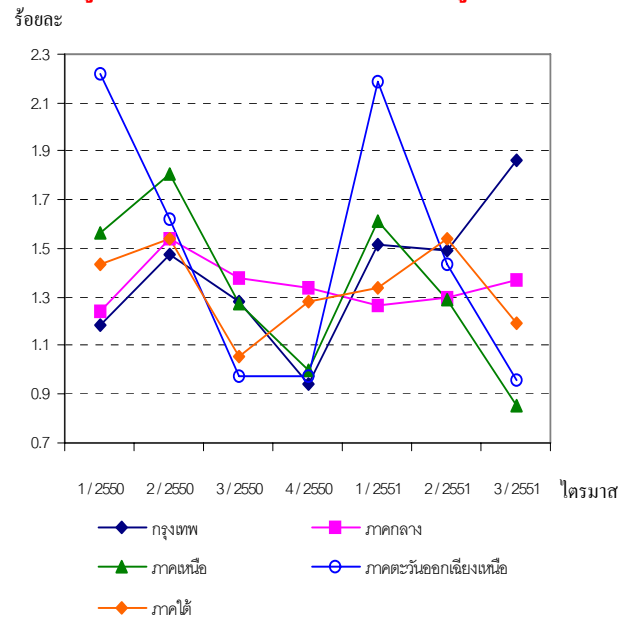

เกษตรกรรม ไตรมาส 1 เป็นช่วงฤดูแล้งนอก ฤดูกาลเกษตรหรือนอกฤดูเก็บเกี่ยว ส่งผลให้ แรงงานในภาคเกษตรว่างงาน อัตราการว่างงาน ในไตรมาส 1 จึงสูงและเริ่มลดลงในไตรมาส 2 เพราะเป็นช่วงเริ่มต้นเข้าสู่ฤดูกาลเกษตร สำหรับ ไตรมาส 3 เป็นช่วงฤดูกาลเกษตร ประกอบกับ กำลังแรงงานใหม่สำเร็จการศึกษาเริ่มเข้าสู่ ตลาดแรงงานจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการ ว่างงานที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดและอัตราการ ว่างงานจะเริ่มขยับตัวสูงขึ้นอีกเล็กน้อยใน ไตรมาส 4 เนื่องจากไตรมาส 4 เป็นช่วงฤดู เก็บเกี่ยวยังต้องใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรมอยู่ บ้าง (แผนภูมิ 5) ดังนั้นอัตราการว่างงานจึง เป็นเครื่องชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยฤดูกาล นอกจากนี้อัตราการว่างงานจะเกี่ยวข้องกับภาวะ เศรษฐกิจและพื้นที่ กล่าวคือ แรงงานจะมีการ เคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมใน ไตรมาสที่ฝนฤดูเพาะปลูก พื้นที่การเกษตรจะมี อัตราว่างงานสูง ขณะที่พื้นที่ตั้งของอุตสาหกรรมจะ มีอัตราว่างงานต่ำ จึงเห็นได้ว่าในไตรมาส 3 นี้ อัตราการว่างงานภาพรวมร้อยละ 1.16 ซึ่งลดลง จากไตรมาสที่แล้ว ร้อยละ 16.55 (ไตรมาส 2 ปี 2551 ร้อยละ 1.39) และลดลงร้อยละ 1.69 จากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตรา ร้อยละ 1.18 (ตารางภาคผนวก 21)

สำหรับอัตราว่างงานภาพรวมของ ประเทศในไตรมาสที่ 3 ปี 2551 ที่มีอัตรา 1.16 หากแยกตามภูมิภาคจะพบว่ากรุงเทพมหานคร มีอัตราการว่างงานสูงสุด คือร้อยละ 1.87 รองลงมา คือภาคกลาง ร้อยละ 1.37 และภาคใต้ร้อยละ 1.19 ส่วนภาคที่มีการว่างงานน้อยที่สุดใน ไตรมาสนี้คือภาคเหนือมีร้อยละ 0.85 (ตาราง ภาคผนวก 21) หากพิจารณาความเคลื่อนไหว ของอัตราการว่างงาน พบว่าภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือมีการเคลื่อนไหวเรื่องของ การว่างงานสูงสุด เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ เป็นแรงงานเกษตรกรรม เมื่อเสร็จสิ้นจาก การเกษตรจะเคลื่อนย้ายเข้าสู่เมือง จึงส่งผลให้ อัตรามีการเปลี่ยนแปลงขึ้นและลงอย่างมาก

แผนภูมิ 5 อัตราการว่างงานจำแนกตามภูมิภาค

หมายเหตุ 1. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ไตรมาส 3/2551 ใช้ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2551

ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

2. อัตราการว่างงาน = $\frac{\text{จำนวนผู้ว่างงาน}}{\text{กำลังแรงงาน}}$ x 100

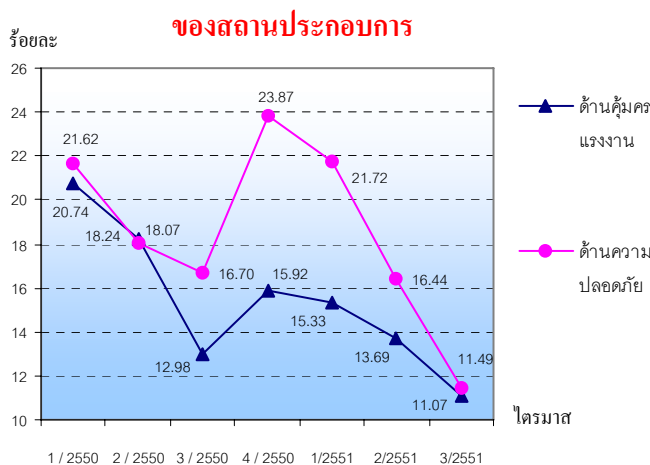
5) อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานประกอบการ

อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานประกอบการ เป็นตัวบ่งบอกตัวหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงภาวะการดำเนินงาน หากนายจ้างไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดสูงย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน และคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานตามมา ซึ่งอัตราการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของสถานประกอบการต่อจำนวนสถานประกอบการที่ผ่าน

การตรวจทั้งหมดในไตรมาส 3 ปี 2551 มีอัตรา 11.07 ลดลงจากไตรมาส 2 ปี 2551 ที่มีอัตรา 13.69 และลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตราร้อยละ 12.98 คิดเป็นร้อยละ 19.14 และ 14.71 ตามลำดับ (แผนภูมิ 6) ทั้งนี้ การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของข้อบังคับการทำงาน ซึ่งกฎหมายกำหนดว่าสถานประกอบการต้องมีข้อบังคับการทำงาน เช่น การกำหนดวันเวลาทำงาน เวลาพัก วันหยุด และประกาศให้ลูกจ้างทราบ พร้อมทั้งทำสำเนาแจ้งให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทราบ แต่สถานประกอบการหลายแห่งไม่ทราบ ไม่ปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม ได้มีการแนะนำให้ดำเนินการให้ถูกต้องตามข้อกฎหมาย ส่วนอัตราการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน พบว่าไตรมาส 3 ปี 2551 มีอัตรา 11.49 ลดลงจากไตรมาสที่แล้วที่มีอัตรา 16.44 และลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตรา 16.70

แผนภูมิ 6 อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกฎหมาย

ที่มา : ข้อมูลกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ไตรมาส 3/2551 ข้อมูลเบื้องต้น) ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
หมายเหตุ :

อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกฎหมายคุ้มครองแรงงานของสถานประกอบการ =

$$\frac{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ทำผิดกฎหมายคุ้มครองแรงงาน} \times 100}{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจกฎหมายคุ้มครองแรงงาน}}$$

อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกฎหมายความปลอดภัยของสถานประกอบการ =

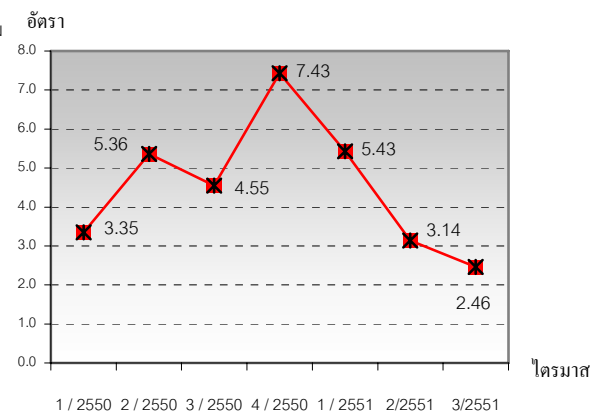
$$\frac{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ทำผิดกฎหมายความปลอดภัย} \times 100}{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจกฎหมายความปลอดภัย}}$$

$$\frac{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจกฎหมายความปลอดภัย}}{\text{จำนวนสถานประกอบการทั้งหมด}}$$

6) อัตราการเกิดข้อพิพาทแรงงาน/ ข้อขัดแย้ง ในสถานประกอบการ

การเกิดข้อพิพาทแรงงานและข้อขัดแย้งในสถานประกอบการ เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง การเปลี่ยนแปลงของอัตราการเกิดข้อพิพาทแรงงานจะแสดงให้เห็นถึงทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างว่ามีทิศทางหรือแนวโน้มไปในทางใด การเกิดข้อพิพาทแรงงานนั้นมีผลมาจากการที่ลูกจ้างได้แจ้งข้อเรียกร้องต่อนายจ้าง และหากไม่สามารถยุติหรือตกลงกันได้ก็จะเกิดเป็นข้อพิพาทแรงงานขึ้น สำหรับอัตราสถานประกอบการที่เกิดข้อพิพาทแรงงานต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง พบว่าในช่วงไตรมาส 1 ปี 2550 ถึงปัจจุบันมีอัตราในช่วง 2.46-7.43 แสดงว่าสถานประกอบการจำนวน 100,000 แห่ง มีการเกิดข้อพิพาทแรงงานระหว่าง 2-8 แห่ง โดยไตรมาสที่ 3 ปี 2551 มีอัตรา 2.46 ซึ่งลดลงจากไตรมาสที่แล้วที่มีอัตรา 3.14 และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีสัดส่วนลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2550 ที่มีร้อยละ 4.55

แผนภูมิ 7 อัตราการเกิดข้อพิพาทแรงงานในสถานประกอบการต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง

ที่มา : ข้อมูล กรมสวัสดิการและคุ้มครอง (ไตรมาส 3/2551 ข้อมูลเบื้องต้น)

ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
หมายเหตุ :

อัตราการเกิดข้อพิพาทต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง =

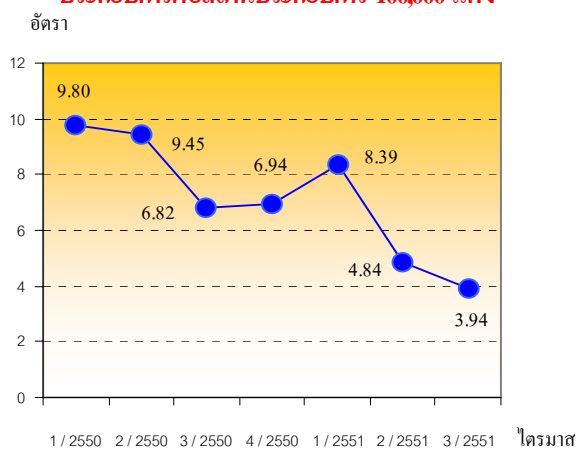
$$\frac{\text{สถานประกอบการที่เกิดข้อพิพาทแรงงาน} \times 100,000}{\text{สถานประกอบการทั้งหมด}}$$

$$\frac{\text{จำนวนข้อพิพาทแรงงานทั้งหมด}}{\text{จำนวนสถานประกอบการทั้งหมด}}$$

สำหรับข้อขัดแย้งในสถานประกอบการ
ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง
ที่มีใช้ข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายแรงงาน
เป็นตัวชี้วัดอีกตัวหนึ่งที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์
ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างได้ โดยอัตราการเกิด
ข้อขัดแย้งในสถานประกอบการต่อสถาน
ประกอบการ 100,000 แห่ง ในรอบปีที่ผ่านมา
นับจากไตรมาส 1 ปี 2550 จนถึงไตรมาส 3
ของปี 2551 มีอัตราอยู่ในช่วง 3.94 – 9.80
กล่าวคือในสถานประกอบการ 100,000 แห่ง
เกิดข้อขัดแย้งประมาณ 4 - 10 แห่ง และเมื่อ
พิจารณาความเคลื่อนไหวจากไตรมาส 1 ปี 2550
แล้ว พบว่ามีอัตรา 9.80 9.45 6.82 6.94
8.39 4.84 และ 3.94 ตามลำดับ

**แผนภูมิ 8 อัตราการเกิดข้อขัดแย้งในสถาน
ประกอบการต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง**

ที่มา : ข้อมูลกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ไตรมาส 2/2551 ข้อมูลเบื้องต้น)
ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

หมายเหตุ :

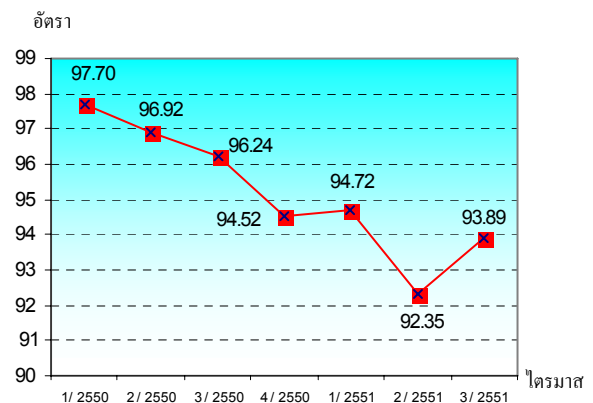
อัตราการเกิดข้อขัดแย้งต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง =

$$\frac{\text{สถานประกอบการที่เกิดข้อขัดแย้ง} \times 100,000}{\text{สถานประกอบการทั้งหมด}}$$

7) อัตราสถานประกอบการที่เข้าสู่ ระบบประกันสังคม

ในส่วนอัตราสถานประกอบการที่เข้าสู่
ระบบประกันสังคม โดยการศึกษาจากจำนวน
สถานประกอบการในระบบประกันสังคม
เปรียบเทียบกับจำนวนสถานประกอบการ
ทั้งหมดซึ่งเป็นข้อมูลของกรมสวัสดิการและ
คุ้มครองแรงงาน พบว่าสัดส่วนของสถาน
ประกอบการที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม มีการ
เปลี่ยนแปลงจากไตรมาส 1 ปี 2550 - ไตรมาส
3 ปี 2551 ดังนี้ 97.7 96.92 96.24 94.52
94.72 92.35 และ 93.89 ตามลำดับ

**แผนภูมิ 9 อัตราสถานประกอบการที่เข้าสู่ระบบ
ประกันสังคม**

หมายเหตุ :

1. อัตราสถานประกอบการที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม =

$$\frac{\text{จำนวนสถานประกอบการที่อยู่ในระบบประกันสังคม} \times 100}{\text{จำนวนสถานประกอบการทั้งหมด}}$$
2. * ข้อมูลสำนักงานประกันสังคม
3. ** ข้อมูลกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
4. ประมวลผลโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง
แรงงาน

นายสมชาย ชุ่มรัตน์

ปลัดกระทรวงแรงงาน

วัน เดือน ปีเกิด 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2493

สถานภาพสมรส สมรสกับ นางพัชรา ชุ่มรัตน์

การศึกษา - รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต ทางรัฐประศาสนศาสตร์ (พบ.ม.) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ประวัติการทำงาน - 1 พฤษภาคม 2517 : ปลัดอำเภอตรี อ.พระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- 18 กันยายน 2518 : ปลัดอำเภอกำแพงอิ จ.นครพนม
- 4 ตุลาคม 2520 : ปลัดอำเภอเมืองมุกดาหาร จ.นครพนม (มุกดาหาร)
- 6 ตุลาคม 2525 : ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง อำเภอเต่างอย จ. สกลนคร
- 14 กันยายน 2526 : นายอำเภอสหัชขันธ จ.กาฬสินธุ์
- 7 ตุลาคม 2528 : นายอำเภอคำม่วง จ.กาฬสินธุ์
- 3 ธันวาคม 2533 : นายอำเภอวัฒนานคร จ.ปราจีนบุรี (สระแก้ว)
- 5 ตุลาคม 2535 : ผู้อำนวยการกอง กองงานความมั่นคง กรมการปกครอง
- 10 พฤษภาคม 2537 : ผู้อำนวยการสำนักประสานงานมวลชน กรมการปกครอง
- พ.ศ. 2538 – 2540 : รองผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
- พ.ศ. 2539 – 2540 : ช่วยราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย
- พ.ศ. 2540 – 2541 : รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี
- พ.ศ. 2541 – 2543 : รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี
- พ.ศ. 2543 – 2548 : ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว
- พ.ศ. 2548 – 2549 : ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- พ.ศ. 2549 – 2550 : รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
- พ.ศ. 2550 : อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง
- พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน : ปลัดกระทรวงแรงงาน

ประวัติการฝึกอบรม

- พ.ศ. 2525 โรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 22
- พ.ศ. 2531 โรงเรียนนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ 23
- พ.ศ. 2542 หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ - มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
- มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)

ที่มา: กลุ่มงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

หลัก/แนวคิดในการทำงานและแนวทางการปฏิบัติงานประจำปี 2552

.....ของนายสมชาย ชุ่มรัตน์

....ปลัดกระทรวงแรงงาน

นายสมชาย ชุ่มรัตน์ ปลัดกระทรวงแรงงาน ได้มีการประชุมหารือรับฟังบรรยายสรุปภารกิจพร้อมมอบหลัก/แนวคิดในการทำงานและแนวทางการปฏิบัติงานประจำปี 2552 ให้ผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน จำนวน 5 ครั้ง ได้แก่ 1) สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน วันที่ 7 ตุลาคม 2551 2) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน วันที่ 17 ตุลาคม 2551 3) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน วันที่ 20 ตุลาคม 2551 4) กรมการจัดหางาน วันที่ 22 ตุลาคม 2551 และ 5) สำนักงานประกันสังคม วันที่ 24 ตุลาคม 2551 ภายหลังการรับฟังบรรยายสรุปของหน่วยงานต่าง ๆ ได้มอบหลักและแนวคิดในการทำงาน แก่ทั้ง 5 หน่วยงาน ซึ่งรวบรวมและสรุปได้ดังนี้

- 1) ข้าราชการต้องเป็นที่พึ่งของประชาชน ไม่เลือกปฏิบัติ ต้องทำงานอย่างเต็มที่ อย่าเอาเปรียบราชการเพื่อประโยชน์ขององค์กร
- 2) ยึดหลักการทำงานขององค์ดาไลลามะ 3 ประการ คือ เคารพตนเอง (Respect for yourself) เคารพคนอื่น (Respect for others) และรับผิดชอบต่อการกระทำ (Respect for your all actions)
- 3) การทำงานต้องให้เกิดประโยชน์ซึ่งกันและกัน การทำงานต้องมีจินตนาการหรือความคิดสร้างสรรค์ (Imagination) ต้องฉลาดที่จะจัดการ ต้องทำงานสนองความต้องการของผู้รับบริการ ต้องมีการกำหนดเป้าหมายการทำงาน (Path finding) ให้ชัดเจนเป็นจุดเดียวกัน บูรณาการประสานกันให้เข้มแข็ง อย่าให้มีขอบเขตกั้นที่จะทำให้การทำงานสะดวกได้ การมองภาพรวมต้องมองให้เป็นเนื้อเดียวกัน (Blend) มองเป็นครอบครัวเดียวกันและคนในครอบครัวแต่ละคนต้องทำหน้าที่ของตนให้ดี
- 4) ยุทธศาสตร์ในเรื่องคน คือ คนเก่งทำได้ทุกอย่าง ต้องพัฒนาคนของกระทรวงแรงงานให้เป็นคนเก่ง เป็นคนมีศักยภาพที่จะทำงานได้ทุกเรื่องของทุกกรมบนความเชื่อที่ว่า “สูงเท่ายอดเขาหรือลึกถึงใต้บาดาลก็ทำได้” การพัฒนาบุคลากรใช้ HR ในการบริหาร ต้องมีเครื่องมือที่จะสรรหาคคนเก่ง คนดี สร้างบุคลากรให้เก่ง ดี มีคุณภาพ มีคุณธรรมและเป็นทีมงานด้วยวิธีการ On the job training ทำให้บุคลากรมีความรู้ มีจินตนาการ มีความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตามจินตนาการนั้น ๆ
- 5) การโยกย้ายให้ยึดหลัก Put the right man on the right job และเมื่อย้ายไปสู่ตำแหน่งใด ต้องภาคภูมิใจทุกตำแหน่งที่ได้รับและทำให้ดีที่สุดที่สุดในตำแหน่งที่ตนอยู่
- 6) เรื่องการทำงาน ต้องสร้างทีมที่ดี เข้มแข็ง ยึดหลักทุกคนสำคัญ ยึดหลัก “ใบไม้ใบเดียวไม่ใช่ป่า” ต้นไม้ใหญ่ปกคลุมต้นไม้เล็กเพื่อเจริญเติบโตเป็นป่าที่สมบูรณ์ จึงต้องสร้างทีมคุณภาพเรื่องงานร่วมกันให้ทุกกรมมองกระทรวงเป็นบ้านหลังหนึ่งมี 4 ห้องอยู่บนเสาเดียวกัน เคารพและให้เกิดประโยชน์โดยอาศัยงานเป็นเครื่องมือ
- 7) การทำงานไม่ควรเกี่ยงว่างานนั้นเป็นงานของกรมนี้กรมนั้น ต้องทำงานได้ทุกรูปแบบ ทำงานร่วมกันหรือพร้อมกันทั้งห้ากรมในสังกัดได้โดยไม่สะดุด ต้องทำงานมุ่งไปข้างหน้าไปให้ถึงจุดหมาย

8) ต้องทำงานแบบ รู้จำ รู้จริง และรู้แจ้ง และหากมีประเด็นหรือข้อมูลที่สำคัญ ควรแจ้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและปลัดกระทรวงแรงงานทราบในลำดับแรก ต้องรีบดำเนินการแจ้งให้ทราบ แจ้งให้ทันเหตุการณ์และแจ้งล่วงหน้าและต้องให้รู้เท่ากัน (Keep the boss informed) ทั้งนี้ ข้อมูลต้องถูกต้อง ละเอียดย ครบถ้วนทันสมัย การทำงานต้องเป็นผลลัพธ์และกระบวนการงานมีเหตุมีผลที่อ้างอิงได้ อย่าพูดด้วยความรู้สึก

9) ต้องทำงานเชิงรุก สร้างกลไกการคาดการณ์ล่วงหน้าว่ากระบวนการแรงงานจะเผชิญกับเรื่องใด พร้อมเผื่อระวังสถานการณ์ต่างๆที่จะมีผลกระทบต่อการทำงาน ต้องบริหารความเสี่ยงขององค์กรให้ได้และต้องกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนสำหรับส่วนราชการภูมิภาค

10) การค้นหาความสุขจากการทำงานด้วยตัวเองด้วยหลักการ **SMILE** ประกอบด้วย

S: Self Awareness การตระหนักรู้/การเรียนรู้ ได้แก่การวิเคราะห์รายละเอียดงาน การคิดในใจงานก้าวหน้าการบริหารจัดการที่ทั้งบริหารงานและการบริหารคน และการประสานงานบุคคล

M: Manage Emotion การบริหารจัดการอารมณ์ ความสุขและความทุกข์เกิดขึ้นด้วยตัวเอง คือการบริหาร EQ นั่นเอง

I: Innovate Inspiration การตั้งเป้าหมายของชีวิต การที่คนมี Ambition (ความฝันความตั้งใจที่จะเป็น) จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง

L: Listen with head and heart การฟังด้วยสมองและหัวใจ

E: Enhance social happy การเพิ่มความสุข การสร้างความสุข เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะสร้างทีมงานให้เป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

11) ให้จัดตั้งคณะทำงานที่เป็นข้าราชการระดับ 4-6 เป็นคนที่ Innovate กรมละ 3-4 คน ตั้งเป็น **non working group** คือไม่ต้องทำงานร่วมกันแต่ทำงานกันด้วยระบบ IT โดยจะกำหนดปัญหาขึ้นมาและให้คณะทำงานแก้ไข คิดในเชิงรุก เช่นปัญหาการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อบริหารแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

12) การทำงานของกระทรวงต้องทำด้วยระบบคุณภาพและความรู้ มองเชิงระบบ ยึดหลัก “ถ้าเรายืนตรงไม่ต้องกลัวเอียง”

สำหรับแนวทางทางการปฏิบัติตามภารกิจของแต่ละกรม ได้มอบหมายให้ยึดนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน 16 ข้อ โดยให้ยึดเป็นแผนงานหลักที่ต้องดำเนินการในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับแต่ละกรม/สำนัก โดยสรุปรายละเอียดจำแนกตามกรมได้ดังนี้

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (วันที่ 7 ตุลาคม 2551)

1) แรงงานนอกระบบ ให้มุ่งทำงานเชิงรุก เพราะแรงงานนอกระบบมีมากมาย ต้องทำให้เข้าสู่กระบวนการดูแลและคุ้มครอง

2) การคุ้มครองแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศและแรงงานไทยทำงานในประเทศ ต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้กับแรงงาน ให้แรงงานรับทราบข้อมูลสภาพที่ตนต้องเผชิญ การเตรียมพร้อมสำหรับ

แรงงาน ต้องรู้จักความสามารถของแรงงานไทย และสำนักงานแรงงานในต่างประเทศต้องสร้างกระบวนการเชิงรุกและต้องทำให้กระบวนการชัดเจนด้วย

3) อาสาสมัครแรงงานและบัณฑิตอาสาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การแก้ไขปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวข้องกับความมั่นคง การปฏิบัติงานในพื้นที่ควรใช้กลไกของอาชีวศึกษาเพื่อนำนักศึกษาอาชีวศึกษาไปเข้าทำงาน นอกจากนี้ยังอยากให้ตั้งศูนย์ปฏิบัติการ (War room) ในลักษณะศูนย์อำนวยการสนับสนุนจังหวัดชายแดนภาคใต้ และบูรณาการประสานงานให้ดี

4) เรื่องค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเรื่องของการกำหนดค่าจ้างเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ค่าจ้างตามมาตรฐานสากลต้องเป็นค่าจ้างที่เป็นไปตามผลงาน จึงควรผลักดันให้ภาคเอกชนเห็นความสำคัญของการใช้มาตรฐานฝีมือแรงงานเป็นหลักในการกำหนดค่าจ้างที่เหมาะสมและเป็นธรรม

5) การวางระบบเตือนภัยด้านแรงงาน ควรให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้และพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางข้อมูล

6) โครงการจ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพแก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ขอให้ดำเนินการต่อเนื่อง

7) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ขอให้สร้างเครื่องมือวัดทรัพยากรบุคคลให้ชัดเจน และการพัฒนาบุคลากรควรพัฒนาบุคลากรแบบบูรณาการ นำคนของทุกหน่วยงานในสังกัดมาพัฒนาร่วมกัน หัวหน้าส่วนราชการหรือเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคและทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ควรนำมาพัฒนาร่วมกันไม่ควรแยกพัฒนาแต่ละหน่วย

8) การเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะข่าวสารที่มีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของบุคลากร ควรจะได้มีการเปิดเผยข้อมูลและสื่อสารให้เกิดความเข้าใจและรับรู้ร่วมกัน

9) สนับสนุนให้มีการจำหน่ายอาหารราคาถูก เช่น นำไข่ไก่จากฟาร์มของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาขายในราคาต้นทุน เป็นต้น เพื่อช่วยเรื่องค่าครองชีพของข้าราชการชั้นผู้น้อยในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (วันที่ 17 ตุลาคม 2551)

1. ให้ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงานในปัจจุบันให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการและความต้องการใช้แรงงานในอนาคต ไม่ใช่ฝึกตามความต้องการของกรม รวมถึงขยายเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาฝีมือแรงงานกับสถาบันการศึกษาและภาคเอกชน

2. ให้คิดงานใหม่เพิ่มเติมในภารกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ของบประมาณด้วย

3. ต้องประสานความร่วมมือกับกรมการจัดหางานในการส่งเสริมให้แรงงานไทยได้ไปทำงานต่างประเทศ โดยพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพตามความต้องการของนายจ้างต่างประเทศ

4. เตรียมการหากมีการเลิกจ้าง โดยต้องเตรียมการเปลี่ยนเส้นทางอาชีพ พัฒนาแรงงานภาคเกษตรให้มีฝีมือโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

5. มีกระบวนการติดตามผลและศึกษาความต้องการตลาด

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (วันที่ 20 ตุลาคม 2551)

1. ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ดังนั้น การให้สัตยาบันกับ ILO แล้ว จะต้องทำให้ดีเพราะต่างประเทศกำลังมองว่าประเทศไทยเลือกปฏิบัติเรื่องสิทธิมนุษยชน การใช้แรงงานเด็ก สตรี คนพิการ
2. ต้องมีการส่งเสริมให้แรงงานที่เข้าสู่ระบบได้รับการเรียนรู้จากองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำงาน เช่น ความปลอดภัยในการทำงาน ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์เครื่องมือในการทำงาน ให้ถูกวิธี รวมถึงสอนให้รู้จักเก็บออม ลดความฟุ้งเฟ้อ การนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต เป็นต้น
3. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีหน้าที่คุ้มครองดูแลนายจ้าง ลูกจ้าง ดังนั้นจึงต้องให้ความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย เมื่อเกิดเหตุ โดย “รักษากฎเป็นกฎ” ต้องเดินคู่กันทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง ไม่เลือกปฏิบัติ
4. ควรสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ใช้แรงงานจากกระบวนการในสถานประกอบการ เช่น โครงการโรงงานสีขาว
5. ปัญหาการเลิกจ้าง ควรมีการเฝ้าระวังสถานการณ์เนื่องจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลก และมาตรการป้องกันและรองรับปัญหาการเลิกจ้าง ควบคู่ไปกับการชักชวนให้สถานประกอบการหามาตรการป้องกันปัญหาดังกล่าวด้วย
6. ควรสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายองค์กรเอกชนเพื่อเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ให้อยู่ด้วยความร่วมมือ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง สามารถตกลงกันได้โดยไม่ต้องมีการประชุมของคณะกรรมการไตรภาคีเพื่อตัดสินแก้ไข้ปัญหา
7. การสร้างทีมงานจังหวัด ต้องเป็นทีมงานที่มีคุณภาพและเป็นหลักให้จังหวัด

กรมการจัดหางาน (วันที่ 22 ตุลาคม 2551)

1. ภารกิจหน้าที่กรมการจัดหางานจะมี 2 มิติ คือ มิติแรก ทำหน้าที่ของรัฐในการจัดหางานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้คนมีอาชีพ มีงานทำ มีความมั่นคงในการทำงาน การคุ้มครองคนหางาน มิติที่สอง ทำหน้าที่ของรัฐในการควบคุมบริษัทจัดหางาน นายหน้าเถื่อน หรือโบรกเกอร์มิให้ทำผิดกฎหมาย
2. ให้กรมการจัดหางานวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกรมว่ามีปัญหาหรือช่องว่างที่จะต้องแก้ไขตรงไหน การแก้ไขขอให้คิดในมิติของสิ่งไม่เคยทำหรือคิดนอกกรอบ เช่น ควบคุมบริษัทจัดหางานที่หลอกลวงคนหางาน
3. อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายแรงงาน) ต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพ ให้มีความคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง รู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรทำ เพื่อสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับแรงงานไทยที่อยู่ต่างประเทศได้

4. ควรให้ท้องถิ่นมาร่วมดำเนินการด้วย และรับสมัครอาสาสมัครจัดหางานมาอบรมช่วยทำงาน รวมถึงประสานท้องถิ่นเพื่อตั้งศูนย์ทะเบียนคนหางานในท้องถิ่นให้เป็นเครือข่ายร่วมมือทำงาน ซึ่งจะเป็นการโฆษณาและกระจายงานสู่ท้องถิ่นได้

5. เรื่องแรงงานต่างด้าว จะทำอย่างไรให้คนเหล่านั้นเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายหรือรู้ว่าอยู่ที่ไหนบ้าง รวมทั้งการติดตามมิให้มีการถูกละเมิดสิทธิโดยนายจ้าง

สำนักงานประกันสังคม (วันที่ 24 ตุลาคม 2551)

1. **ประกันสังคม Social Protection** เป็นหนึ่งใน **ปฏิญญาของ ILO ISSA** จากการประชุมผู้นำเอเชีย-ยุโรป (ASEM) ซึ่งเน้นเรื่องการสร้างความมั่นคงในตำแหน่งงานการประกันความมั่นคงในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกระทรวงแรงงาน รวมถึงเรื่องสิทธิมนุษยชน

2. ก่อนการไปประชุมในเวทีต่างๆ ต้องกำหนดทำที่ก่อนเหมือนกระทรวงต่างประเทศ เช่นหากมีประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน ฯลฯ ต้องกำหนดทำที่ สิ่งที่ได้ สิ่งไหนเป็น Commitment สิ่งไหนที่จะรับมาดำเนินการ เป็นต้น

3. **การบริหารกองทุนประกันสังคม**ต้องเก็บรักษาเอาไว้ให้ดีที่สุด ขณะเดียวกันก็ต้องนำไปลงทุนเพื่อให้เกิดดอกออกผลออกเลข โดยเน้นลงทุนในกองทุนที่มีความมั่นคง

4. ทฤษฎีของ นพ.ประเวศน์ “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” ไตรภาคีคือ สำนักงานประกันสังคมคือองค์กรหนึ่ง นายจ้างและลูกจ้างเป็นองค์กรหนึ่ง โรงพยาบาลเป็นอีกองค์กรหนึ่ง ที่ต้องมาทำระบบประกันสังคมให้เกิดประสิทธิภาพ

5. การให้บริการผู้ประกันตนควรปรับปรุงจากรูปแบบ “หน้าจอรอนาน บริการไม่ดี” ให้เป็นการบริการด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส

6. การดูแลผู้ประกันตนที่บาดเจ็บอันเนื่องมาจากการทำงาน การบาดเจ็บอันเนื่องมาจากการทำงานแต่ไม่ได้เกิดขึ้นทันทีเรื่องเหล่านี้จะสามารถดูแลผู้ประกันตนได้หรือไม่

7. ต้องดูแลเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยตรงถ้าเกิดขึ้นมาระบบประกันจะมีความเสียหายอะไรบ้าง และผลกระทบที่ไม่ได้เกิดจากการทำงานโดยตรงแต่เกิดจากวิถีชีวิตของแรงงานประกันสังคมจะดูแลอย่างไร

8. การขยายเข้าไปสู่แรงงานนอกระบบ ซึ่งการประกันเดี๋ยวมจะมีปัญหาในเชิงบริหาร หากต้องการขยายฐานโดยลดความเสี่ยงการจะใช้ระบบประกันหมู่ ซึ่งจะกำหนดกลุ่มและสร้างแรงจูงใจ ทำให้มีคนเข้ามาในระบบประกันมากขึ้น

9. **ความปลอดภัยในการทำงานเป็นภารกิจร่วมใน Cluster กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม** ยิ่งสร้างความปลอดภัยมากเท่าไรจะมีผลต่อสำนักงานประกันสังคมมากขึ้นเท่านั้น จึงเป็นภารกิจร่วมกัน ผู้แทนจากสองกรมจึงต้องร่วมกันวางแผนคิด กำหนดตัวชี้วัดให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่ายให้เห็นเป็นรูปธรรม

หมายเหตุ สรุปจากรายงานการตรวจเยี่ยมรับฟังบรรยายสรุปภารกิจและมอบแนวทางการปฏิบัติงานของกลุ่มพัฒนายุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

ตารางแสดงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใหม่
ให้มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2551

ค่าจ้างขั้นต่ำ(บาท)	พื้นที่
203	กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร
197	จังหวัดภูเก็ต
180	จังหวัดชลบุรี
179	จังหวัดสระบุรี
173	จังหวัดฉะเชิงเทรา พระนครศรีอยุธยา และระยอง
170	จังหวัดนครราชสีมา
169	จังหวัดระนอง
168	จังหวัดเชียงใหม่ และพังงา
165	จังหวัดกระบี่ และกาญจนบุรี
164	จังหวัดเพชรบุรี และราชบุรี
163	จังหวัดจันทบุรี ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
162	จังหวัดเลย
161	จังหวัดสิงห์บุรี และอ่างทอง
160	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสระแก้ว
158	จังหวัดชุมพร และอุทัยธานี
157	จังหวัดเชียงราย ตรัง สงขลา หนองคาย และอุดรธานี
156	จังหวัดกำแพงเพชร ตราด นครนายก และลำพูน
155	จังหวัดกาฬสินธุ์ นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ บุรีรัมย์ พัทลุง เพชรบูรณ์ สตูล สุราษฎร์ธานี สกลนคร ปัตตานี ยะลา และยโสธร
154	จังหวัดขอนแก่น ชัยนาท ลำปาง สุพรรณบุรี หนองบัวลำภู ร้อยเอ็ด และอุบลราชธานี
153	จังหวัดนครพนม นราธิวาส มุกดาหาร และอำนาจเจริญ
152	จังหวัดพิษณุโลก
151	จังหวัดตาก น่าน มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน สุโขทัย* และสุรินทร์
150	จังหวัดพิจิตร แพร่ พะเยา และศรีสะเกษ
149	จังหวัดอุตรดิตถ์*
148	จังหวัดชัยภูมิ*

หมายเหตุ : ครม. มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 28 ต.ค. 51 ให้ปรับอัตราค่าจ้างใหม่ 3 จังหวัด คือ สุโขทัย ปรับเป็น 153 บาท อุตรดิตถ์และชัยภูมิ ปรับเป็น 152 บาท ทั้งนี้ให้คงใช้อัตราเดิมไปก่อน จนกว่าจะมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ก้าวใหม่ประกันสังคมไทย (Modern Social Security)

ก้าวสู่ประกันสังคมแห่งชาติ (National Social Security)

นายรักษศักดิ์ โขติชัยสถิตย์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านประกันสังคม

19 เมษายน 2551

ปลายศตวรรษที่ 20 สู่ต้นศตวรรษที่ 21 คนในวงการแรงงานได้พบกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของโลกใหม่ จากแรงอิทธิพลของระบบทุนนิยมกับการจ้างงานที่เปลี่ยนแปลงไปที่บริษัทข้ามชาติให้บริษัทสาขา บริษัทร่วมทุน บริษัทลูกในประเทศผู้ผลิต ด้วยการทำสัญญาจ้างทำของ หรือสัญญารูปแบบต่างๆ ลักษณะอาพรางที่แต่เดิมการจ้างงานเป็นความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างชัดเจน แต่กรณีดังกล่าวมีลักษณะผิดปกติจากที่ผ่านมาและเป็นความซับซ้อนซ่อนเงื่อนมากขึ้น และเป็นผลให้การคุ้มครองจากกฎหมายแรงงานและกฎหมายแรงงานน้อยลงหรือหลุดพ้นจากการคุ้มครองตามกฎหมาย

โลกยุคใหม่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้โครงสร้างการจ้างงานและการผลิตเปลี่ยนไป ขณะเดียวกันประชากรของโลกในประเทศต่างๆ และประเทศไทยมีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ส่วนคนเกิดใหม่น้อยลง ก้าวไปสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ดังนั้น โครงสร้างประชากรและโครงสร้างกำลังแรงงานย่อมเปลี่ยนไปด้วย

ประเทศส่วนใหญ่ในโลกมีการจ้างงานภาคนอกระบบ (Informal Sector) มากกว่าในระบบ รวมทั้งสัดส่วนแรงงานนอกระบบในประเทศไทยเป็น 2 ใน 3 ของแรงงานทั้งหมด (ประมาณ 22-23 ล้านคน หรือ 73.3% ของผู้มีงานทำทั่วประเทศ)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นปรากฏการณ์ของการเริ่มสะท้อนชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 และต้นศตวรรษที่ 21 แต่แนวโน้มโลกในอนาคตต่อไปในศตวรรษ 21 นี้ เรากำลังเห็นการทับคลานของพลังการผสมผสานกัน (Convergence) ของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) กับ Biotechnology+ Material Technology กับ Nano Technology ที่จะนำไปสู่เศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า Molecular Economy ที่ทุกสิ่งทุกอย่างในโลก ในประเทศไทย ตลอดจนทฤษฎีเศรษฐศาสตร์-การเมือง-สังคม ของโลกที่ผ่านมากำลังถูกท้าทาย เพราะโลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ภายใต้มolecular Economy ปรากฏการณ์ของความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ จะมีมูลค่ามากกว่าเครื่องจักร แรงงาน ที่ดิน และเงินทุน และหากรู้จักต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นก็จะได้เห็นนวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า (Value Creation) มหาศาล (ดังผังแนบ)

ถามว่า แค่การเปลี่ยนแปลงช่วงปลายศตวรรษที่ 20 และต้นศตวรรษที่ 21 ดังกล่าว ที่ทำให้โครงสร้างประชากร-แรงงาน-การผลิต-การจ้างงานเปลี่ยนไปนั้น โครงสร้างอำนาจรัฐ การบริหาร การปกครองของกระทรวง กรมต่าง ๆ รวมทั้งราชการ-เอกชน-NGOs ไทยพร้อมรองรับเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้มากน้อยแค่ไหน ?

และเมื่อเศรษฐกิจยุคใหม่ (Molecular Economy) มาเยือนแล้วจะเป็นอย่างไร ? ต่อไป เพราะเป็นยุคที่เทคโนโลยีน้อย แต่จะสามารถครอบครองทรัพย์สินได้มาก ๆ ดังนั้น หากเท่านั้น สถานการณ์ย่อมสามารถพลิกชีวิตนานาชาติให้

เจริญรุ่งเรืองยั่งยืนได้ ในทางกลับกันหากไม่เท่าทันสถานการณ์ แรงงานนอกระบบและประชากรผู้อยู่นอกเขตการคุ้มครองทางสังคม (Excluded populations) ที่ประสบปัญหาชีวิตมากอยู่แล้วในปัจจุบัน หากไม่สามารถปรับตัวได้ก็ยิ่งจะลำบากความแตกต่างทางรายได้ในสังคมที่มีความแตกต่างห่างกันมากมาตลอดอยู่แล้ว ก็จะยิ่งแตกต่างห่างกันมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การออกแบบเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ชีวิต/ครอบครัว/สังคมเป็นชีวิตและองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) ของทุกชั้นชนทุกคนย่อมเป็นเรื่องสำคัญมาก

ขณะเดียวกันโครงสร้างอำนาจรัฐ การเมือง การปกครอง การบริหาร ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งกฎหมายต่างๆ กฎหมายแรงงาน กฎหมายประกันสังคม ตลอดจนองค์การด้านแรงงานทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวง กรมต่างๆ ควรศึกษาและปฏิรูปขนานใหญ่ อาจพัฒนาไปสู่กระทรวงใหม่ในการวางแผนพัฒนากำลังคนของประเทศเป็นกระทรวงกำลังคน (Ministry of Manpower) หรือกระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Ministry of Human Resource Development) เร่งปฏิรูปโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Nets) ของไทยให้มีความสมดุลเหมาะสมสามารถรองรับดูแลผู้ตกขอบ หรือผู้นอกขอบข่ายการคุ้มครองทางสังคม (Social Exclusion) รวมทั้งแรงงานนอกระบบ ตลอดจนผู้อยู่ในวัยทำงานที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีกว่า 51.31 ล้านคน

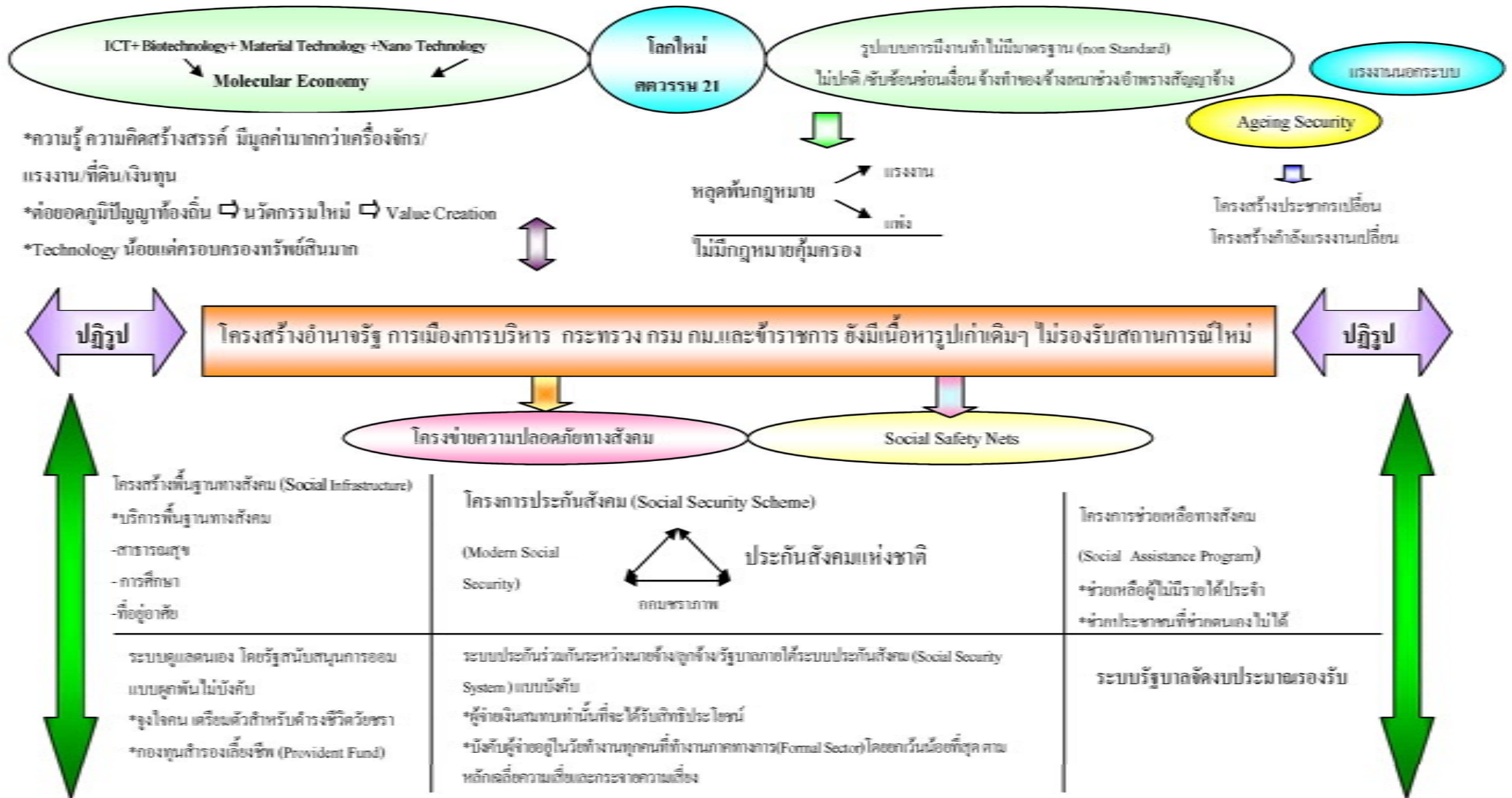
การศึกษาปฏิรูป โครงข่ายความปลอดภัยทางสังคมไทยในหลักใหญ่ๆ ได้แก่

1. โครงการช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance Program) เพื่อรองรับผู้ไม่มีรายได้ ประชาชนที่ช่วยตนเองไม่ได้

2. โครงสร้างพื้นฐานทางสังคม (Social Infrastructure) และบริการพื้นฐานทางสังคม ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย ฯลฯ

3. โครงการประกันสังคม (Social Security Scheme) ศึกษาปฏิรูประบบประกันสังคมรองรับโลกใหม่ด้วยการพิจารณา ปรับบทบาท เนื้อหา ภารกิจ ให้ยืดหยุ่น คล่องตัว ขยายไปสู่ทุกสาขาอาชีพอย่างกว้างขวาง อาจเริ่มด้วยกลยุทธ์การทดลอง บริการหน่วยประกันสังคมระดับจุลภาค (Micro insurance unit) / ประกันสังคมภาคประชาชน-ประกันสังคมชุมชน/ประกันสังคมกลุ่มสาขาอาชีพ/ประกันสังคมชาวบ้าน โดยเป็นก้าวใหม่ ประกันสังคม ไปสู่ ประกันสังคมยุคใหม่ (Modern Social Security) (ดังผังแนบ) เพื่อพิจารณาปรับตัวไปสู่ ประกันสังคมแรงงานนอกระบบ/ประกันสังคมสำหรับประชากรที่สร้างผลิตภาพทางเศรษฐกิจ/ประกันสังคมถ้วนหน้า (Universal) ภายใต้การเน้นภารกิจการออมเพื่อ ชราภาพ สำหรับรองรับสังคมผู้สูงอายุ (Aging Security) ของประเทศไทยในอนาคต พร้อมปรับโครงสร้างการบริหารจัดการขนานใหญ่ รองรับการบริหารเงินกองทุนประกันสังคมที่เป็นกองทุนใหญ่ที่สุดในประเทศไทยที่จะมีวงเงินบริหารกว่า 1 ล้านล้านบาทในอนาคต ด้วยการพัฒนาปรับการบริหารจัดการองค์กรไปสู่ ประกันสังคมแห่งชาติ (National Social Security)

กรอบความคิด (Conceptual framework)

สารพันงานวิจัย

ขณะที่ปีต้นฉบับอยู่นี้เป็นช่วงปลายฤดูฝน ช่วงเทศกาลกินเจพอดิบพอดี และเมื่อสถานการณ์แรงงานฉบับนี้คลอเคลียมือท่านผู้อ่านก็จะเข้าสู่ฤดูกาลใหม่ เป็นช่วงฤดูหนาวที่ดอกไม้เมืองหนาวเริ่มผลิดอกให้เห็นบรรยากาศความหนาวเย็นเริ่มคืบคลานเข้าสู่ทุกภูมิภาค มีคำทำนายจากโหราจารย์หลายท่านกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า ปลายปีนี้จะเห็นหิมะตกที่เชียงใหม่ จะเป็นจริงหรือไม่ต้องคอยติดตามกัน เอาเป็นว่าการที่มีหิมะตก ถ้าพิจารณาไปเชิงวิทยาศาสตร์ตามหลักเหตุและผลก็เป็นเพราะเกิดสภาวะโลกร้อนทำให้น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เกิดปริมาณน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นสภาพภูมิอากาศพลอยเปลี่ยนแปลงไปด้วยจะว่าไปแล้วมนุษย์เราทุกคนมีส่วนทำให้โลกร้อนทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวด้วยเพราะการใช้ชีวิตของทุกคน อาทิ การใช้สเปร์ยฉีดผม ถุงพลาสติก โฟม เครื่องปรับอากาศ ปริมาณกระดาษที่ใช้ และอื่นๆ อีกมากมาย การลดภาวะโลกร้อนมีหลายวิธีและทุกคนก็มีส่วนร่วมได้ โดยการลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติก โฟม การ Recycle วัสดุต่างๆ การใช้กระดาษ 2 หน้า การณรงค์ให้ใช้ Internet ในการสืบค้นข้อมูลก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการลดโลกร้อนเพราะลดการเดินทาง ลดการใช้น้ำมัน สามารถทำงานได้โดยไม่ต้องเดินทางไปถึงแหล่งข้อมูลแต่ละแห่ง การบันทึกหนังสือผลงานวิจัยด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้สามารถเปิดค้นหาได้ทั่วประเทศ โดยไม่ใช้การพิมพ์เป็นเอกสารแจกจ่ายไปแหล่งต่าง ๆ ก็เป็นแนวทางการลดการใช้กระดาษอีกทางหนึ่ง ฉะนั้นเพื่อให้ภูมิใจว่าท่านมีส่วนช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ จึงขอ

เชิญชวนและรณรงค์เข้าค้นหาผลงานวิจัยด้านแรงงานที่ <http://research.mol.go.th> สำหรับผลงานวิจัยที่น่าสนใจในไตรมาสที่ ซึ่งเผยแพร่ผ่าน Website ดังกล่าวข้างต้น ในไตรมาส 4 ปี 2551 (เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2551) มี 4 เรื่องดังนี้ค่ะ

ลักษณะการจ้างและสภาพการทำงานของแรงงานในกิจการขนส่งทางบก

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้มอบหมายบริษัทแมเนจเม้นท์ โซลูชันส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ลักษณะการจ้างและสภาพการทำงานของแรงงานในกิจการขนส่งทางบก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อเท็จจริงลักษณะการจ้างและสภาพการทำงานในงานขนส่งทางบกทั้งด้านคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการแรงงาน 2) ศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และกฎกระทรวง ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2541) 3) กำหนดแนวทางและมาตรการในการคุ้มครองแรงงานให้เหมาะสมกับลักษณะงาน และ 4) ศึกษาจัดทำฐานข้อมูลสถานประกอบการที่มีลูกจ้างในงานขนส่งทางบก

การศึกษานี้ได้นิยาม “งานขนส่งทางบก” ว่าหมายถึงการลำเลียงหรือเคลื่อนย้ายบุคคล สัตว์ หรือสิ่งของด้วยยานพาหนะขนส่งทางบก ซึ่งเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น ๆ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการ

เคลื่อนย้ายบุคคลหรือสัตว์ที่เจ็บป่วยและการขนส่งในงานดับเพลิงหรืองานบรรเทาสาธารณภัย ในส่วนการศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มนายจ้าง และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจข้อมูลจากลูกจ้างที่เป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะ พนักงานประจำรถและนายจ้างในสถานประกอบกิจการขนส่งทางบกทั่วประเทศ โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,200 คน

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) สภาพการทำงาน พบว่าการจ้างงานมักเป็นการตกลงด้วยวาจา ค่าตอบแทนมีหลายรูปแบบ เช่นค่าจ้าง ค่าเที่ยว ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเปอร์เซ็นต์จากการขายตั๋ว โดยอัตราค่าจ้างจะสอดคล้องกับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย มีการเรียกเงินประกันการทำงานในกลุ่มขนส่งคนประจำทาง ส่วนกลุ่มขนส่งสัตว์และสิ่งของไม่มีการเรียกเงินประกัน ด้านข้อบังคับการทำงานมีการเผยแพร่ให้ลูกจ้างทราบ สำหรับกำหนดเวลาทำงานส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดชั่วโมงทำงาน และเกือบครึ่งทำงานจริงมากกว่าวันละ 8 ชั่วโมง และเป็นช่วงเวลากลางวัน ส่วนการทำงานล่วงเวลา เกือบทุกประเภทการขนส่งระบุว่า นายจ้างไม่มีนโยบายทำงานล่วงเวลา และเวลาพักจะพักกันตามความสะดวกประมาณ 60-90 นาทีต่อวัน

2) ด้านการคุ้มครองแรงงาน ลูกจ้างส่วนใหญ่ได้รับวันหยุดประจำปีสัปดาห์ 4-8 วันต่อเดือน วันหยุดตามประเพณีได้ปีละ 13 วัน แต่งานขนส่งคนมากกว่าครึ่งที่ไม่กำหนดวันหยุดตามประเพณี ทั้งนี้วันหยุดทั้ง 2 ประเภท

ส่วนใหญ่ไม่ใช่สิทธิเพราะหากทำงานจะได้ค่าจ้างชดเชย วันหยุดพักผ่อนประจำปีส่วนใหญ่ไม่มี ลูกจ้างสามารถลาป่วยและลากิจกรรมงานที่ต้องแบกหามจะมีน้ำหนักไม่เกิน 20 กิโลกรัม ลูกจ้างเกือบครึ่งเคยถูกพักงานเพราะทำผิดกฎระเบียบบริษัท ทะเลาะวิวาท ดื่มสุราระหว่างทำงาน จึงเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนบ่อย มีการเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าชดเชยเพราะทำผิดร้ายแรง เช่นขโมยน้ำมัน เมาสุรา สำหรับแรงงานหญิงพบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับพนักงานขับรถ เช่นภรรยา ญาติพี่น้อง ซึ่งได้รับการคุ้มครอง ส่วนแรงงานเด็ก ระบบขนส่งคนโดยสารมีการจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นตำแหน่งพนักงานติดรถ เก็บค่าโดยสารและบริการ โดยจะจ้างมากในช่วงปิดเทอม

3) ด้านความปลอดภัยในการทำงาน พบว่าก่อนรับเข้าทำงาน ส่วนใหญ่งานขนส่งคนจะมีการตรวจสอบสุขภาพ แต่ไม่ได้มีการตรวจสอบสุขภาพประจำปี มีการอธิบายเผยแพร่เรื่องความปลอดภัยแต่คู่มือยังมีน้อย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90) ไม่ทราบว่าสถานประกอบการของตนมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน (จป.) หรือไม่ และไม่ทราบว่าหน้าที่อะไร ในรอบ 1 ปีไม่เคยเข้าอบรมฝึกซ้อมด้านความปลอดภัย ไม่มีการตรวจแอลกอฮอล์ก่อนปฏิบัติหน้าที่ มีไม่ถึงครึ่งที่ควบคุมความเร็วในการขับขี่ระหว่างระหว่างรอบส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง มีการตรวจสภาพความพร้อมของรถโดยเฉพาะขนส่งคนตรวจเกือบทุกครั้ง และหากพบว่าสภาพไม่ดีจะส่งซ่อมทันที อุปกรณ์ห้องคนขับ เช่นกระจกหน้าฟิล์มกรองแสงส่วนใหญ่อยู่ในสภาพดี ด้านเครื่องปรับอากาศ

ขนส่งคนจะมีสภาพดีแต่ขนส่งสิ่งของต้อง
ปรับปรุงมาก นายจ้างจะให้ความสำคัญกับ
มาตรการเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ เพราะเป็น
ทรัพย์สินของนายจ้าง กรณีเกิดอุบัติเหตุระหว่าง
ทำงานนายจ้างจะให้ความช่วยเหลือโดยให้
บริษัทประกันภัยเข้ามารับผิดชอบ

4) ด้านสวัสดิการ สวัสดิการที่ลูกจ้าง
ได้รับในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีเพียงกองทุน
ประกันสังคม น้อยแห่งที่มีสวัสดิการอื่น ๆ
และการสอบถามพบว่าสวัสดิการที่ลูกจ้าง
ต้องการ 5 ลำดับแรกคือ 1) เงินโบนัส
2) การประกันชีวิต 3) เงินกู้ 4) เบี้ยขยัน และ
5) ค่าเล่าเรียนบุตร

5) สภาพปัญหาอุปสรรค ที่พบ
ประกอบด้วย

5.1. พ.ร.บ. กู้ยืมแรงงาน พ.ศ. 2541
พบว่าทั้งนายจ้างและลูกจ้างมีความรู้ความเข้าใจ
น้อยมาก จึงทำให้มีบางสถานประกอบการไม่
ปฏิบัติตามกฎหมาย ประกอบกับลักษณะธุรกิจ
ไม่เอื้อให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย
เช่นวันหยุดต่าง ๆ

5.2. กฎกระทรวงฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2541)
มีประเด็นที่มีปัญหาในการปฏิบัติคือ

ก) การกำหนดเวลาทำงานวันละ
ไม่เกิน 8 ชั่วโมง เห็นว่าเหมาะสมดีแต่หลาย
ประเภทกำหนดชัดไม่ได้ เพราะเป็นงานบริการ
และมีปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ปัญหา
การจราจร

ข) การทำงานล่วงเวลา ส่วนใหญ่
ไม่มีเพราะเป็นการเหมาเหี่ยวหรือเปอร์เซ็นต์
และการห้ามทำงานล่วงเวลาวันละไม่เกิน 2
ชั่วโมงทำไม่ได้เพราะลักษณะงานไม่อำนวย

ค) การหยุดพักหลังขับรถมา
4 ชั่วโมง และพักครั้งละไม่น้อยกว่า 20 นาที
ในทางปฏิบัติไม่สามารถกำหนดตายตัวได้ต้อง
ยืดหยุ่นเอง

ง) การหยุดพัก 10 ชั่วโมง
และเริ่มขับใหม่ บางช่วงเวลาทำไม่ได้เช่นช่วง
เทศกาล

จ) การจ่ายค่าตอบแทนกรณี
ทำงานล่วงเวลา ส่วนใหญ่นายจ้างไม่มีนโยบาย
เพราะเป็นการคิดเหมาเป็นเหี่ยว

5.3. ด้านคุณภาพชีวิตลูกจ้าง นายจ้าง
เห็นว่าลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดีเรื่องรายได้แต่จะ
หมดไปกับค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย เช่น เหล้า
การพนัน ผู้หญิง การสังสรรค์ และมีหนี้สิน
มากเพราะระบบการกู้เงินที่ง่าย

6) ข้อเสนอแนะจากนายจ้างและลูกจ้าง
คือ การออกกฎหมายหรือระเบียบในงานขนส่ง
ทางบกควรให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วม
กฎหมายคุ้มครองแรงงานควรสอดคล้องกับ
กฎหมายการขนส่ง และภาครัฐควรสนับสนุน
ให้สมาคมหรือผู้แทนนายจ้าง จัดการพัฒนา
มาตรฐานฝีมือพนักงานขับรถบรรทุก

นอกจากนี้ผลการศึกษายังได้เสนอ
แนวทางและมาตรการในการคุ้มครองแรงงาน
ดังนี้

1) ด้านกฎหมาย ในกฎกระทรวงฉบับ
ที่ 12 (พ.ศ. 2541) (ก) ควรมีนियมเวลาทำงาน
ปกติ 8 ชั่วโมงว่าเริ่มจากจุดใดและสิ้นสุดจุดใด
ตามแนวทางอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่าง
ประเทศ ฉบับที่ 67 (ข) ควรอนุญาตให้ทำงาน
ล่วงเวลาวันหนึ่งไม่เกิน 2 ชั่วโมง เว้นแต่มี

ความจำเป็นอันเกิดเหตุสุดวิสัย (ค) ควรแก้ไขการแบ่งซอยเวลาพักในกฎกระทรวงฉบับที่ 12 เป็นไม่น้อยกว่าครั้งละ 30 นาที ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก (ง) กรณีทำงานล่วงเวลาหรือล่วงเวลาในวันหยุดในงานขนส่งทางบก ให้จ่ายค่าตอบแทนเป็นเงินเท่ากับอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงในวันทำงาน

2) ด้านการปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้อง เสนอแนะดังนี้

(ก) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ควรให้ความรู้ความเข้าใจกฎหมายแรงงานแก่นายจ้างและลูกจ้าง มีบทบาทพัฒนาทั้งฝ่ายแรงงานและฝ่ายนายจ้าง ศึกษาความเหมาะสมในการมีกฎหมายประกอบวิชาชีพขนส่งทางบก รวมทั้งผลักดันให้กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างตามหมวด 13 แห่ง พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มีผลบังคับใช้ในส่วนเจ้าหน้าที่ควรเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำตรวจสอบในระดับพื้นที่

(ข) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ควรร่วมกับกรมการขนส่งทางบกซึ่งมีโรงเรียนผลิตพนักงานขับรถ จัดทำแผนการฝึกอบรมบุคลากรด้านนี้

(ค) กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม ควรเข้มงวดในการออกและต่อใบอนุญาตขับรถ การตรวจสภาพรถ ผลักดันให้มีการติดตั้งระบบ GPS และ Bus sound ในรถยนต์ และนโยบายขนส่งคนในอุตสาหกรรมให้เป็นขนส่งทางรถไฟเป็นหลัก

(ง) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีมาตรการบังคับใช้กฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด

เป็นธรรม แก่กฎหมายห้ามดื่มแล้วขับ ตาม พ.ร.บ. เจริญทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43

(จ) กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีกองทุนเรียนฟรี หรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยสำหรับลูกจ้างกิจการขนส่งเพื่อจูงใจให้อยากศึกษาต่อ

(ฉ) นายจ้างควรหาความรู้และตั้งใจปฏิบัติตามกฎหมาย เอาใจใส่ลูกจ้าง ขณะที่ลูกจ้างต้องรู้เข้าใจสิทธิ มีความรับผิดชอบ

(ช) สหภาพแรงงานและสมาคมที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้ผู้ใช้แรงงานเกี่ยวกับสิทธิแรงงาน เป็นแกนกลางที่เข้มแข็งให้สมาชิกและประสานงานในระบบไตรภาคี

ศึกษาความไวและความจำเพาะของแบบสอบถาม Morningness – Eveningness ฉบับภาษาไทย (T – MEQ) เปรียบเทียบกับอุณหภูมิร่างกายในรอบวัน และความสัมพันธ์ระหว่างชนิดความแตกต่างระหว่างบุคคลกับการปฏิบัติงานในคนงานกะ

ผลการศึกษานี้เป็นของ นางสาวพิสมัย ยอดพรหม ซึ่งได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม ประจำปี 2548 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ เพื่อศึกษาความไว (Sensitivity) และความจำเพาะ (Specificity) ของแบบสอบถาม Morningness – Eveningness ฉบับภาษาไทย (T – MEQ) เปรียบเทียบกับลักษณะของอุณหภูมิร่างกายในรอบวันของบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ morningness – eveningness ของบุคคลกับผลการปฏิบัติงานของคนงานกะที่ปฏิบัติในกะต่าง ๆ ซึ่งผลการศึกษาสามารถเป็นแนวทางหรือมาตรการป้องกันและส่งเสริม

สุขภาพคนทำงานกะ เป็นการลดความสูญเสีย
ลดปัญหาการจัดระบบกะที่ไม่เหมาะสมตาม
ความแตกต่างของบุคคล นอกจากนี้เป็น
แนวทางพัฒนาความรู้เรื่องลักษณะ ปัจจัยที่
เกี่ยวข้อง อิทธิพล และความสำคัญของลักษณะ
Morningness – Eveningness ของประชากรใน
ประเทศไทย

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาระบบ
กะ 2 กะคือ กะกลางวันและกะกลางคืน โดย
ใช้แบบสอบถาม Morningness – Eveningness
ฉบับภาษาไทย (T – MEQ) ซึ่งเป็นแบบประเมิน
ลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยแบ่ง
ลักษณะความแตกต่างของบุคคลเป็น 3 ชนิด
คือ 1) Morning – Type (MT) คือบุคคลที่ถนัด
ใช้ชีวิตในช่วงเช้าถึงบ่ายและค่ำ 2) Evening
Type (ET) คือบุคคลที่ถนัดใช้ชีวิตในช่วงบ่าย
ถึงค่ำและดึก และ 3) Intermediate Type (IT)
คือคนที่ถนัดใช้ชีวิตในช่วงกลางวันได้ดี และ
สามารถปรับตัวทำกิจกรรมกลางคืนได้ การวิจัย
ทำเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ๆ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความไวและ
ความจำเพาะของแบบสอบถาม Morningness –
Eveningness ฉบับภาษาไทย และอุณหภูมิ
ร่างกาย ในการจำแนกความแตกต่างระหว่าง
บุคคลใช้การศึกษาแบบ Diagnostic Test
ศึกษากลุ่มตัวอย่างคนงานทำงานกะกลางวันใน
โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดสงขลา 200 คน
โดยเลือกผู้มีอายุระหว่าง 22 – 30 ปี ปฏิบัติงาน
แบบเดียวกัน มีสุขภาพดี ไม่มีโรคประจำตัว
ไม่ใช่นักชกมวยหรือคนใดคนหนึ่งเป็นประจำ ไม่ดื่ม
แอลกอฮอล์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างชนิดความแตกต่างเฉพาะบุคคลกับการ
ปฏิบัติงานกะที่แตกต่างกัน โดยวิธี Analytic
Cross – Sectional Study กลุ่มตัวอย่างเป็น
คนงานกะในโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ
ที่มีการปฏิบัติงานระบบหมุนเวียนแบบ 2 กะ
คือกลางวันและกลางคืน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่
ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่ม Intermediate
type (IT) รองลงมาคือ Morning Type (MT)
และ Evening type (ET) อุณหภูมิร่างกายของ
กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเป็น Circadian rhythm
คืออุณหภูมิในเวลากลางคืนจะต่ำลงจนถึงจุด
ต่ำสุดและสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงเช้าจนถึงสูงสุด
และเริ่มลดต่ำลงในตอนบ่าย และจะมีอุณหภูมิ
ต่ำอีกครั้งหนึ่งในเวลากลางคืน ซึ่งค่าเฉลี่ย
อุณหภูมิร่างกายในบุคคลประเภท Morning
Type, Intermediate type, Evening type มีลักษณะ
เป็น Circadian rhythm ที่คล้ายกัน โดย morning
type แสดงอุณหภูมิร่างกายถึงสูงสุดเร็วกว่า
intermediate type และ evening type อย่างมี
นัยสำคัญ ($p < 0.05$) เพศชายและหญิงมีคะแนน
จากการประเมินด้วย T – MEQ ไม่แตกต่างกัน
และเวลาที่อุณหภูมิร่างกายถึงจุดสูงสุดไม่
แตกต่างกัน ($p > 0.05$) และเมื่อเปรียบเทียบกับ
เวลาที่ร่างกายมีอุณหภูมิสูงสุด จากแบบ T – MEQ
พบว่าในกลุ่ม morning type มีความไว 0.71
และความจำเพาะ 0.91 intermediate type มี
ความไว 0.69 และความจำเพาะ 0.75 และ
evening type มีความไว 0.75 และความจำเพาะ
0.91 นอกจากนี้ morning type มีคะแนนการ
ปฏิบัติงานในกะกลางวันสูงกว่ากะกลางคืน

อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) และ evening type มีคะแนนการปฏิบัติงานในกะกลางวันต่ำกว่า กลางคืนอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ส่วน intermediate type มีคะแนนปฏิบัติงานทั้ง 2 กะ ไม่แตกต่างกัน

โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง “ระบบคุ้มครองและ สร้างความมั่นคงสำหรับแรงงานนอกระบบ”

ผลงานวิจัยฉบับนี้ กลุ่มงานขยายความ คุ้มครองผู้แรงงานนอกระบบ สำนักนโยบาย และยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง แรงงาน ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาวิจัยโดยมี วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการ และสวัสดิการของแรงงาน นอกระบบให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน 2) เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์โครงข่ายความปลอดภัยทาง สังคม (Social Safety Net) ทั้งในและต่างประเทศ ที่เอื้อต่อแรงงานนอกระบบ 3) เพื่อศึกษา วิเคราะห์กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ แรงงานนอกระบบ การบังคับใช้ และปัญหา อุปสรรคในการบังคับใช้ 4) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ระบบการคุ้มครองแรงงานนอกระบบของ ประเทศไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน และ เสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุง 5) เพื่อ เสนอแนะแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ และ กลยุทธ์ในการสร้างความมั่นคงในการทำงาน ของแรงงานนอกระบบ

สำหรับวิธีการศึกษา ใช้การศึกษาเชิง ปริมาณโดยรวบรวมข้อมูลจากแรงงานนอกระบบ ทั่วประเทศทุกภูมิภาค 10,000 คน และการศึกษา

เชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ แรงงานนอก ระบบที่ยากจนด้อยโอกาส 10 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ 1) กลุ่มรับงานไปทำที่บ้าน 2) กลุ่มผู้ขับรถ รับจ้าง 3) กลุ่มเกษตรกรพันธะสัญญา 4) กลุ่ม แรงงานรับจ้างทางภาคเกษตร 5) กลุ่มหาบเร่ แผงลอย 6) กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ 7) กลุ่มคนค้าขาย 8) กลุ่มคนซื้อของเก่า 9) กลุ่มคนทำงานบ้าน 10) กลุ่มแรงงาน รับจ้างทั่วไป

ผลการศึกษารูปเป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้

(1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

โดยภาพรวมส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 21 – 40 ปี สำหรับภาคตะวันออก เฉียงเหนือส่วนใหญ่จะมีอายุ 41 – 60 ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ ไม่ได้มีการย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนอก ภูมิภาคแล้ว เว้นกรุงเทพฯ ฯ ที่มีการย้ายถิ่นมาจาก ภูมิภาคอื่น ๆ ถึงร้อยละ 28.7 รายได้หาก เปรียบเทียบกับค่าจ้างขั้นต่ำ พบว่า ได้ไม่น้อยกว่า แรงงานในระบบ

(2) การเข้าสู่อาชีพ และลักษณะการ ทำงานและรายได้

การเข้าสู่อาชีพมี 2 ลักษณะ คือ เริ่มต้นทำงานในอาชีพปัจจุบันเป็นอาชีพแรก โดยรับช่วงจากพ่อแม่ และประกอบอาชีพอื่น แล้วเปลี่ยนเป็นอาชีพปัจจุบัน ส่วนสภาพการ ทำงาน ส่วนใหญ่ประกอบกิจการโดยไม่มี ลูกจ้าง รองลงมาคือแรงงานรับจ้าง ส่วนใหญ่ใช้ เฉพาะแรงงานไม่ใช้เงินลงทุน สภาพที่ทำงาน อยู่นอกบ้านตนเอง ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน

และมากกว่า 25 วัน/เดือน รูปแบบของรายได้จะแตกต่างกันในแต่ละอาชีพ โดยกลุ่มเกษตรกรพันธสัญญาจะมีรายได้ตามช่วงหรือรอบการผลิต กลุ่มอาชีพอิสระรายได้แบบรายชิ้นตามที่ขายได้ ส่วนกลุ่มอื่นๆ รายได้แบบรายวัน

(3) สภาพปัญหาของแรงงานนอกระบบ

ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา กลุ่มที่มีปัญหาระบุว่ามีปัญหาจากการทำงาน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ 1) ค่าตอบแทนน้อย 2) งานหนักไม่ต่อเนื่อง และ 3) ไม่ได้รับสวัสดิการจากการทำงาน สำหรับอุบัติเหตุจากการทำงานส่วนใหญ่ไม่พบ แต่กลุ่มที่พบระบุว่าลักษณะการบาดเจ็บที่พบมากที่สุด คือ การถูกของมีคมบาด รองลงมาบาดเจ็บจากการชนหรือกระแทก โดยร้อยละ 80 ระบุว่าสาเหตุจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี สำหรับการเจ็บป่วย ร้อยละ 60 ระบุว่าไม่เคยได้รับการเจ็บป่วยจากการทำงาน

(4)ความต้องการของกลุ่มแรงงานนอกระบบ พบว่าอันดับแรกคือ สิทธิการได้รับการคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา อันดับต่อมาคือสิทธิการได้ค่าทดแทนเมื่อประสบอันตราย ส่วนความช่วยเหลือที่ต้องการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี 2 อันดับแรก คือ เงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน และค่ารักษาพยาบาล / ค่าตรวจสุขภาพ สำหรับความต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมมีใกล้เคียงกับไม่ต้องการ ภาคที่ต้องการ คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพฯ โดยเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้เดือนละ 150 บาท ความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุด คือ กรณีเจ็บป่วย นอกจากนี้ ความต้องการเรื่องการฝึกอาชีพเพื่อเพิ่มทักษะ พบว่าส่วนใหญ่ไม่ต้องการ เหตุผลคือไม่มีเวลาว่าง

(5)ระบบคุ้มครองและระบบเครือข่าย

และสวัสดิการทางสังคม ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มสวัสดิการต่าง ๆ แต่ถ้าพิจารณาจากกลุ่มสวัสดิการรูปแบบต่าง ๆ จะพบว่า กลุ่มออมทรัพย์ หรือกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เป็นกลุ่มที่แรงงานเข้าถึงหรือใช้บริการมากที่สุด

การศึกษาครั้งนี้ได้ค้นพบประเด็นที่เกี่ยวกับแรงงานนอกระบบ ในภาพรวมดังนี้ 1) รายได้ของแรงงานนอกระบบมีความแตกต่างกันสูงมาก ไม่ว่าจะเปรียบเทียบในต่างอาชีพหรืออาชีพเดียวกัน 2) มีการรวมกลุ่มตามอาชีพน้อย ถ้ามีเป็นแบบหลวม ๆ ยกเว้นกลุ่มรับงานไปทำที่บ้านที่ค่อนข้างเข้มแข็ง โดยรวมตัวเพื่อรับงาน เจาะค่าตอบแทน 3) ขาดความรู้ความเข้าใจในประโยชน์และความสำคัญของการรวมกลุ่ม 4) ไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องอาชีวอนามัย และลักษณะท่าทางในการทำงาน 5) ต้องการได้รับสิทธิจากกองทุนประกันสังคมกรณีเจ็บป่วยมากที่สุด และ 6) ระบบสวัสดิการมีลักษณะเชิงพื้นที่มากกว่าเชิงอาชีพ

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงแรงงาน คือ

1. แนวทางการพัฒนาปรับปรุงระบบการคุ้มครองและสร้างความมั่นคง โดยพัฒนาระบบคุ้มครองด้านการประกันสังคมและพัฒนาบริการสังคมขั้นพื้นฐาน เช่น การศึกษา สาธารณสุข และที่อยู่อาศัย ให้มีการพัฒนาโครงการช่วยเหลือและบริการสังคมที่จัดโดยชุมชน รวมถึงการจัดตั้งธนาคารแรงงาน หรือธนาคารถูกจ้างเป็นแหล่งทุนของแรงงานนอกระบบ
2. ด้านกฎหมาย ให้มีการปรับเพื่อคุ้มครองสิทธิ เช่นเดียวกับคุ้มครองแรงงานในระบบ มีกฎหมายแรงงานสัมพันธ์สำหรับ

แรงงานนอกระบบ รวมถึงการมีส่วนร่วมแสดง
ความเห็นโดยการจัดตั้งองค์กรอิสระของตนเพื่อ
ดูแลสิทธิ ส่วนการคุ้มครองทางสังคมเสนอให้
ออกกฎหมายประกันสังคมสำหรับแรงงานนอก
ระบบแยกต่างหากจากกฎหมายประกันสังคม
พ.ศ. 2533 นอกจากนั้นเสนอให้ปรับเปลี่ยน
เพิ่มเติมประเด็นโดยให้ความสำคัญต่อส่งเสริม
การทำงานและพัฒนาศักยภาพสำหรับแรงงาน
นอกระบบโดยไม่ต้องร่างกฎหมายใหม่ทั้งฉบับ

3. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการ
พัฒนายุทธศาสตร์และกลยุทธการสร้าง
ความมั่นคงในการทำงานของแรงงานนอกระบบ
เสนอ 4 ยุทธศาสตร์ คือ 3.1) ยุทธศาสตร์การ
สร้างความมั่นคงทางรายได้ 3.2) ยุทธศาสตร์
ส่งเสริมสภาพการทำงานที่ถูกต้องลักษณะ
สภาพอนามัยในการทำงาน 3.3) ยุทธศาสตร์
การสร้างเสริมหลักประกันและสวัสดิการ และ
3.4) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและ
การรวมกลุ่ม

**โครงการศึกษาความต้องการที่แท้จริงและการ
บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในภาคเกษตร
ประมง กิจการต่อเนื่องจากประมง และ
ก่อสร้าง**

ปัจจุบันแรงงานต่างด้าวมิบทบาทต่อ
การจ้างงานในประเทศเป็นอย่างยิ่ง หลายธุรกิจ
โดยเฉพาะภาคก่อสร้าง ภาคเกษตร ประมงและ
กิจการต่อเนื่องจากประมง ต่างระบุว่าขาด
แคลนแรงงานและต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว
กรมการจัดหางาน จึงได้มอบหมายให้
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)
ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการแรงงานที่
แท้จริง และการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว

ในภาคเกษตร ประมง กิจการต่อเนื่องจาก
ประมงและก่อสร้าง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
(1) ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความจำเป็นในการ
ใช้แรงงานต่างด้าวในภาคเกษตร ประมง
กิจการต่อเนื่องจากประมง และก่อสร้าง (2) นำ
ข้อมูลจากการศึกษามาคำหนดแนวทางบริหาร
จัดการแรงงานต่างด้าวในสาขาดังกล่าว และ
(3) ให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดจำนวนว่าจ้าง
(โควต้า) แรงงานต่างด้าวในสาขาดังกล่าวด้วย

สำหรับการศึกษารound นี้ จัดทำในปี
2550 ใช้ทั้งการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ
(Quantitative Approach) โดยการสำรวจความเห็น
ของผู้ประกอบการที่จ้างแรงงานต่างด้าวที่มีชื่อ
ในทะเบียนประวัติของกรมการจัดหางานปี
2549 ใน 4 กิจการคือ เกษตร ประมง กิจการ
ต่อเนื่องประมง และก่อสร้าง ด้วย
แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้
การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview)
และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
กับกลุ่มแรงงานต่างด้าว

ผลการศึกษาก็กล่าวถึงการประมาณ
ความต้องการจ้างแรงงานในช่วงปี 2550-2555
ที่พบว่ายังมีความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้น
อย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าปี 2555 ประเทศไทย
น่าจะมีความต้องการแรงงานเพิ่มในกลุ่ม
แรงงานขึ้นพื้นฐาน ประมาณ 3 แสนราย
(ทั้งนี้เป็นการประมาณการภายใต้ภาวะปกติ)
และหากเปรียบเทียบกับจำนวนผู้สำเร็จ
การศึกษา และพร้อมที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานใน
ระดับมัธยม ช่วงปี 2550-2555 ที่คาดการณ์ว่า
จะมีประมาณปีละ 1 แสนราย ซึ่งคิดเป็น
ร้อยละ 33 ของความต้องการแรงงานส่วนเพิ่ม
ทั้งหมด จึงมองเห็นปัญหาความขาดแคลน
แรงงานใหม่ ประกอบกับคนไทยมีทัศนคติใน

การเลือกงานโดยเฉพาะงาน 3 ประเภท (Dirty , Difficulty , Dangerous) ดังนั้นแรงงานต่างด้าวจึงเป็นแรงงานเป้าหมายของการทดแทนแรงงานที่ขาดแคลน โดยที่การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาความต้องการที่แท้จริงของการใช้แรงงานต่างด้าว กำหนดนิยามความต้องการที่แท้จริง หมายถึงระดับการจ้างแรงงานที่ผู้ประกอบการใช้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และทำให้ผู้ประกอบการได้กำไรสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายทรัพยากรที่ใช้ไป และใช้คำถามเรื่อง capacity ในการผลิตมาประกอบการหาระดับการใช้แรงงานที่เหมาะสม กำหนดขีดความสามารถการผลิตเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 80 มีสมมุติฐานคือการจ้างแรงงานต่างด้าวจะให้เกิดผลประโยชน์สุทธิเป็นบวก พบว่าการจ้างแรงงานต่างด้าวในปี 2550 ประเมินการว่าควรอนุญาตให้จ้าง 531,511 ราย ถึง 734,679 ราย จำแนกเป็นรายสาขา คือ

- 1) สาขาเพาะปลูก 175,148 – 229,096 คน
- 2) สาขาสัตว์เลี้ยง 25,293 – 26,985 คน
- 3) สาขาประมง 28,910 – 54,840 คน
- 4) สาขาต่อเนื่องการประมง 135,399 – 154,281 คน

และ 5) สาขาก่อสร้าง 166,761 – 269,477 คน

ในส่วนแนวทางบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ได้เสนอให้มีการผสมผสาน 3 แนวคิดให้เกิดความเหมาะสม คือ (1) แนวคิดความมั่นคงของชาติ (ชาตินิยม) (2) แนวคิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (ทุนนิยม) และ (3) ความมั่นคงของตัวแรงงาน (มนุษยนิยม) โดยมีจุดมุ่งหมายคือป้องกันมิให้แรงงานต่างด้าวถูกนายจ้างเอาเปรียบ เป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิต ป้องกันผลกระทบด้านความมั่นคงของแรงงานไทยด้านสาธารณสุข ด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิ

แรงงาน ช่วยให้เกิดสภาวะความพอเพียงของแรงงาน นอกจากนี้รัฐจะมีรายได้จากค่าธรรมเนียมนายจ้าง โดยมีหลักเกณฑ์ใหม่จัดการแรงงานต่างด้าวคือ “ใครเป็นผู้ใช้แรงงานต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบ” ทั้งนี้แนวปฏิบัติที่เสนอในการศึกษา คือ 1) ไม่เลือกปฏิบัติ 2) การบังคับใช้กฎหมายต้องโปร่งใสไร้อคติ 3) ร่วมมือกับประเทศต้นทาง 4) ยึดแนวทางความเป็นพลเมือง (citizen) 5) ต้องมีแนวทางในการพัฒนา “คนงานต่างด้าวและผู้ติดตามที่ชัดเจน”

นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังได้ให้ข้อเสนอแนะใน 4 ด้านคือ

ก) ด้านมิติทางเศรษฐกิจ 1) เสนอให้มีคณะกรรมการจ้างแรงงานต่างด้าว ในกิจการที่รัฐบาลไม่อนุญาตให้ว่าจ้าง เพื่อทวนชั้นให้ยุติการว่าจ้างและลงโทษนายจ้าง 2) มีอนุกรรมการติดตามประเมินผล บริหารจัดการหลังจดทะเบียนและเร่งตรวจจับ 3) ให้คณะอนุกรรมการปราบปรามจับกุม ฯ ดำเนินงานเรื่องการลักลอบขนคนและการค้ามนุษย์ 4) ฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่ดูแลกำกับความมั่นคง 5) สาขาเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์เสนอให้ใช้บัตรสีเขียว และควรเร่งรัดจัดระเบียบพวกทำงานเป็นฤดูกาลและมาเข้า – เย็นกลับ 6) สาขาประมงเสนอให้ใช้บัตรสีขาว และเสนอให้จดทะเบียนแบบพิเศษคือ กองทัพเรือมีหน้าที่ตรวจแรงงานประมงทะเล มีอำนาจปรับ และจดทะเบียนชั่วคราว 7) สาขาต่อเนื่องการประมง เสนอให้ใช้บัตรสีฟ้า อายุจดทะเบียนเริ่มแรก 2 ปี ต่ออายุครั้งละ 1 ปี 8) สาขาก่อสร้างเสนอให้ใช้บัตรสีแดง อายุจดทะเบียนเริ่มแรก 2 ปี ต่ออายุรวมกัน 4 ปี

ข) มิติด้านความมั่นคง เพื่อป้องกันปัญหาต้องนำแรงงานต่างด้าวจากใต้ดินขึ้นมาบนดิน โดยให้มีการจดทะเบียนอีกครั้ง และไม่ให้มีแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองอีก ใช้การป้องปราม (นโยบายผ่อนปรน) เป็นนโยบายของผู้รับผิดชอบในการตรวจจับฟ้องร้อง ดำเนินคดี ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ต้องใช้มาตรการส่งกลับสำหรับกลุ่มอื่น ๆ นอกเหนือ 3 ประเทศ นอกจากนี้ต้องพัฒนาฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองแบบ Real Time ฯลฯ

ค) มิติความเป็นมนุษย์ เสนอดังนี้

- 1) กระทรวงสาธารณสุขควรจัดสรรงบประมาณการให้บริการสาธารณสุขให้เหมาะสม ควรกำหนดทางเลือกในการประกันสุขภาพที่หลากหลาย และจัดระบบบริการสาธารณสุขอย่างเชื่อมโยงกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานควรมีคุ้มครองแรงงานต่างด้าวตามกฎหมาย ประสานองค์กรนายจ้างให้มีแผนเพิ่มความปลอดภัยในการทำงาน
- 3) กระทรวงแรงงานควรทำข้อตกลง (MOU) กับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการส่งต่อแรงงานต่างด้าวและแรงงานเด็กที่เป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์
- 4) เร่งผลักดันกฎหมายคุ้มครองแรงงานไปทำที่บ้าน
- 5) ตั้งอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิแรงงานต่างด้าว ให้มีบทบาทด้านมนุษยธรรม
- 6) ใช้วิทยุชุมชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีสายด่วน (Hotline) 3 ภาษาให้ร้องเรียนได้ตลอดเวลา

ง) รูปแบบองค์กรบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว เสนอดังนี้ 1) ให้มีการปรับปรุงองค์กร คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) เดิมในด้าน 1.1) องค์ประกอบโดยเพิ่มจำนวนคณะกรรมการ ตัวแทน หรือเชิญหน่วยเกี่ยวข้องชี้แจงในการประชุม 1.2) ปรับปรุงฝ่ายเลขานุการ โดยเพิ่มจำนวนบุคลากรหรือกระจายงานให้หน่วยงานอื่น ๆ 1.3) ปรับปรุงการทำงานของคณะอนุกรรมการ โดยทำงานเชิงรุก และมีการติดตามประเมินผล 2) ปรับโครงสร้างกบร. ยกย่องระดับเลขานุการจากระดับกรมเป็นระดับกระทรวง เพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผลกระทบของแรงงานต่างด้าวทั้งทางด้านสังคมและสาธารณสุข โดยเพิ่มคณะอนุกรรมการลดผลกระทบทางสังคม และจัดตั้งอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิเพิ่มขึ้นอีก 1 ชุด และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของ กบร. โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับนโยบายแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองให้ทำหน้าที่เหมือน Executive Board

ทั้ง 4 เล่มที่กล่าวมาเป็นเพียงเนื้อหาที่สรุปได้จากรายงานฉบับสมบูรณ์ หากสนใจรายละเอียดมากกว่านี้ ขอแนะนำให้ค้นหาได้ที่ www.mol.go.th เลือกระบบฐานข้อมูลงานวิจัยด้านแรงงาน หรือ เข้าโดยตรงที่ <http://research.mol.go.th> ฉบับนี้ลาไปก่อน ขอให้มีความสุขกับฤดูหนาวปีนี้นะเจ้าค่ะ

.....สวัสดิ์ .....

กระทรวงแรงงานกับบทบาทการส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ

โดย มาลี จันทร์วัชรังกุล

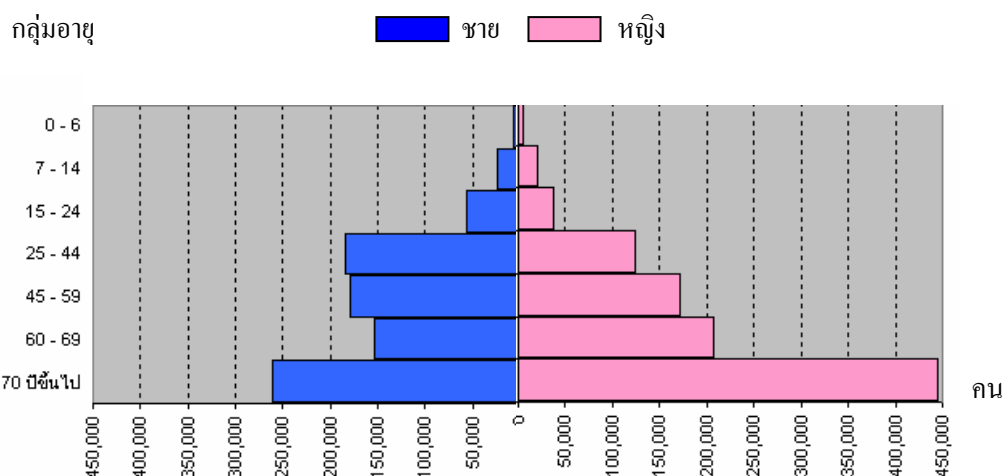
กลุ่มงานวิจัย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

สถานการณ์คนพิการในประเทศไทย

หากพิจารณาสถานการณ์ประชากรพิการหรือคนพิการในประเทศไทย พบว่าจำนวนประชากรพิการหรือคนพิการจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติล่าสุดในปี 2550 ระบุว่า ประเทศไทยมีประชากรทั้งสิ้น 65.57 ล้านคน ในจำนวนดังกล่าวเป็นประชากรพิการ¹ จำนวน 1,871,860 คน คิดเป็นร้อยละ 2.85 โดยสัดส่วนเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย กล่าวคือคนพิการที่เป็นหญิงมี 1.01 ล้านคน (ร้อยละ 53.84) ขณะที่ชายมี 8.64 แสนคน (ร้อยละ 46.16) และคนพิการส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป มีจำนวน 7.04 แสนคน (ร้อยละ 37.66) รองลงมาอายุ 60-69 ปี จำนวน 3.60 แสนคน (ร้อยละ 19.26)

แผนภูมิ 1 ประชากรพิการจำแนกตามอายุและเพศ ปี 2550

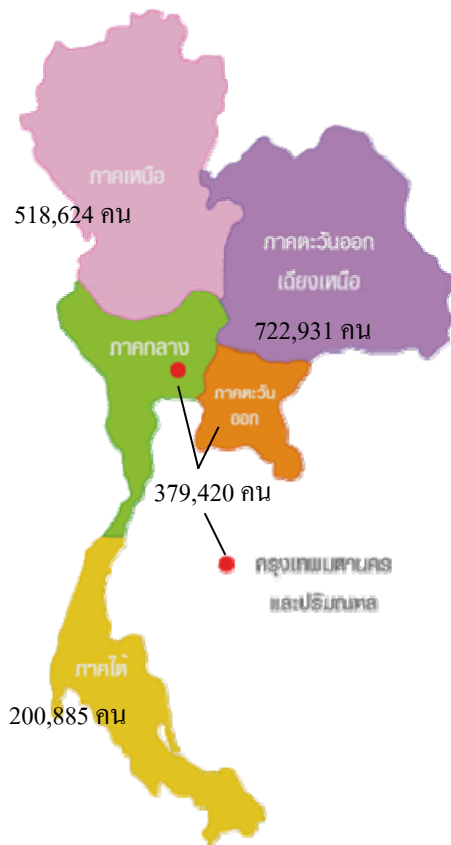

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาคนพิการจากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติล่าสุดปี 2550 พบว่า คนพิการส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 772,931 คน คิดเป็นร้อยละ 41.29 ของคนพิการทั่วประเทศ รองลงมาคือภาคเหนือ 518,624 คน (ร้อยละ 27.71) และภาคกลาง (รวมกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออก) จำนวน 379,420 คน (ร้อยละ 20.27)

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ นิยามประชากรพิการมีลักษณะอย่างน้อย 1 ลักษณะ คือ 1) มีความลำบากหรือปัญหาสุขภาพต่อเนื่องตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ทำให้เกิดข้อจำกัดในการทำกิจกรรม 2) ความลำบากในการดูแลตนเองหรือทำกิจวัตรส่วนตัว 3) มีลักษณะความบกพร่อง 31 ลักษณะ โดยกลุ่ม 1) และ 2) สำรวจเฉพาะผู้มีอายุ 7 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่ม 3) สำรวจทุกกลุ่มอายุ

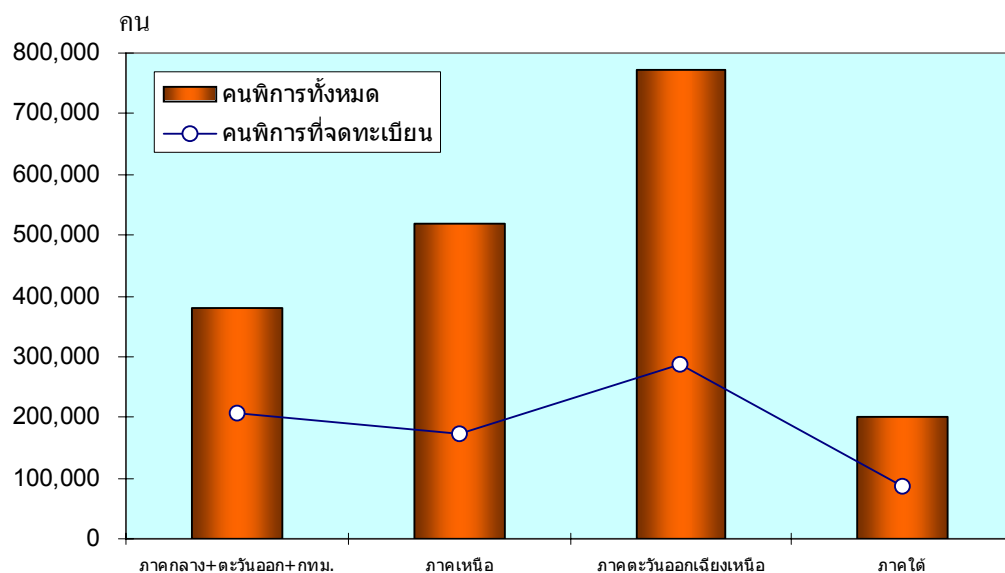
แผนภูมิ 2 จำนวนของคนพิการ ปี 2550 จำแนกตามภูมิภาค

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ปัจจุบันได้มีการจดทะเบียนคนพิการ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งได้ดำเนินการจดทะเบียนมาตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2537 ข้อมูล ณ วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551 มีคนพิการจดทะเบียนแล้วทั้งสิ้น 756,606 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.42 ของจำนวนคนพิการทั่วประเทศที่สำรวจในปี 2550 (1,871,860 คน) โดยภูมิภาคที่มีการจดทะเบียนคนพิการมากที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 288,373 คน คิดเป็นร้อยละ 38.11 ของผู้จดทะเบียนทั้งหมด รองลงมาคือภาคกลาง (รวมกรุงเทพมหานครและตะวันออก) 208,265 คน (ร้อยละ 27.53) ภูมิภาคที่จดทะเบียนน้อยที่สุดคือภาคใต้ 86,712 คน (ร้อยละ 11.46)

แผนภูมิ 3 คนพิการที่จดทะเบียนคนพิการเปรียบเทียบกับคนพิการทั้งหมด* จำแนกตามภูมิภาค

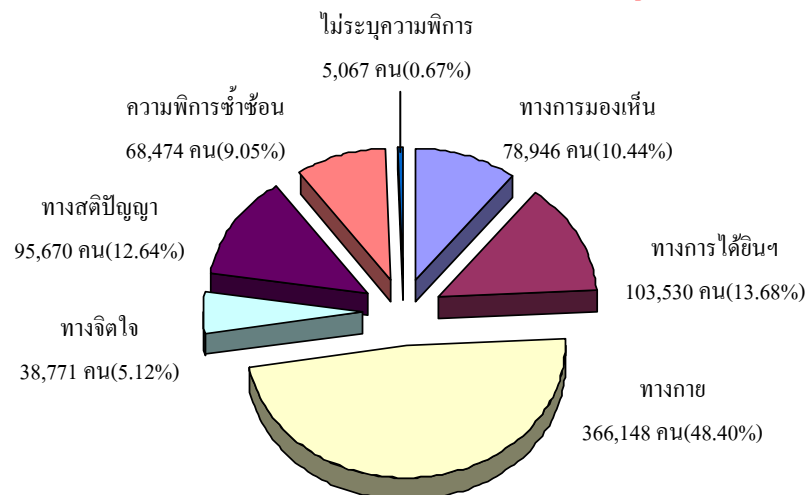
ที่มา* : คนพิการทั้งหมด : สำนักงานสถิติแห่งชาติผลการสำรวจปี 2550

คนพิการที่จดทะเบียน : กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (www.m-society.go.th)

ณ 29 กุมภาพันธ์ 2551

จากตัวเลขคนพิการที่จดทะเบียนข้างต้น (765,606 คน) หากพิจารณาจำแนกตามประเภทความพิการ ซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2537) ออกตามความใน พ.ร.บ. พื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ได้แบ่งประเภทคนพิการเป็น 5 ประเภทคือ 1) พิการทางการมองเห็น 2) พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 3) พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว 4) พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม และ 5) พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ พบว่าคนพิการที่จดทะเบียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.4 (366,148 คน) มีความพิการทางกาย รองลงมาร้อยละ 13.68 (103,530 คน) พิการทางการได้ยินฯ และร้อยละ 12.64 (95,670 คน) พิการทางสติปัญญา ปรากฏในแผนภูมิ 4

แผนภูมิ 4 คนพิการที่จดทะเบียนจำแนกตามประเภทความพิการ (ข้อมูล ณ 29 กุมภาพันธ์ 2551)

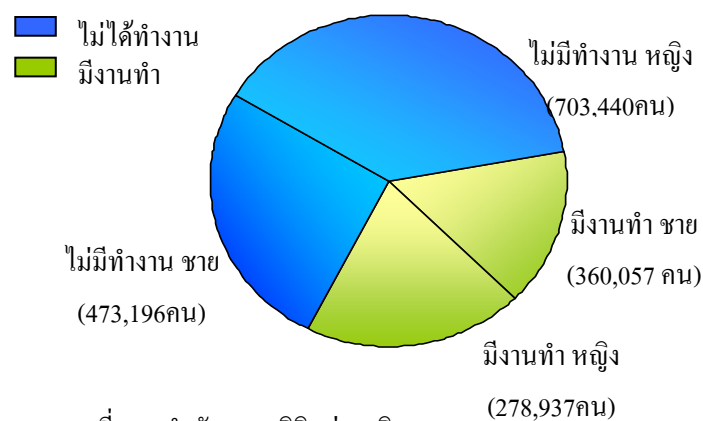

ที่มา : กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์

สถานการณ์คนพิการกับการมีงานทำ

จากข้อมูลการสำรวจคนพิการของสำนักงานสถิติแห่งชาติจะพบว่า ผู้พิการกลุ่มที่อยู่ในวัยแรงงาน คืออายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 1.82 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 97.0 ของคนพิการทั้งหมด โดยคนพิการกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยแรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระทรวงแรงงานในเรื่องของการมีงานทำ การคุ้มครองแรงงาน การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการประกันสังคม และเมื่อพิจารณาในประเด็นการมีงานทำของคนพิการ จะพบว่าผู้พิการที่มีงานทำมีจำนวน 6.39 แสนคน คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 35.19 ขณะที่ไม่มีงานทำมีถึง 1.18 ล้านคน (ร้อยละ 64.81) (แผนภูมิ 5)

แผนภูมิ 5 คนพิการที่มีงานทำและไม่มีการมีงานทำ จำแนกตามเพศ ปี 2550

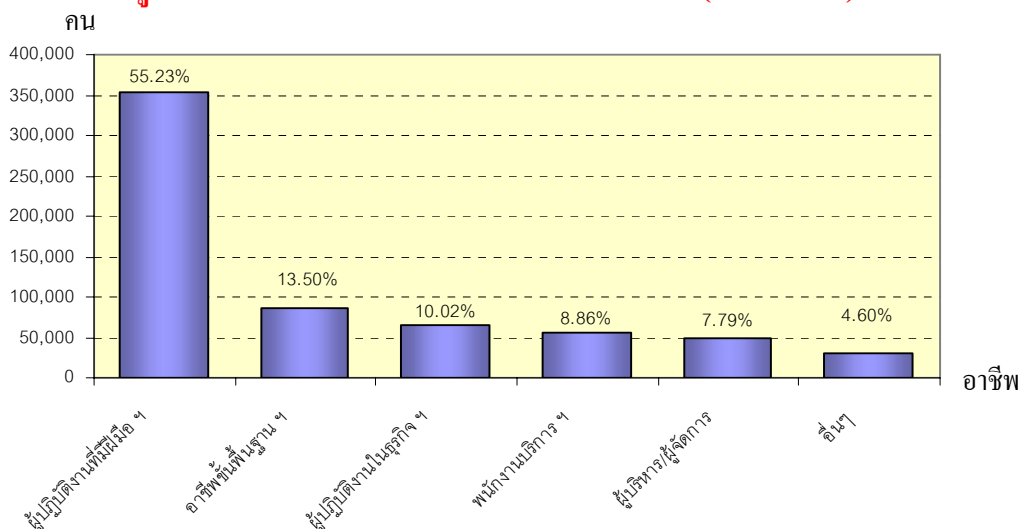

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในกลุ่มของผู้พิการที่มีงานทำนั้น ถ้าพิจารณาตามอาชีพจะพบว่าอาชีพ 5 อันดับแรกที่คนพิการ ทำคือ 1) ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรและประมง 352,940 คน (ร้อยละ 55.23) 2) อาชีพ ขึ้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขาย การให้บริการ เช่น ผู้จำหน่ายสินค้าตามท้องถนน รวมทั้งแรงงานใน ด้านต่าง ๆ เช่น ก่อสร้าง ขนส่ง 86,282 คน (ร้อยละ 13.5) 3) ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถ ทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 64,017 คน (ร้อยละ 10.02) 4) พนักงานบริการและพนักงานขายใน ร้านค้าและตลาด 56,620 คน (ร้อยละ 8.86) และ 5) ผู้บริหาร ผู้จัดการ 49,770 คน (ร้อยละ 7.79)

แผนภูมิ 6 คนพิการที่มีงานทำจำแนกตามอาชีพ ปี 2550 (5 อันดับแรก)

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับประเภทอุตสาหกรรมที่คนพิการทำใน 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ภาคเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง จำนวน 419,271 คน คิดเป็นร้อยละ 65.61 2) การขายส่ง การขายปลีก ซ่อมแซมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ฯลฯ 70,741 คน (ร้อยละ 11.07) 3) การผลิต 59,846 คน (ร้อยละ 9.37) 4) ก่อสร้าง 24,579 คน (ร้อยละ 3.85) 5) โรงแรมและภัตตาคาร 21,204 คน (ร้อยละ 3.32)

ตาราง 1 งานที่คนพิการทำจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมและเพศ ปี 2550 (5 อันดับแรก)

ประเภทอุตสาหกรรม	รวม		ชาย (คน)	หญิง (คน)
	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
1. เกษตรกรรม/ล่าสัตว์/ป่าไม้/ประมง	419,271	65.61	237,568	181,704
2. การขายส่ง/ขายปลีก/ซ่อมแซมรถยนต์/ รถจักรยานยนต์ ฯลฯ	70,741	11.07	35,371	35,370
3. การผลิต	59,846	9.37	30,386	29,460
4. การก่อสร้าง	24,579	3.85	21,343	3,236
5. โรงแรมและภัตตาคาร	21,204	3.32	7,340	13,864
6. อื่นๆ	43,353	6.78	28,049	15,303
รวม	638,994	100.0	360,057	278,937

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หากพิจารณาการทำงานของคนพิการตามสถานภาพการทำงาน จะพบว่า คนพิการที่มีงานทำส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจของตนเอง ซึ่งมีถึง 298,002 คน คิดเป็นร้อยละ 46.64 คน สำหรับสถานภาพการทำงานของคนพิการอันดับต่อมาคือ เป็นผู้ช่วยธุรกิจของครัวเรือน 165,310 คน คิดเป็นร้อยละ 25.87 และ ลูกจ้างเอกชน 131,052 คน (ร้อยละ 20.51) นอกจากนี้คนพิการที่เป็นนายจ้างมีจำนวน 27,552 คน (ร้อยละ 4.31) ทั้งนี้ ตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับประเภทอาชีพของคนพิการที่พบว่ามีถึงร้อยละ 7.79 ที่มีอาชีพเป็นผู้บริหาร/ผู้จัดการตามที่ได้กล่าวมาแล้ว รายละเอียดตามตาราง 2

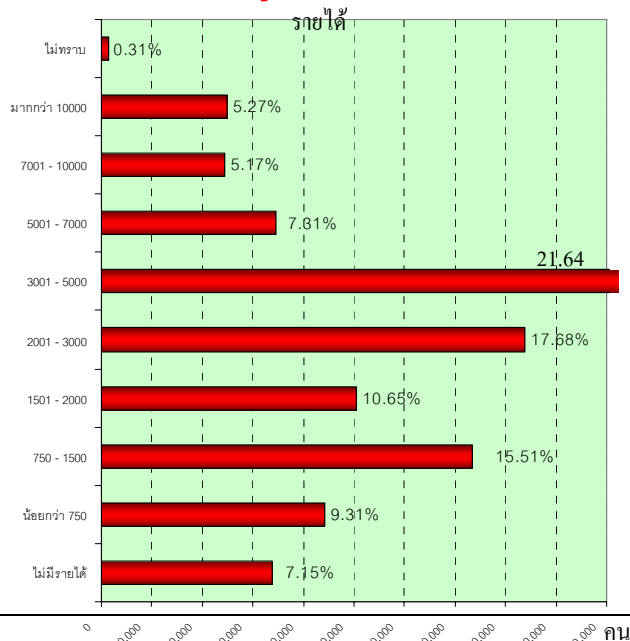
ตาราง 2 คนพิการที่มีงานทำจำแนกตามสถานภาพการทำงาน ปี 2550

สถานภาพการทำงาน	รวม		ชาย (คน)	หญิง (คน)
	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
1. นายจ้าง	27,552	4.31	21,152	6,400
2. ผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง	298,003	46.64	202,534	95,469
3. ผู้ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	165,310	25.87	45,599	119,711
4. ลูกจ้างรัฐบาล	15,309	2.39	10,558	4,751
5. ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	904	0.14	796	108
6. ลูกจ้างเอกชน	131,051	20.51	79,059	51,992
7. สมาชิกของการรวมกลุ่มผู้ผลิต	751	0.12	274	477
8. ผู้ไม่สามารถจำแนกสถานภาพได้	114	0.02	85	29
รวม	638,994	100.0	360,057	278,937

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาคคนพิการในวัยแรงงานที่มีงานทำ (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ในด้านรายได้ที่เป็นตัวเงิน โดยทำการศึกษาคคนพิการตามสถานภาพการทำงานทุกประเภท (ยกเว้นผู้พิการที่มีสถานภาพเป็นผู้ช่วยธุรกิจของครัวเรือน) ซึ่งมีจำนวนรวม 473,684 คน พบว่า ส่วนใหญ่จะมีรายได้ในช่วง 3,001-5,000 บาท โดยมีจำนวน 102,490 คน (ร้อยละ 21.64) รองลงมาจะมีรายได้ 2,001-3,000 บาท และ 750-1,500 บาท โดยมีจำนวน 83,740 คน (ร้อยละ 17.68) และ 73,488 คน (ร้อยละ 15.51) ตามลำดับ

แผนภูมิ 7 รายได้ของคนพิการที่มีงานทำต่อเดือน ปี 2550

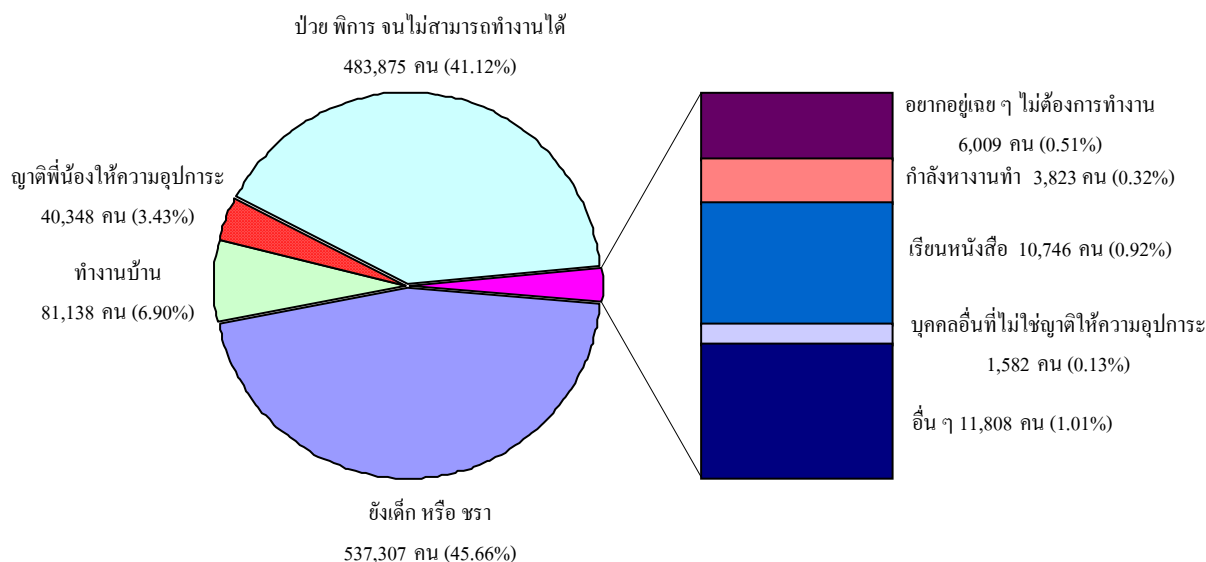

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ส่วนคนพิการที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ที่ไม่มีงานทำ ซึ่งมีจำนวน 1,176,636 คน พบว่าสาเหตุที่ไม่มีงานทำ ส่วนใหญ่เป็นเพราะยังเด็ก ขรา และป่วยพิการ จนไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งมีอยู่ถึง 573,307 คน และ 483,875 คน คือร้อยละ 45.66 และร้อยละ 41.12 ตามลำดับ ส่วนผู้พิการที่กำลังหางานทำมีอยู่ 3,823 คน คิดเป็นร้อยละ 0.32 ของผู้พิการที่อยู่ในวัยทำงานและไม่ได้ทำงานทั้งหมด

แผนภูมิ 8 คนพิการที่อยู่ในวัยทำงานและไม่ได้ทำงาน จำแนกตามเหตุผลการไม่ทำงาน ปี 2550

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงแรงงานกับบทบาทการส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ

นโยบายรัฐบาลข้อ 2.5.3 กำหนดให้สร้างหลักประกันความมั่นคงและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้คนพิการที่ด้อยโอกาส เพื่อสนองตอบเจตนารมณ์ของรัฐบาล กระทรวงแรงงานได้มีแนวทาง มาตรการ รวมถึงการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรี เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และไม่เป็นภาระต่อสังคมต่อไป ทั้งนี้ การให้บริการของกระทรวงแรงงานมิได้ครอบคลุมเฉพาะกลุ่มคนพิการที่จดทะเบียนคนพิการ เท่านั้น หากแต่ให้บริการทั้งผู้จดทะเบียนและไม่ได้อัปเดตทะเบียนคนพิการ โดยเริ่มตั้งแต่การส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ โดยกรมการจัดหางานจะหาตำแหน่งงานว่างรองรับความพิการรวมทั้งการแนะแนวและสอนการประกอบอาชีพอิสระอีกด้วย มีการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับคนพิการประเภทต่างๆ โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน นอกจากนี้ยังสนับสนุนส่งเสริมให้มีการแข่งขันฝีมือคนพิการทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติอีกด้วย ในด้านกฎหมายจะมีการ

คุ้มครองแรงงานพิการ เช่นเดียวกับแรงงานทั่วไปภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ 2518 และกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้แรงงานพิการมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีเสมือนแรงงานทั่วไป และท้ายที่สุดกรณีที่ผู้พิการจ้างทำงานและประสบอุบัติเหตุจากการทำงานจนพิการหรือทุพพลภาพ จะได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 หากเป็นผู้ประกันตนและได้รับอุบัติเหตุนอกเวลาทำงานจะได้รับการช่วยเหลือตามระเบียบพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 นอกจากนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานปลัดกระทรวงกำลังดำเนินการออกกฎกระทรวงและประกาศจำนวน 3 มาตรา ภายใต้ พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้แก่ การออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ การอำนวยความสะดวกเพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ การออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนนายจ้างหรือสถานประกอบการและหน่วยงานภาครัฐที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน และกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนกรณีที่ได้รับคนพิการเข้าทำงาน อย่างไรก็ตามในขณะที่ประกาศและกฎกระทรวงฉบับใหม่นี้ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จให้ใช้กฎกระทรวง (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ไปก่อน จนกว่าประกาศกฎกระทรวงฉบับใหม่จะมีผลบังคับใช้ ซึ่งเนื้อหาในกฎกระทรวงฉบับนี้ กำหนดให้สถานประกอบการเอกชนที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ต้องรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ในอัตรา 200 คนต่อ คนพิการ 1 คน เศษของลูกจ้างที่เกิน 100 คน ให้รับเพิ่มอีก 1 คน กรณีที่สถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานให้ส่งเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นรายปีละครึ่งหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ใช้บังคับในท้องที่สถานประกอบการตั้งอยู่คูณด้วย 365 และคูณด้วยจำนวนคนพิการที่ประสงค์ไม่รับ

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า กระทรวงแรงงานมุ่งส่งเสริมให้คนพิการได้รับโอกาสเช่น แรงงานปกติทั่วไป และเพื่อเป็นการกระตุ้นแรงจูงใจและส่งเสริมให้ภาคเอกชนให้ความสำคัญกับคนพิการ ปีงบประมาณ 2551 หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานจึงได้นำร่องจ้างคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อาทิ กรมการจัดหางานจ้างคนพิการวุฒิปริญญาตรีทำงานในสำนักงานจัดหา

งานจังหวัด และสำนักงานจัดหางานเขตรวม 86 คน เพื่อให้บริการจัดหางาน แนะนำอาชีพ และส่งเสริมประกอบอาชีพให้คนพิการ สำนักงานประกันสังคมจ้างคนพิการ ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค รวม 40 อัตรา ในตำแหน่งนักวิชาการประกันสังคมเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งผลการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคนพิการของหน่วยงานต่างๆ ในปีงบประมาณ 2551 (ต.ค. 2550- ก.ย. 2551) สรุปได้ดังนี้

1) ด้านการส่งเสริมการมีงาน

- 1.1) ตำแหน่งงานว่างที่รองรับคนพิการ 1,725 อัตรา
- 1.2) ผู้พิการลงทะเบียนสมัครงาน 1,928 คน (ชาย 1,219 คน หญิง 709 คน)
- 1.3) ผู้พิการได้รับการบรรจุงาน 415 คน (ชาย 250 คน หญิง 165 คน)
- 1.4) ผู้พิการที่ได้รับการบรรจุงาน (ข้อ 1.3) แยกตามประเภท ได้ดังนี้ พิจารณาทางการเคลื่อนไหว 242 คน พิจารณาทางการได้ยิน 154 คน และพิจารณาทางการมองเห็น 19 คน
- 1.5) ตำแหน่งงานที่ได้รับการบรรจุมากที่สุด 3 อันดับได้แก่
  - 1) เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
  - 2) แรงงานด้านการผลิต
  - 3) พนักงานรับโทรศัพท์
- 1.6) บริการแนะแนวอาชีพและส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ สำหรับคนพิการ 1,450 คน
- 1.7) การรับคนพิการทำงานในหน่วยงานภาครัฐ 166 คน (กรมการจัดหางาน 86 คน สำนักงานประกันสังคม 40 คน)

2) ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน

ในรอบปี 2551 กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้ส่งเสริมฝีมือแรงงานโดยการฝึกอาชีพให้คนพิการประเภทต่างๆ 5 โครงการ จำนวนผู้เข้าฝึก 408 คน ฝึกอบรมจบ 387 คน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1) โครงการพัฒนาศักยภาพด้านคอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว เข้าฝึก 23 คน จบฝึก 15 คน

2.2) โครงการพัฒนาศักยภาพด้านคอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับคนพิการทางการได้ยิน เข้าฝึก 12 คน จบฝึก 9 คน

2.3) โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะฝีมือการใช้งานคอมพิวเตอร์พื้นฐานสำหรับผู้พิการทางการมองเห็นภายใต้โครงการศึกษารูปแบบอาชีพพระยะสั้นสำหรับคนพิการ เข้าฝึก 10 คน จบฝึก 7 คน

2.4) โครงการศึกษารูปแบบหลักสูตรการฝึกยกระดับการประกอบอาชีพอิสระสำหรับผู้ปกครองบุคคลออทิสติก ภายใต้โครงการศึกษารูปแบบอาชีพอิสระสำหรับคนพิการ เข้าฝึก 26 คน จบฝึก 26 คน

2.5) โครงการส่งเสริมให้คนพิการฝึกอาชีพร่วมกับคนปกติ ซึ่งมีผู้เข้าฝึกอบรม 377 คน

นอกจากนี้ยังได้จัดโครงการประชุมเสวนาแนวทางการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับบุคคลออทิสติกและครอบครัว ภายใต้โครงการนำร่องเพื่อการส่งเสริมพัฒนาฝีมือแรงงานคนพิการและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ กลุ่มเป้าหมาย 60 คน มีผู้เข้าร่วมประชุม 60 คน และจัดโครงการส่งเสริมการแข่งขันฝีมือคนพิการนานาชาติครั้งที่ 7 ซึ่งมีประเทศเข้าแข่งขันทั้งหมด 34 ประเทศ คนพิการไทยได้รับรางวัลเหรียญทอง 2 รางวัล เหรียญเงิน 2 รางวัล และเหรียญทองแดง 2 รางวัล

3) ด้านการคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานให้การดูแลคุ้มครองคนพิการโดยทำการตรวจและให้การคุ้มครองไปในโอกาสเดียวกับการตรวจและคุ้มครองผู้ใช้แรงงานทั่วไป สำหรับเรื่องกรร้องเรียนในปีงบประมาณ 2551 ได้รับคำร้องเรียนการใช้แรงงานคนพิการ 1 ราย ซึ่งกรมฯ ได้ดำเนินการ

ช่วยเหลือแล้ว นอกจากนี้ยังได้จัดช่องทางการติดต่อสื่อสารกรณีลูกจ้างพิการประสงค์จะขอคำปรึกษาหารือ ร้องเรียน ร้องทุกข์ ที่กลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด สายด่วน 1506 หรือที่ www.labour.go.th

4) ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน เนื่องจากลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงานต้องเข้ารับการฟื้นฟูโดยมีผลการดำเนินงานในรอบปี 2551 (มกราคม - กันยายน 2551) คือ

4.1 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพใหม่	633	คน
4.2 ฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์	583	คน
4.3 ฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ	314	คน
- ฝึกเตรียมเข้าทำงาน	162	คน
- ฝึกอาชีพ	152	คน
4.4 จบการฟื้นฟูสมรรถภาพ	242	คน
- ประกอบอาชีพกับนายจ้างเดิม	141	คน
- ประกอบอาชีพกับนายจ้างใหม่	19	คน
- ประกอบอาชีพอิสระ	17	คน
- ช่วยงานบ้าน*	11	คน

* เป็นผู้พิการเข้าซ้อนและอุบัติเหตุทางสมอง สามารถฟื้นฟูให้ดูแลตนเองในกิจวัตรประจำวัน โดยไม่ต้องอาศัยผู้ช่วยเหลือและช่วยงานบ้านได้

5) ด้านกฎหมาย อยู่ระหว่างดำเนินการยก ร่างกฎกระทรวงภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เพื่อกำหนด จำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและ หน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการเข้าทำงาน และ จำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานยังมี

บทบาทในระดับนานาชาติโดยเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการพิจารณาและตรวจสอบอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) พ.ศ. 2526 ซึ่งกำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้คนพิการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเสมอภาคโดยได้รับโอกาสในการฝึกอาชีพและการมีงานทำ ฯลฯ ซึ่งกระทรวงแรงงาน ได้เห็นชอบว่าประเทศไทยควรให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2550 เห็นชอบในการที่ประเทศไทยจะให้สัตยาบันโดยในวันที่ 11 ตุลาคม 2550 องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้จัดทะเบียนการให้สัตยาบันของประเทศไทยต่ออนุสัญญา ILO ฉบับที่ 159 ว่าด้วยการ ฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ค.ศ. 1983 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว มีผลบังคับใช้วันที่ 11 ตุลาคม 2551

6) สำหรับด้านยุทธศาสตร์และนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมคนพิการ กระทรวงแรงงานมี สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน โดยกลุ่มงานบูรณาการหลักประกันผู้สูงอายุ เป็นหน่วยงานในการประสาน

บูรณาการ ผลักดันนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่คนพิการ รวมถึงการคุ้มครองการทำงานของคนพิการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระทรวงแรงงานได้ส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงผลักดันเพื่อสร้างโอกาสให้แก่คนพิการ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นกับคนพิการ เพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถใช้ชีวิตในสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่เป็นภาระทั้งกับภาครัฐบาล ภาคธุรกิจและรวมถึงภาคประชาชนอีกด้วย

ขอขอบคุณ หน่วยงานที่สนับสนุนข้อมูลประกอบการเขียนบทความ

• สำนักงานสถิติแห่งชาติ / สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ ([www.nep.go.th/regist/ta.html\(8/9/2551\)](http://www.nep.go.th/regist/ta.html(8/9/2551))) / กลุ่มงานบูรณาการ - หลักประกันผู้สูงอายุ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

เก็บข่าวมาฝาก

15 ปี กระทรวงแรงงาน งานวิจัยด้านแรงงาน : ทิศทาง-กลยุทธ์ ลดสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

15 ปี ที่กระทรวงแรงงานก่อตั้งขึ้น ตั้งอยู่และพัฒนาเป็นลำดับ เป็นสัญลักษณ์ของความเติบโตไม่หยุดนิ่งยืนตายซากจนปราศจากประโยชน์ต่อภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศชาติ ย่อมชี้ให้เห็นว่ากระทรวงแรงงานเองมีแนวโน้มจะเป็นร่มไม้ให้ที่พักพิงแก่ญาติทั้งปวงสืบต่อไป จะเห็นว่าตลอดระยะเวลาที่มีทั้งช่วงของความราบรื่นและช่วงเวลาของอุปสรรคยากเข็ญเหล่านั้น กระทรวงแรงงานและภาคีต่างเกาะเกี่ยวร่วมกันสรรค์สร้างนวัตกรรมต่างๆ ขึ้นมาพัฒนาวงการแรงงานและเศรษฐกิจ สังคมโดยรวมให้ยั่งยืน สดงามแม้สภาพการณ์เศรษฐกิจและสังคมจะไม่เอื้ออำนวยมากนักในบางครั้งก็ตาม

ส่วนหนึ่งในบรรดานวัตกรรมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารวงการแรงงานได้อย่างชัดเจนว่าจะไปในทิศทางใดนั้น กระทรวงแรงงานตระหนักในความสำคัญของ “งานวิจัย” ด้านแรงงานเสมอมา ที่ไม่เพียงแต่ใช้เป็นข้อมูล

พัฒนาวงการแรงงานเท่านั้น แต่ยังจะเกาะเกี่ยวร้อยรัดไปถึงหน่วยงาน องค์กรอื่นใดที่จะสามารถโยงใยนำไปใช้งานได้จริงๆ อีกด้วย

จะเห็นได้จากการเคลื่อนไหวสำคัญๆ หลายๆ ครั้งที่ผ่านมาในเรื่องของการวิจัยด้านแรงงาน ตลอดจนเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2551 ทางสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้จัดเสวนาหัวข้อ “เหลียวหลังผลงานวิจัยด้านแรงงาน...แลหน้าสู่การนำไปใช้” ทั้งนี้ด้วยเห็นว่าปัจจุบันงานวิจัยเข้ามามีบทบาทต่อการทำงานทั้งภาครัฐและเอกชนในกระบวนการของการปฏิบัติ บริหาร กำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์การทำงาน

สำหรับระบบฐานข้อมูลงานวิจัย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ได้เริ่มขึ้นเมื่อปี 2547 โดยจ้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านแรงงานเรื่อง “การสร้างพื้นฐานงานวิจัยด้านแรงงาน” จนเกิดระบบฐานข้อมูลงานวิจัยด้านแรงงานขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมผลงานวิจัยด้านแรงงานตั้งแต่อดีตสู่ปัจจุบันไว้อย่างเป็นระบบและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องหรือเครือข่ายทั่วไป ได้ใช้บริการผ่านช่องทาง

อินเทอร์เน็ต โดยเป็นบริการสาธารณะไม่เสีย
ค่าใช้จ่าย (www.mol.go.th) และนับแต่เปิด
ให้บริการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2548 จนถึงปี
2550 มีผู้ใช้บริการทั้งสิ้น 124,810 คน ต่อมาใน
ปีงบประมาณ 2550 ได้มีการพัฒนาระบบ
ฐานข้อมูลงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์
สูงสุดและสามารถตอบสนองความต้องการที่
เพิ่มขึ้นของผู้รับบริการในอนาคตได้ และขณะนี้
ระบบฐานข้อมูลฯ พัฒนาแล้ว สามารถให้บริการ
ได้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2551 เป็นต้นมา

อย่างไรก็ดีเพื่อให้ระบบฐานข้อมูล
งานวิจัยด้านแรงงานมีความยั่งยืน ทันท่วงทีและเป็น
ฐานข้อมูลที่มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ จึงต้องมีการสร้างและขยายเครือข่าย
ทั้งเครือข่ายผู้บันทึกผลงานวิจัยและเครือข่ายของ
ผู้นำผลงานวิจัยไปใช้ จึงได้จัดการสัมมนาเครือข่าย
งานวิจัยด้านแรงงานขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย
ด้านแรงงาน เผยแพร่ผลงานด้านวิจัยแรงงาน
เผยแพร่ระบบฐานข้อมูลงานวิจัยด้านแรงงานของ
กระทรวงแรงงาน ขยายฐานเครือข่ายวิจัยด้าน
แรงงานทั้งส่งเสริมให้มีการใช้ระบบฐานข้อมูล
งานวิจัยด้านแรงงานอย่างทั่วถึงขึ้นดังกล่าว

ทั้งนี้จากการเสวนาหัวข้อ “เหลียวหลัง
ผลงานวิจัยด้านแรงงาน...แลหน้าสู่การนำไปใช้”
ได้ข้อสรุปว่ากระทรวงแรงงานจะต้องคำนึงถึง
ความสำคัญของงานวิจัยทั้งในด้านการสนับสนุน
งบประมาณขึ้นในแต่ละปี มีการแสดงให้เห็นถึง
สถิติตัวเลขข้อมูลการจ้างงานในภาพรวมที่ชัดเจน
ที่มีใช้เป็นแต่เพียงการ “ประมาณการ” ที่ไม่
แน่นอนชัดเจน แต่สถิติเหล่านั้นควรจะต้องลงลึก
เป็นรายวันจึงจะใช้ประโยชน์ในเชิงการช่วยเสริม
เศรษฐกิจของชาติได้อย่างแม่นยำ ตลอดจนต้อง
พัฒนาศักยภาพแรงงานให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อ
เพิ่มผลผลิตมวลรวมของประเทศให้สูงขึ้น แต่การ
พัฒนาเหล่านี้ต้องเลือกในสาขาที่ประเทศไทย

ได้เปรียบคู่แข่งขันในตลาดการค้าโลก เช่นในด้าน
การบริการ-การท่องเที่ยว มิใช่จะพัฒนาไป
ทั้งหมดทุกสาขา เพราะเราเองก็มีข้อจำกัดหลายๆ
ด้านนั่นเอง ท้ายสุดยังจะต้องมีโครงข่ายทางสังคม
เพื่อมารองรับหากเวลาเกิดปัญหาขึ้น (Social Safety
Net) เช่นกรณีหากมีการว่างงาน ตกงานขึ้น จะต้อง
มีกลไกเพื่อไม่ให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อเศรษฐกิจ
โดยรวมให้ ต้องทรุดไป และอาจจะต้องมีการ
ประกันการว่างงานขึ้นมารองรับเป็นต้น

“การคิดเผื่อ” เพื่อปิดทางผิดพลาดให้
น้อยที่สุดจนถึงปราศจากสิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นสิ่ง
ที่นักวิจัยมืออาชีพและหรือแม้แต่มือสมัครเล่น
สมควรจะต้องสร้างเสริมขึ้นมาในงานวิจัยของตน
หลากหลายมากประเด็นหัวข้อที่สุดเท่าที่จะทำได้
เพื่อให้เกิดภาวะสังคมแห่งการเรียนรู้ เปิดโอกาส
ให้หน่วยในสังคมมีการระดมสรรพกำลังสมอง
ความคิด เพื่อรังสรรค์จรจโรจสารพันสิ่งดีๆ ให้
เกิดขึ้น และเมื่อถึงจุดๆ หนึ่งสิ่งที่ดูคล้ายกับว่าต่าง
คนต่างคิด ต่างคนต่างกระหายใคร่รู้ ต่างคนต่าง
เสาะแสวงหาคำตอบจากการทำวิจัยนั้นๆ ท้ายที่สุด
ก็จะรวมเป็นภาพต่อชัดเจนจาก “จิ๊กซอว์” รวมขึ้น
เป็นมหากาพย์ของสังคมว่าจะมีทิศทางดำเนินไปสู่
มรรคาวิเศษใดให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด
และเมื่อนั้นงานวิจัยก็จะเป็นคำตอบประการสำคัญ
ในลำดับต้นๆ ที่จะมอบให้กับ “นักปฏิบัติ” ใน
“ชุมชนนักปฏิบัติ” ไว้ใช้เป็นแผนที่นำทาง
(road map) ที่เป็นเสมือนคัมภีร์มุ่งมั่นไปสู่การ
พัฒนาองค์กร ต่อยอดสู่ความสำเร็จและเป็น
องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ สามารถ
สร้างผลงานล้ำค่าใช้งานได้จริง แม้องค์กรนั้นๆ
จะขึ้นชื่อว่าเพิ่งจะถือกำเนิดขึ้นมาไม่นานก็ตาม

ที่มา : www.mol.go.th 23 กรกฎาคม 2551

โดย นฤป สุรเดชา กลุ่มงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สารบัญตารางภาคผนวก

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามสถานภาพแรงงาน ปี 2546 – ปัจจุบัน	96
ตาราง 2 ผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2546 - ปัจจุบัน	97
ตาราง 3 ผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามอาชีพ ปี 2547 – ปัจจุบัน	98
ตาราง 4 ผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2547 – ปัจจุบัน	99
ตาราง 5 จำนวนผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ จำแนกตามอุตสาหกรรมและเพศ ทัวราชอาณาจักร ปี 2548 – 2550	100
ตาราง 6 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงานและการบรรจุงานจำแนกตามภูมิภาคและเพศ ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551	101
ตาราง 7 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามการศึกษา ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551	102
ตาราง 8 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามอาชีพ ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551	103
ตาราง 9 จำนวนตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551	104
ตาราง 10 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามอายุ ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551	105
ตาราง 11 จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมายของเหลือจำแนกตามประเภท และภูมิภาค ณ เดือนกันยายน 2551	106
ตาราง 12 จำนวนตำแหน่งแรงงานต่างด้าวประเภทชั่วคราว (มาตรา 9) และส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 12) จำแนกตามสัญชาติ ณ เดือนกันยายน 2551	107
ตาราง 13 จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตทำงานของเหลือจำแนกตามประเภท และภูมิภาค ณ เดือนกันยายน 2551	108
ตาราง 14 จำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตเดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551	109
ตาราง 15 การฝึกเตรียมเข้าทำงาน / ยกระดับ/ฝึกเสริมทักษะฝีมือแรงงานจำแนกตามภูมิภาคและกลุ่มอาชีพ ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551	110
ตาราง 16 การตรวจแรงงานจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)	111
ตาราง 17 การตรวจความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)	112
ตาราง 18 การตรวจความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)	113
ตาราง 19 ข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาท/ข้อขัดแย้ง ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551	114
ตาราง 20 จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามภูมิภาคและขนาดสถานประกอบการ ณ เดือนกันยายน 2551	115
ตาราง 21 ตัวชี้วัดภาวะแรงงาน	116

ตาราง 1 จำนวนผู้มีงานทำ จำแนกตามสถานภาพแรงงาน ปี 2546 – ปัจจุบัน

หน่วย: พันคน

สถานภาพแรงงาน	2546	2547	2548	2549	Q1 /2550	Q2 /2550	Q3 /2550	Q4 /2550	Q1 /2551	Q2 /2551	Q3*
ประชากร	64,006.2	65,082.5	65,110.4	65,280.2	65,566.4	65,684.0	65,800.1	65,909.4	66,022.0	66,137.8	66,511.6
ผู้อยู่ในวัยแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	48,313.4	49,332.7	49,816.8	50,470.9	50,824.2	50,971.1	51,118.8	51,263.9	51,412.0	51,562.9	52,237.4
1. ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	34,901.7	35,717.8	36,132.0	36,428.9	36,122.1	36,653.7	37,611.6	37,380.5	36,668.3	37,617.2	38,364.7
1.1 ผู้มีงานทำ	33,841.0	34,728.8	35,257.2	35,685.5	35,252.7	35,750.5	37,122.0	36,872.7	35,820.1	36,859.8	37,893.9
1.2 ผู้ว่างงาน	754.2	739.2	663.0	551.7	587.1	589.6	442.2	415.0	605.5	524.7	446.5
1.3 กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	306.5	249.8	211.8	191.7	282.4	313.6	47.4	92.8	262.8	232.7	24.3
2. ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	13,411.7	13,614.9	13,684.8	14,041.9	14,702.1	14,317.4	13,507.1	13,883.5	14,723.7	13,945.6	13,872.7
2.1 ทำงานที่บ้าน	4,040.9	4,207.5	4,293.0	4,519.5	4,885.5	4,731.4	4,211.9	4,444.1	4,990.5	4,695.3	4,132.9
2.2 เรียนหนังสือ	4,465.3	4,402.3	4,331.1	4,337.0	4,572.6	4,164.0	4,306.7	4,318.5	4,401.7	3,993.7	4,498.9
2.3 ยังเด็ก ขรา / ไม่สามารถทำงานได้	3,974.3	4,032.6	4,054.0	4,254.8	4,322.4	4,495.3	4,264.5	4,260.8	4,343.6	4,227.8	4,396.7
2.4 อื่นๆ	931.2	972.4	1,006.7	930.6	921.6	926.7	724.1	860.2	988.0	1,028.8	844.2
ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	15,692.8	15,749.8	15,293.6	14,809.3	14,742.2	14,712.9	14,681.3	14,645.5	14,610.0	14,574.9	14,274.2

ที่มา : ปี 2546 – Q (ไตรมาส) 2/2551 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

* ข้อมูล Q (ไตรมาส) 3/2551 เป็นข้อมูล เดือนสิงหาคม 2551

ตาราง 2 ผู้มีงานทำ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2546 - ปัจจุบัน

หน่วยนับ : พันคน

ประเภทอุตสาหกรรม	2546	2547	2548	2549	Q1 /2550	Q2 /2550	Q3 /2550	Q4 /2550	Q1 /2551	Q2 /2551	Q3*	Q3* /2551
ภาคเกษตรกรรม	13,801.1	13,633.9	13,617.0	14,170.5	12,746.9	13,630.6	15,491.8	15,354.8	12,795.9	14,127.3	15,489.1	
1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	13,424.8	13,201.4	13,164.6	13,715.8	12,285.8	13,192.6	15,081.8	14,889.5	12,389.1	13,740.1	15,092.7	
2. การประมง	455.3	432.4	452.3	454.7	461.1	438.0	410.0	465.3	406.8	387.2	396.4	
นอกภาคเกษตรกรรม	19,960.9	21,094.9	21,640.2	21,515.0	22,505.8	22,119.9	21,630.3	21,517.9	23,024.2	22,732.5	22,404.7	
3. การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	46.7	50.4	56.6	57.6	73.8	63.5	53.9	61.1	63.7	71.2	55.9	
4. การผลิต	5,298.7	5,476.1	5,587.9	5,504.1	5,775.3	5,691.2	5,593.0	5,417.5	5,800.7	5,568.3	5,536.3	
5. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	94.8	100.4	106.9	106.5	102.0	107.0	104.9	93.2	92.8	122.0	98.0	
6. การก่อสร้าง	1,880.7	2,080.4	2,129.4	2,150.7	2,441.5	2,346.1	1,938.7	1,868.7	2,454.5	2,392.3	1,938.8	
7. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลฯ	5,199.2	5,540.3	5,553.3	5,513.6	5,719.7	5,567.1	5,525.4	5,485.4	5,855.2	5,761.1	5,750.2	
8. โรงแรม และภัตตาคาร	2,147.2	2,255.9	2,348.5	2,274.7	2,375.1	2,336.2	2,302.4	2,358.1	2,403.5	2,393.9	2,416.5	
9. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	1,049.6	1,100.4	1,108.1	1,072.3	1,080.6	1,042.5	1,026.5	1,082.6	1,152.7	1,135.7	1,092.2	
10. การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	288.9	296.6	316.9	340.1	315.2	333.7	350.2	368.4	347.8	377.9	398.9	
11. กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ	557.4	623.8	647.3	672.4	681.4	748.6	717.3	722.0	734.7	749.1	772.1	
12. การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	954.0	994.0	1,109.8	1,153.0	1,220.2	1,241.8	1,286.9	1,255.0	1,272.1	1,345.2	1,400.9	
13. การศึกษา	973.0	1,031.4	1,044.3	1,043.6	1,028.5	1,006.7	1,085.0	1,063.6	1,066.7	999.3	1,046.8	
14. งานด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	514.3	546.8	601.7	588.8	604.9	611.7	647.2	669.9	641.9	704.9	774.6	
15. กิจกรรมด้านบริการชุมชน สังคม และการบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	682.0	725.0	736.9	744.0	793.1	724.6	718.0	765.6	839.7	846.0	861.9	
16. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	255.6	243.0	243.4	223.3	229.9	228.0	229.2	245.6	247.2	228.0	207.3	
17. องค์การระหว่างประเทศและองค์การต่างประเทศอื่น ๆ และสมาชิก	1.0	1.9	1.5	1.7	3.2	1.4	1.1	2.3	1.3	0.4	0.2	
18. ไม่ทราบ	17.7	28.5	47.9	65.5	61.5	70.0	50.6	59.0	49.7	37.3	54.1	
รวม	33,841.0	34,728.8	35,257.2	35,685.5	35,252.7	35,750.5	37,122.0	36,872.7	35,820.1	36,859.8	37,893.8	

ที่มา : ปี 2546 – Q (ไตรมาส) 2/2551 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ * ข้อมูล Q (ไตรมาส) 3/2551 เป็นข้อมูลประมาณการจากข้อมูล เดือนสิงหาคม 2551

ตาราง 3 ผู้มีงานทำ จำแนกตามอาชีพ ปี 2547 - ปัจจุบัน

หน่วยนับ : พันคน

ประเภทอาชีพ	2547	2548	2549	Q1 /2550	Q2 /2550	Q3 /2550	Q4 /2550	Q1 /2551	Q2 /2551	Q3*	Q3* /2551
1. ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ	2,448.1	2,514.1	2,489.2	2,531.4	2,526.5	2,479.8	2,495.9	2,418.8	981.3	1,063.6	
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ	1,330.5	1,410.5	1,450.7	1,356.5	1,405.4	1,477.8	1,429.5	1,436.8	1,475.9	1,518.0	
3. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง	1,344.7	1,443.3	1,495.5	1,519.2	1,545.4	1,568.6	1,567.3	1,497.5	1,588.7	1,674.1	
4. เสมียน	1,212.3	1,285.7	1,288.6	1,291.4	1,317.9	1,360.7	1,389.2	1,349.6	1,402.5	1,639.1	
5. พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด	4,914.3	5,033.8	5,023.3	5,232.8	5,232.6	5,185.6	5,149.5	5,486.7	6,200.2	6,308.8	
6. ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง	11,856.0	11,844.3	12,496.4	10,976.7	12,074.9	14,218.5	13,528.1	10,905.2	12,842.7	14,368.2	
7. ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง	4,156.3	4,182.6	4,033.3	4,392.0	4,190.7	3,856.1	3,752.9	4,573.3	4,656.2	4,055.2	
8. ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	2,940.6	2,972.4	2,969.2	3,083.4	3,115.6	2,966.1	3,049.3	3,114.0	3,119.5	3,043.9	
9. อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการ	4,500.2	4,526.3	4,386.2	4,812.2	4,271.7	3,955.9	4,464.9	4,992.4	4,560.7	4,173.3	
10. คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น	25.9	44.2	53.2	57.2	69.8	53.0	46.1	45.8	32.0	49.6	
รวม	34,728.8	35,257.2	35,685.5	35,252.7	35,750.5	37,122.0	36,872.7	35,820.1	36,859.8	37,893.8	

ที่มา : ปี 2547 – Q (ไตรมาส) 2/2551 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

* ข้อมูล Q (ไตรมาส) 3/2551 เป็นข้อมูล เดือนสิงหาคม 2551

ตาราง 4 ผู้มีงานทำจำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2547 - ปัจจุบัน

หน่วยนับ : พันคน

ระดับการศึกษา	2547	2548	2549	Q1 /2550	Q2 /2550	Q3 /2550	Q4 /2550	Q1 /2551	Q2 /2551	Q3* /2551
1. ไม่มีการศึกษา	1,226.7	1,260.6	1,258.6	1,171.2	1,239.0	1,266.2	1,233.5	1,123.8	1,087.6	1,061.4
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา	12,311.5	12,152.3	12,161.6	11,303.9	11,369.1	11,838.3	11,878.9	11,117.7	11,253.9	11,742.4
3. ประถมศึกษา	7,786.6	7,781.8	7,783.0	8,084.7	8,054.6	8,504.4	8,372.5	8,074.3	8,392.4	8,473.0
4. มัธยมศึกษาตอนต้น	4,906.9	4,985.0	5,061.1	5,185.9	5,336.2	5,451.8	5,309.9	5,431.1	5,671.8	5,767.4
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	3,907.6	4,103.9	4,262.0	4,364.8	4,417.9	4,617.4	4,689.8	4,576.1	4,879.7	4,728.7
- สายสามัญ	2,754.9	2,898.4	3,094.9	3,212.0	3,233.8	3,372.2	3,487.0	3,413.8	3,628.0	3,479.0
- สายอาชีวศึกษา	1,137.6	1,189.0	1,153.0	1,138.0	1,171.7	1,232.8	1,186.4	1,149.4	1,240.5	1,228.8
- สายวิชาการศึกษา	15.1	16.5	14.1	14.8	12.4	12.4	16.4	12.9	11.2	20.9
6. อุดมศึกษา	4,442.8	4,795.7	4,975.1	4,962.7	5,151.1	5,288.2	5,227.1	5,360.1	5,420.1	5,886.1
- สายวิชาการ	2,283.9	2,543.4	2,670.3	2,665.4	2,816.0	2,833.7	2,920.0	2,910.3	3,005.2	3,303.8
- สายวิชาชีพ	1,367.0	1,427.2	1,459.7	1,546.0	1,573.9	1,671.2	1,581.9	1,689.2	1,674.2	1,831.2
- สายวิชาการศึกษา	791.9	825.1	845.3	751.3	761.2	783.3	725.2	760.6	740.7	751.1
7. การศึกษาอื่น ๆ	20.8	24.7	24.8	23.9	28.2	37.2	33.3	24.0	32.4	49.2
8. ไม่ทราบ	125.9	153.2	159.1	155.6	154.4	118.5	127.7	113.0	121.9	185.6
รวม	34,728.8	35,257.2	35,685.5	35,252.7	35,750.5	37,122.0	36,872.7	35,820.1	36,859.8	37,893.8

ที่มา : ปี 2547 – Q (ไตรมาส) 2/2551 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

* ข้อมูล Q (ไตรมาส) 3/2551 เป็นข้อมูล เดือนสิงหาคม 2551

ตาราง 5 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ จำแนกตามอุตสาหกรรม และเพศ ทัวราชอาณาจักร ปี 2548 - 2550

หน่วยนับ : พันคน

ประเภทอุตสาหกรรม	2548			2549			2550		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	22,536.5	11,993.9	10,542.5	21,818.2	11,942.8	9,875.4	23,280.7	12,431.5	10,849.2
ภาคเกษตร	14,136.8	7,805.1	6,331.7	12,545.2	7,206.7	5,338.6	14,385.7	7,953.8	6,431.9
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	13,790.4	7,545.6	6,244.7	12,181.0	6,933.5	5,247.6	14,062.3	7,712.6	6,349.7
การประมง	346.4	259.4	87.0	364.2	273.2	91.0	323.4	214.2	82.2
นอกภาคเกษตร	8,399.7	4,188.9	4,210.8	9,273.0	4,736.1	4,536.9	8,895.1	4,477.7	4,417.4
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	1.6	1.1	0.5	3.9	2.9	0.9	7.4	4.3	3.1
การผลิต	1,132.8	479.2	653.6	1,401.2	588.8	812.5	1,238.5	531.2	707.3
การไฟฟ้า แก๊สและการประปา	0.98	0.98	0	0	0	0	0.7	0.7	-
การก่อสร้าง	797.3	686.2	111.2	1,143.9	966.1	177.8	926.7	792.8	133.9
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล ฯ	3,512.4	1,659.6	1,852.9	3,720.7	1,799.1	1,921.5	3,662.5	1,746.3	1,916.2
โรงแรมและภัตตาคาร	1,702.9	538.7	1,164.3	1,703.8	565.4	1,138.5	1,692.0	546.4	1,145.6
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	589.4	549.3	40.1	539.6	508.6	31.0	529.1	495.4	33.7
ตัวกลางทางการเงิน	18.9	10.7	8.2	17.0	8.6	8.4	11.8	4.3	7.5
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	173.8	111.1	62.7	183.6	118.1	65.5	186.9	121.2	65.7
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	0	0	0	11.2	5.3	5.8	50.4	31.4	19.0
การศึกษา	17.7	9.7	8.1	25.6	5.8	19.9	53.7	17.7	36.0
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	49.2	11.9	37.3	58.4	10.3	48.1	86.9	20.0	66.9
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	379.2	129.2	250.0	442.2	150.4	291.8	427.1	161.4	265.7
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	23.9	1.7	22.2	17.2	4.5	13.2	18.4	2.6	15.8
องค์กรระหว่างประเทศและองค์กรต่างประเทศอื่น ๆ และสมาชิก	0	0	0	0	0	0	-	-	-
ไม่ทราบ	0	0	0	4.1	2.1	2.0	3.0	2.0	1.0

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 6 จำนวนตำแหน่งงานว่าง / ผู้สมัครงานและการบรรจุงานจำแนกตามภูมิภาคและเพศ ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551

ภูมิภาค	ไตรมาส 2/2551 (เมษายน - มิถุนายน 2551)										ไตรมาส 3/2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)									
	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)				ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)			บรรจุงาน (คน)			ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)				ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)			บรรจุงาน (คน)		
	รวม	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
กรุงเทพมหานคร	32,251	9,854	4,875	17,522	27,008	11,039	15,969	6,315	2,672	3,643	37,674	8,611	3,904	25,159	26,115	11,014	15,101	6,268	2,729	3,539
ภาคกลาง	32,932	7,157	3,444	22,331	46,302	20,200	26,102	22,481	9,242	13,239	28,581	7,097	3,924	17,560	41,726	18,815	22,911	23,570	10,040	13,530
ภาคเหนือ	22,158	2,641	1,685	17,832	23,788	11,128	12,660	14,857	6,816	8,041	12,044	2,056	1,527	8,461	19,056	9,246	9,810	12,666	5,257	7,409
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12,671	1,977	1,714	8,980	23,997	10,980	13,017	8,407	3,455	4,952	10,309	1,349	928	8,032	24,654	11,874	12,780	13,023	5,533	7,490
ภาคใต้	16,208	2,566	1,288	12,354	17,321	6,771	10,550	13,625	4,616	9,009	10,693	1,679	1,270	7,744	11,147	5,257	5,890	11,055	4,201	6,854
ทั่วประเทศ	116,220	24,195	13,006	79,019	138,416	60,118	78,298	65,685	26,801	38,884	99,301	20,792	11,553	66,956	122,698	56,206	66,492	66,582	27,760	38,822

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 7 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามการศึกษา ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551

วุฒิการศึกษา	ไตรมาส 2/2551 (เมษายน - มิถุนายน 2551)			ไตรมาส 3/2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)		
	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)	บรรจุงาน (คน)	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)	บรรจุงาน (คน)
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	18,420	29,475	10,911	13,910	30,183	10,065
มัธยมศึกษา	35,740	47,768	23,410	30,253	44,141	22,490
ปวช.	17,820	9,929	5,201	14,774	8,396	4,892
- พาณิชย	139	3,870	2,252	73	3,518	2,261
- ช่าง	528	2,783	1,322	357	2,463	1,454
- อื่นๆ	17,153	3,276	1,627	14,344	2,415	1,177
ปวส.	18,942	14,745	8,653	16,848	13,228	10,020
- พาณิชย	219	7,605	5,056	131	6,258	5,704
- ช่าง	708	4,481	2,478	469	4,958	3,209
- อื่นๆ	18,015	2,659	1,119	16,248	2,012	1,107
อนุปริญญา	8,475	815	337	7,699	612	327
ปริญญาตรี	16,352	34,911	17,083	15,544	25,383	18,677
ปริญญาโท	433	768	87	245	748	111
ปริญญาเอก	38	5	3	28	7	0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0
รวม	116,220	138,416	65,685	99,301	122,698	66,582

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 8 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามอาชีพ ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551

ประเภทอาชีพ	ไตรมาส 2/2551 (เมษายน - มิถุนายน 2551)			ไตรมาส 3/2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)		
	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)	บรรจุงาน (คน)	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)	บรรจุงาน (คน)
1. ผู้จัดการ/ผู้บริหาร	3,475	4,423	1,128	3,290	3,620	1,362
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	6,737	9,679	3,973	6,334	7,225	4,238
3. ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	13,677	15,406	7,022	11,224	12,157	8,043
4. เสมียน เจ้าหน้าที่	13,613	26,752	11,997	12,237	19,564	12,265
5. พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	19,539	18,684	8,363	18,032	18,067	10,018
6. ผู้ปฏิบัติงานฝีมือด้านการเกษตรและประมง (แปรรูปขั้นพื้นฐาน)	4,835	2,901	2,513	551	958	772
7. ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ	12,939	9,675	2,928	9,949	9,049	2,882
8. ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบการ	7,131	8,589	3,585	5,884	9,759	6,051
9. อาชีพงานพื้นฐาน	33,747	41,346	23,406	31,700	42,135	20,942
T ผู้ฝึกงาน	527	961	770	100	164	9
รวม	116,220	138,416	65,685	99,301	122,698	66,582

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 9 จำนวนตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551

ประเภทอุตสาหกรรม	ไตรมาส 2/2551 (เมษายน - มิถุนายน 2551)		ไตรมาส 3/2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)	
	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	บรรจุงาน (คน)	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	บรรจุงาน (คน)
A เกษตรกรรม การค้าสัตว์ และการป่าไม้	974	723	942	565
B การประมง	73	40	91	86
C การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	95	76	235	101
D การผลิต	42,661	28,125	37,098	28,655
E การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	134	56	107	46
F การก่อสร้าง	5,644	1,618	4,252	1,627
G การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	27,707	14,034	22,253	16,787
H โรงแรมและภัตตาคาร	7,548	3,207	7,111	3,528
I การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	2,707	1,206	3,180	1,944
J ตัวกลางทางการเงิน	3,049	1,053	2,422	1,738
K บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	10,274	4,266	14,771	5,451
L การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	10,532	8,478	3,167	3,358
M การศึกษา	1,406	1,087	850	858
N การบริการด้านสุขภาพและงานด้านสังคมสงเคราะห์	1,013	767	898	847
O การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	1,962	737	1,562	816
P ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	438	210	362	175
Q องค์การระหว่างประเทศ และองค์การต่างประเทศอื่นๆ และสมาชิก	3	2	-	-
รวม	116,220	65,685	99,301	66,582

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 10 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามอายุ ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551

ช่วงอายุ (ปี)	ไตรมาส 2/2551 (เมษายน - มิถุนายน 2551)						ไตรมาส 3/2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)					
	ตำแหน่งงานว่าง		ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน		บรรจุงาน		ตำแหน่งงานว่าง		ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน		บรรจุงาน	
	อัตรา	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	อัตรา	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
15-17	3,322	2.86	4,249	3.07	3,498	5.33	1,131	1.14	1,813	1.48	958	1.44
18-24	41,212	35.46	47,963	34.65	25,662	39.07	36,257	36.51	37,448	30.52	26,491	39.79
25-29	34,807	29.95	29,226	21.11	17,621	26.83	29,956	30.71	27,966	22.79	20,195	30.33
30-39	24,311	20.92	34,787	25.13	12,650	19.26	21,669	21.82	34,114	27.80	13,843	20.79
40-49	8,911	7.67	16,493	11.92	4,123	6.28	8,321	8.38	16,241	13.24	3,925	5.89
50-59	2,430	2.09	4,967	3.59	1,488	2.27	1,525	1.54	4,563	3.72	920	1.38
60 ปีขึ้นไป	1,227	1.06	731	0.53	643	0.98	442	0.44	553	0.45	250	0.38
รวม	116,220	100.0	138,416	100.0	65,685	100.0	99,301	100.0	122,698	100.0	66,582	100.0

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 11 จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมายคงเหลือ จำแนกตามประเภท และภูมิภาค ณ เดือนกันยายน 2551

ภูมิภาค	แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย (คน)									
	รวมทั้งหมด	ตลอดชีพ	ชั่วคราว (มาตรา 9)	ส่งเสริมการ ลงทุนและ กฎหมายอื่น (มาตรา 12)	แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน ตาม MOU			แรงงานต่างด้าวพิสูจน์สัญชาติและได้รับ ใบอนุญาตทำงาน		
					รวม	ลาว	กัมพูชา	รวม	ลาว	กัมพูชา
กรุงเทพมหานคร	106,015	7,306	50,865	15,068	4,428	1,444	2,984	28,348	18,851	9,497
ภาคกลาง	78,140	1,460	20,522	9,722	10,562	3,315	7,247	35,874	13,795	22,079
ภาคเหนือ	8,695	921	5,672	643	39	29	10	1,420	1,181	239
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12,650	2,069	2,252	368	1,598	1,152	446	6,363	5,639	724
ภาคใต้	26,863	2,667	14,548	781	5,638	1,883	3,755	3,229	1,912	1,317
ทั่วประเทศ	232,363	14,423	93,859	26,582	22,265	7,823	14,442	75,234	41,378	33,856

ที่มา : กรมการจัดหางาน

หมายเหตุ : แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย หมายถึง

1.1 คนต่างด้าวที่ขออนุญาตทำงาน

(1) ขอบินอนุญาตทำงาน

(1.1) มี VISA ประเภทเข้ามาชั่วคราว (NON - Immigrant) รวมถึง VISA ตาม MOU (1.2) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ (รวมคนต่างด้าวตลอดชีพ)

(2) แจ้งการทำงานให้อธิบดีทราบ

1.2 คนต่างด้าวที่ขออนุญาตการทำงานตามมาตรา 12 (มาตรา 10 เดิม)

(1) มี VISA ประเภทเข้ามาชั่วคราว (NON - Immigrant) รวมถึง VISA ตาม MOU (2) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ (รวมคนต่างด้าวตลอดชีพ)

ตาราง 12 จำนวนตำแหน่งแรงงานต่างด้าวประเภทชั่วคราว (มาตรา 9) และส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 12) จำแนกตามสัญชาติ ณ เดือนกันยายน 2551

ประเภทอาชีพ	สัญชาติ (ตำแหน่ง)											รวม
	ญี่ปุ่น	จีน	อังกฤษ	อินเดีย	อเมริกัน	ฟิลิปปินส์	จีนไต้หวัน	เกาหลีใต้	ออสเตรเลีย	เยอรมัน	สัญชาติอื่นๆ	
1. ผู้บริหาร / ผู้จัดการ	19,878	6,483	6,230	8,010	3,883	1,660	4,898	3,366	2,415	2,601	23,101	82,434
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	3,431	3,191	3,868	1,177	4,289	5,672	497	595	1,184	458	6,433	30,795
3. ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	2,708	1,632	645	531	476	661	527	314	211	313	2,425	10,443
4. เสมียน / เจ้าหน้าที่	439	134	169	83	66	105	60	76	43	46	578	1,799
5. พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	225	264	60	224	33	86	54	95	37	45	854	1,977
6. ผู้ปฏิบัติงานฝีมือด้านการเกษตรและประมง (แปรรูปขั้นพื้นฐาน)	3	2	2	2	2	3	7	-	1	2	53	77
7. ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ	248	296	44	96	20	29	87	38	19	62	493	1,432
8. ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบการ	191	311	46	39	48	38	91	52	45	48	285	1,194
9. อาชีพงานพื้นฐาน	11	48	5	7	4	22	3	-	3	6	961	1,070
T ผู้ฝึกงาน	21	63	9	17	10	4	5	19	-	1	248	397
X ผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีอาจสามารถจัดประเภทอาชีพได้	610	206	196	218	177	75	344	36	93	54	567	2,576
รวม	27,765	12,630	11,274	10,404	9,008	8,355	6,573	4,591	4,051	3,636	35,907	134,194

ที่มา : กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว   หมายเหตุ : คนงานต่างด้าว 1 คน ทำงานได้หลายตำแหน่ง

ตาราง 13 จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตทำงานคงเหลือ จำแนกตามประเภท และภูมิภาค ณ เดือนกันยายน 2551

ภูมิภาค	แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตทำงานคงเหลือ (คน) (มาตรา 13)										
	รวมทั้งหมด	ชนกลุ่มน้อย	แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา)								
			รวม 3 สัญชาติ	แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติตามมติ ครม.				แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจใน 5 จังหวัดชายแดนใต้			
				รวม	พม่า	ลาว	กัมพูชา	รวม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
กรุงเทพมหานคร	90,014	6,677	83,337	83,337	80,469	2,258	610	0	0	0	0
ภาคกลาง	216,047	13,918	202,129	202,129	186,806	5,299	10,024	0	0	0	0
ภาคเหนือ	118,760	34,944	83,816	83,816	83,078	639	99	0	0	0	0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7,287	389	6,898	6,898	3,454	3,032	412	0	0	0	0
ภาคใต้	127,646	2,256	125,390	120,675	118,754	1,423	498	4,715	4,115	149	451
ทั่วประเทศ	559,754	58,184	501,570	496,855	472,561	12,651	11,643	4,715	4,115	149	451

ที่มา : กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

หมายเหตุ : แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย หมายถึง แรงงานต่างด้าวที่ขออนุญาตการทำงานตามมาตรา 13

- (1) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศฯ (ทำงานได้ 27 อาชีพ)
- (2) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตฯ แบ่งเป็น
  - ชนกลุ่มน้อยบนพื้นที่สูง ได้แก่ ไทยใหญ่ กระเหรี่ยง แม้ว เป็นต้น (ทำงานได้ 27 อาชีพ)
  - คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับการผ่อนผันฯ ตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ คนต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา (ทำงานได้ 2 อาชีพ คือ กรรมกร และคนรับใช้ในบ้าน)
- (3) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย (ทำงานได้ 27 อาชีพ)
- (4) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติฯ (ทำงานได้ 27 อาชีพ)

ตาราง 14 จำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551

ภูมิภาค/ประเทศ	ไตรมาส 2/2551		ไตรมาส 3/2551	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เอเชีย				
มาเลเซีย	1,021	2.44	805	1.91
สิงคโปร์	4,460	10.66	2,892	6.88
บรูไน	979	2.34	726	1.73
ฮ่องกง	909	2.17	757	1.80
ญี่ปุ่น	2,093	5.00	1,759	4.18
ไต้หวัน	12,580	30.08	11,756	27.95
เกาหลีใต้	2,934	7.02	4,076	9.69
เวียดนาม	233	0.56	305	0.73
กัมพูชา	12	0.03	14	0.03
รวมประเทศอื่นๆในเอเชีย	1,987	4.75	1,776	4.22
ตะวันออกกลาง				
ซาอุดีอาระเบีย	301	0.72	179	0.43
กาตาร์	2,300	5.50	3,086	7.34
บาห์เรน	369	0.88	406	0.97
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	3,256	7.79	2,207	5.25
คูเวต	743	1.78	600	1.43
โอมาน	435	1.04	260	0.62
อิสราเอล	1,492	3.57	1,564	3.72
รวมประเทศอื่นๆใน M/E	194	0.46	143	0.34
แอฟริกา				
ลิเบีย	1,072	2.56	1,597	3.80
รวมประเทศอื่นๆในแอฟริกา	674	1.61	1,209	2.87
ภูมิภาคอื่นๆ				
สหรัฐอเมริกา	760	1.82	625	1.49
อังกฤษ	502	1.20	286	0.68
เยอรมนี	71	0.17	46	0.11
ออสเตรเลีย	323	0.77	50	0.12
อิตาลี	71	0.17	138	0.33
มาเลเซียเหนือ(ไชน)	14	0.03	7	0.02
รวมประเทศอื่นๆ	2,037	4.87	4,793	11.40
รวม	41,822	100.0	42,062	100.0

ที่มา : กรมการจัดหางาน สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ

ตาราง 15 การฝึกเตรียมเข้าทำงาน / ยกระดับ/ฝึกเสริมทักษะฝีมือแรงงาน จำแนกตามภูมิภาคและกลุ่มอาชีพ ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551

กลุ่มอาชีพ	ไตรมาส 2/2551 (เมษายน - มิถุนายน 2551)						ไตรมาส 3/2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)					
	กรุงเทพฯ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วราชอาณาจักร	กรุงเทพฯ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วราชอาณาจักร
การฝึกเตรียมเข้าทำงาน												
1. ช่างก่อสร้าง	0	15	71	136	30	252	0	14	48	5	0	67
2. ช่างอุตสาหกรรม	3	139	225	391	95	853	0	14	81	54	12	161
3. ช่างเครื่องกล	14	285	511	861	260	1,931	0	64	228	156	41	489
4. ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์	7	241	569	621	273	1,711	0	59	237	119	42	457
5. ช่างอุตสาหกรรมศิลป์	2	109	171	165	73	520	0	92	109	103	2	306
6. เกษตรอุตสาหกรรม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. ธุรกิจและบริการ	127	626	273	317	348	1,691	26	313	94	58	24	515
รวม	153	1,415	1,820	2,491	1,079	6,958	26	556	797	495	121	1,995
ฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน												
1. ช่างก่อสร้าง	0	654	766	749	459	2,628	0	601	606	613	216	2,036
2. ช่างอุตสาหกรรม	1	1,514	55	390	105	2,065	24	812	292	269	141	1,538
3. ช่างเครื่องกล	66	1,259	317	614	418	2,674	73	1,327	403	496	409	2,708
4. ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์	101	2,456	662	2,301	1,302	6,822	42	1,568	1,030	1,090	599	4,329
5. ช่างอุตสาหกรรมศิลป์	2	496	1,272	1,406	842	4,018	0	261	353	684	107	1,405
6. เกษตรอุตสาหกรรม	0	0	116	0	34	150	0	0	18	30	0	48
7. ธุรกิจและบริการ	277	5,585	3,582	3,831	4,430	17,705	735	5,402	3,331	3,091	2,263	14,822
รวม	447	11,964	6,770	9,291	7,590	36,062	874	9,971	6,033	6,273	3,735	26,886
ฝึกเสริมทักษะฝีมือแรงงาน												
1. ช่างก่อสร้าง	0	914	1,219	1,105	406	3,644	0	804	340	480	369	1,993
2. ช่างอุตสาหกรรม	0	235	41	239	60	575	16	294	38	16	82	446
3. ช่างเครื่องกล	72	337	258	679	242	1,588	0	188	35	194	28	445
4. ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์	15	474	161	626	77	1,353	0	229	291	209	263	992
5. ช่างอุตสาหกรรมศิลป์	0	1,152	1,529	2,391	829	5,901	0	612	826	652	457	2,547
6. เกษตรอุตสาหกรรม	0	43	0	250	0	293	0	33	0	0	18	51
7. ธุรกิจและบริการ	108	1,213	617	2,505	634	5,077	224	990	924	955	515	3,608
รวม	195	4,368	3,825	7,795	2,248	18,431	240	3,150	2,454	2,506	1,732	10,082

ที่มา: กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ตาราง 16 การตรวจแรงงานจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)

ขนาดสถานประกอบการ	สถานประกอบการที่ผ่านการตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ (คน)				ผลการตรวจ (แห่ง)		การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (แห่ง)				
		ชาย	หญิง	เด็ก	รวม	ปฏิบัติถูกต้อง	ปฏิบัติไม่ถูกต้อง	แนะนำ	ออกหนังสือเชิญพบ	ออกคำสั่งให้ดำเนินการ	เปรียบเทียบปรับ	ส่งเรื่องดำเนินคดี
1 - 4 คน	5,094	6,480	5,566	19	12,065	4,676	418	413	5	0	0	0
5 - 9 คน	3,245	11,961	9,919	35	21,915	2,985	260	255	4	1	0	0
10 - 19 คน	2,355	17,384	14,586	67	32,037	1,960	395	392	3	0	0	0
20 - 49 คน	2,208	38,699	29,811	205	68,715	1,889	319	312	6	1	0	0
50 - 99 คน	920	36,260	29,268	79	65,607	771	149	142	6	1	0	0
100 - 299 คน	851	74,780	68,602	109	143,491	742	109	102	1	6	0	0
300 - 499 คน	164	31,578	30,700	35	62,313	156	8	8	0	0	0	0
500 - 999 คน	162	48,762	61,102	163	110,027	152	10	10	0	0	0	0
1,000 คน ⁺	84	65,560	101,400	1,026	167,986	83	1	1	0	0	0	0
รวม	15,083	331,464	350,954	1,738	684,156	13,414	1,669	1,635	25	9	0	0

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ Online ณ วันที่ 7 ตุลาคม 2551)

ตาราง 17 การตรวจความปลอดภัยในการทำงาน จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)

ขนาดสถาน ประกอบการ	สถาน ประกอบการ ที่ผ่านการตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ (คน)				ผลการตรวจ (แห่ง)		การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (แห่ง)					
		ชาย	หญิง	เด็ก	รวม	ปฏิบัติ ถูกต้อง	ปฏิบัติ ไม่ถูกต้อง	แนะนำ	ออกคำสั่ง				ส่งเรื่อง ดำเนินคดี
									สั่งเอกสาร	พบ	ปรับปรุง	หยุดการใช้ เครื่องจักร	
1 - 4 คน	1,677	2,296	1,662	20	3,958	1,564	113	111	0	1	0	0	1
5 - 9 คน	1,108	4,326	3,056	27	7,382	998	110	109	0	0	1	0	1
10 - 19 คน	890	7,145	4,954	23	12,099	794	96	94	0	2	0	0	0
20 - 49 คน	981	18,666	12,192	80	30,858	837	144	141	2	1	3	0	0
50 - 99 คน	508	21,008	15,469	23	36,477	411	97	90	3	3	1	0	0
100 - 299 คน	578	49,943	47,179	71	97,122	488	90	79	3	8	2	0	0
300 - 499 คน	160	29,819	31,692	143	61,511	132	28	24	1	4	0	0	0
500 - 999 คน	147	42,307	58,989	102	101,296	126	21	16	0	4	1	0	0
1,000 คน ⁺	97	87,410	134,886	311	222,296	90	7	7	0	0	0	0	0
รวม	6,146	262,920	310,079	800	572,999	5,440	706	671	9	23	8	0	2

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ Online ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2551)

หมายเหตุ : 1. สถานประกอบกิจการแต่ละแห่งที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง อาจมีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่มากกว่า 1 กรณี

2. จำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจชาย, หญิง ได้รวมจำนวนลูกจ้างเด็กไว้ด้วยแล้ว

ตาราง 18 การตรวจความปลอดภัยในการทำงาน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม - กันยายน 2551)

ประเภทอุตสาหกรรม	สปก ที่ผ่านการตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้าง ที่ผ่านการตรวจ (คน)	ผลการตรวจ (แห่ง)		การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (แห่ง)					ส่งเรื่องดำเนินคดี
			ปฏิบัติถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	แนะนำ	ออกคำสั่ง				
						ส่งเอกสาร	พบ	ปรับปรุง	หยุดการใช้เครื่องจักร	
1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	44	3,391	39	5	5	0	0	0	0	0
2. การประมง	8	211	8	0	0	0	0	0	0	0
3. การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	58	1,790	42	16	15	1	0	0	0	0
4. การผลิต	2,002	429,692	1,655	347	321	5	17	8	0	0
5. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	25	6,461	23	2	2	0	0	0	0	0
6. การก่อสร้าง	388	16,877	329	59	53	1	5	0	0	1
7. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	2,395	51,083	2,217	178	177	0	1	0	0	0
8. โรงแรม และภัตตาคาร	329	12,303	286	43	43	2	0	0	0	0
9. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	226	15,661	206	20	19	0	0	0	0	1
10. การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	183	6,042	176	7	7	0	0	0	0	0
11. กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจการทางธุรกิจ	298	14,638	278	20	20	0	0	0	0	0
12. การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. การศึกษา	15	210	14	1	1	0	0	0	0	0
14. งานด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	53	6,647	51	2	2	0	0	0	0	0
15. กิจกรรมด้านบริการชุมชน สังคม และการบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	122	7,993	116	6	6	0	0	0	0	0
16. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. องค์การระหว่างประเทศ และองค์การต่างประเทศอื่น ๆและสมาชิก	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. ไม่ทราบ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	6,146	572,999	5,440	706	671	9	23	8	0	2

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ Online ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2551)

หมายเหตุ : สถานประกอบการ แต่ละแห่งที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง อาจมีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่มากกว่า 1 กรณี

ตาราง 19 ข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาท/ข้อขัดแย้ง ไตรมาส 2 - 3 ปี 2551

ข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาท/ข้อขัดแย้ง	ไตรมาส 2/2551 (เมษายน - มิถุนายน 2551)			ไตรมาส 3/2551* (กรกฎาคม - กันยายน 2551)		
	แห่ง	ครั้ง	คน	แห่ง	ครั้ง	คน
การแจ้ง/ยุติข้อเรียกร้อง						
1. การแจ้งข้อเรียกร้อง	52	53	44,139	25	26	38,212
2. การยุติข้อเรียกร้อง	43	44	38,439	22	23	11,517
2.1 การยุติโดยไม่เกิดข้อพิพาทแรงงาน	32	33	31,175	18	19	10,880
- ตกลงกันเอง	32	33	31,175	17	18	10,296
- ถอนข้อเรียกร้อง	0	0	0	0	0	0
- อื่น ๆ	0	0	0	1	1	584
2.2 การเกิดข้อพิพาทแรงงาน	11	11	7,264	4	4	637
3. ข้อเรียกร้องยังไม่ยุติ	9	9	5,700	3	3	26,695
การเกิดข้อพิพาท/ยุติข้อพิพาทแรงงาน						
1. การเกิดข้อพิพาทแรงงาน	13	13	8,265	10	10	10,682
2. การยุติข้อพิพาทแรงงาน	13	13	8,265	9	9	2,682
- ยุติภายใน 5 วัน	2	2	140	5	5	1,500
- ยุติเกิน 5 วัน	9	9	7,953	4	4	1,182
- ชี้ขาดโดยบังคับ	0	0	0	0	0	0
- ชี้ขาดโดยสมัครใจ	0	0	0	0	0	0
- อื่น ๆ	2	2	172	0	0	0
3. ข้อพิพาทแรงงานยังไม่ยุติ	0	0	0	1	1	8,000
การเกิดข้อขัดแย้ง/ยุติข้อขัดแย้ง						
1. การเกิดข้อขัดแย้ง	20	22	20,064	16	21	10,516
2. การยุติข้อขัดแย้ง	19	21	19,871	16	21	10,516
- ตกลงกันได้	18	20	19,557	14	19	9,713
- ถอนเรื่อง	0	0	0	0	0	0
- ฟ้องศาลแรงงาน	1	1	314	2	2	803
- อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0
3. การผลงงาน	2	2	203	1	3	2,340
4. ข้อขัดแย้งยังไม่ยุติ	1	1	193	0	0	0

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ข้อมูลได้จากการประมวลผลทางระบบ Web Application ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2551 * ข้อมูลเบื้องต้น

หมายเหตุ : สถานประกอบการบางแห่งมีการยุติข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาท/ข้อขัดแย้ง ได้มากกว่า 1 กรณี

ตาราง 20 จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้าง จำแนกตามภูมิภาคและขนาดสถานประกอบการ ณ เดือนกันยายน 2551

ภูมิภาค ขนาดสปก.	กรุงเทพมหานคร		ภาคกลาง และปริมณฑล		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		ทั่วราชอาณาจักร	
	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)
< 10 คน	97,185	350,239	74,647	271,467	32,564	109,401	32,786	105,008	29,930	100,781	267,112	936,896
10 - 19 คน	20,013	269,495	16,705	225,437	5,614	75,204	5,278	71,419	4,742	63,475	52,352	705,030
20 - 49 คน	13,058	395,280	12,825	394,570	3,206	95,891	3,345	99,491	2,941	89,035	35,375	1,074,267
50 - 99 คน	4,337	301,240	5,118	359,814	921	63,245	1,072	73,141	1,031	71,345	12,479	868,785
100 - 199 คน	2,290	320,874	3,410	481,532	450	61,389	522	72,138	554	75,915	7,226	1,011,848
200 - 499 คน	1,492	454,669	2,420	751,025	248	74,071	280	83,868	298	87,757	4,738	1,451,390
500 - 999 คน	460	319,430	816	562,712	88	60,605	107	74,738	79	52,458	1,550	1,069,943
≥1,000 คน	261	683,000	425	882,083	25	60,105	43	99,760	22	43,574	776	1,768,522
รวม	139,096	3,094,227	116,366	3,928,640	43,116	599,911	43,433	679,563	39,597	584,340	381,608	8,886,681

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ : สปก. = สถานประกอบการ ผปต. = ผู้ประกันตน

ตาราง 21 ตัวชี้วัดภาวะแรงงาน

ตัวชี้วัด	ไตรมาส 1/2549	ไตรมาส 2/2549	ไตรมาส 3/2549	ไตรมาส 4/2549	ไตรมาส 1/2550	ไตรมาส 2/2550	ไตรมาส 3/2550	ไตรมาส 4/2550	ไตรมาส 1/2551	ไตรมาส 2/2551	ไตรมาส 3/2551*
อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน	70.87	72.22	72.95	72.67	71.07	71.91	73.58	72.92	71.36	72.95	73.44*
อัตราการจ้างงานในภาคเกษตรต่อกำลังแรงงานผู้มีงานทำ	35.81	38.59	42.14	42.09	36.16	38.13	41.73	41.64	35.72	38.33	40.88*
อัตราการจ้างงานนอกภาคเกษตรต่อกำลังแรงงานผู้มีงานทำ	64.19	61.41	57.86	57.91	63.84	61.87	58.27	58.36	64.28	61.67	59.12*
อัตราการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต	16.64	15.83	14.60	14.69	16.38	15.92	15.07	14.69	16.19	15.11	14.61*
อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง	18.38	33.14	32.57	28.58	29.34	49.81	57.88	40.88	39.39	56.52	67.05
อัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงาน	35.13	41.87	47.44	43.83	32.78	37.66	46.75	39.97	35.84	47.54	54.26
อัตราการว่างงาน - ทั้งราชอาณาจักร	1.87	1.67	1.22	1.31	1.63	1.61	1.18	1.11	1.65	1.39	1.16*
อัตราการว่างงาน - กรุงเทพมหานคร	1.41	2.04	1.59	1.11	1.19	1.48	1.28	0.94	1.51	1.5	1.87*
อัตราการว่างงาน - ภาคกลาง	1.48	1.58	1.38	1.23	1.24	1.54	1.38	1.34	1.26	1.3	1.37*
อัตราการว่างงาน - ภาคเหนือ	1.89	1.47	0.96	1.32	1.57	1.81	1.28	1.00	1.61	1.29	0.85*
อัตราการว่างงาน - ภาคตะวันออก / เหนือ	2.49	1.73	1.14	1.35	2.22	1.62	0.97	0.97	2.19	1.44	0.96*
อัตราการว่างงาน - ภาคใต้	1.52	1.63	1.17	1.56	1.44	1.54	1.06	1.28	1.34	1.54	1.19*
อัตราการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของสถานประกอบการ	18.86	17.13	15.79	20.00	20.74	18.24	12.98	15.92	15.33	13.69	11.07**
อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดความปลอดภัยของสถานประกอบการ	11.36	13.57	11.83	17.47	21.62	18.07	16.69	23.87	21.72	16.44	11.49**
อัตราการเกิดข้อพิพาทแรงงานต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง	5.82	2.63	2.61	5.20	3.35	5.36	4.55	7.43	5.43	3.14	2.46**
อัตราการเกิดข้อขัดแย้งต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง	4.23	2.89	1.83	5.20	9.80	9.45	6.82	6.94	8.39	4.84	3.94**
อัตราของสถานประกอบการที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม	97.00	97.31	97.36	97.66	97.70	96.92	96.24	94.52	94.72	92.35	93.89

หมายเหตุ : * ใช้ข้อมูลเดือนสิงหาคม 2551

** ข้อมูลเบื้องต้นหรือประมาณการ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสมชาย	ชุมรัตน์	ปลัดกระทรวงแรงงาน
นายมนูญ	บุญญกริยากร	รองปลัดกระทรวงแรงงาน
นายสุนันท์	โพธิ์ทอง	รักษาการในตำแหน่ง ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน
นายชัยวัฒน์	เกิดผล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

ผู้จัดทำ

นางสาววีรจิตต์	สุวรรณะบุญย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัย
นางสุจิตรา	ไกรฤทธิ	นักวิชาการแรงงาน 8ว
นางมาเรียม	สุมาตรกุล	นักวิชาการแรงงาน 8ว
นางสาวมาลี	จันทร์วัชรังกุล	นักวิชาการแรงงาน 7ว
นางสาวพรพิมล	ตันเจริญผล	นักวิชาการแรงงาน 4
นางสาววลัยพร	เกสโร	นักวิชาการแรงงาน 4
นายเรืองศักดิ์	รุ่งจินตมัย	นักวิชาการสถิติ
นางสาวสมพร	ชมศรีวรรณ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวสรรสนีย์	ศีกสม	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวสุนทรี	พูนน้อย	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
นางสาวนุจรี	ชูสุข	นักวิชาการแรงงาน
นางสาวกนกพร	วัฒนศรี	นักวิชาการแรงงาน
นางขวัญกัญญา	ธรรมชน	เจ้าหน้าที่ธุรการ

ขอขอบคุณผู้ร่วมจัดทำ

ทุกกรม/สำนักงานประกันสังคม ผู้อำนวยการสำนัก กลุ่มงาน และเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน รวมตลอดถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำ สถานการณ์แรงงานของกระทรวงแรงงาน

- ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานสถานการณ์แรงงานฉบับนี้ เป็นข้อมูลเบื้องต้นหรือค่าประมาณการ
- ท่านสามารถติดตามรายละเอียดเอกสารสถานการณ์แรงงานทุกฉบับได้ที่ www.mol.go.th
- หากท่านมีข้อสงสัยหรือข้อเสนอแนะประการใด กรุณาติดต่อ กลุ่มงานวิจัย

วิสัยทัศน์กระทรวงแรงงาน
"แรงงานมีผลิตภาพสูง
มีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี"

The screenshot shows the MOL Research Website interface. The main content area displays a table titled "Top 10 Researches Ranked by Viewers in Each Year". The table lists research topics, their rank, and the number of viewers.

Rank	Rank	Research Title	Viewers
1	49	การจ้างงาน (The Employment Relationship) (ผลการวิจัย 500)	721
2	50	โครงการศึกษาวิจัยในทางจิตวิทยาการงานและสังคมสำหรับประเทศไทย	262
3	50	การบริหารงานโครงการวิเคราะห์ความปลอดภัยในการทำงาน/Administration Analyzing Study Project of Safety Staff in Working	235
4	40	คุณภาพชีวิตการจ้างงานของข้าราชการพลเรือน	220
5	49	สถานการณ์และอุปสรรคในการดำเนินการตามมาตรฐานแรงงานไทย (บท 8001-2546)/Situation Problems and Obstacles in the Implementation of Thai Labour Standard (TLS 8001-2003)	200
6	50	โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลแรงงาน/The Informal Labour Database Development Research Project	193
7	50	โครงการศึกษาคุณภาพฝีมือแรงงานของแรงงานที่สำเร็จการศึกษาใหม่/The Study of Quality of Workman Skills of Workman Who Just Fulfilled Their Education	171
8	50	แรงงานข้ามชาติ (พ.ศ.2550-2554)	130
9	49	การพัฒนาแรงงานส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ที่ดี	119
10	50	การศึกษาผลกระทบจากการ FTA ต่อแรงงานไทย/FTA Effects on Thai Labor	111

ค้นหางานวิจัยด้านแรงงาน
ฐานข้อมูลงานวิจัยด้านแรงงาน
www.mol.go.th หรือ http://research.mol.go.th